

BEAUDENOM-
GERELY:

PÁL GÖRGY 37

Elmélkedések
az

**EVANGÉ-
LIUMRÓL**

• KORDA • RT. KIADÁSA • BUDAPEST •

BEAUDENOM:

ELMÉLKEDÉSEK

AZ EVANGÉLIUMRÓL

II. KÖTET

**FORDITOTTA:
GERELY JOLÁN**

**KORDA R. T. KIADÁSA,
BUDAPEST.**

**NIHIL OBSTAT. DR. JULIUS CZAPIK
CENSOR DIOEC. NR. 3630/1935.
IMPRIMATUR. STRIGONII, DIE 11.
NOVEMBRIS 1935. DR. JULIUS
MACHOVICH VIC. GENERALIS.**

**KORDA R. T. NYOMDÁJA, BUDA-
PEST, VIII., CSEPREGHY-UTCA 2.**

ELŐKÉSZÍTŐ IMA.

I.

Jézusom, elérkezett az idő, amikor elhagyod Názaretet . . . Engedd, hogy kövesselek.

Jézusom, elmégy, hogy szétszórd ragyogó szavaidat a világban . . . vigy magaddal, hogy én is hallhassam azokat.

Jézusom, Te meg akarod mutatni, hogyan kell szeretni . . . én is meg akarom tanulni, miképen szeresselek Téged és Benned felebarátaimat.

Jézusom, Te most elébe mégy életünk minden erkölcsi szenvedésének, a közönynek, hálátlanságnak, csalódásnak, megvetésnek, bántalmazásnak . . . fogj kézen és vigy magaddal; Veled együtt én is meg akarom őrizni lelkem és arcom derűjét; én is gyakorolni akarom a megbocsátást és türelmet és mindennek ellenére is szeretni akarok.

Jézusom, aki mindent elérhettél volna egyetlen pillanat alatt, Te el akartad szenvedni emberi műveink lassú fejlődését és sikertelenségeit is. Milyen tanulságos példa ez az én türelmetlenségemmel és bosszankodásaimmal szemben!

Jézusom, Te mindig csak másokért éltél és nem magadért. Milyen szép ez! A Te eszményed az önmagáról való megfélelkezés, a teljes önzetlenség, a minden szükségre megnyíló szív! — Bár ez lenne az enyém is! Ó, tedd meg velem ezt a csodát!

Jézusom, Te nemcsak nagylelkű, hanem gyöngéd is voltál a tieid iránt. Szíved meleg volt. Melletted,

a Te oltalmad alatt jó volt lenni . . . Bár én is ilyen lehetnék az enyéim iránt!

Jézusom, a Te életedet az Istenre, a Te Atyádra való gondolás irányította. Az Ő dicsősége! Az Ő dicsőségének munkálása! Ez volt a Te forró, állandó, uralkodó vágyad. Az Ő akarata volt a Te törvényed. Azt betölteni, éppúgy a Te boldogságod volt, mint az Övé.

Miután mindig követted a Szentlélek sugallatait, ó Jézusom, még legközhözöségebb cselekedeteid is istenivé váltak.

Ha meggondolom, hogy amikor befogadsz követőid sorába, erre a magasztos életre hívsz meg engem!

II.

Jézusom, mindezt, amit most elmondottam Neked, szeretném valóban átérezni is. Biztosíthatlak-e legalább a felől, hogy őszintén akarom? Milyen csodálatos, hogy a tanítványod lehetek, hogy követhetlek. De ahhoz, hogy követhesselek, ki kell lépnem önmagamból.

Tőlem nem kívánod, tudom, mint apostolaidtól, hogy elhagyjam bárkámát és hálómát, vagyis állásomat, családomat, barátaimat, de ahhoz, hogy melletted lehessenek, fel kell szabadítanom gondolataimat az összeszedettség által és szívemet, a földi dolgoktól való elszakadás által. Ha a földi dolgok zavaros kódébe burkolt lélekkel fogok az elmélkedéshez, nem tudom kivenni vonásaidat; és ha az elmélkedés végeztével másnapig minden összeköttetést megszakítok Veled, sohasem tartozhatom meghittjeid közé, . . . homlokomról a Te édes képednek kell lesugároznia egész napon át és a hallott szavaknak sokáig visszhangzaniok kell szívemben.

Meg fogom azért adni az élet minden dologának azt a figyelmet, ami megilleti, de nem engedem, hogy a miattuk való gond elnyeljen. — Békésen fogadom úgy az örömet, mint a szomorúságot, abban a tudat-

ban, hogy mindkettő a Te kezedből jön. — Az emberek iránt való szeretetembe, még a legerősebbekbe is beleviszem a Te szeretetedet, abban a tudatban, hogy Te jóváhagyod azokat. — Ezeknek az érzéseknek az édessége a Tiednek az édességére fog emlékeztetni, hiányuk pedig felébreszti majd bennem a biztonság-
nak azt a nyugalma, melyet csak Nálad találhatok meg.

Milyen szép, milyen jó, milyen megszentelő lenne, ha életem minden cselekedetét felajánlanám Neked és gyakran elismételném: szeretlek . . . Ehhez egyetlen szó, egyetlen pillantás elég.

Nem, nem és ezerszer nem; az elmélkedés nem valami gyűjtőmedence, melybe féltékenyen fölfogjuk és bezárjuk az égből nyert kegyelmek vizét. Hiszen azért kapjuk, hogy elárasszuk vele életünk egész mezejét. — Azután pedig jönnek a jámborság gyakorlatai, hogy a maguk idején jótékony lefolyást biztosítsanak neki.

III.

Jézusom, mindent meg kell mondanom Neked, bocsásd meg tehát, ha bevallom, hogy én félek ettől az összeszedettségétől és elszakadástól; mert szomorúnak találom. Jól tudom, hogy vannak emelkedett lelkek, akik sokkal magasabbrendű örömöket élveznek, mint amilyeneket a világ adhat, de azt is tudom, hogy a jámbor lelkek legnagyobb részének az élete csupa erőfeszítésben, szárazságban és benső szenvedésben telik el . . . igen, én félek ettől.

Miközben így beszélek Hozzád, Jézusom, érzem, mint szövik arcomba a szégyen pírja; úgy számolgotok, mint az a bér munkás, aki szolgálatainak eladásakor érzelmeit is eladja. Nem elég-e számomra, hogy Te mindezt megérdemled? Hiszen benső életed itt e földön nem volt egyéb, mint egy hosszú Kálvária. Bűneink súlya állandóan nyomta lelkedet. Sok volt már ez is. De Te még többet tettél: állandóan átérezted szenvedéseinket, a mi saját szenvedéseinket, összes

szenvedéseinket, mindenegyes szenvedésünket . . . szenvedtél miattuk! . . . És mindezeknek a szenvedéseknek a tudatában, miközben fölöttük elmélkedem, volna szívem ilyen alkut ajánlani Neked: Csak akkor követhetlek, ha cserébe vigasztalásokkal teli jámbor életet ígérsz nekem!

Jézusom, vajjon mit gondolsz az én önző érzelmeim láttára? Bocsáss meg, hiszen most, hogy kifejezést adtam nekik, magam is szégyenkezem miattuk, és megtagadom őket. Kell-e más indítóok arra, hogy kövesselek, mint Te magad? Te oly nagy, oly szép vagy és szeretsz engem! Kell-e ennél több egy szív megnyerésére, ha az a szív igazán nemes? Ezért engedd meg, hogy csak arra kérjelek: Fedd fel előttem a következő elmélkedésekben nagyságodat, szépségedet, mindenekfölött pedig mutasd ki szeretetedet.

NÉHÁNY SZÓ E KÖNYV HASZNÁLATÁHOZ.

Sokan vannak, kik rövid elmélkedéseket kívánnak. Egyesek azért, mert nem szentelhetnek hosszabb időt az elmélkedésre, mások pedig azért, mert szeretik lassan átvenni a megfontolásokat.

Akadnak viszont olyanok is, akik épen ellenkezően, hosszabb elmélkedéseket szeretnének, vagy azért, mert több idővel rendelkeznek, vagy mert megelégszenek a kevésbbé elmélyülő, elmélkedő olvasással.

E könyv olyképen igyekszik eleget tenni ez ellentétes kívánságoknak, hogy egy-egy témát két-három részre tagolva dolgoz fel, mely részek azonban önmagukban is elégségesek egy elmélkedésre.

Ez a felosztás egyáltalán nem zavarja azokat, akik egyszerre akarják átvenni az egészet. Ők a különálló részeket úgy tekinthetik, mint egy összefüggő egésznek egyes pontjait.

Az esti előkészület mindig az egész elmélkedésre szól s azért az egyes részek különválasztása esetén az mindig újból átismétlendő.

Könnyebb áttekintés végett az egy főcím alá tartozó, de külön elmélkedés gyanánt is felhasználható részeket önálló fejezetekben, római számokkal jelöltük. Ezek együttvéve adják a teljes elmélkedést.

NÁZÁRET.

Jegyzet.

Ennek a zöldelő domboldalon fekvő, fák közé rejtett szelvény kis városkának nem volt messze terjedő látóhatára, de a mögötte emelkedő dombról Jézus áttekinthette azokat a területeket, melyeket nemsokára bejár Evangéliumának hirdetése céljából. Előt-

te a távolból a Libanon hófödte csúcsai néztek felé; keleten a Tábor-hegye bontakozott ki, azon túl pedig a Jordán-folyó szalagja tűnt elő. Názáret alatt, észak felé az Esdrelon-síkság terült el, kelet felé pedig a Galileai-tenger, melynek partján állottak az Evangélium útján híressé vált városok és kisebb helységek, amilyenek: Tiberiás, Kafarnaum, Betsaida stb.

Ami a lakosságot illeti, amelyben Jézus élt, a természetesen túlnyomó zsidóságon kívül volt köztük sok idegen is: föníciaiak, görögök, arabok. A rómaiak őrséget tartottak fenn.

(Lepin.)

JÉZUS BÚCSÚZIK NÁZARETTŐL.

I. JÉZUS ÚGY ÉREZ, MINT MI.

Esti előkészület. — Holnapi elmélkedésem tárgya Jézus távozása lesz.

De nem elégszem meg azzal, hogy szemügyre vegyem külső viselkedését, hanem szeretném megismerni legbensőbb érzelmeit, még a legkisebbeket is, ha ugyan szabad ilykép osztályoznom egy Isten érzelmeit. — Mielőtt elindulnék a legmagasztosabbak felé, már csak azért is, hogy utamat megkönnyítsem, megállapodom azoknál az emberi érzelmeknél, melyeket minden szenvedésünk számára megnyíló lelkével át akart érezni. Holnap tehát arról elmélkedem, amint elbúcsúzik attól a mosolygó vidéktől, mely Egyiptomból való visszatérésekor fogadta, attól a békés otthontól, melyben annyi szeretet vette körül s rokonaitól, akiknek a közelében élt. — E közepes magasságokból azután már sokkal határozottabb léptekkel haladhatok majd természetfölötti és isteni érzelmeinek főséges csúcsai felé.

De egy ellenvetés mégis megállít. Jézusban minden olyan főséges, olyan nagy, olyan mennyei! Vajjon nem kisebbités-e tehát, ha éppen akkor, amikor buzgósága arra készteti, hogy kilépjen a világba, sajnálkozást tulajdonítok neki ama szegény kis dolgokkal szemben, melyeket elhagyni készül? — Ez a kérdés eddig nem merült föl bennem. De amikor ma közelről szembenézek vele, olyan elhatározó okokat látok

magam előtt, melyek a látszattal ellenkező következtetésre vezetnek.

Mikor Jézus magára veszi természetünket, annak minden föltételét elfogadja. — Mikor testvérünké lesz, meg akarja osztani velünk minden érzésünket. Sokkal kitárulóbb lélekkel és nagyobb bizalommal közeledünk olyasvalakihez, aki ismeri fájdalmainkat, mert maga is átélte azokat . . . És különben is, vajjon egy igazán hatalmas természet nem egyesítheti-e magában az Isten felé emelkedő természetfölötti indulatokat azokkal a természetes benyomásokkal, amelyek közelebb hozzák mihozzánk? — Ne emeljük hát az ilyen eljárás ellen azt a vádat, hogy azzal egy romantikus Krisztust alkotunk magunknak. Épen ellenkezően, ez fedi fel előttünk a valóságos Krisztust, vagyis egyszerűen az emberi Istent . . . Jézusom, add, hogy ezt holnap teljes mélységében megértsem!

ELMÉLKEDÉS.

1. Jézus harminc éves. E kor elérése előtt Izraelben senkinek sem állt jogában nyilvánosan szerepelni. — A harminc esztendő betelt, elérkezett tehát az óra, amikor teljesítheti küldetését, nyilvánosan felléphet és hallathatja szavát . . . de ez egyúttal a búcsú órája is.

Az Evangélium mindössze ezeket az egyszerű szavakat mondja: „*Ez időben Jézus eltávozott Názáretből Galileába, a Jordán vidékére.*“ Ezek a szavak nem elégítenek ki engem. Bejelentik a tényt, de Jézus lelkéből semmit sem árulnak el, én pedig mindent szeretnék tudni Róla. Ő, ki adja meg nekem, hogy olvashassak gondolataiban, érzelmeiben, szomorúságaiban és reménységeiben, melyek Názáretből távozóban eltöltik a lelkét . . . Mikor az ember szeret, a legkisebb részlet is érdekli és én nem találok semmit, ami mindebből fölfedne valamit előttem . . .

2. Semmit, ha csak azt nem, hogy ismerem a szívét. Ebbe a szívbe már mélyen behatoltam, amikor

gyermekségéről és rejtett életéről elmélkedtem. Ezek az elmélkedések megmutatták nekem azt a Jézust, aki éppúgy szeret, mint ahogy mi szeretünk, sőt ezerszerre jobban és mélyebben; azt a Jézust, aki gyöngéden szeret, aki örül a mi örömeinknek és velünk szenved fájdalmainkban, és azt a tökéletes szívet, mely az emberi érzések összességét magában foglalja. A lényébe hatolt Isten érintetlenül hagyta benne az embert és ha át is alakította természetét, semmiképen sem tette azt szegényebbé. Jézus megtart magában mindent, ami szép, ami jó, ami nagy, s mindezt mint ékességet viseli magán. Igaz, hogy ezek a tulajdonságok elhalványulnak magasabbrendű tulajdonságai mellett, de azért megvan a maguk sajátos szépsége.

3. De miért is nyomná el őket? A képesség, mellyel egyformán tud alkalmazkodni a legkisebbhez és a legnagyobbhoz, mindenestre tökéletességet jelent. A madár szemének megvan az a kiváltsága, hogy óriási távolságokra ellát, azért hogy tájékozódhassék, de kitűnően lát közelben is, hogy felcsipegethesse táplálékát. Ha szívesen elgyönyörködöm egy díszkert pompás virágaiban, azért nem kell elfordulnom azoktól a kis mezei virágoktól sem, melyek az ösvény széléről mosolyognak felém . . . Hiszen maga Isten, aki a hatalmas bolygók millióit tartja mozgásban, nem őröködik-e hasonló gonddal a legkisebb fűszál fejlődése fölött is?

Jézusban tehát megvan a maga egészében a mi emberi természetünk. Ezáltal és csakis ezáltal válik lehetségessé, hogy egy Isten szeretete érezhető módon juthasson tudomásunkra s mindenekelőtt benne talál a mi szeretetünk tetszésre s általa emelkedhetik a magasba . . . Jézusom, ha az Istent nem is vagyok képes fölfogni Benned, de az embert megérthetem, mert azt saját szívem szerint ítélni tudok. Megfigyelem saját gondolataimat, érzelmeimet s amikor azokat Reád is átruházom, nem kell egyebet tennem, csak felemlenem s kiterjesztenem azokat a végtelenségbe: Te az eszmény teljességét képviseled.

Felbuzdulás. — A vágyódásnak kell bennem fel-

lángolnia. — Ime, egy emberi szív, mely arra alkottatott, hogy egyesüljön az Igével! — Egy szív, mely ennek az egyesülésnek a következtében isteni átalakuláson ment át! — És ez a szív megőrizte mindazokat a tulajdonságokat, melyek becsületére válnak az emberi szívnek s mindazt az érzékenységet, mely vonzóvá teszi; megtartotta annak gyöngédségét, finomságát, örömeinek és fájdalmának kifejezéseit . . . szóval mindazt, ami mély-séges ragaszkodást képes kiváltani! . . . Ó, ha ebben a megindító megvilágításban ismerhetném meg Jézus szívét, végre talán igazán szeretném; többet gondolnék Reá és boldogan tennék meg mindent, amiről tudnám, hogy abban Neki kedve telik . . . nem szomorítanám meg soha. — Bánat . . . könnyörgés . . .

Anyám, Mária, tőled, egyedül csak tőled kapta Jézus ezt az emberi szívét. A gyermek hasonlít anyjához, az Ő szíve tehát hasonlít a tiedhez. A tiedet könnyebben tudom megérteni. De viszont mindaz, amit benned csodálok és szeretek, megvan Benne is . . .

2. ELMÉLKEDÉS.

II. A HELY HATÁSA.

1. Ki nem érezte még közülünk sohasem a búcsúzás szomorúságát, az utána visszamaradt ürességet és azt a sötétséget, mely azokban a pillanatokban életére borult. Mintha minden, még a néma természet is szomorú Istenhözadót mondana: a helyek, a tárgyak, a szívünkhöz közelálló lények valami odáig ismeretlen szépséget öltenek magukra. Tökéletlenségeik úgy elmosódnak a múlt távolában, mint a hegyek szakadécai a látóhatár ködös homályában. Érzéseink újraélednek, szemünkbe könnyek tolnak; ilyenkor szenvedünk mindattól, amit azelőtt élveztünk . . .

2. Jézusom, Te nagyon szeretted tágabb hazádat, Palesztínát és szűkebb, kicsiny hazádat, Názáretet. Téged is úgy, mint minden szép lelket, megragadott

magának a helynek varázsa; Te is megcsodáltad, csakúgy, mint mi, a hajnal rózsás pirkadását és a sárgás-vörös fényben tündöklő napnyugtát; Te is ismered tehát e néma dolgoktól való búcsúzás szomorúságát. Emlékezetedben magaddal vitted az annyszor bejárt ösvények emlékét, valamint azét a zöld halomét is, ahonnet áttekinthetted a távolból a Táborn, a Hermon és a tengerig elhúzódó nagy síkságot.

Szívedet áhitatos elérzékenyülés fogta el annak a szerény, szegényes, de mégis oly édes házacskának a láttára, mely Egyiptomból való visszatérése után befogadott. Mennyi szeretetben volt ott részed! Milyen béke és milyen édes nyugalom honolt benne mindig! — Mint kicsiny gyermek, ott növekedtél s készültél a távolból elő, jövő küzdelmeidre; mint ifjú, ott tanultad meg a mesterséget, mely hivatva volt ellátni szükségleteiteket azután, amikor József elhagyott benneteket.

3. . . . Igen, ez a nemes, megható alak is feltűnik emlékezetedben s a tiszta odaadásnak ez a példaképe sokáig foglalkoztatja gondolataidat. Magad előtt látod gyöngéd szeretetet tükröző arcát, eszedbe jut odaadásának tökéletessége s az a tiszteletteljes, alázatos hang, amelyen szólt Hozzád, amikor ellátott tanácsaival . . . Majd látod öt hosszú évek múlva, mintegy átszellemülten, boldogan meghalni karodban . . . A mult most minden részletében újraéled Benned s megindít.

Érzelmek. — Képzeljük magunk elé Jézust, amint fölfelé halad a domboldalon, melynek aljában Názáret épült, s amelynek ösvényein annyszor járt. Lépteinek lassúsága . . . lehajtott feje . . . minden mozdulata szomorúságról tanúskodik . . . Próbáljuk meg Vele érezni, amit Ő érez . . . Sajnáljuk Őt . . . Beszéljünk Hozzá . . .

Mikor ismét leszáll a dombról és meglátja a távolból otthonát, vajjon mit érezhet akkor? Tekintsünk most egyelőre el minden más érzésétől s csak arra gondoljunk, amely közeli távozásának tudatában tölti el. Úgy nézzük Őt, mint egy embert, aki fogé-

kony minden olyan természetes érzés iránt, mely valami szépséget foglal magában. — Képzeljük magunkat az Ő helyébe. — Köszönjük meg Neki, hogy ennyire át akarta élni minden szomorúságunkat.

Ő Mária, te egyedül maradv a kis házban, bizonyára így követted Őt gondolatban, a búcsúzásnak ezen a zárándokútján . . . A te szívedből kiolvashatom mindazt, amivel én is részt vehetek Jézus szomorúságában.

3. ELMÉLKEDÉS.

III. BÚCSÚ AZ EMBEREKTŐL

1. Ha már a helyek is, melyek tanúi voltak gyermekségünknek, lefoglalnak maguknak valamit a szívünkben, mit szóljunk akkor azokról az emberekről, akik mellett éltünk: velük való állandó kapcsolatainkról, a kapott és adott szolgálatokról, a szeretet kölcsönös megnyilvánulásairól, azokról a mindennél kedvesebb és drágább kötelékekről, melyeknek elszakadása olyan kegyetlen fájdalmat okoz. Jézus nem tölthetett el hosszú éveket rokonainak, barátainak, szomszédainak közelében a nélkül, hogy mélyebb érzelmeket ne váltott volna ki belőlük. Nemsokára megkíséreljük majd erről is képet alkotni magunknak. Ámde ha Őt így szerették, bizonyos, hogy Ő ugyanígy viszonzta ezt a szeretetet, éppúgy ismerte tehát a válás fájdalmait, mint mi. — Ezt ne feledjük s ezzel a gondolattal kísérje Őt résztvevő szeretetünk.

2. Hogy a szűk és sötét fanatizmus minden ilyen-fajta szenvedést megvetően ki akar küszöbölni, az nem válik dicsőségére, hanem inkább szegénységét mutatja. Vajjon a szív képtelen volna egyidejűen szeretni úgy a kötelességet, melynek engedelmeskedik, amikor távozik, valamint azokat az érzelmeket, melyeket el kell hagynia? Igaz, ismerünk olyan szenteket, akik elfojtották magukban az emberi érzelmeket, amilyen például

az, aki könnytelen szemmel tudta nézni édesanyja halálát . . . És az Egyház dicsérettel említi az ilyeneket. Meg is érdemlik csodálatunkat, mert hiszen arról tettek tanúságot, hogy lelkük teljesen Istené . . . De jól jegyezzük meg, ez nem példa, hanem figyelmeztetés. Mert emberi érzelmeinknek, sajnos, megvan a hajlandóságuk, hogy elárasszanak mindent, úgy, mint ahogy ezer meg ezer apró növény a szántóföldön elnyomja a vetést. Ezeknek a gondos kiirtása okos előre látás; pedig mennyi bájos, szép virágocska van közöttük, melyekből gyönyörű csokrot köthetnénk! Feláldozzuk őket a hasznosság érdekében, mert a rendelkezésünkre álló hely korlátolt ahhoz, hogy meghagyjuk őket.

3. De ha egy szív elég tágas és elég hatalmas, nem szükséges elnyomnia magában semmit abból, ami önmagában véve szép. Sok szent egyesítette magában a legtermészetfölöttibb és legteljesebb istenszeretetet, családjának mély és gyöngéd szeretetével, a tiszta barátság ápolásával, valamint a természet szépségeinek csodálatával is. Hogyne találhatott volna tehát otthonra Jézus Szívében, a szívek legtökéletesebbikében minden szép emberi érzelem? . . . Ez a szív elég nagy volt ahhoz, hogy hatalmas ölelésébe zárja nemcsak az angyalokat és embereket, hanem az egész teremtet; az ő erényének nem kellett félnie a túlzástól.

Felbuzdulás. — Ó Jézus Szíve, elragadtatással szemlélem csodálatosan emberi és tökéletesen isteni voltodat. Szereteted főséges tárgyai között még az én csekélységemnek, semmiségemnek is jut hely és pedig akkora, hogy abban elérnek az én szegény érdemeim, a szeretetem, az egyszerű vágyaim, sőt a szükségeim is . . . Nem zársz ki engem, hogy növelhesd Atyád iránt való szeretetedet, mert hiszen engem is Őbenne szeretsz, mint az Ő kezének művét, mint az Ő természetének a részesét. — Irántam való szeretetedben sem nyomod el az emberi érzést, hogy így helyet adj a természetfölöttinek. Benned szabadon és teljesen ki-

fejlődhet mindakettő s egymás közelében új szépséget nyer mindegyikük.

Jézusom, mikor ilyen fogékonynak látlak minden iránt, ami szép az ég alatt, ami szeretetreméltó a szívünkben, nem nehéz elképzelnem Názáret elhagyásakor érzett szomorúságodat. Csodálatomra, szeretetemre, hálámra nem találok megfelelő kifejezést! . . . A mi természetünk törvényének engedelmeskedel ezzel, miután átvetted minden érzelmét. De azért megtehetted volna azt is, hogy csak az emberi lélek legmagasabb csúcán jelentkező érzésekre szorítkozzál. Te azonban le akartál ereszkedni a legszerényebbekig, a legalsóbbakig, azokig, amelyek már szinte a gyöngeség jellegét viselik magukon s lealacsonyítani látszanak Téged. Ó, pedig éppen ellenkezően, mennyire fölemelnek! Világos tanúbizonyságát adják előrelátó bölcseségednek . . . Miután azt akartad, hogy bensőséges szeretettel szeressünk Téged, erre tökéletesebb eszközt nem találhattál volna. Mikor ilyen közel látlak magamhoz, csak egy lépést kell még tennem, hogy egészen Hozzád jussak. S azzal, hogy ilyen hasonlónak mutatkozol hozzám, felbátorítasz, hogy ezentúl szenvedéseimben karodba merjek menekülni . . . Rettenetes szenvedéseid a Kálvárián hangosan kiáltják fülembbe nagy szeretetedet, de erről suttog már csendes fájdalomad is a búcsúzás nehéz óráiban.

Csodálat, hála, bizalom kifejezése.

Elhatározás. — Gyakran megemlékezem ezentúl ezekről a dolgokról, hogy általuk minél közelebb jussak Jézushoz s hogy szomorúság idején Nála keressek vigasztalást. Ő jobban megért, jobban részt vesz bánatomban és jobban szeret, mint legigazabb földi barátaim.

JÉZUS TÁVOZÁSA.

I. JÉZUS SZÉPSÉGE.

Esti előkészület. — Tegnap a Názárettől búcsúzós Jézus érzelmeiről elmélkedtem, ma azoknak a kiváló lelkeknek az érzéseivel foglalkozom, akiket elszomorít Jézus távozása. Az Evangélium nem szól róluk; vajjon helytelen volna tehát így behatolni az ismeretlenbe? Valóban az ismeretlenbe? Nem, mert hiszen két dolog bizonyos: Jézust Názáretben szerették és a Názáretből távozós Jézust megsiratták.

Ha elmélkedésemben meghatározott eseményeket és megnevezett szereplőket képzelnék magam elé, az kitalált mese volna; ha viszont csak általánosságban tartott elképzelésre szorítkozom, az legfeljebb csak homályos, távoli képet adhat. De még így is elégséges arra, hogy bizonyos módon mintegy valóra váltsa bennem egy nagy vágyamat.

Úgy szerettem volna abban az időben élni, mikor Jézus a földön járt; akkor közeledhettem volna Hozzá, csodálhattam és imádhattam volna; beletartozhattam volna valamiképen én is az életébe s szintén szenvedtem volna távozása miatt. Megpróbálok tehát behelyezkedni azoknak a helyébe, akiket elszomorít ez a távozás; tanulmányozom érzelmeiket és remélem, sikerül azokat magamévá tennem.

Ó, ti szép lelkek, akik ismertétek Őt, engedjétek, hogy a ti szemetekkel lássam Őt! Ó, szép lelkek, akik szerettétek Őt, engedjétek, hogy a ti szívetekkel szeressem Őt! Mert az én szemem, sajnos olyan gyakran fátyolozott és az én szegény szívem olyan száraz! De a ti érzelmeitekkel való kapcsolat bizonyára új élet lehelletével járja át lelkemet s mintegy a valóság benyomását kelti majd fel bennem.

1. Szépség, mely több mint emberi. — Jézus harmincéves s szépsége fönséges és ugyanakkor édes szépség. Mint ahogy a próféta szava mondja: „*legszebb az emberek fiai között*“. De lehetett-e ez másként? A lélek, ha nem talál a természetben bűnokoza akadályra,¹ magához formálja azt, reányomja a saját képét, vagyis jobban mondva beléhatol és besugározza. Az arckifejezés beszél, még mielőtt az ajak szóra nyílt volna. A szemek olyasmiket képesek mondani, amit a szavak sohasem tudnak kifejezni. A jószág kiárad egy mosolyon át és egy melegen zengő hang valami kimondhatatlan, titokzatos rokonszenvet képes kiváltani. Ha egy lélek nagy és ugyanakkor szép, erős és mégis gyöngéd, szóval tökéletes, akkor külső lénye is viszsztatükrözi ezeket a tulajdonságokat. Mit mondjunk eszerint Jézusról, akinek a szépségéből fönség, és elragadó báj árad. A szeretet, melyet ébreszt, oly tiszta, hogy csodálatos békét áraszt maga körül és olyan mély, hogy teljesen betölti a szeretet adásának vágyában és viszonzásának várásában gyötrődő szegény emberi szívet.

Ó Jézusom, mennyire szerettelek volna látni harmincéves korod szépségében!

Próbáljuk lelkünkben szemlélni Őt. — Képzeljük el ezt az isteni szépségben sugárzó emberi szépséget, a maga csodálatos vonzóerejével, szelíd méltóságával...

2. Elrejtett szépség. — Hogyan lehetséges, hogy egy ilyen csoda észrevétlenül maradhatott Názáretben? Hogy lehet, hogy a szomszédok, barátok és rokonok nem fedezték fel Jézusban a gondviselésszerű embert és nem sejtették meg Benne, ha nem is Istent, de legalább a várva-várt Megváltót, a Messiást?

Két meggondolás magyarázatot ad minderre. Az elsőnek egy közismert, általános emberi törvény az

¹ Az áteredő bűnnek és az egyéni bűnöknek kell tulajdonítanunk a leszármazással folytatódó elfajulásokat. Jézus anyja minden tekintetben „szepőtelen“ volt.

alapja: mindent megszokunk és a legrendkívülibb dolog sem tűnik fel többé, ha naponta találkozunk vele. Kétségtelen, hogy az Egyiptomból visszatérő kis Jézus bájoságban, értelmességben, kedvességben és jóságban fölülmúlta a többi gyermekeket. S amint növekedett „*korban és bölcseségben*“, bizonyára meglepte környezetét, mint ahogy meglepte még a tudós papokat is a templomban. Férfikort érve, úgy beszélt, ahogy senki más a zsidó férfiak közül . . . de hiába: közülünk való — mondogatták — és apja az ács.

Ehhez a természet rendjéből való okhoz adjunk egy másikat is, egy sokkal magasabbat, mely az isteni tervből ered. Amint láttuk, az isteni terv úgy kívánta, hogy Jézus átélje ezt a hosszú harminc esztendő a nélkül, hogy bármiben is kívánnék a többi ember közül s ily módon szerezzen becsületet a munkának, dicsőítse az alázatosságot és adjon mindenben példát nekünk. E cél elérése végett Isten egyrészt mintegy fátyolt borított Jézusnak e ragyogó tulajdonságaira, másrészt, szent könyveink tanúsága szerint, fogva tartotta a szemeket, melyeknek még nem volt szabad Őt felismerniök.

E bölcs intézkedés teljes egészében megőrizte az emberi szabadságot. Ami szomorú kifejezésre is jutott, amikor — amint azt később látni fogjuk — szomszédai, sőt rokonai közül is nem egy elfordult ettől a csodálatra méltó lénytől, a tömeg pedig gonosztevőként üldözte. Ennyire igaz az, hogy korlátolt látókörű környezetben minden hírnév irigységet kelt és rosszindulattal találkozók.

3. Megfontolások. — Nem éppen úgy van-e velünk is, mint Názáret lakosaival? Amit naponta látunk, az nem hat reájuk többé. S ugyanígy, nem hagy-e végül bennünket is érzéketlenül mindaz, amit Jézus szépségéről olvasunk vagy elmélkedünk? — Miért tűnjük meg magunkban ugyanazt, amit szemükre vetünk a Názáretbelieknek? Nem vagyunk-e mi sokkal hibásabbak, mint ők? Mert hiszen a mi szemünk előtt már nincs fátyol? — Küzdjünk az érzelmeinket gyön-

gító megszokás ellen. De hogyan? Komoly, elmélyedő és hosszas elmélkedések útján.

Tehát csak rajtam áll, édes Jézusom, hogy életem útját szépséged világosságában fussam be! Milyen szép és milyen tiszta lenne így az élet! . . . Bocsáss meg eddigi közönyösségemért . . . Jöjj segítségemre . . . de szánj is meg engem, mert a világ ezerféle kötelezettségei minden időmet és minden gondolatomat lefoglalják . . . Tartsd fönn bennem legalább a bánatot, s az imára való vágyat és törekvést . . . Én nem akarok addig várni, míg az égbe jutok, hogy szemlélhessem szépségedet!

5. ELMÉLKEDÉS.

II. FÁTYOL NÉLKÜL.

1. Bárha Jézus úgyszólván ismeretlen maradt is a város lakosságának nagyrésze előtt, viszont ragaszkodó barátokat is vont azért magához. Leghűségesebb tanítványai között többet találunk gyermekkori társai-ból és vele együtt nevelkedett unokatestvéreiből; és azok között a szent asszonyok között, akik egészen a Kálváriáig elkísérik Őt. Az Evangélium felemlíti Szűz Mária testvéreit is. Pedig ők bizonyára nem az egyedüliek, akik csodálattal adóztak a szépség illeten megtestesítője iránt, aki most mindenkorra távozni készült tőlük.

Igaz, hogy az előbb említett fátyol megfosztotta őket magasabb tökéletességeinek a szemléletétől, de áttetszősége mégis látni engedett valamit, legalább az egyszerű, tiszta lelkek számára, titokzatos kisugárzásából.

Számunkra a fátyol, a nagy fátyol nem az ismeretlenség, hanem a mult. Mi nem láthatjuk szemünkkel, a valóságban Jézust, akinek a távozása olyan szomorúsággal tölti el a szíveket. Viszont mi hitünknek világossága mellett királyi szépségében, isteni nagysá-

gában és abban a szeretetében láthatjuk Őt, mely az elmúlt húsz évszázad alatt fokozatosan, egyre nagyobb arányokban bontakozott ki szemünk előtt. Távolítsd hát el, én lelkem, e húsz évszázad távolságát, szökj ki a jelenből, mely fogságában tartja gondolataidat, repülj vágyaid szárnyán a távol múltba s állapodj meg Názáretben, távozása előestéjén Annak, aki téged már akkor is szeretett.

2. Úgy szeretném magamévá tenni azoknak a lelkeknek az érzelmeit, akiknek ez a távozás mély fájdalmat okozott! . . . Jézusom, engedd meg, hogy elvegyüljek köztük. Meg akarom figyelni érzelmeiket és igyekezni fogok magam is átérezni azokat. Hiszen nem vagy-e közelemben valóban a tabernákulumban és nem kellene-e nekem még náluk is jobban szeretnem Téged, miután jobban ismerlek, mint ők?

Unokatestvéreid között, akiket testvéreidnek szokás nevezni, látok egynéhányat, akik megértettek Téged. Annyira természetesen nincsenek, hogy az Istent látnák benned: ezt a dicsőséget óvatos gonddal elrejtetted előlük! De ők így is elragadtatással néznek föl erkölcsi nagyságodra és csodálják jóságodat. Maguk között így beszélgetnek: nem látjuk tehát többé ezt a tökéletes példaképet, amint nemes tartásban végzi munkáját; nem fogadhatjuk el tőle azokat a szolgálásokat, melyeket kedvessége olyan értékessé tett számunkra; nem hallgathatjuk többé, amikor feltárja értelmünk előtt a próféták könyveit s reménységgel és szeretettel tölti el szívünket . . . Milyen üres lesz Názáret nélküle. A napnak nem lesz meg a régi fénye. És elfeledjük az énekeket, amelyeket ő énekelt velünk.

Az öregek, a nép vénei közül néhányan így szólnak: Sohasem láttunk még ifjúkorban ilyen értelmet, ilyen tökéletes önuralmat, ilyen egyszerű és mégis fontos méltóságot. Gondolkozásának emelkedettsége túlhaladja a mienket. Olyasmit is tud, amire senki sem taníthatta őt. És milyen tiszteletteljes, milyen kíméletes volt irányunkban. Fiunkként tisztel és szeret bennünket . . . És íme, most elmegy . . . Bizonyosan nagy

hívítás vár reá . . . az sürgeti . . . talán maga Isten hívja? Ó Isten, vezesd lépteit!

De nem volt kisebb a szent asszonyok fájdalma sem. Gyöngéd szeretettel szerették Máriát, és őszintén részt vettek fájdalmában. De még gyöngédebben szerették Jézust, aki ott nőtt föl szemük előtt s aki már kicsiny gyermek korában is olyan csodálatraméltó volt.

Félénkebben, de nem kisebb lelkesüléssel tisztelték a fiatal leányok is; úgy érezték, hogy fölötte áll mindenki másnak. Olyan hozzáférhetetlenül nemes és tiszta volt benne minden. Földöntúli szépsége az égre emlékeztette őket. Elég volt látniok őt, hogy lelkük nagy, magasztos dolgok vonzókörébe kerüljön . . . Most elhagy bennünket; azt mondják azért, hogy valami új és szent tant hirdessen. Legalább ilyesmiről említett valamit rokonainak . . . Ha édesanyáink elkísérnék őt, milyen örömet mennénk mi is velük!

Távozása még az egészen kicsinyekre is rávetette a szomorúság árnyékát. Többé nem simogat meg bennünket — gondolták — és mi sem mondhatjuk meg neki, mennyire szeretjük! . . .

Magam elé képzelem azokat a fájdalmas búcsúpillantásokat, melyekkel ezek a különböző csoportok néznek a távozó Jézus után s fölébresztem magamban a fájdalmas gyöngédség érzéseit, mintha én is ott lettem volna köztük.

6. ELMÉLKEDÉS.

III. JÉZUST SZABAD IGY MAGUNK ELÉ KÉPZELNÜNK.

Az imént kedves képet rajzoltunk magunknak arról a szomorúságról, mely a távozó Jézust kísérte. Vajjon nem csupán képzeletünk üres játéka ez a kép? Hiszen mindezekből a részletekből semmi nincs bent az Evangéliumban. Ez igaz; de miután a helyük üresen maradt, semmi sem tiltja, hogy betöltsük. — Mi-

képen tehetjük ezt? Úgy, hogy meglévő ismereteink alapján a legnagyobb valószínűséggel állítjuk össze a mult képét.

1. Jézus hiába csökkentette le tulajdonságait az emberi arányokhoz, a felsőbb lény mégis kiérzett belőle, befejezett tökéletessége által. Ha a környezetében élő emberek nem is tudtak számot adni róla, azért mégis hatása alatt állottak. Mindig komoly és szelíd, önmagához mindig hű egyénisége fiatal kora ellenére is mély tiszteletet váltott ki. Mindenkiel nyájas, minden alkalommal szolgálatkész viselkedése megszerettette. Érdeklődéssel kísérte városának ügyeit s résztvett az egyes családok gondjaiban is. Milyen csodálatraméltó lehetett a betegek látogatásakor! Ha akkor még nem is gyógyíthatta meg őket, de kimondhatatlan vigasztalással sietett támogatásukra. A haldoklóknak pedig a mennyországot mutatta meg . . . Ime, így képzelem Őt, mert ilyen volt, csak ilyen lehetett a külső élete. Nem kell félnem, hogy ezzel a képpel megtevesztem magamat.

2. Nem, én nem akarom mindenáron úgy látni Jézust, amint elragadtatásba merül, vagy csodákat tesz. Én nem a csodálatosat, hanem a valóságot keresem és nem tulajdonítok hozzátartozóinak, barátainak és a szent asszonyoknak más érzelmeket, mint aminőkkel egészen természetesen bírniok kellett.

Ezeket az érzelmeket azonban valóban kutatom és meg akarom ismerni, hogy azok ihletet adjanak a saját érzelmeimhez. Családjának tagjai, barátai és a szent asszonyok fokozatosan feltárják előttem lelkük gazdag kincseit, a maguk különbségében. Én pedig merítek belőlük és beleviszem azokat az életembe.

3. Jézusom, miért is nem tudlak az ő bensőséges gyöngédségükkel és teljes odaadásukkal tisztelni és szeretni Téged! . . . Igaz, ők láttak; de azért mégsem ismertek annyira, mint én . . .

Mikor érkezik el az az idő, ő isteni Barátom, mikor majd önmagadért, főnséges szeretetreméltóságodért szeretlek Téged! . . .

Kész vagyok-e, úgy mint ők, követni Téged az ismeretlenbe, szolgálni szükségidben s vigasztalód, örömed, önkéntes, kicsiny rabszolgád lenni? . . .

Fájdalom! hányszor átéreztem már ezeket a vágyakat s azok mégis terméketlenek maradtak, akár csak azok az őszi virágok, melyek csak díszére szolgálnak a fának, de gyümölcsöt nem hoznak! . . . A szeretet nem elégszik meg az ünnepélyes kijelentésekkel, hanem tetteket akar és hoz létre.

Elhatározások. — 1. Ígyekszem Jézus szépségének hatása alatt maradni.

2. Az Őt követő kiváló lelkek valamelyikének a helyébe gondolom magamat, magamévá teszem érzelmeit és ki is fejezem azokat.

3. A nagylelkűségnek milyen tényét valósíthatnám meg ma?

7. ELMÉLKEDÉS.

I. A JÖVŐ LÁTOMÁSA.

Esti előkészület. — Az előbbieken megcsodáltuk Jézus búcsúzásának megható szomorúságát; azt a nemes vonást, mely olyan közel hozta Őt a földhöz. Holnap viszont egy olyan érzésével fogunk foglalkozni, mely nagy lelkének magasabb rétegében foglal helyet: az odaadás szent lelkesülésével.

A Szentírás a megtestesült Igét a naphoz hasonlítja, amint leveti magát az ég magasságaiból, hogy óriás léptekkel befussa pályáját. Az első lépést a mennyből a földre, a megtestesülés napján tette. S utolsó a mennybemenetel a Kálvária után. Mai lépése egy nagylelkű, áldozatos nekilendülés három esztendei kemény, nehéz, termékeny küldetése felé.

Vajjon mit lát e gondterhes évek távolában? Milyen érzelmek hevítik? — Mit jelentettem én Neki ebben az elhatározó pillanatban? . . . Szinte előre

látom már, milyen új forrás nyílik itt ismét a zavar, a bánat, a vágy és a nagylelkű elhatározások számára . . .

Jézusom, add, hogy mélyebben megértsem szívedet s az enyém, mely most olyan lanyha, versenyre keljen a Tieddel.

ELMÉLKEDÉS.

Előkészület. — Újból magam elé képzelem az isteni Mestert távozása előestéjén, amint fölfelé halad a dombtetőre vezető úton, ahol egyre távol előtte a látóhatár. — Ezúttal már nem a múlt foglalkoztatja lelkét, hanem a jövő. Tekintete most lenéz, a hegyeken túl fekvő Jeruzsálem felé, mely az emberiséget jelenti számára; azt az emberiséget, melyet meg akar hódítani és a mennybe akar vezetni. — Hogy valamilyen tanúja lehessen ennek a jelenetnek és élénken át tudjam érezni hatását, Jézus közelében helyezkedem el; térdreborulok és várok.

1. Látom az isteni Mestert, amint méltóságteljesen, emelt fejjel áll és tekintete belevész a messze távolba. Az éjtszaka, mely már ráborult a földre, szemében most az emberi nemet borító halál árnyékát jelképezi. És a körülötte uralkodó csöndben hallja, amint mindenfelől sóhajok, kívánságok, átkozódások és imák emelkednek felé. Ugyanakkor gyászos látományként vonul el szeme előtt minden siralmas nyomorúságunk, tévedésünk és hibánk képe. Látja, mint haladnak a pásztor nélkül tévelygő tömegek a mélység felé. Lát olyan vérző sebeket, melyekre nincsen gyógyító ír . . .

Erre a látványra nagy szíve megrendül, arca lángba borul, két karját kitarja s a távolból odakiált mindezeknek a tévelygőknek, szenvedőknek és átok alatt nyögőknek: Reméljete! Bízatok! Itt vagyok! én majd vezetem tévelygő lépteiteket; megérintem sebeiteket, hogy begyógyuljanak; bocsánatot öntök bűnös

fejetekre; eloszlatom a halál árnyékát, mely eltakarja előletek az eget.

2. Ekkor elvonulnak szeme előtt mindazok a megbántások, gyávaságok, árulások, melyeknek Ő lesz az áldozata . . . De tartását azért nem változtatja meg, lelkesülése tüzét mindez nem lohasztja le. — Bennünket a bántás felbőszít, a hálátlanság elkedvetlenít, a méltatlanság irtózáttal tölt el. Jézus éppúgy érzi ezt, mint mi, sőt jobban, mint mi; de ha szíve felindul, annak a buzgóság lelkesülése az oka. Kitárt karjai megmaradnak könyörgő tartásukban; sőt még jobban szétnyílnak, hogy magukba öleljék ezt a rengeteg nyomorúságot s a szeretet határtalanságába burkolják azt. Minél rettenetesebbek hibáink, annál inkább felkel-tik szánalmát. Visszariasztja-e az édesanyát gyermekének visszataszító, sőt talán szégyenletes betegsége? . . . Jézus jobban szeret, mint az édesanyánk.

3. Hasonlíthatatlan szeretet, csodálatraméltó szeretet, én nem tudlak megérteni. Ez már sok! Az Egyháznak ez a tanítása olyan valószínűtlennek látszik, hogy sokszor azt kérdezem magamtól, nem lépi-e túl a valóság határát . . . Nem, nem lépi túl; és az oka nagyon egyszerű: Jézus szíve a természet rendjében éppen úgy, mint a kegyelem rendjében, valóban végtelen. Kimeríti a szeretet minden hatalmát, minden gyöngédségét és minden türelmét . . .

Te, Jézusom szíve, nagyobb vagy tehát, mint az egész világegyetem, érzékenyebb vagy, mint mindnyájunk érzékenysége együttvéve és gazdagabb vagy kegyelemben, mint amilyen gazdagok vagyunk mi — sajnos — a nyomorúságban. És én hiszek ebben a szeretetben; megérteni nem tudom, de gyönyörűséggel hiszem. Tehetetlenségem boldoggá és büszkévé tesz, mert úgy, mint a hatalmas óceán látása, a végtelenség benyomását kelti bennem.

Elhatározás. — Napközben időről-időre magam elé képzelem ezt a képet s világosan kifejezem Jézus előtt csodálatomat, szeretetemet, bánatomat, vá-

gyódásomat . . . Állandóan fenntartom magamban a nagy, föltétlen bizalom érzését.

Jézusom, úgy szemlélek ebben az órában, mint aki egy olyan csúcson állasz, mely magasan a názáreti fölé emelkedik . . . Tekinteted a mennyből száll le reám . . . Karodat felém tárod . . . Hogy volna lehetséges, hogy ne szeresselek!

8. ELMÉLKEDÉS.

II. ELFOJTOTT VÁGYÓDÁS.

1. Elfojtott vágyódás. — Jézus fölindulása fokozódik és ajkát azok a szavak hagyják el, melyeket később megismétel: „*Desidero desideravi.*“ *Vágyva vágytam ezt az órát . . .* Egy vágy, amely immár harminc esztendeje tart, — amely megújul mindennap — minden pillanatban . . . Lehetetlen megmérni, mennyire fokozódhatott hevességben, bensőségben egy ilyen hosszú ideig visszafojtott vágy.

Miután Jézus érzései tökéletesedhettek, ez a visszafojtás percről-percre megsokszorozta erejüket, éppúgy, mint ahogy azt az anyagi erők rendjében látjuk . . . Gondolatom belemerül abba a mérhetetlen távlatokat feltáró térségbe, mely ezzel megnyílik elmélkedésem számára. Imádásom elragadtatássá fokozódik és amikor a hegyen álló Jézus felé fordulva észreveszem, hogy egyedül vagyok előtte s hogy ez a nagy szív értem ver, a csodálat, a szeretet és a hála kitör belőlem és én felkiáltok: Jézus, ó Jézusom, hiszen Te nemcsak az emberiségért, a maga egészében, hordtad magadban ennyi éven át ezt az emésztő vágyat, hanem mindegyikünkért külön-külön is!

Tehát miattam fojtottad el kiáradni vágyó buzgalmadat harminc esztendeig! Harminc évig azon dolgoztál, hogy a szíved még nagyobb, még tágabbra nyíló, még hatalmasabb és még gyöngédebb legyen.

E harminc esztendő alatt az érdemek végtelenségét gyűjtötted egybe, hogy az kegyelemmé, bocsánattá, haladássá, isteni egyesüléssé váljék számomra. — Légy áldott!

Milyen hatalmas megnyilatkozása ez szeretetednek! Boldoggá tesz, de egyben megzavar; szeretnék méltóbbá válni rá.

Hogy lehet, hogy ennyire szeretsz engem, mikor pedig én olyan hideg és érzéketlen vagyok minden iránt, ami Téged illet? És Te mégis szeretsz. Semmi sem csüggeszt el . . . Igaz, már feltártad előttem ennek a szeretetnek a titkát. Mindenesetre szíved hajlandóságát követed, mert a jóság szívesen kiárad és a szeretet oda akarja adni magát, de mégis . . . vajjon nem döbbenne-e vissza lendületed ellenállásomtól és méltatlanságomtól, ha nem állana bennem állandóan szemed előtt Atyád képe? Ő az, akit látsz, akit szeretsz az emberekben, mert hiszen azok, akik a kegyelem életét élik, az Ő gyermekei, a többiek pedig . . . még azok lehetnek.

2. Külön nekem szóló szeretet. — Jézusom, már szóltam Neked arról, milyen biztonságot, milyen bizalmat önt belém ez az ennyire szilárd alapon nyugvó szeretet, de ma engedd meg, hogy bevalljam egy szomorú érzésemet is . . . Te tehát nem önmagamért szeretsz engem . . .

Jézus. — Üzd el magadtól ezt a gondolatot, szegény gyermekem! hiszen szeretlek önmagadért is, személyes jó tulajdonságaidért, nemes érzéseidért és azért a buzgóságodért, mellyel növelni igyekszel dicsőséget. Irántam érzett bizalmad erősen hozzád fűz engem. — Nem így van-e ez az emberek között is? — Ha kifejezésre juttatod szeretetedet, az megihat engem s ha ez a szeretet lángoló, odáig megy, hogy „*megsebzí szívemet*“ . . .

Ha tetszésünket találjuk valakiben, ha rábízuk gondolatainkat, nem annyit jelent-e ez, hogy önmagáért szeretjük őt? És én ezt teszem azokkal a szép lelkekkel, akik a benső életben mellettem élnek.

A lélek. — Jézusom, milyen édesek, milyen megnyugtatóak a szavaid! Úgy hullanak száraz lelkekre, mint a harmat a kiégett földre. Minden megenyhül, újjáéled bennem. Hogy Te Jézusom magamért szeretsz engem! Milyen nagyszerű meglepetés, milyen buzdítás a folytonos tovább emelkedésre, nemesedésre, szépülésre!

Jézusom, elmégy, hogy meghódítsd a lelkeket; ég bennem a vágy, hogy kövesslek mindenüvé, ahová csak mégy. Milyen széppé válnak azok a palesztínai utak, melyeket lábad érint, azok a városi térségek ahol Isten ígését hirdeted, azok az ég felé emelkedő csúcsok, ahonnan majd a boldogságok ragyogó fényét szórod a hallgató tömeg közé és a Genezáret-tava, mely halászeit apostolokul, — bárkáit szószékül adja oda Neked s hullámos felszíne engedelmesen símul el, hogy fenntartsa csodálatos lépteidet . . .

3. A jövő. — Ime, ezek a képek vonultak el Jézus szemei előtt, míg fönn állt a hegyen és tekintete a látóhatár távolába merült. Minden csendes volt körülötte. Emberi tekintet nem csodálhatta ezt a néma jelenetet. Csak Isten volt a tanúja.

A világ akkor még semmit sem ismert ezekből a magasztos kinyilatkoztatásokból. A mai világ pedig, amely ismeri, nem akarja látni őket. Egyesek tagadják, mások megvetik . . .

Ó Jézusom, Te mindezt már akkor tudtad. Ezért pillantásod a hűséges lelkek felé fordult megnyugvást, bátorítást keresve. Rajtam is megpihent . . . Vajon mit látott? . . . Mit talált? . . . Hogy ezentúl mit fog találni, azt tudom. Tudom és meg is merem mondani: egy szerető szívet, amely vigasztalása és öröme kíván lenni mindenkor . . .

Elhatározások. — 1. Átérezni, hogy Jézus valóban, érezhetően szeret engem. 2. Elszakadni mindattól, ami visszatartja Tőle a szívemet.

Igen, Jézusom, én is szeretni és követni akarlak.

I. JÉZUS BÚCSÚJA ANYJÁTÓL.

Esti előkészület. — Jézus búcsúzása Szűz Máriától, egy Istené a legtökéletesebb teremtménytől, egy ilyen fiúé egy ilyen anyától, megható és magasztos meglátásokat fog adni. Ha egy nagy léleknek a társágában vagyunk, társalgásunk önmagától emelkedetté válik, mert érezzük, hogy megértésre találunk. Jézus is, mikor a búcsú órájában azzal áll szemben, aki segítőtársa az emberi nem megváltásának művében, bizonyára nagyobb és bizalmasabb közléseket tesz. Megkísérlem holnap megközelítően visszaadni beszélgetésüket.

Ó Jézus és Mária, engedjétek, hogy felfoghassam beszélgetésteik néhány szavát s hogy arcotokról leolvashassam azokat az érzelmeket, melyeket a szavak nem képesek kifejezni. Legfőbb forrásom ehhez az lesz, hogy helyetekbe gondolom magamat, megkérdem a saját szívemet és azután így szólok magamban: ők mindezt sokkal inkább, ezerszer jobban érzik, mint én.

Ha rosszul értelek és ha a kifejezésben még gyengébb vagyok, bocsásd meg tehetetlenségemet. Légy tekintettel szeretetemre; a szeretet néha merésszé tesz.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Ott látjuk Jézust és Szűz Máriát abban a szerény szobácskában, ahol évek hosszú során át mindig találkoztak. Szembe ülnek egymással ugyanannál az asztalnál, ahol mindig ültek és ahol József helye üresen maradt. — Leszállt az éj. Szegényes lámpa gyöngye fénye világítja meg ezt az anynyira egyszerű és szerény jelenetet. A hangulat ünnepélyességét a mélységes csend is emeli.

1. Mi sem természetesebb, minthogy Jézus és Mária az esti étkezés közben cserélték ki egy-

másközt gondolataikat és érzelmeiket; általában így szokott ez történni az emberek között. Már pedig tudjuk, hogy Jézus alkalmazkodni akart szokásainkhoz, nemcsak akkor, ha mások is látták, hanem a legbensőségesebb meghittségben is. Hiszen, amint már láttuk, nem egy bizonyos szerepet játszott el, hanem valóságos emberi életet élt, amiből következik, hogy be kellett azt töltenie minden legcsekélyebb részletében is.

Szemléljük tehát ezt a csodálatos Anyát és isteni Fiát ebben a döntő órában. A megindultság elveszi szavukat. Tekintetük kerüli egymást. De a csendet végül mégis csak meg kell szakítani, mert már szinte gyótródéssé válik. Jézus szólal meg először.

— Amit most mondani akarok neked, édes jó Anyám, azt te már régóta tudod; erre gondoltál mindig. Igen, a küldetésem szava hív . . . holnap elmegyek . . . el kell hagynom téged . . . Nagyon fáj nekem ez az elválás. Hiszen annyira egy volt az életünk. Mindenünk közös volt. És milyen édes volt így! Engedd meg, hogy mélységesen hálás köszönetet mondjak ezért neked. — Az elmúlt hosszú időből semmit sem feledtem el. Látlak szomorúan és mégis oly boldogan Betlehemben! Én voltam minden gondolatodnak, minden aggodalmadnak egyetlen és állandó tárgya. Önmagadra sohasem gondoltál. — Még a szükségeset is megvontad magadtól, érettem. — Én mindezt némán, de tudatosan láttam.

— A te szívedben, a te szeretettedben egy egész világot találtam. Ez a szív a menny egy darabkája volt számomra. Minden olyan tiszta, olyan ragyogó, olyan meleg volt benne! — Napról-napra körülvevettel mindazzal a gondossággal, amit gyermekségem megkívánt. Lelked naponta megkettőzte erőfeszítését, hogy mennél jobban megnyerje tetszésemet. Szíved olyan hatalmasra akart tágulni, hogy helyettesíthesse számomra az egész emberiséget . . . Mennyi hálával tartozom neked! . . .

2. *Mária* erre felkiált: Hálával, nekem! Ó Fiam, hová gondosz? . . . Hiszen Téged szeretni, gondozni,

minden fájdalomtól megkímélni boldogság, sőt élet-szükséglet volt nekem!

Jézus. — Igen, tudom, de hálámat ez még élénkebbé teszi. Lehet-e valami drágább és értékesebb, mint tudni, hogy valaki így szeret bennünket! Azért kijelentem neked, Anyám, hogy bármilyen nagy is volt a szereteted irántam, az nem is hasonlítható ahhoz, amit én érzek irántad.

Mária. — Ó Fiam, én édes Fiam!

3. *Jézus.* — Te véredet, tejedet, szívedet adtad nekem és az egész életedet harminc éven át . . . Körülöttünk itt minden tárgy erről az időről beszél: ez az a kis zsámoly, amelyen kicsiny koromban melletted ültem, ezekből az edényekből vettem magamhoz táplálékomat, ebben a ládában őrzöd gyermekruháimat. Mindez a te anyai szereteted édes illatát leheli. Gyönyörűséggel szívom be azt. — Majd felnőttem. Lassankint látni engedhettem valamit abból, amit mindig tudtam. Beszélgetéseink ekkor hosszabbá, meghittebbé váltak. Te Istenről, az égről és kötelességeimről beszél-tél nekem, így fejlesztve külső tudásomat . . . És én, a rejtett, de mindig működő Ige, egyre magasabb világosságokat közöltem veled. — És eljött a nap, amikor nem mertél többé tanítani engem. Akkor azután már együtt beszélgettünk az isteni igazságokról. Megcseréltük a szerepeket s te Anyám, boldog voltál, hogy tanítvány lehettél, a fiad tanítványa.

Meghatottság, csodálat, öröm . . .

10. ELMÉLKEDÉS.

II. MÁRIA SZEREPÉNEK FELTÁRÁSA.

1. És Jézus így folytatta: A rend feltétele, hogy minden lassankint, fokozatosan fejlődjék s hogy a megnyilatkozáshoz minden dolog bevárja a maga óráját . . . Most, elválásunk előestéjén tartozom neked azzal,

hogy közelebből megismertessem veled azt a szerepet, melynek betöltésére indulok s egyúttal fölfedjem előtted, Anyám, a te szerepedet is.

Én azért távozom, hogy Atyám dicsőségét növeljem. Ezt a határtalan vágyat a mennyből hoztam magammal. Eddig is, mindig ez töltötte be lelkemet; ez okozta isteni győtrődésemet a várakozás hosszú ideje alatt. Mikor állhatok végre a tömeg elé, hogy odakiált-hassam neki: Ti nem ismeritek az én Atyámat; Ő végtelenül nagy és mérhetetlenül jó! Őtőle hozom nektek a bocsánatot és a szeretetet . . . Jöjjetek, jöj-jetek hát mindnyájan karjaimba. Tárva állanak azok a legnyomorultabbak számára is. Én főlemellek és megvigasztallak benneteket . . . Velem együtt szolgáljátok majd ezt az Atyát, aki a mennyekben van. Az én tanítványaim lesztek és az emberek arról ismernek majd rátok, hogy szeretitek egymást . . . Isten országa lesz ez a földön, addig is, míg várjátok azt a mennyei országot, ahol Isten a saját boldogságát akarja megszani veletek.

Mária. — Ó, milyen szép ez!

2. *Jézus.* — Fájdalom, a sátán és az emberek gonoszsága agyarkodik majd személyem és munkám ellen. Érzelmeimet sokan félreismerik. Szegény, gyöngé emberek lesznek a barátaim. Egy közülük elárul engem és a többiek elhagynak . . .

Mária. — Ó Fiam!

Jézus. — A végső küzdelemre, mely megváltja a világot, egyedül megyek.

Mária. — Nem, nem még egyedül, én is ott leszek!

Jézus. — Igen Anyám, te ott leszel s míg én kiontom minden véremet, te kiontod minden könnyedet . . . Ennek a könnynek és ennek a vérnek az egyesüléséből kél majd ki a száraz földből a szerető lelkek megszámlálhatatlan nemzedéke . . . Ott lesznek ők a világ minden részében és végig az összes évszázadokon át. Az ő szeretetükben és tiszteletükben mi ketten együtt élünk, Anyám; együtt támogatjuk őket

küzdelmeikben és együtt fogadjuk majd őket a mennyben.

Mária. — Ó Fiam, ki vagyok én, hogy ilyen nagy szerepet szánsz nekem! Senki és semmi sem vagyok és nem vagyok képes semmire! . . . Mindig rejtekben éltem. Maradjon továbbra is ez a rejtett élet a részem . . . Nem tettem-e eleget a viláért azzal, hogy életet adtam neked, hogy felneveltelek, hogy formáltam a szívedet és azzal, — ma már hozzátehetem ezt is — hogy panasz nélkül engedlek elmenni!

3. Szűz Mária szerepének bővebb kifejtése.

Jézus. — Anyám, a te szereped még nem ért véget, sőt most újra kezdődik. Te mindig anyám leszel, általad fogok én megszületni és növekedni a lelkekben. Ezek a lelkek az én testem és vérem. Amit értem tétél, azt értük is meg kell tenned. Az ehhez szükséges eszközök majd annakidején rendelkezésedre fognak állani. Úgy-e, az én jövetelemtől megremegettette szívedet az anyai szeretet s ugyanakkor megduzzadt kebledben a táplálásomra szolgáló tej? Így lesz ez új anyaságodban is: szíved kitágul, hogy befogadhasa ezt a mérhetetlenül nagy családot s mélyéről megindulnak az élet áramai. Miután minden emberben megtalálsz engem, hibáikat és nyomorúságait csak annyiban fogod látni, hogy miattuk szánhasd őket és segíthess rajtuk. Úgy-e, megígéred ezt nekem, Anyám?

Mária. — Igen, Fiam, megígérem!

4. *Jézus.* — Kegyetlen áldozatot kérek tőled: minden anyaságot fájdalommal kell megfizetni. Számíthatok-e föltétlenül rád, Anyám?

Mária. — Ime személyem, életem, boldogságom. Vedd . . . Nem én adom neked, mert hiszen minde-nem a tied . . . Tedd, hogy teljesen a te fájdalomad és dicsőséged műve legyek. Engem nem ijeszt meg semmi, mert tudom, hogy jó vagy. Nem lep meg semmi, mert tudom, hogy mindenható vagy. Nem riaszt vissza semmi, mert szeretlek.

Jézus. — Ó Anyám, milyen nagy a miegyesülé-

sünk! Olyan nagy, hogy teljesen majd csak a mennyben értheted meg. Akkor majd kettőnk lelke, a tied és az enyém szinte egybeolvadni látszik. Az én birodalmam a tied is lesz. Gyermekeim a tied is lesznek. Hozzád éppúgy könyörögnek majd, mint hozzám: Megváltásom egész műve a te kezeden megy át.

Mária. — Lehetséges volna ez! . . . Igen, igen, a szeretetnek minden lehetséges. És a tied végtelen!

5. *Jézus.* — Addig, míg mindennek az ideje elérkezik, akarod-e közelgő szenvedéseimet megosztani velem?

Mária. — Megosztani! nem; nem, én akarom átvenni és elviselni mind!

Jézus. — Átvenni? Ez annyi volna, mint megkímélni téged a legkegyetlenebbtől, attól, hogy haldokolni és meghalni lásd a gyermekedet . . . Együtt fogunk szenvedni . . . egyesülésünk még jobban elmélyül majd a szenvedésben. — A fájdalom emeli a szeretetet hatalmának legmagasabb fokára. Föláldozza benne egész királyságát. — A legértékesebb, amit tőled kaptam Anyám, a szenvedés fönséges képessége. Ez a képességem, mint Isten, nem volt meg bennem . . .

Felbuzdulás. — Ó lelkem, e gyöngén, rosszul visszaadott, de még így is oly csodálatosan szép érzelmek előtt ébressz magadban csodálatot, hálát, részvétet, mindenekfelett pedig nagylelkűséget . . . mert ez a két nagy lélek reád gondol és érted készül feláldozni magát . . . És te mégis meg tudnád tagadni tőlük ezt . . . vagy azt . . . az áldozatot? Sőt talán sokalod még azt a néhány percet is, amit imában töltesz? . . .

Elhatározások. — 1. Vágyódní akarok rá, hogy Jézus némiképen ahhoz hasonlóan szeressen engem, mint ahogy Anyját szerette. — 2. Keresek valami nagyobb áldozatot, amit ma felajánlhatnék neki.

A TÁVOZÁS.

I. AZ ALÁZATOSSÁG ISKOLÁJA.

Esti előkészület. — Holnapi elmélkedésünk célja, hogy még jobban megismerjük Jézus Szívének gyöngédségét és imádasraméltó egyszerűségét. — E tulajdonságok kedves tanúbizonyságainak szemlélése közben talán az én szívemben is nagyobb gyöngédség ébred Az iránt, akit Názáretben annyira szerettek! . . . Ugyanez a szív és ugyanez a gyöngédség megvan Benne ma is . . . Én is megnyerhetem szeretetét . . . milyen mértékben? . . . Egy Isten szeretetének nincs mértéke. — Emlékezetembe idézem isteni közvetlenségét, gyöngédségét annyi szent iránt.

Milyen csodálatos egyszerűség! Anyjától való búcsújában Jézus a mi emberi formáinkkal él. Emberekkel szemben általában mindig alkalmazkodik a környezet szokásaihoz: készségesen meghallgatja a leg-egyszerűbb dolgokat is, nagy lelkekkel szemben viszont fontos kinyilatkoztatásokba bocsátkozik.

Ő, ha valamiképpen megleleveníthetném szemem előtt távozásának jelenetét, az utolsó „Istenhozzádot”, hogy megindítaná az a szívemet . . . s mennyivel gyöngédebbé, mélyebbé és elevenebbé válnék szeretetem Jézus és szent Anyja iránt!

Szentlélek Isten, aki az ő nagy lelküket megindítottad, add, hogy az én kicsiny lelkemet is ugyanazok az érzések hevítsék. Hiszen Te a teremő Lélek vagy!

ELMÉLKEDÉS.

Előkészület. — Elképzelem a názáreti házat, mely belül még teljesen sötét s kívülről is alig világítja meg meg a hajnali pirkadás első sugarai. Azután imádkozom és kérem a kegyelmet, hogy igazán, ben-

sőségesen átértsem a Jézus Szívét betöltő gyöngédséget, hogy az áthasson engem is és szeretetem rábírja akaratomat, hogy kövessem ezt az imádott Lényt mindenüvé, ahová csak vezet engem.

1. Minden arra enged következtetni, hogy Jézus és Mária az esti búcsúbeszélgetés után imában és menyeyei társalgásban töltötték az éjtszakát. Nem ugyanígy tettek-e a szentek is, mielőtt valami nagy vállalkozásba kezdtek! Úgy szeretem elnézni sugárzó arcukat, amivel kilépnek a szeretetnek ebből az elragadtatásából! Az áldozat királyi fönséggel elfogadtatott s nemes indulatoktól hevülő keblüket az Isten dicsősége utáni vágy szomjúsága hatja át . . . Az éjtszaka mulófélben van. Már ki lehet venni az utat . . . és Jézus úgy akar távozni Názáretből, hogy ne lássa senki sem.

Ítt a pillanat, mikor a szíveket legerősebben fogja el a megindulás, mikor a szavak megritkulnak és vontatottakká válnak s mikor a néma mozdulatok mindennél többet mondanak . . .

Idáig térdeltek mind a ketten, de most fölkelnek és egy hosszú pillantást váltanak. Majd Jézus, az Isten Fia . . . térdre hull Mária előtt¹ és így szól hozzá: Anyám, áldd meg Fiadat . . . Mária, a megindultság tetőfokán, mozdulatlanul áll és tétovázva gondolja: Megáldjalak, én? Megáldjak egy Istent? De mikor ez az Isten kívánja! . . . Jézus ekkor megfogja az olyan anyira gyöngéd anyai kezet és a saját fejére helyezi. S a mélyen lehajtott drága főre reáhull a könnyben-ázó anyai áldás!

Az édesanya mellett újra kicsiny gyermekké válni elragadóan természetes dolog, de vajjon nem méltóságáról való megfélemezés-e az egy Isten részéről? . . . Nem, nem az. Mert Jézus ember s mint ilyen, az alázatosság ezzel az állapotaival járó erény. Ebben az esetben ez az erény kapcsolódik a gyermeki szeretettel s így együttesen páratlan, egyedülálló jelene-t tár szemünk elé, mely csodálatraméltó önmagában

¹ Szent Bonaventura.

is, de e mellett gazdag tanulságokat is rejt magában.

2. Milyen megragadó ez az alázatosság Jézusban és Szűz Máriában! Vajjon kettejük közül melyikükben nagyobb? — Talán az Anyának megilletődött zavarában, amely kifejezhetetlen? Vagy a Fiúnak derűs szépségű megalázkodásában? . . . Ó Jézusom, alázatosságod megláttatta Veled Máriában mindazt, ami fölemeli őt: anyai szent jogait, kiváló erényeit, magasztos hivatását, teljes odaadását. Arról úgyszólván megfeledkeztél, hogy mindennek ellenére mégis csak teremtmény, Te pedig Isten vagy.

Szűz Máriában az alázatosság erénye hasonlóképpen csodálatos hatást váltott ki. Egy ilyen fiú mellett eltöltött élete folyamán annyira világosan látta a saját semmiségét, hogy legszívesebben állandó imádásban élt volna lábainál. De ma, amikor ott látja maga előtt Őt, a feljebbvalót, amint térdre borulva áldását kéri (holott a feljebbvalónak kell az áldását adnia), alázatossága olyan fokot ér el, hogy szinte elvész abban . . .

3. Ki ne szeretné az alázatosságot, ha meggondolja, hogy ez a hajlandóság megkönnyít minden kötelességet és a legnagyobb engedékenységre buzdít? Az alázatosság fenntartaná a családokban a zavartalan békét és megteremtené a boldogságnak szét nem rombolható alapját, a tökéletes egység érzését. Ennek oltalma alatt a szeretet teljesen szabad. Semmi sem akadályozza. Semmi sem zavarja. Semmi sem töri össze.

Ezzel szemben a gőg a nagy romboló, amely megmerevít, követelővé, megvetővé, sértővé tesz. — Az alázatosság önmagunk megvetésére és mások megbecsülésére indít . . .

Ha alázatosabb volnánk, nem küszöbölhetném-e ki én is környezetemben azokat a figyelmetlenségeket, ellentmondásokat és torzsalkodásokat, melyek ha nem is teszik tönkre az egységet, de megfosztják szépségétől? — Inkább a jótulajdonságokat kellene meglátnom, mint a hibákat; s amennyire az okosság megengedi, szerénynek, engedékenynek kellene lennem még

a nálam alacsonyabban állókkal szemben is. Ha talán nem is tehetem ezt meg külsőleg (rendszerint így van), lélekben mindig megtehetem. Ez az egészen egyszerű gyakorlat erkölcsi fékje egy igen nagy hatalomnak.

12. ELMÉLKEDÉS.

II. A SZŰZ MÁRIA-TISZTELET ISKOLÁJA.

Ez a jelenet több, mint hatásos tanítás az alázatosságra; ez egyúttal Szűz Mária iránt való tiszteletünk iskolája is.

1. Mikor Jézus térdreborul előtte és áldását veszi, ezzel egyszersmind felfedi előttünk méltóságát, jogait és hatalmát, s ugyanakkor megmutatja azt is, hogyan tiszteljük őt: ebben a tényben csodálatáról, tiszteletéről és gyöngédségéről tesz tanúságot.

Másrészt Jézus hozzá akarja szoktatni Anyját ahhoz a szerephez, melyet majd velünk szemben kell gyakorolnia. Nem látja-e majd lábai előtt az összes keresztény nemzedékeket! . . . hogy akkor majd eszébe jusson ez a jelenet.

2. Én is gyakran térdreborulok a Szűzanya képe előtt. De milyen más szívvel tenném ezt, ha arra gondolnék, hogy azt a helyet foglalom el, amelyet maga Jézus szentelt meg isteni térdeivel.

Ezentúl gyakran kérem majd a Szűzanyát, hogy áldjon meg engem. Megtehetem ezt felkeléskor és lefekvéskor, mikor elhagyom szobámat és amikor visszatérek oda; és ez nemcsak bizonyos, félig-meddig öntudatlan szokás lesz, hanem visszaemlékezés az előbb leírt jelenetre, melynek részletei közül nem feledkezem meg arról sem, mely minden valószínűség szerint befejezte azt, vagyis amikor Jézus kezébe veszi a még mindig fején nyugvó anyai kezét és . . . megcsókolja! Természetes, hogy gyermeki gyöngédsége idáig ment; nem ez-e a mi szeretetünk kifejezésének egyik kedvelt formája is?

Ó áldó és egy Isten csókjától megszentelt kéz, én is meg merlek érinteni gyermeki szeretetem csókjával s szeretném annyira belevinni abba szívemet, hogy az, ha csak távolról is, emlékeztessen téged isteni Fiad csókjára.

3. E rövid és mégis oly végtelenül gazdag pillanatok után Jézus fölkel, kitarja két karját s anyja odaomlik . . . Milyen imádandó ölelés! Mária ráhajtja fejét búcsúzó Fia mellére, Jézus pedig égre emeli szemét és Atyja gondjába ajánlja forrón szeretett édesanyját . . .

A régi ajtó megnyílik és Jézus átlépi a küszöbét. Mária mozdulatlanul nézi, amint távozik és még sokáig követi Őt tekintetével; mindaddig, amíg csak láthatja.

Miután egyedül maradok a Szűzanyával, mély részvéttel nézek rá. Milyen üressé vált egyszerre minden! Hogy összeszorul a szíve! A gyász ráborul minden tárgyra, amit Jézus ismert . . . Szegény Anya, mit mondjak, mit tegyek vigasztalásodra? . . . Ó, ha nem lennél olyan jó, olyan természetfeletti, akkor most eltaszítanál magadtól, mert hiszen Jézus én miattam hagy el téged . . . De ha anyai érzékenységed el is szomorodik és fájdalmasan sóhajt fel, nagy lelked természetfölötti rétegében tökéletes a nyugalom; a lemondás és az átadás teljes; minden emberi érzelem fölött királyi fönségében áll Isten dicsőségének és az emberiség üdvének a vágya: „Menj, édes Fiam, menj magasztos hivatásod betöltésére, mert inkább vagy Istené és az embereké, mint az enyém.”

Elhatározás. — Ha egyszer érzelmeim feláldozásáról lesz szó . . . erre a jelenetre gondolok.

13. ELMÉLKEDÉS.

I. NÁZÁRETTŐL A JORDÁNIG.

Esti előkészület. — Ime, elérkeztünk az isteni Mester nyilvános életének első útjához, mely némi-

képen már betekintést enged a programjába. Igyekszem fölfedezni annak legalább a szellemét; fővonásai: alázatosság, egyszerűség. — Semmi feltűnés, semmi csoda. — Milyen kevésbé illik bele mindez a mi fel fogásunkba, a mi szokásainkba és a mi nagy fontoskodásunkba!

Az előkészület folytatódik s különböző formákban eltart még bizonyos ideig. Mert az előkészület megkönnyíti a cselekvést, lendületet ad és kegyelmet szerez. De hiszen Jézusnak minderre nem volt szüksége . . . Miért akarja mégis alávetni magát? Tudom miért, de nem igen gondolok rá: Példájával tanítani kíván és magával akar vinni. Tanítani? mire? Magával vinni! hová? Holnap erről elmélkedem.

Jézusom, érteni, szeretni, utánozni, követni akarlak!

ELMÉLKEDÉS.

Előkészület. — Magam elé képzelek egy hosszú utat, mely Názáretből a Jordán felé vezet; rajta egy mindjobban távolba vesző utas.

Kérem Isten kegyelmét, hogy megismerhessem azt a szellemet, mely Jézus nyilvános életének első lépteit irányította. Ez az út már magában véve program.

1. Mezítláb megy.¹ — Ki Ő? Valóban a világ-egyetem Ura és . . . mezítláb megy. Valóban király és minden kíséret nélkül, egyedül folytatja útját. Valóban Isten, az az Isten, aki előtt minden térdnek meg kell hajolnia és mégis, a vele találkozók közül senki sem hajlik meg előtte . . . Ismeretlenül halad át a városokon és falvakon.

Mik a tervei? — Megtéríteni a világot! De nem veszti-e el az emberek előtt minden hitelét, ha így

¹ Jézus mindig példájával erősíti meg szavait. Mikor apostolainak megadja küldetésüket, ezeket mondja: Ne legyen se táskátok az úton, se két köntöstök, se sarutok, se bototok.

mezítláb és egyedül jelenik meg köztük? Így gondolja követésére bírni ezt a gögös és érzéki világot?

Gondolatban átlépek a bennünket elválasztó hús évszázadon és ott vagyok az isteni utas mellett . . . Milyen nyugodt a járása! És milyen közvetlennek, nyíltnak látszik egész lénye! Mikor megpillant engem, megáll. Reám néz. És e mély tekintet hatása alatt megrendül egész valóm. Személyének fönsége rejtett nagyságot sejtet . . . És ekkor meglátom mezítelen lábait. — Miért még így, Uram, mikor király vagy?

2. *Jézus.* — Igen, gyermekem, király vagyok, de az én országom nem ebből a világból, ebből a hívságos és romlott világból való. Azért jövök, hogy egy új országot alapítsak.

A lélek. — Hol van ez az ország, ó Jézusom?

Jézus. — Nézz mezítelen lábaimra s ebből láthatod, hogy ez az ország semmit sem kölcsönöz a földtől . . . sem a javaiból, sem a hiúságaiból. Olyan magas, olyan tiszta, hogy betölti a lelket s a neve: Isten országa. — Az emberiség, ez a szomorú emberiség teljesen ellenkező eszményt hajszol. Miután nem lát ezen a világon túl, mohón keresi éppen azokat a javakat és hiúságokat, melyeket én megvetek. — Én meg akarom menteni őt önmagától: a gögtől, mely betölti és megzavarja; a kapzsiságtól, mely igazságtalanságokra készíteti; és az érzéki gyönyörök szeretetétől, mely elrútítja, megrontja erkölcsseit. Én a tisztaság, az önmegtagadás, az alázatosság és a szegénység szellemének az uralmát akarom a földön. — A földtől való illetén elszakadás szárnyakat ad a léleknek, melyekkel az ég felé, az ő valódi hazája felé repülhet.

3. *A lélek.* — Ó isteni Mesterem mezítelen lábai, a legszebb erények szimbolumai, imádlak benneteket! . . . szeretnék csókjaimmal elhalmozni! . . . De van-e ehhez jogom? Ószintén elszakadtam-e már a földtől? — Ne taszítsatok vissza magatoktól! . . . Amikor ráhajtom fejemet szegénységekre, pirulok kényeskedésem és hiúságaim miatt. — Mikor tiszta gyöngédséggel megcsókollak benneteket, érzem, mint

ébred bennem undor az érzéki örömök iránt . . . Sajnos! amint eltávolodom tőletek, ezek a benyomások azonnal elmosódnak. Engedjétek hát, ó isteni Mesterem szent lábai, hogy minél tovább itt maradhassak mellettetek, hogy csókjaimmal illethesselek és könnyeim-mel áztathassalak benneteket . . . mint ahogy majd Magdolnának megengeditek . . .

És ez a szeretetem most nem önző. Adjátok meg azt, amit a magam számára kérek, annak a sok szép léleknek is, aki még nem ismer benneteket.

Menjetek, igen, menjetek, ó isteni lábak, tovább; menjetek el minden nemzethez, menjetek el minden korba, hogy felszabadítsátok a lelkeket és az égi javak felé fordítsátok törekvéseiket, mert csakis ezek méltóak hozzájuk.

Nem, az ember nem a föld számára teremtetett. Hogy lehet, hogy ezt nem érti meg? Hiszen a boldogság mindig kicsúszik kereső keze alól, vagy megsebzí és otthagyja. Egyiknek mindene hiányzik, a másik meg, akinek mindene megvan, nem tud örülni semminek. Nem kiálthat-e fel jogosan mindegyikük: ó, ti annyira vágyott és hajsolt dolgok, nem vagytok egyebek lát-szatnál, ámitásnál! — Így találkozik a szegény és a gazdag ugyanazon szakadék előtt, bár egymástól oly távol indultak el.

Miért születnek hát mindig újra meg újra ezek a vágyak? Azért, mert a tárgyuk valóban létezik. — De akkor meg miért ez a folytonos csalódás? Azért, mert tárgyuk nem ezen a földön van. A végtelen megsejtése mindig újból életre hívja és gyötri őket; olyanok, mint a világosságot kereső szem, mely meg-zavarodik és eltéved az éjtszakában . . . Isteni Mes-ter, könyörülj meg ezeken a tévelygőkön, akik a vilá-gosság egy sugarára várnak; tedd, hogy mintegy haj-nali derengésben felismerjék azt a mennyei országot, ahol a legnagyobb javak várnak rájuk s ahol a szív vágyai végre olyan tárgyra találhatnak, mely nagyobb náluk.

II. EGYEDÜL AZ ÚTON.

1. E nagykiterjedésű területen Jézus teljesen egyedül érzi magát. Bármerre fordítja is tekintetét, csak evilági dolgok körül sűrű-forgó embereket lát. A föld gyermekei mindannyian, s úgylátszik teljesen idegenek a mennyei birodalomtól . . . Ott messze, a távolban, a pogány népek nem ismerik az igaz Istent. Itt a közelben, az Ő választott népe elfordul Tőle. A farizeus megvető gőgjébe merül, a szadduceus pedig önző érzékiségébe . . . Igen, Jézus valóban egyedül érzi magát! De hiszen azért megy, hogy ezeknek a tudatlanoknak, ezeknek a tévelygőknek elvigye a világosságot . . . azután már nem lesz egyedül . . . nem-sokára . . . Szép homlokáról reménység sugárzik és ajkán isteni mosoly fut át.

Vajjon mit lát? — Először csak egy kicsiny csapatot, mely követi Őt a lemondásban, a szegénységben, az alázatosságban . . . Majd ez a kis csapat megnövekedik . . . Nemsokára betölti a földet. — Új nemzedék kél életre. Az isteni mag megfogamzik a lelkekben. Istent megismerik, szeretik. Dicsőség Néki! . . . Milyen szép a vértanúknak, bűnbánóknak, szűzeknek, doktoroknak és apostoloknak ez a légioja, mely egymás nyomába lép a századok folyamán, mely ugyanazt a nemes és szegény Jézust követi, s mely ugyanazért a célért hevül: Isten országaért.

2. Jézus már nem egyedül megy az úton: megszámlálhatatlan tömeget lát maga után vonulni. Vajjon észreveszi-e mindent átfogó tekintete ebben a hatalmas tömegben az én kicsiny, jelentéktelen lelkemet is? Kétségtelenül. — És megáll-e egy pillanatra, hogy reám tekintsen? Nem, nem egy pillanatra, hanem minden pillanatra; állandóan reám néz. És milyen szívvel! Ó, én lelkem, mit felelhetsz erre? Talál-e benned lemondásra, mely helyet készít számára, hogy ott megpihenhessen, alázatosságra, mely magához vonzza

és olyan nagy szeretetre, mely ott tartja Őt? . . . Tudsz-e mindig közelében tartózkodó bensőséget és összeszedettséget felajánlani Neki? . . . Ha igen, úgy örvendezz, mert mikor Jézus látszólag egyedül haladt az úton, ott látott téged maga mellett . . .

Ó lelkem, nem akarnád-e állandóan megszerezni Neki ezt az örömet? Megelégedhetnél-e azzal, hogy csak néha-néha közelíts Hozzá, akkor, amikor a kötelesség hajt, s máskor egyedül hagyd Őt a hosszú, magános úton? Lásd, vannak lelkek, akik mindent elhagytak, csakhogy követhessék Őt. Semmi sem tarthatja őket vissza Tőle. Mindig maguk előtt látják; beszélnek Hozzá . . . Ezek a lelkek az Ő hűséges barátai és Jézus szereti őket. — El tudnád viselni, hogy téged kevésbé szeressen? — Nos, akkor rajta, bátorság! Ha úgy találsz, én szegény lelkem, hogy az út hosszú és egyhangú, annál jobb! Legalább bizonyoságot tehetsz nagylelkűségedről . . . És ha az isteni Mester néma maradna és úgy látszanék, mintha távol volna tőled, akkor vigasztalódj és örülj, mert a minden gyönyörűséget nélkülöző szeretet tisztább.

3. Ó Jézusom, miért is jártam olyan sokáig ennek az alacsony világnak utait, melyek nem vezetnek Hozzád? Sohasem hallottam eddig hangodat és sohasem közeledtem Hozzád . . . Imádott Mesterem, eddig nem ismertem a Belőled kiáradó vonzóerőt . . . Inkább csak pusztán név voltál számomra, semmint személy . . . Csak most, lassankint fedezem fel, hogy szíved van, valódi szíved, és hogy ez a szív értem dobog! — De igazán hihetem-e ezt? Olyan túlságosan szép! De ha igaz, akkor ezután én is követőid sorába állok, magamra öltöm alázatosságodat és szegénységedet s Benned akarom megtalálni minden örömemet . . .

Te leszel ezután az életem. Te az életem! Eddig ez a kifejezés csak üres szó volt számomra, de értelme rejtve maradt előttem. Ó, de most valósággá váltál a szememben és betöltöd a szívemet. Igen, Te leszel az életem. Gondolataidból, tanításaidból és abból a tiszta

szeretetből fogok élni, mellyel Te viseltetsz irántam s amely az én szívemben ég Irántad.

Jézusom, nem kell többé egyedül menned azon a hosszú úton, ott leszek mindig Melletted. Azért folytatom napi munkáimat, szeretem és gondozom azokat, akiket reám bízál, de fölemelkedett, megnövekedett lelkem mindezt a szeretetet egy olyan szeretetbe zárja, mely átisteníti valamennyit: a Te szeretetedbe, Jézusom!

Elhatározások. — A mai nap folyamán gondolatban gyakran Jézus mellé szegődöm magános útjában, nézem, szemlélem Őt, kérem, hogy szeressen és én viszont megígérem neki mindazt a lemondást, amit kíván tőlem, s mindazt az erőfeszítést, amit elvár tőlem.

15. ELMÉLKEDÉS.

KERESZTELŐ SZENT JÁNOS.

I. ÁLDOZATOS, PENITENCIÁS ÉLET.

Jegyzet. — Ama napokban szólott az Úr Jánoshoz, Zakariás fiához a pusztaiban, ő pedig bejárta a Jordán egész környékét, hirdetvén a bűnbánat keresztségét a bűnök bocsánatára. És kiment hozzá Jeruzsálem és egész Judea és az egész környék a Jordán körül és ő mondá nekik: „Tartsatok bűnbánatot, mert közel a mennyek országa.” — „Mert Ő az, akiről Izaiás próféta szólott, mondván: Íme, elküldöm előtted követemet, ki elkészíti előtted utadat. A pusztaiban kiáltónak szava: Készítsétek az Úr útját, egyengessétek az Ő ösvényeit . . . és majd minden ember meglátja az istenküldötté szabadítót.” És megvallván bűneiket, megkeresztelkedtek általa.

Esti előkészület. — Míg Jézus a Jordán felé halad, előzzük meg Őt és lássuk, milyen fogadtatás vár ott Reá.

A nevezetes folyó partján viszontlátjuk a csoda gyermekét, szent Jánost, Zakariás és Erzsébet fiát. Nem időzünk el az Evangéliumokban megadott rész-

leteknél, hanem inkább azokkal foglalkozunk, melyek közvetlenül Jézusra vonatkoznak.

Ismerjük gyermekkorra óta a pusztában töltött életét, önsanyargatásait és tanainak szigorúságát: ő a félelem törvényének a szentje. De ha az új törvény bizonyos szentjeinél, kiváltképen szent Józsefnél kisebb is, az ószövetségbeliek között mindenkorra a „legnagyobb” marad.

Az ő szerepe nem az, hogy az isteni Mester nyomába szegődjék, hanem az, hogy bűnbánat által előkészítse jövetelére a szíveket s hogy tanúságtételével elfogadtassa Őt. Szent János az előhírnök.

Ez a szerep megmagyarázza egész életét, erényét és tanítását. Élete Jézustól távol folyik le, hogy ne érhesse az összebeszélés vádja, mely értéktelenné tenné tanúságtételét; — emberfölötti erénye isteni küldetését bizonyítja; — szigorú tanítása pedig a bűnös természet megtörésével egyengeti az utat.

Az egész gyönyörű szerepet egységbe foglalja az, hogy a tárgya mindig Jézus. Milyen példa és milyen nagyszerű tanítás!

ELMÉLKEDÉS.

A következőkben két egymást kiegészítő gondolatról elmélkedünk: szent János a pusztában marad és mindvégig Jézustól távol él.

1. Szent János a pusztában él. Mióta? Attól fogva, hogy elég ereje volt megküzdeni a pusztaság kemény nélkülözéseivel (valószínűleg kora gyermekségétől). Miért vonult oda? Mert a Szentlélek, aki már születése előtt megszentelte őt, odavonzotta. — Elhagyja öreg szüleit, akiknek ő egyetlen reménysége és öröme. És a szent szülők beleegyeznek távozásába: Istentől kapták s most Neki adják vissza. Fájdalmas áldozat volt ez mindkét részről. Szent János még oly fiatal s annyi gonddal, annyi gyöngédséggel neveltetett; és íme, most ott van egyedül egy terméketlen vidéken, tápláléka gyökerekből és vadmézből áll s lakóhelye

egy-egy sziklaüreg . . . Körülötte üresség és csend, a pusztaság félelmetes csendje . . . Sehol egy füstölgő kémény, még a messze távolban sem . . . Pedig egy kis ház milyen boldogan fogadná őt be: az otthona, az ő jóságos szüleinek az otthona!

2. Ó, ezek a drága szülők, akik gondolatban állandóan mellette vannak s akik még nála is jobban, kegyetlenebbül érzik minden nyomorúságát, minden kemény nélkülözését; hős szülők, akik nem mennek keresésére, hogy ételt és ruhát vigyenek neki. Isten kívánta tőlük ezt az utolsó áldozatot . . . Nem láthatják felnövekedni fiukat. Tekintetük nem találkozik többé soha. S ha egyszer elérkezik az ideje, nem az ő keze zárja majd le szemüket . . .

Milyen tanulságos lecke ez számunkra. Tanítás, hogy miképpen kell tiszteletben tartanunk Isten jogait: Ő *mindent* követelhet tőlünk . . . Szívünk ösztönösen fellázad már sokkal kisebb áldozatok ellen is és értelmünk nem mindig képes megnyugodni. A „miért”-ek egymást követik és a zúgolódás egyre fokozódik. Kétkedünk Isten jóságában . . . ha ugyan nem kételkedünk még létezésében is . . .

Csak akiben a hitnek olyan erős szelleme él, mint Zakariásban és Erzsébetben, az képes meghajolni akarata előtt és imádni Őt. Isten tervei sokkal magasabbak és nagyobbak, semhogy mi elérhetnők azokat. Hogy merészelhetnénk hát megítélni őket? És különben is, lehetnek-e ezek a tervek mások, mint igazságosak és jótékonyak? Egyetlen bölcsességünk a vak bizalom. — És gondoljuk meg, mi ez az élet? Rövid átmenet, megpróbáltatás . . . Nem vár-e reánk azon túl az ég, örök kárpótlásával? . . . Ó, ne tagadjunk meg Istentől semmit!

3. S nem gondolhatunk-e arra is, hogy a Szentlélek részben fölfedte előttük a szerepet, mely a nekik oly kedves gyermekekre, Jézus érdekében vár? . . . Tehát Jézusnak adták őt oda; Jézusnak; mily nagy kegyelem! . . . Iránta való szeretetből fogadták el, sőt szeretik szomorú életüket, magános halálukat s azt

a még sokkal kegyetlenebb gondolatot, hogy gyermekük nélkülöz és szenved, egyedül, kint a távoli pusztaságban . . . Nagylelkűségük tévovázás nélkül képes így szólni Istenhez: Légy áldott! . . . A Te dicsőségedet szolgáljuk ezzel is! . . . köszönet érte! — Milyen hősie erény! Milyen példa!

Ilyen érzelmekkel fogadom-e én is a megpróbáltatásokat? Kész vagyok-e azokra az áldozatokra, melyeket talán a jövő kíván tőlem? — Kérjük a természetfölötti értelem kegyelmét, — az erő kegyelmét, — a szeretet kegyelmét.

16. ELMÉLKEDÉS.

II. IMAÉLET.

Ami szent János életében leginkább megragadja az embert, az a szigorúsága: nézzük, meglepődünk, csodáljuk és szégyenkezünk önmagunk miatt. De még ennél is nagyszerűbb kép tárul azok szeme elé, akik messzebbre és mélyebbre is látnak: s ez az ő imaélete. A Szentlélek, aki a pusztába vezette őt, mestere, barátja, vigasztalója lett: mint mestere, világosságát közölte vele; — mint barátja, bensőleg egyesítette őt istenségével; — mint vigasztalója, a menny örömét árasztotta önsanyargató életére.

1. Ott látjuk őt, egy sötét barlangban, amint térdreborulva, homlokát a csupasz sziklára hajtva imádásba és szemlélődésbe merül; mélyebben, egyre mélyebben igyekszik belelátni a végtelenségbe, melynek elképzelhetetlen szépségei lassankint kibontakoznak előtte s kiragadva őt önmagából, a föld fölé emelik . . . Az elragadtatásnak milyen csodálatos órái, napjai, éjtszakái lehettek ezek!

De megcsodálhatjuk őt fönt a hegyen is, amint ég felé emelt fejjel, a mérhetetlenségbe vesző tekintettel áll: imádásba és szemlélődésbe merül. Ő is, úgy mint később Assisi szent Ferenc, elénekli a nap himnuszát

és az egész természetét, mikor pedig feltűnnek az égen a földnél nagyobb világok ezrei, százezrei, melyek megszámlálhatatlanok, miként a fővény porszemai, akkor Isten nagyságát és termékenységét magasztalja. A körülötte uralkodó csend a Teremtő láthatatlan jelenlétét érezteti, de ő ezt a Teremtőt sokkal inkább érzi önmagában, mint az egész hatalmas világmindenségben; látja, mint bontakozik ki lelkében még bensőségesebben, még méltóságteljesebben; érzi, hogy a lélek nagyobb, mint az egész világ! . . . Ne sajnálkozzunk hát fölötte, hiszen boldog! — Ne csodálkozzunk hosszas imáin, hiszen a végtelen mindig új, egyre ragyogóbb, egyre elragadóbb képeket tud mutatni és mutat is annak a léleknek, aki figyelő tekintettel beléje merül . . .

2. Milyen nyomorúságosak az én imáim! Milyen üresek! Milyen erőtlenek! . . . Isten igazságos. — Hol van az én elszakadásom a világtól? Hol vannak érezhető önmegtagadásaim? Milyen mély az összeszedettségem? — Hiányzik mind a megfelelő hangulatba helyezkedés, mind pedig az igazi közvetlen előkészület. — Milyen kevés erőfeszítés! — Milyen rövid időtartam . . . A láthatatlanban való elmélyedést a várakozás hosszú perceinek kell megelőzniök; de ez a várakozás nagyszerű jutalmat nyer: Isten felfedi magát a lélek előtt, hogy az, képességeinek arányában megismerhesse Őt. — Isten közli magát vele, és pedig olyan mértékben, amennyire helyet készített számára a világtól való elszakadás által. — Isten egyesül vele, szeretetének arányában.

Ahogy a mennyben vannak többé és kevésbbé magas helyek, úgy a lelkiéletben is lehet az ima többé vagy kevésbbé buzgó, többé vagy kevésbbé egyesítő ...

Bánkódás, vágy, ima.

3. **Minden Jézusra irányul.** — Ebben a mennyei légkörben, e ragyogó látomások közepette, mindent fölülmúlva, Jézus képe jelenik meg. És ez egyáltalán nem meglepő: Jézus Isten nagy gondolata; a tárgy, mely felé mindent irányít; a tárgy, mely magához vonz

mindent. — De ha ez áll az emberekre általában, mit jelenthetett János számára? Nem Tőle kapta-e az isteni életet már születése előtt? — Nem találkoztak-e s nem szerették-e egymást már gyermekkorukban, családi összejöveteleik alkalmával?

De szent János gondolatait nem ezek a megható emlékek foglalják le. A jövő uralkodik bennük. Jézus a Messiás! És ő, János, az Ő előhírnöke. Milyen nagyszerű szerep! Hogyan kell betöltenie? Elmélkedik mindarról, amit a próféták mondtak Róla s buzgón kéri a Szentlelket, fedje fel előtte a jövődölések értelmét. És a Szentlélek megmutatja neki isteni Barátját: *Isten Bárányát, aki elveszi a világ bűneit*; megmutatja a szelíd, tiszta Aldozatot, akinek a szíve túlárad a gyöngédségtől és könyörületől.

Az én gondolataimnak is mindig Jézusra kell visszatérniök s szent János példájára el kell mélyednem bennük.

17. ELMÉLKEDÉS.

III. SZENT JÁNOS JÉZUSTÓL TÁVOL ÉL

1. Nagy lelkekre nagy áldozatok várnak. És mit mondjunk a nagy feladatokról? Szent Jánosnak az övét hallatlan áldozattal kell megváltania. Már nemcsak arról van szó, hogy elszakadjon a családjától, hogy megtörje azoknak a szívét, akiket önmagánál is jobban szeret, hogy száműzze magát a pusztaságba és annak minden nélkülözését és nyomorúságát elszenvedje: mindez még kevés. A boldogság, a hasonlíthatatlan boldogság, melyről most le kell mondania, az, hogy *Jézus mellett élhessen . . .*

Nem láthatja meg előbb, mint a meghatározott időben, harmincéves korában: milyen messze van az még! Addigra annyira megváltozik a lelkében élő arc valódi képe, hogy fölismeréséhez a Szentlélek jelére lesz szüksége.

S alig hogy rátalál, ismét el kell vesztenie Őt: nem távozhat el a Jordán mellől, nem szegődhet a nyomába, nem találkozik Vele soha többé . . .

Nem láthatja viszont, ő, aki szüntelenül szemlélni kívánná! Nem hallhatja szavát, pedig milyen mélyen belevésődne az a lelkébe! Ő, aki olyan határtalanul szereti Őt, sohasem mondhatja ezt meg Neki! — S amikor majd azt látja, hogy félreértik, hogy fenyegetik, nem vetheti magát szent haragjának kitörésével Jézus és a nép közé . . . Milyen rettenetes lemondás, milyen kegyetlen áldozat!

2. És kiért hozza ezt az áldozatot? Jézusért. Célja a legönzetlenebb és a legbölcsebb: nem szabad, hogy a nép a legcsekélyebb egyetértéssel is gyanúsíthassa őket. Szent János Jézust, mint Messiást, Izrael Megváltóját hirdeti; azt állítja, hogy a Szentlélektől magától és csakis Tőle nyerte ezt a kinyilatkoztatást. De mit érne a tanúságtétele, ha ahhoz az érdekek csak látszata is fűződhetnék? Nem lehetnének-e egyszerűen szövetségesek? Együttlétüknek ezt az értelmet tulajdoníthatnák . . .

Ime, ennek az első pillantásra olyan különös ténynek az oka. Valamennyi között a legnehezebb áldozat, amely Jánosra súlyosodik: hogy Jézustól távol kell élnie. — Folytonos szenvedés, de szeretett szenvedés. Általa erénye növekedik és egyre tisztul. Szíve az elnyomott indulatok eleven kohójává válik . . .

Jézus tekintete azonban a távolból rajta pihent. És ő érezte ezt. Ez a tekintet végtelen gyöngédségről beszélt. És szívük a távolság ellenére is meghitt egységbe forrt össze. Míg János állandóan Jézusban élt, Jézus viszont kegyelmi életével élt benne . . . Ő, a teljes lemondás nagy boldogság! — Ő gyönyörűséges gyötrődés, mely mindig többet kíván! — Az egymással így keveredő boldogság és gyötrődés nem zárja ki, hanem éleszti egymást.

3. Gyönyörűség és szenvedés, nem ez-e, különböző alakban, minden jámbor léleknek a sorsa? Vanak, akik készségesen fogadják a betegséget, sors-

csapást, rágalmat, szeretetlenséget, kimerítő munkát, sőt még a családi boldogságukat leromboló megpróbáltatásokat is, mert Isten kezét, Jézus példáját látják mindebben s örülnek, hogy hősies szenvedésükkel bebizonyíthatják szeretetüket . . . Ámde, ha megtörténik, hogy egyszerre csak nem éreznek semmit Isten iránt, hogy imáikban csak ürességet, buzgóságuk műveiben csak kedvetlenséget találnak, áldozásaik szórakozottak és nem képesek felmelegíteni szívüket . . . akkor elcsüggednek és panaszkodnak, mintha nem tudnák, hogy Isten leghívebb szolgálóira is szokott küldeni ilyen megpróbáltatásokat.

„Ó, — mondják — ha Jézust magam mellett érzem, olyan könnyű minden; akkor nem érzek fáradtságot; nem is megyek, hanem futok, repülök, élvezek . . .” De vajjon ez az út vezet a Kálváriára? S ha Jézus néha, egy-egy pillanatra visszafordul és reánk néz, nem elég-e ez a pillantás arra, hogy új bátorságot öntsön belénk? Hogy Őt állandóan élvezhessük, az nem ennek a földnek a kiváltsága. A föld az a pusztaság, ahol a nagy erények formálódnak. Útunkat csak a hit világítja be. A távoli boldogságot csak a remény csillogtatja meg előttünk. S a mély benső élet fenntartásához meg kell elégednünk egy igazi, de a téli naphoz hasonló, hideg szeretettel.

Ha Jézusnak úgy tetszik, hogy sokáig ilyen állapotban hagyjon téged, hűséges lélek, szeresd az Ő akaratát és légy meggyőződve róla, hogy jót akar neked. Nem látod-e, hogy éppen az Ő érdekei kívánják áldozatodat, bátorságodat és gyakorlati szeretetedet? — Ha nem találsz többé szavakat ennek a szeretetnek a kifejezésére, bizonyítsd be azt tettekkel . . . Mindazt, amit eddig tettél szolgálatában, folytasd továbbra is; — sőt nézz körül, nem adhatnál-e hozzá még több erőfeszítést, néhány újabb munkát, néhány újabb áldozatot . . . Érzéseid pótlására fokozd a cselekvést. Kiváltképen azonban abba ne hagyd az imát. Szent János a pusztában nem látja Jézust, de gondol reá, belőle él s így készíti elő magát számára.

Elhatározások. — 1. Elsősorban mindig Jézus érdeke lebegjen szemünk előtt . . . a saját ízlésünk, kedvünk ellenére is. — Fel kell áldozni tudni, ha a szükség úgy kívánja, még a visszavonuló élethez való vonzódásunkat is. (Megfontolás, ima, tanácskérés.) Ne hagyjuk ellanyhulni vágyódásunkat, hogy Jézus közelében akarunk élni, mert ez a nagylelkű vágy az áldozatban, a benső élet legerősebb támogatója.

2. Ha Jézus látszólag eltávolodik tőlem és megfoszt vigasztalásaitól, nem gyötöröm magamat azzal a kérdéssel, vajjon mivel szomorítottam meg Őt különösebben s lelki szárazságomban nem akarok mindenáron büntetést látni, hanem felismerem benne a megpróbáltatást, bátran elfogadom azt s igyekszem imáim állhatatossága és cselekedeteim nagylelkűsége által Jézust közelebb vonzani magamhoz.

18. ELMÉLKEDÉS.

I. JÉZUS A BÜNÖSÖK KÖZÖTT.

Esti előkészület. — Miért vegyül el a bűnösök között? — Azért, mert magára vette az egész világ bűneit s ezt érezhetően ki is akarja mutatni. — Milyen zavart, de milyen végtelen bizalmat is kell ennek a ténynek keltenie bennem . . . és milyen határtalan hálát . . . Ő, az én helyemben!

Azoknak az érzelmeknek, melyek Őt ebben a minőségében áthatották, engem kellene eltölteniök. — Csak igazságos tehát, ha átveszem őket, sőt egyenesen kérnem kell azokat, mert hiszen önmagamtól képtelen vagyok még megértésükre is. — A bűnösség tudata minden szentnek jellegzetes érzése volt. És az ma is minden igazán, mélyen jámbor léleknek.

Odaállok Jézus mellé, elvegyülök a bűnösök között és így szólok magamban: Ime, Ő én helyettem van itt, azért, hogy pótolja azt, ami belőlem hiányzik: hogy a komoly bűnbánat útjára vezessen engem. Végül még

azt is megkérdézem magamtól, nem mehetnék-e még tovább, vagyis nem adhatnék-e engesztelést másokért is.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Magam előtt látom a Jordánt, mely mielőtt a Holt-tengerbe ömlene, száraz, terméketlen vidékeken folyik át. Tekintetem egy olyan helyen áll meg, ahol partja elsímul és utat nyit a karavánok számára. A parton nagy embercsoportot látok. Többen közülük a folyó ágyában állanak és földetlen fővel várják, hogy szent János megkeresztelje őket.

Kérem Isten kegyelmét, hogy felfogjam ebben a helyzetben Jézus érzelmeit s annyira elmélyedjek bennük, hogy azok átalakítsák életemet.

1. Röviden emlékezetembe idézem az Evangéliumban leírt történet; — azután erősen Jézusra irányítom figyelmemet: — látom, amint ott áll a súlyos, szégyenletes, lealacsonyító bűnökkel terhelt emberek között; nem válik ki közülük semmiképen sem, sőt ellenkezően, teljesen átveszi az ő tartásukat. Lassan, lehajtott fejjel közeledik. Vár, míg reá kerül a sor. Belép a megtisztító vízbe . . . Miközben nézem, szeretnék felkiáltani: Mit csinálsz? Ez nem a Te helyed! Gondolj a méltóságodra! Nem vagy-e Isten-voltodban minden tiszteletre méltó és ember-voltodban a tisztaság maga? . . .

Ez a jelenet kétségkívül különös, zavarbaejtő, de János szava világosságot vet reá: *Ime, aki magára vette a világ bűneit* . . . Jézus ebben a pillanatban csak ez és senki más. — Magára venni a világ bűneit, micsoda rettenetes teher! Minden bűn rútság, némelyikük valósággal visszataszító látvány. — És milyen temérdek sok! Megszámlálhatatlan! — Milyen súlyos teherként nehezednek minden ember vállára csupán csak a saját bűnei . . . s Jézus viszi valamennyiünkét ...

Az elmondottak annyira ismert dolgok mind, hogy már alig érintenek bennünket . . . ó, lelkem, rázd fel

magadat és vedd jobban fontolóra őket. Gondold meg, hogy mindez valóság. Ha azt látnád, hogy egy ember ezer ökölcsapást kap valaki más helyett; . . . ha azt látnád, hogy piszkos sárözön zúdul egy olyan lényre, aki maga a megtestesült tisztaság és szépség, nem ijednél-e meg, nem akadna-e el a lélekzeted s érzelmeid nem törnének-e maguknak utat? . . . Jézus, az eljövetelet megelőző és azt az utolsó napig követő századok minden bűnének terhével a vállán . . . Milyen rettenetes látvány, de ugyanakkor . . . milyen reményt adó!

2. Magára vette az én bűneimet; mit jelent ez voltaképpen? Egyszerűen csak egy nagylelkű cselekedetet, mellyel egyik ember felelősséget vállal a másiknak az adósságáért? Hisz ez nem megbecstelenítés, hanem dicsőség! — De Jézusnál nem így van. Mikor helyettesít bennünket, akkor valóban elfoglalja a mi helyünket; a szent könyvek kemény kifejezése szerint „*Bűnné tette magát*“. Némiképen hasonló a helyzete ahhoz az emberhez, akit meglepetésszerűen rajtakapnak, amikor éppen valami súlyos bűnt, merényletet, alávalóságot követ el. És ez a helyzet újra meg újra megismétlődik a végtelenségig; a gonoszságoknak ez a felhalmozódása mind egyetlenegy főre hull! Ilyen Jézusnak a helyzete és Ő átérzi annak minden szörnyűségét. — Milyen irtózás, milyen undor töltetheti el! És Ő mégis elfogadja!

De ha Te, Jézusom, az egész világ bűneit hordoztad, akkor vitted az enyéimet is! Abban az órában, amelyben most szemléllek, amikor ott állasz lehajtott fővel a bűnösök között, bizonyára világosan láttad összes bűneimet, s minden egyes bűnömet és hibámat. Még azok is elvonultak szemeid előtt, amelyek nekem már teljesen kiestek emlékezetemből . . . Te a maguk teljességében fogod fel őket, mind mennyiségüket, mind súlyosságukat illetően. — Reád nehezednek és Te viseled szegyenüket is, azt a szegyent, amely engem illetve s amelytől oly gyakran megkíméltél ...

azt a szégyent, melyet én — fájdalom — alig érzek, mikor rá gondolok . . .

Emlékezetembe idézem egyik-másik személyes bűnömet (nem foglalkozva azokkal, melyek zavart okozhatnának lelkemben), majd elképzelem — ami a valóságban lehetetlen — mintha Jézus követte volna el azokat . . . Mit gondolt volna? . . . Mit érzett volna? . . . Hogy Ő megbántotta Atyját, hogy hálátlan volt Iránta! — Hogy tiszteletlenül viselkedett Vele szemben és kiűzte Őt szívéből! — Ő, aki oly tiszta, most megbecstelenítő gondolatokban és cselekedetekben érzi vétkesnek magát! — Helyettem most Ő Isten haragjának a tárgya!

3. Mikor Jézus vétkeimet hordozza, értem, igen, értem viseli el ezeket a kétségbeejtő érzelmeket . . . és én magam mégsem érzem azokat! . . . Micsoda vakság! Milyen közönyösség! . . . De nem tudtam! . . . Azaz nem gondoltam rá! . . . Ó Jézusom, végre világosságot gyujtottál bennem: megérttem a bűnt . . . Ó! add, hogy megborzadjak tőle!

Régi bűneinkre ritkán gondolunk s ha néha vissza is térnek emlékezetünkbe, nem indítanak meg bennünket. — Pedig ugyanezeknek a bűnöknek a képe állandóan ott állott Jézus szeme előtt s mindig újra meg újra felidézte Benne az előbb leírt érzelmeket. — Miért nem keltik fel végre már bennem is azokat? — Figyeljük meg e tekintetben a szentek érzelmeit, különösen azokét, akik a legkevesebbet vétkeztek. Gondoljunk a zsoltárok szívszagató könnyörgéseire. — A mai idők jámborsága ezeket a hangokat nem ismeri. Ez tény, aminek meg is van a maga természetes magyarázata: az ember nem érzi a megbocsátott bűn súlyát. Ugyanakkor az erények sem olyan hősiekek, mint valamikor.

Hogy régi bűneim buzgóságom élesztői legyenek és alázatosságom iskolájává váljanak, Jézus tartásából akarom azokat kiolvasni, amint ott áll a bűnösök között.

Az elmondottakból különösen két következtetés

válík ki és kínálkozik megfontolásom tárgyául: 1. Minél nagyobb fájdalommal gondolok elkövetett bűneimre, annál inkább enyhítem Jézus fájdalmát és annál jobban megkönnyítem terhét. — 2. Volna szívem, ezekután még újabb szándékos vétkeket elkövetni? . . . Hiszen ezzel még mélyebbre görnyeszteném Jézus vállát. — És ez nem jámbor elképzelés csupán, hanem bizonyosság, valóság. — Ó, ha gondolkék rá! . . . Igen, ezentúl gondolni fogok rá!

19. ELMÉLKEDÉS.

II. SEGITSÜNK JÉZUSNAK AZ ENGESZTELESBEN.

1. Mikor Jézus minden adósságunkat magára vállalta, túláradóan bőséges váltságdíjat fizetett, az igaz; de a Gondviselés rendje, az értelem rendjével egyezően azt kívánja, hogy a Megváltó érdemeibe belekapcsolódjék az emberi együttműködés is. — Ez igazságos önmagában véve is, számunkra pedig megtiszteltetés. Így töltjük be, ami Jézus elégtételéből hiányzik. — A bocsánat és kegyelem tartálya mérhetetlen és nyitva áll mindenki részére. De merítenie az embernek kell belőle. E célra két edény áll rendelkezésünkre: az ima és a penitencia.

2. Vannak szívek, amelyek túlságosan bőségesen merítenek belőle. Vajjon ezek mire használják fel fölöslegüket? Ime: miután az isteni életre szóló meghívás mindenkinek szól, az emberek összessége egyetlen nagy családot alkot s a Gondviselés rendje itt is egyezik az emberi élet rendjével. A családban a javak közösek. Amit egyik családtag szerez, azt a többiek is élvezik: nem volna-e méltatlan dolog a szűkölködő testvért szenvedni hagyni?

Rajta hát, nagylelkű szívek, akik ismeritek a hatalmas forráshoz vezető utat, keljetek útra. Merí-

tésre ott van a saját szívetek. Ez az edény olyan nagy, amekkorára tágítja a szeretet. Kiterjedésének nincs határa. Növeljétek és merítsétek tele. Hiszen annyi szükség szomjazik erre a vízre, mely tisztít és bátorságot ad! Mennyi baj, mennyi seb várja tőle gyógyulását! — Jó angyala lehetsz így a nagy embercsaládnak . . . talán a hozzád legközelebb álló családnak.

3. Sőt még több is leszel: Jézus segítőtársa. Ő egyedül nem teheti jóvá az Atyja ellen elkövetett megbántásokat; egyedül nem mentheti meg az embereket és annyian vannak, akik nem is közelednek Hozzá . . . Szüksége van reád: milyen nagy megtiszteltetés! . . . Vigasztalására lehetsz: milyen nagy öröm!

Ma ott látod Őt a Jordán partján. Miközben a bűnösök közt elvegyülve, észrevétlenül János felé tart, közeledj Hozzá! — Nézz Reá, bizonyosan felismer téged. — És így szólj Hozzá: Kérlek, tedd hozzá engesztelésedhez az enyémet is; fogadd el cselekedeteimből, imáimból, szenvedéseimből mindazt, ami hozzájárulhat ahhoz, hogy cselekedeteidből, imáidból, szenvedéseidből az emberek hasznot meríthessenek: ezzel is könnyebbé válik a teher válladon . . .

Majd később, a Getszemáni-kertben, a Kálvárián, ezeknél a csekély felajánlásoknál nagylelkűbb önmegtagadásokat is kérsz tőlem . . . Mától fogva teljesen felajánlom magamat Neked . . . Rendelkezzél javaimmal, örömeimmel és legdrágább érzelmeimmel . . . Nem Te vagy-e legnagyobb szeretetem tárgya! . . .

Elhatározások. — Napközben gyakran felidézem magamban e mélyreható gondolatokat: Segítek Jézusnak az engesztelésben; kevesbítem fájdalmain; vagy legalább megvigasztalom kissé . . . Nem ez-e a módja annak is, hogy jobban megszerettessem magamat Vele?

JÉZUS MEGKERESZTELKEDIK.

I. AZ IGAZSÁGOSSÁG MŰVE A MEGALÁZKODÁSBAN.

Esti előkészület. — A keresztséggel Jézus látható és bizonyos értelemben hivatalos fölavatást nyer szerepére: Úgy jelentkezik, mint akit az egész világ bűne terhel. — Szent János előtt megalázkodó tartásával megmutatja nekünk, hogyan kell viselkednünk minden feljebbvaló, de kiváltképen a pap előtt.

A Szentháromság megnyilatkozásában megcsodálom Isten viselkedését is és megtanulom belőle, hogy a legnagyobb kegyeket nagy megalázkodásnak kell megelőznie.

Örvendezni fogok Jézus megdicsőíttetésén és igyekszem fogalmat alkotni magamnak arról a kimondhatatlan örömről, mely az Atyának és Szentléleknek a megnyilatkozására előnti lelkét.

Követni fogom azokat a különböző érzelmeket is, melyek szent János lelkében játszódnak le: meglepődés, csodálat, zavar, hála, határtalan odaadás és kimondhatatlan szeretet.

Köszönöm, Istenem, nagy kegyességedet, melylyel megengeded, hogy behatoljak szeretett Fiadnak és az Ő előhírnökének a lelkébe. Bár megtelnék a szívem áhítattal és bátorsággal.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Magam elé képelem Jézust, amint térdig bent áll a Jordán vizében és lehajtja fejét szent János előtt. Mindkettőjükön mély összeszedettség látszik.

Kérem a kegyelmet, hogy jól átértsem érzelmeimet s bele tudjak helyezkedni alázatosságuk és szeretetük szellemébe.

1. Mikor Jézus közeledik szent Jánoshoz, ezt hirtelen csodálatos, mindent lenyűgöző benyomás ejti

hatalmába. S ugyanakkor megszólal lelkében egy hang: Ez Ő, ez a Messiás. — Csontos melle zihálva emelkedik, szemét a csodálat és gyöngédség könnyei öntik el és mikor az isteni Mester odaér s meghajtja fejét keze alatt, megremeg és dadogva mondja: *Te jössz hozzám! Te kérsz, hogy megkereszteljelek! . . . Szerepet kellene cserélnünk.* — Figyeljük meg szent János viselkedését, mely zavart, de ugyanakkor boldogságot is fejez ki, . . . a két tekintetet, mely egymásba mélyed, . . . milyen szeretettel mindkét részről! . . . Mennyi érzést tud magába zárni egyetlen pillanat!

Jézus így felel: *Hagyd, hogy így cselekedjem. Nem kell-e mindenben eleget tennünk az igazságnak?* — Igyekezzünk ezeknek a szavaknak a mélyére hatolni.

Első pillantásra homályosaknak látszanak; komoly megfontolás után azonban ragyogókká válnak. — Hol van itt az igazság Jézus részéről? A kötelességben, hogy helyreállítsa Isten dicsőségét; ezt a dicsőséget csak Ő állíthatja helyre, aki egyedül alázkodhatik meg emberré lett isteni minőségében, s akinek megváltói minőségében ezt meg is kell tennie.

Ha az Istenember számára az igazság követelése, hogy elviselje a megaláztatást a mi bűneinkért, mit jelent akkor nekünk, akik e bűnök elkövetői vagyunk! . . . Igazság követelése, ó, milyen kevésbé értünk meg!

2. De hol az igazság szent János részéről? A nagy művel való együttmunkálkodásban. Mint teljesen ember, önmagában véve képtelen és méltatlan erre. Ő egyszerűen csak eszköz s el is kell ismernie, hogy Isten működik általa. Ugyanígy van ez a pap által gyakorolt minden szent ténykedéssel; és így van, bizonyos fokozatbeli különbséggel, az üdvösség rendjében gyakorolt minden felsőbbiséggel. Az igazság itt mindig ennek a ténynek az elismerésében és szem előtt tartásában áll.

Jézus szent Jánosban mennyei Atyját látja, aki minden hatalom forrása: tehát imádja Atyját és tiszt-

teli eszközét. — Így kell viselkednünk nekünk is azok iránt, akik velünk szemben Istent képviselik. Emelkedjünk fel erre a magasabb felfogásra. Ezáltal minden jogos megalázkodásunk nemes marad és Istenhez méltóvá válik. (Erre gondoljunk szüleink, tanítóink, stb. előtt.)

3. A jelenet, amelyről most elméltünk, különösen a bűnbánó tartására emlékeztet, a pap előtt. Magának Istennek készül megvallani bűneit; magától Istentől várja a bocsánatot: megalázkodása tehát sohasem lehet elég mély. A gyóntató ember személyes értéke ilyenkor mitsem jelent; ő csak eszköz; a tisztelet ebben a minőségében jár ki neki. — Meg kell azonban jegyeznünk, hogy ha tanácskérésről van szó, olyankor fennáll a választás szükségessége. Ez esetben ugyanis Isten nem foglalja el teljesen a pap helyét, mint ahogy azt a feloldozásban teszi, és bár segítségére van a papi állapottával járó kegyelmekkel, egyébként meghagyja őt a rendes körülmények, az értelem és erény törvényeinek keretében.

— Ha olyan helyzetben vagyok, hogy parancsolkok, nem szabad megfélelkezniem arról, hogy csak eszköz vagyok. — Ha engedelmeskednem kell, arra gondolok, hogy Istennek engedelmeskedem. — Nagy tisztelet a pap iránt, különösen a szent ítélszékhelyben.

21. ELMÉLKEDÉS.

II. A MEGDICSŐÍTÉS.

1. *Mikor Jézus feljött a vízből, imádkozott és íme, megnyíltak az egek és látta lejönni és magára szállani a Szentlelket, egy galamb képében. És íme, szózat hallatszott a mennyekből, mondván: Ez az én szerelmes fiam, kiben nekem kedvem telik, őt hallgassátok.*

1. Ebben az emlékeztető jelenetben a Szentháromságnak eddig csak sejtett titka határozott ki-

nyilatkoztatásban kerül elénk: az Atyaisten az, aki beszél; a Szentlélek az, aki galamb képében leszáll és mind a ketten határozottan megjelölik az Igét . . . Ó, az Ige! Az a bűnbánó, aki lehajtott fejjel áll egy ember előtt. Milyen megragadó ez az ellentét!

A jelkép természetesen tökéletlen, de érzékeinkhez szól. S érzékeinken keresztül vezet az a sötét út, melyen át a mennyei igazságok lejutnak hozzánk. A Szentháromság végtelen bölcsességében és nagylelkűségében lekicsinyíti magát, hogy felfogásunkhoz közelebb jusson: egy méltóságteljes aggastyán és egy galamb. A szeretetnek egyébként megvan az a hatalma, hogy fölemelje azt, ami alacsony. — Nem használ-e az anya is, mikor egészen kicsiny gyermekével beszél, olyan szavakat, amelyeket csak ők ketten értenek? — Majd az égben, ahol másfajta érzékeket nyerünk, képesek leszünk felfogni a tiszta igazságot is, s akkor majd teljes valóságában szemlélhetjük a tündöklő Szentháromságot.

2. Bárha a megnyílt ég és a galamb rejtve is maradtak a tömeg előtt, de a hang eljutott hozzájuk is.¹ — A kinyilatkoztatásban való ilyen részesedés előfordul máskor is. A Damaszkusz felé vezető úton egyedül szent Pál látja Jézus vakító alakját. Társai csak a szavakat hallják: „*Saul, Saul, miért üldözöl engem?*” — Az előbbi jelenetben ez a megcsorítás a tömeggel szemben talán különösnek látszik, de ha jobban szemügyre vesszük és elmélkedünk rajta, gazdag tanulsággal szolgál nekünk.

Jézus menekül az ünnepeltetés elől: viselkedésének ez állandó vonása. Ezt az utat követte harminc éven át s nem is hagyja el azt soha. Mikor megtudja, hogy érte akarnak jönni, hogy királlyá kiáltásák ki, elrejtőzik éjtszaka idején a hegyek között. A Tábor-

¹ Ennek az általában elfogadott véleménynek alapja az, hogy Jézus nyugodtan távozhatott. Ha ugyanis a tömeg látta volna a fejére szálló galambot és felfogta volna a szavakat, melyek „Isten Fiának” nevezik őt, elképzelhetetlen, hogy lelkesülésében körül ne vette volna.

hegyén csak három tanítványának engedi meg, hogy megdicsőülésének tanúi legyenek, de szigorúan meghagyja nekik is, hogy a látottakat halála előtt nem szabad elmondaniok senkinek sem. — Ugyanez az eset annál a jelenetnél is, mely most foglalkoztat bennünket. Megnyilatkozásának órája még nem érkezett el. Jézus ünneplés és feltűnés nélkül akar távozni. — Másrészt viszont azt akarja, hogy ez a nagy esemény felkeltse a tömeg figyelmét. A magasból fülükbe ható hang eléri ezt a célt, a nélkül, hogy megjelölne a személyt, akihez szól. — Ha ellenben a galamb láthatóan szállt volna fejére, mindenkinek szemeláttára megjelölte volna Őt.

3. A kitartó alázatosság e tanulságos tényéhez még egy másik tanítás is járul: Jézus egész művének nem közvetlen, nyilvánvaló tapasztalati tudáson, hanem megbízható tanúságtételek bizonyosságán kell felépülnie: ez a hit föltétele. Jézus azt akarja, hogy János tanúbizonyága alapján ismerjék el Őt, mint ahogy később ugyanezt a célt szolgálják majd felátadásának hiteles tanúságtevői, az apostolok. — Ime, ez az oka, hogy a látomás csak János előtt bontakozik ki teljes egészében.

Elhatározás. — 1. Mondjunk köszönetet Istennek a Szentháromság ez első világos kinyilatkoztatásáért. — Szívünk egyszerűségével imádjuk Azt abban az alakban, amelyben mutatkozik előttünk. — 2. Szoktassuk hozzá magunkat azokhoz a megszorításokhoz és ahhoz a homályossághoz, mely Isten bizalmas közléseit, kiváltképen kezdetben, kíséri.

22. ELMÉLKEDÉS.

III. A VIGASZTALÁSOK.

1. Ezúttal nem időzünk hosszasan e két mély és tanulságos tanításnál, mert később újból találkozunk velük; fordítsuk figyelmünket inkább Jézusra és szent Jánosra, akit ez az égi kegy szintén közelről

érint. Jézus, mélységes megalázkodásában kiérdemelte ezt az ünnepélyes kinyilvánítást. Szent Jánosnak pedig szüksége volt erre a csodára, hogy azzal támogathassa tanúságtételét; mert ezután már azt mondhatja: Láttam a Lelket alászállani, mint egy galambot, a mennyekből és rajta megpihenni . . . Láttam!

Örvendjünk ennek a kimondhatatlan vigasztalásnak, mely mintegy elragadtatásba ejtette Jézus lelkét, azt a lelket, mely annyira szenvedett a bűnösökkel való érintkezéstől. Áldott légy, ó mennyei Atya, amiért Fiadnak ismerted el ezt az alázatos bűnbánót, aki alázatosabb volt, mint az igazi bűnösök! Szereteted gyöngédsége gyönyörűséggel tölti el emberi szívét, mert hiszen ez az emberi szív hozzánk hasonló módon, érezhetően élvezi a lelki örömeket. Milyen édesek és mélyrehatóak ezek a szavak: „*az én Fiam!*” — „*Akiben kedvem, gyönyörűségem telik!*” Ennek a szeretetnek Ő az egyetlen tárgya, csak Ő érti azt meg teljes mélységében, csak Ő képes élvezni annak minden szépségét.

Ez a gondolat boldoggá tesz engem is; nem akarom Őt mindig szenvedni látni; jólesik úgy szemlélnem, amint szívét mennyei öröm járja át . . . Ő Jézusom, ha úgy szeretnélek, mint ahogy itt a földön másokat szeretni tudok, boldogságomat találnám a Te boldogságodban; nem kérdezném, vajjon én nem szenvedek-e, . . . nem is törődnék ezzel, nem is gondolnék rá; és nem keresném a magam élvezetét, még ha azokról a vigasztalásokról volna is szó, amelyeket Te adsz a jámbor lelkeknek; csak egy kívánságom volna, az, hogy Téged boldognak tudjalak . . . Hiszen ez nekem is örömet szerezne! . . . És ez az öröm legalább teljesen tiszta, teljesen Tőled való és teljesen Benned volna.

Ó Jézus szent embersége, Te a mennyben vagy és olyan mértékben élvezed a boldogító Isten-látást, hogy annak arányait mi fel nem foghatjuk soha. Miért ne válhatna ez a Te egészen bizonyos boldogságod az én vigasztalásommá, az én életemmé? Vajjon a szí-

vem, mely annyira tudja szeretni idelent a tökéletlen lényeket, képtelen volna így teljesen elmerülni Benned, Jézusom, aki a végtelen Szépség visszfénye, az én testvérem, az én isteni jegyesem vagy!

2. Szent János ebben példaképünk lehet. Ha egy látszatra durva, de hatalmas természetet valami nagy szeretet ejt hatalmába, az annyira mélyen átjárja, hogy nemcsak az ilyen természeteknél sajátos tökéletes odaadást váltja ki belőle, hanem a legmeglepőbb gyöngédségű érzelmeket is . . . Ilyen volt szent János szeretete Jézus iránt: szentül szenvedélyes szeretet. Gondolatai nem távoztak mellőle gyermeksege óta. Egész élete egyetlen, hosszú várakozás volt. Tudta, hogy ő lesz az előhírnöke s azért ment a pusztába, hogy ott előkészüljön erre a szerepre. Elmélyedő elmélkedéseiben állandóan ott volt a szeretett Lény képe s egyre határozottabb, egyre vonzóbb alakot öltött.

Harmincéves korában, mikor a Szentlélek tudatja vele, hogy közeleg az óra, elhagyja a pusztát és a Jordán partján telepszik le. És ott megrendült lélekkel vár . . . Mikor őt vélik a Messiásnak, minden felázad benne s nagy lelkének valóságos megkönnyebbülés, mikor felkiált: *En a Krisztus, a Messiás! de hiszen én arra sem vagyok méltó, hogy saruszíját megoldjam* . . .

És íme, egyszercsak megjelenik Jézus; közeledik felé és kéri, hogy keresztelje meg Őt . . . Hogy merte János ráönteni a bűnbánat vizét erre a főre? Akkor még nem tudta, hogy aki előtte áll, az Isten egy szülött Fia, Isten maga . . . Azután következik a titok kinyilatkoztatása . . . a megnyíló ég, a gálamb, az Örökkévaló hangja . . . mintegy álomban folyik le minden. S mikor Jézust alázatosan, méltóságteljesen, végtelenül szelíden távozni látja, úgy érzi, hogy eltűnt a nap az égről, a világosság a földről . . . Hogy szeretne utána rohanni és nyomába szegődni! . . . Milyen gyönyörűség volna mellette élni! . . . De nem, nem lehet, ő a tanú és annak is kell maradnia; ez az

ő szerepe; számára nincs más; olyan magányban marad, amely üresebb, mint a puszta magánya volt. — Így viselkedik minden igazi és erős szeretet: megfedkedzik magáról azért, akit szeret.

Elhatározás. — 1. Ma gyakran megemlékezem erről a megható jelenetről. Úgy egyesülök Jézus örömével, mintha az ma érte volna; — valóban örvendek neki. — Igyekszem átérezni szent János érzelmeit; vágyakozva gondolok az ő nagy szeretetére s arra törekszem, hogy el tudjam fogadni én is a lelki nélkülözéseket.

2. Felteszem magamnak a kérdést, vajjon elmondhatná-e Isten rólam is: Ime, az én szeretett gyermekem . . . Mit tegyek, hogy kiérdemeljem ezt az édes címet?

23. ELMÉLKEDÉS.

JÉZUS A PUSZTÁBAN.

I. MIÉRT MEGY JÉZUS A PUSZTÁBA.

Esti előkészület. — A pusztába, vagyis messze mindentől; nincs körülötte semmi, ami magára vonná figyelmét és feje fölött a hatalmas égboltozat: íme, a legmegfelelőbb hely az összeszedettségre. — Hol találhatjuk meg az ilyen pusztaságot? Kiváltképen az évenkinti hosszabb lelkigyakorlatokban. — Mit jelentenek ezek a lelkigyakorlatok a lelkiéletben? Melyek azok a feltételek, amelyek eredményessé teszik? Ezekre a kérdésekre keresünk feleletet holnapi elmélkedésünkben.

Jézusom, miért vonultál el negyven napra a pusztába, Te, aki oly közel éltél Istenhez, Te, aki olyan tökéletes voltál? Bizonyára azért tetted, hogy még tökéletesebb légy, de azért is, hogy példát adj nekünk. — S nekünk vajjon nem kötelességünk-e, hogy tökéletesebbek legyünk? Sőt nem érezzük-e annak szük-

ségességét? A lelkigyakorlat sokszor az egyetlen eszköz arra, hogy kilépjünk közönyösségünkől, vagy hogy megálljunk a lejtőn, melyen lefelé indultunk.

Nem hanyagságom és nemtörődömségem-e az oka, hogy nem teszek eleget ennek a kötelességemnek? — Ha pedig rendszeresen elvégzem, gondoskodom-e azokról a körülményekről, melyek sikerét biztosítják? . . .

Szentlélek Isten, aki Jézust a pusztába vezetted, ébreszd fel bennem a vágyat, hogy kövessem Őt oda.

ELMÉLKEDÉS.

1. Akkor Jézust a pusztába vivé-ragadá-üzé a Szentlélek.

Itt fölmerülhet a kérdés: Miért „*vitte a Szentlélek?*“ Nem határozhatta volna el erre magát egyedül is, Ő, az Ige? Föltétlenül; de itt nem is ebben a minőségében van róla szó, hanem mint emberi lény kapja ezt a bizonyos tekintetben különös indítást.

Figyeljük meg a három Evangélium különböző kifejezéseit: *vivé*, — *ragadá*, — *üzé*. — Mennyire szemléltetik a Szentlélek működését még a legnagyobb lelkekben is. — Számukra ez több, mint szükségesség; ez dicsőség. — Minél inkább áthatja a Szentlélek cselekedeteinket, annál jobban átisteníti azokat. — Figyeljük meg Jézust, milyen engedelmisséggel és milyen szeretettel engedi át magát ennek a vezetésnek.

Ó Szentlélek, vezesd, ragadd el az én szegény lelkemet is; törd össze, ha szükséges, minden ellenállását; tedd figyelő, szerető, hűséges lélekké; vezesd úgy, mint Jézust, egyre istenibb tökéletesség felé.

2. Igen, Jézus a pusztába ment, hogy tökéletesedjék, mert amíg a földön élt, mindig tökéletesíthető maradt. Mint ahogy teste lassankint fejlődött, éppúgy lelke is fokozatosan haladt előre a tapasztalati tudásban. Erényei napról-napra gyarapodtak szépségben és erőben. Erdemei egyetlen pillanatra sem szüntek meg növekedni.

Jézusom, Te értem akartál tökéletesebb lenni.

Nem kell-e nekem viszont ugyanerre törekednem Te-
éretted? Illő volna-e mindent elfogadni és semmit
sem adni? Minél jobb leszek, annál jobban tudlak
szeretni Téged és annál jobban tetszem Neked . . .
Mi ketten, Te meg én, egyre hasonlóbakká válunk
és egyesülésünk egyre tökéletesebb lesz . . . Jézusom,
mit kell tennem, hogy ez valóban így legyen?

Jézus. — Gyermekelem, kövess engem a pusztába:
a magány megvilágosít és felfrissíti erődet. — Hogy
megvilágosít, az nyilvánvaló már az emberi dolgok
rendjében is, mert módot nyújt a figyelemnek arra,
hogy zavartalanul egy dologra irányuljon, s a meg-
fontolásnak arra, hogy elmélyedjen. — Még inkább
így van ez az isteni dolgok rendjében, melyek fel-
tárulnak előtted. E világ történései távolról nézve, a
valóságnak megfelelőbb arányokat vesznek fel, kiseb-
bednek és sokat veszítenek fontosságukból . . . Az
illúziók szétfoszlanak és megjelennek a látóhatáron
az örök igazságok . . . Amilyen mértékben elhomályo-
sodik a föld, olyan mértékben tárul fel az ég. A távol-
levő Isten közeledbe kerül; — a láthatatlan Isten
érezhetővé válik benned; — és én, a megtestesült
Isten, mint jóbarát szállok le lelked legmélyére; meg-
vigasztalom, új életet öntök belé; meghitt bizalmas-
sággal bánok vele . . .

A lélek. — Isteni Barátom, milyen szép mindaz,
amit mutatsz nekem! Milyen boldogság ilyen tiszta és
elragadó szeretet légkörében élni, ilyen nagy Lények
szeretetében, tudva, hogy önmagamért szeretnek s
hogy ennek a szeretetnek a biztonságában megpihen-
hetek! . . . És előttem világosság. Az út nem bizony-
talan többé . . . De hogy képes legyek az élet egész
hosszú útján követni Téged, ahhoz — most már lá-
tom — előbb a pusztába kell elkísérnem Téged.

3. Miért akar Jézus ilyen hosszú pusztai tartó-
zkodással példát adni nekünk? Azért, hogy megértesse
velünk, milyen fontosságot tulajdonít a lelkünk meg-
újítására fordított idő tartamának. Amikor magányba
vonulunk, fülünkben magunkkal visszük a világ sok-

féle lármájának a zaját. Ez a zaj csak lassankint csendesedik le bennünk. Bizonyos idő kell ahhoz is, hogy a belső csend elhelyezkedjék a lelkünkben. Akkor, és csakis akkor figyelnek fel természetfölötti érzékeink: akkor jut el hozzánk Isten hangja, mely csak egészen halkán szól és a kegyelem, mely így kiválóan kedvező körülményekre talál, szabadon fejtheti ki erejét és hatalmát.

Ha élénk, de futó benyomások meg is indítják a lelket, az életet csak a megszokás változtatja meg. A megszokás pedig csak többször ismételt cselekedetekből alakul ki. Ezek a cselekedetek itt a gondolatok és meglátások, benyomások és érzelmek, vágyak és elhatározások . . . Százszor is vissza kell térnünk ugyanarra a gondolatra, hogy az gyökeret verjen bennünk. Ugyanazoknak a benyomásoknak százszor is meg kell újulniuk, hogy mélyen áthassanak minket. És százszor is fel kell újítanunk ugyanazokat az elhatározásokat, hogy azok tetteink állandó mozgatóivá váljanak. Itt egy természetünk ellen indított támadásról van szó, vagyis arról, hogy valóban természetfölötti felfogást teremtsünk magunkban.

Köszönjük meg ezt a világosságot, — vágyódjunk az Istennel jobban egyesülő élet után, — határozzuk el, hogy felhasználjuk a következőkben megjelölendő eszközöket.

24. ELMÉLKEDÉS.

I. LEKGYAKORLATAINK.

1. Milyennek kellene lenniök. — Hogy ezt megtudhassuk, mindenekelőtt azt a kérdést tegyük fel, hogy mi is a lelkigyakorlat? — Nem más, mint a *puszta*. A legjobb lelkigyakorlat tehát az, mely legjobban megvalósítja az elkülönülést. Leginkább megfelelők e célra az úgynevezett zárt lelkigyakorlatok, melyeket idegen házakban tartanak, ahonnan a részt-

vevők nem távoznak egész idő alatt. Az elkülönülés teljességéhez tartozik a hallgatás is.

Azok a lelkigyakorlatok, melyeket úgy végzünk, hogy napjában többször elmegyünk bizonyos templomba, vagy zárdába, távolról sem olyan eredményesek. Hallunk egy-egy megható elmélkedést, mely finom illatként járja át lelkünket; közben valósággal az égből érezzük magunkat. — De alig lépünk ki az utcára, a földi élet durva jelenségei azonnal lerántják eszméinket a magasból. Majd hazatérve, a megszokott tárgyak a rendes mederbe terelik gondolatainkat. Talán, aki egyedül él, az még valahogyan megtarthatja összeszedettségét; de mit csináljon az, akit azonnal körülvesz a család kedveskedéseivel, tréfáival, a napi események ujdonságaival, vagy komoly ügyeivel? És ha otthon vagyunk, egyébként is különböző munkák foglalnak le . . . Mi lesz természetfölötti benyomásainkból, ha mindjárt belekerülnek a teljesen emberi benyomások áramába? — Amiből következik, hogy ha a zárt lelkigyakorlat lehetséges számunkra, tekintsük kötelességünknek résztvenni abban, még ha az komoly áldozatot követelne is tőlünk. — De azért ellenkező esetben se csüggedjünk, mert hiszen, ami nehéz, az még nem lehetetlen. Kövessünk el ilyenkor mindent, hogy erkölcsileg teljesen, testileg amennyire lehetséges, magunkba vonulhassunk. — Az erkölcsi elvonulás abban áll, hogy gondolatban minduntalan visszatérünk a lelkigyakorlat emelkedett megfontolásaira, gondosan távoltartunk magunktól minden világias gondolatot, amennyire csak lehet, megtartjuk a hallgatást s igyekszünk olyan munkával foglalkozni, amely lehetővé teszi az elvonulást s szellemünknek nagyobb szabadságot enged.

2. A lelkigyakorlatok különböző formái. — Az elkülönülés mindenestre első feltétele a lelkigyakorlat sikerének, de másodiknak mindjárt az időtartam következik. A hallgatásban töltött harmincnapos lelkigyakorlatokat a Jézustársaságban honosították meg, először az újonc-idő alatt, majd a szerzetesi élet-

ben töltött bizonyos idő után újból. Ezt a hasznos szokást azután több férfi- és női kongregáció átvette. — Ime a puszta, vagyis a legkitűnőbb lelkigyakorlat! Az ég így hosszú ideig nyitva marad és az örök igazságoknak szabad útjuk nyílik az állandó figyelemben feléjük forduló lelkekbe. A folytonosan, percről-percre megújuló benyomások a harminc nap leteltével már mély nyomokat hagytak az agyban, a lelki átalakulásoknak e megőrző eszközében. Ezek nem olyan múló nyomok, mint amelyeket egy-egy futtában odavetett pillantás hagy maga után, hanem határozott, természetünk legmélyéig hatoló nyomok, tevékenységre kész, eleven formák. A látásnak és érzésnek bizonyos módjai ez idő alatt gyökeret vertek lelkünkben, s továbbra is ott maradnak, hogy irányítsanak bennünket. Ezután elég, ha megőrizzük és időnkint felelevenítjük őket, mert idelent, — sajnos! — idővel minden igyekezet gyöngül.

Az ilyen eszményi lelkigyakorlatok után, amelyeket nem igen lehet gyakran megismételni, következnek az évenkénti tíznapos lelkigyakorlatok. Tartós eredmény elérésére kell ennyi idő. A körülmények azonban ennyit sem engednek mindenkinek s némelyeknek sok is volna a szellemnek ez a hosszabb ideig tartó feszültsége. Azért, ha kell, szállítsuk le azt négy-öt napra. A legkevesebb három nap.

3. Teli tudóval és hosszasan szívjuk be a lelkigyakorlat éltető levegőjét; olyan az, mint egy erkölcsi gyógyító kúra. De kérdés, vajjon az így szerzett gyógyulás eltart-e egy teljes esztendeig? Állandósítását szolgálják a havi egynapos lelkigyakorlatok. — Tegyük azt szabaddá és végezzük buzgón. — Egy nap nem sok arra, hogy életet öntsünk annyi elfeledett gondolatba és elgyöngült benyomásba. — Különösen arra törekedjünk ilyenkor, hogy helyreállítsuk napi életrendünknek talán kissé megrongálódott épületét.

Mindenekfölött azonban az isteni meghittséget keressük. Ezt legjobban a hosszas, például egy óráig tartó elmélkedésben találjuk meg. Szolgáltassuk ki

ilyenkor lelkünket teljesen a Szentléleknek; engedjük, hogy a pusztaság összeszedettségébe vezessen bennünket. Ott megtaláljuk Jézust, aki mellett ugyan bizonyára érzünk némi zavart, de még sokkal inkább érezzük azt az őszinte vágyat, hogy jobban szeressük Őt. Különösen a nagy igazságok megfontolása van ilyenkor helyén: a halál, az ítélet, az örökkévalóság túlemeli lelkünket ezen az életen, hogy elszakítsa minden mulandótól.

Elhatározások. — Mielőtt befejeznők ezt az elmélkedést, vegyük fontolóra, milyen elhatározásokat tehetnénk a jövőre nézve. Évi lelkigyakorlataimat ezentúl ilyen és ilyen körülmények között, a lehető legteljesebb elvonultságban fogom végezni, mégpedig ennyi vagy annyi ideig. Következő havi lelkigyakorlatom számára melyik napot jelölöm ki? Hogy fogom azt végezni, hogy nagyobb hasznot merítsek belőle, mint az eddigiekből? — Ha ma meghosszabbítanám kissé látogatásomat az Oltáriszentség előtt, nem annyi volna-e az, mint együtt lenni Jézussal a pusztában? Meglehet, hogy teljesen egyedül leszek Vele . . . milyen szomorú, . . . de milyen öröm is!

25. ELMÉLKEDÉS.

I. EGYEDÜL A PUSZTÁBAN A MAGÁNOS JÉZUSSAL.

Esti előkészület. — Jézus megtestesülésének első pillanatától kezdve állandóan látott bennünket. Elmélkedéseink folyamán már gyakran találkoztunk ezzel a kevésbé ismert igazsággal, mely pedig a benső életnek legmélyebb meghittségét adja. De hogy igazán befolyást gyakoroljon reánk, ahhoz az kell, hogy valóban áthasson bennünket: Jézus elvonulása a pusztába, érezhető eszközt ad nekünk ehhez.

Lépünk át e célból az elmúlt tizenkilenc év-

századon s álljunk meg a pusztaság bejáratánál. Jézus ott van. Békés nyugalommal, határozott léptekkel megy beljebb, egyre beljebb a magánosságba. Távolról követem Őt . . . Nagy utat tettünk már meg, a világ lakott része messze mögöttünk maradt s a vidék körülöttünk zord, elhagyatott. Jézus megáll. Én is megállok. Egy pillanatra sem veszítem el Őt szemem elől. Nem nehéz követnem Őt szemlélődése külső megnyilvánulásaiban. Ha hangját nem is hallom, tartása világosan beszél. — Egy szikla mellett áll, égre emelt tekintettel; imádkozik . . . Soká, soká nézem így, majd lassan közeledem; mellé érve térdreborulok és szólok Hozzá.

Mit mondok Neki? És Ő mit felel? Erről fogok elmélkedni holnap.

Elképzelésemet nagyon erőssé kell tennem, hogy szinte elfeledjem a helyet, ahol vagyok. — A jelenet a valóságban nem a pusztában folyik le, hanem úgy játszódik le köztünk, hogy Jézus a mennyben van, én pedig elmélkedésem elvonultságában.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Egy szűk völgyet képzelek magam elé, melyet minden oldalról sziklás hegyek vesznek körül. Rideg, zord hely. Az ember nem csupán egyedül, hanem számkivetettnék, úgyszólván a világon kívül érzi magát benne.

Kérem a kegyelmet, hogy behatolhassak Jézus lelkébe és szemlélhessem ott benső életének ragyogó szépségét. Azután pedig, ha szabad, közeledni fogok Hozzá, hogy beszélhessek Vele.

1. Mit keres Jézus a pusztában saját maga számára. — Mit akar tenni Jézus a pusztában? Mint minden tetteben, úgy itt is mindenekelőtt Atyja dicsőségét, dicsőítését szolgálja. Ez a célja; ez az élete; ez nagy szívének legfőbb szükséglete. Nemsokára szóval és tettel is ezen fog munkálkodni; ezúttal a leg-

magasabbra fokozott érzelmekkel akarja magasztalni Őt.

Ezeket az érzelmeket megpróbáltuk már megközelíteni, amikor názáreti életéről elmélgedtünk, azóta azonban nagymértékben erősödtek s még tovább fognak fokozódni. A képességek, melyek létrehozták őket, gazdagodtak és kifejlődtek. A Szentlélek folyton mélyülő kinyilatkoztatásokkal halmozta el. És mit szóljunk boldogító Isten-látásáról? Saját érdemeiből és az isteni bőkezűség következtében az egyesítő indulatok egyre növekedtek Benne kiterjedésben és erőben egyaránt. Mert nem válhat-e az egyesülés is mélyebbé s nem hatolhat-e messzebb, mikor tárgya a Végtelen! — És nem helyénvaló-e, hogy egy Istenember, felhasználva teljes szabadságát, saját nagyságának mesteri munkása legyen?

Mennyi haladás történhetett a harminc esztendőnek minden napján, minden órájában Jézus nagy lelkében! Milyen emelkedettek lehettek gondolatai és milyen tündöklőek meglátásai! Milyen magasba szárnyalók lendületei és milyen lángoló imádásai! — Isten egyre jobban tükröződik az emberben és az ember egyre jobban képes visszatükrözni Istenét.

Ha a lélek előhaladásának tekintetében Jézus alá van vetve a mi értelmes és szabad természetünk föltételeinek, természetesen ki kell használnia a számunkra is kedvező körülményeket. És Ő környezetül a pusztát választotta.

Igaz ugyan, hogy a munka Názáretben sem foglalta le annyira a lelkét, mint nekünk, de némi figyelmet mégis követelt tőle s ilymódon csökkentette kissé gondolatainak szárnyalását. Családja, szomszédai, sőt még az étkezések is elvettek belőle valamit. Mindezeket a közönséges cselekedeteket Ő kiválóan természetfölötti módon végezte ugyan, de azok mégis korlátozták némiképen lelki tevékenységét. — A pusztában ezek a korlátozások mind megszűntek. — Hogy benső életét kivonhassa (a közönséges élet rendjében) a mi életfeltételeink következményeitől, ahhoz úgy-

szólván állandó csodára lett volna szükség. S mire lett volna ez jó? Hiszen ez a csoda megfosztott volna bennünket attól az édes örömtől, hogy tőlünk kevésbbé távol, hozzánk hasonlóbbnak, valamivel jobban testvérünknek érezhessük Őt.

2. A haladás eredményei. — Az erényben és szeretetben való minden előhaladás érdem. Az érdem növekedése pedig a boldogító Isten-látás fokozódására ad jogot. — Jézusban tehát érzelmeinek emelkedésével együtt folyton fokozódott és ragyogóbbá vált ez az elragadó látomás is. — Milyen csodálatos ellentét! Ez a magasabbrendű élet, mely egyáltalán nem vetette rá sugarait mindennapi életére, mégis ebből merítette csodálatos növekedésének eszközeit. A pusztaság termékeny föld lett számára.

Ki hinné, hogy nálunk is, minden természetfölötti cselekedetünknek, még a legjelentéktelenebbnek is megvan ugyanez a hatalma! . . . Csodálatos és meglepő hatalom! Hogy e földi sötétségben végbevitt tetteim tárják fel előttem az örök világosságot! — Hogy többnyire szenvedésben végzett cselekedeteim teremtik meg számomra a végtelen boldogságot! — Mindezt még magában Jézusban sem árulta el semmi. — Az ilyen jellegű megnyilatkozáshoz a dicsőség ragyogó napjára van szükség.

3. A pusztában közelebb vagyok Jézushoz. — A pusztában, Jézusom, senki sem vehet el Téged tőlem: mellettem, egészen az enyémnek, egyedül az enyémnek érzlek. — Nem kevésbbé vagy az, tudom, hivatalod gyakorlása közben sem, de akkor nem érzem ennyire. Ezért választom ezt a helyet arra, hogy megnyissam Előtted szívemet.

Míg idáig követtelek, közben elhagytam a lakott helyeket, úttalan vadonban vándoroltam, keskeny völgyeken és magas hegyeken át; figyeltelek, csodálatlak és imádtalak imád alatt; . . . most itt ülsz, nem messze tőlem, egy sziklán. Mintha várnál reám . . . Arc kifejezésed szelíd, tekinteted csupa jóság . . . Ebben a pillanatban eltűnik előlem minden egyéb;

szinte már nem is vagyok a földön. Egyedül vagyunk ketten; teljesen egyedül! Félénken közeledem, majd odaborulok lábaid elé: Ó Jézusom, milyen boldog találkozás! most egészen az enyém vagy; most meghallgathatsz, talán feleletre is méltatsz; annyi mindent szeretnék közölni Veled!

Itt lehetetlen mindenkinek a nevében beszélni. Kiki kövesse szíve vágyát. Beszélhetünk magunkról, szeretteinkről, Jézusról magáról, Atyjáról . . .

Beszélni Öröla! nem legbensőbb szükséglete-e ez a szerető szívnek? nem természetes-e, mikor szemtől-szembe, egyedül vagyunk Vele? — Mintegy összefoglalhatjuk Előtte összes eddigi elmélkedéseinkből megmaradt benyomásainkat.

A lélek. — Jézusom, Te miattam vonultál el a pusztába. Hogyan köszönjem meg ezt Neked? Mi mindent tettél már értem azóta, hogy a földre jöttél! Szegényes istállóban kívántál születni azért, hogy megtaníts e világ javainak és finomságainak a megvetésére; — alázatos és kemény életet választottál magadnak, hogy megtaníts elviselni és szeretni az enyémet minden fáradságával és nehézségével együtt; — megmutattad, milyen örömet adhat a családi élet, ha erényen épül fel . . . És e hosszú évek alatt mindig reám gondoltál! . . . valóban reám! Arra a jóra, amit a Te példád művel majd bennem! . . . Csakugyan hihetem ezt? . . . Hogyne hihetném; kell is hinnem; de milyen szégyenkezéssel és . . . milyen boldogsággal.

Mióta ezt tudom, azóta szüntelenül elismétlem azt magamban s mennyi vigasztalást ad ez nekem, és milyen bizalmat önt belém . . . de ugyanakkor fájdalommal is tölt el, amiért ezzel a szeretettel szemben én olyan közömbös és lanya vagyok! — Mikor elhagytad békés názareti otthonodat, az értem történt. De hogy elhagytad édesanyádat, . . . ezt is miattam tetted? Miattam, értem, aki meghátrálok a legcsekélyebb áldozat elől is! Aki akárhányszor áldozatnak nevezem azt is, ha abbahagyom valami olyan foglalkozásomat, amit szeretek, azért, hogy Hozzád

menjek, aki az oltárszekrényben vársz reám, — s hányszor kerül önmegetagadásomba az is, hogy meglátogassam a Te barátaidat, a szegényeket, vagy szenvedő tagjaidat, a betegeket és szomorúakat . . . Milyen ellentét! Te elhagyod mindazt, ami legkedvesebb számodra. Nem is vagy többé a Magadé, hanem az enyém, teljesen az enyém! . . . Mennyire szeretnék végre már egyszer én is egészen a Tied lenni! — Téged semmi sem tartott vissza, engem minden megállít. — Az én nagylelkűségem csak pillanatokig tart . . . Miért? miért? Nincs-e bennem őszinte vágy, hogy egészen a Tied legyek, teljesen a Tied; nem akarlak-e igazán követni és utánozni? — Igen, ez a vágyam csakugyan őszinte, de az idegen gondok és érdekek tömege elnyomja. Nem menekül elég gyakran az elmélkedéshez, hogy jószágod és példád égő emlékezete újra felgyujtsa. Ezer haszontalan dologra pazarolom időmet, ellenben fősvényen számolgotom a lábaidnál töltött pillanatokot. — Mennyi önámítást takar ez a szó: lehetetlen. Ó, ha olyan erősen akar-nám, mint ahogy a világ bizonyos dolgait tudom akarni! . . .

Mondd el Jézusnak ezeket a dolgokat és még sok mást, az ismétlés félelme nélkül.

Bánat. — Vágy. — Hála. — Elhatározások.

26. ELMÉLKEDÉS.

II. GYÓNÁS JÉZUSNÁL A PUSZTÁBAN.

Ha meg akarod pecsételni ezeket a kedvező felbuzdulásokat, használj fel arra egy látszólag naív, de nagyon gyakorlati eszközt és gyónjál meg Jézusnak.

1. Ott térdelsz lábainál. Ő a pap és mindazt, amit legközelebbi gyónásodban el akarsz mondani a papnak, mondd el most Neki. Ő mellette a hibák, melyekkel vádolod magadat, egészen más színben mutatkoz-

nak és mélységes útalattal töltenek el. — Hogyan, Az, akinek tetszése ellenére cselekedtem, akit megbántottam, talán el is árultam, itt van; lát és hall engem! — És nemcsak hogy el nem taszít magától, hanem sajnál; és nemcsak megbocsát, de még mindig, ezekután is szeret! . . . Mennyi gyöngédtelenség az én részemről és milyen megható jóság az Övéről! . . . Jézusom, szenvedést okoztam Neked . . . de nem tudtam, mert ezt csak lábaid előtt, hosszú, gyöngéd pillantásod hatása alatt tudjuk meg igazán. — Ó Jézus, Jézusom, ne elégedj meg azzal, hogy megbocsátod hibáimat, hanem felejtsd el őket! . . . Ó, ha módomban állana eltörölni, megsemmisíteni valamennyit, hogy megkönnyebbülnek! . . . Hogy hihetnél szeretetemben, mikor életemet látod? . . . Jézusom, légy irgalmas és ne nézz mást, csak a szívemet! — Ha úgy akarod, hagyd meg minden nyomorúságomat, csak annyi szeretetet adj, hogy úgy cselekedjek, mintha erényes volnék: Hogy ne bántsalak meg többé, hogy igyekezzem mindig szolgálatodra lenni, Téged vigasztalni és tetszésedet keresni.

2. Most pedig hallgass el és figyelj a hangra, mely válaszol neked: csupa erő és csupa édesség ez a hang; megvan az a képessége, hogy a léleknek legmélyére hatol. — Jézus első szava ez lesz: Bizalom, gyermekem, hiszen szeretlek! — Feszítsd meg minden erődet, vedd elő nagylelkűségedet, hiszen ott leszek melletted, hogy támogassalak. — Azután megvilágítja előtted tévedéseidet, önámításaidat, állhatatlanságodat. — Különösen pedig szeretetét fogja szívedbe vésni: Én állandóan reád gondolok, reád, piciny teremtményre, aki olyan kevés helyet foglalsz el a világban . . . És látlak, amikor órák és napok telnek el a nélkül, hogy tekintetemet keresnéd! — Tudod, hogy a tabernákulumban, ebben az új pusztaságban várok reád és te egyedül hagysz! Vagy ha el is jössz, ezer apró dologtól hemzsegő, szórakozott szellemet hozol oda magaddal s olyan szívet, melynek semmi mondanivalója sincs számomra! . . . Azután elhagysz,

minden sajnálkozás nélkül, sőt talán titkos megkönnyebbüléssel! . . . Hosszúnak találtad a Nálam töltött időt . . . Így van-e ez azokkal szemben is, akiket szeretsz?

De nem csupán a hibákról kell beszélni, hanem természetes egyszerűséggel be kell számolni a helyes vágyakról és szándékokról is. Az a megelégedés, amit ilyenkor Jézus arcáról leolvashatunk, örömmel tölti el a szívet és mindent könnyűvé tesz. Aki bátorítást ad, az már a bátorság forrását nyitja meg. — Ezeknek a kölcsönös bizalmas közléseknek a sora szinte nem ér véget.

A beszélgetés végeztével hajtsd le mélyen a fejedet és kérj feloldozást. Jézus bocsánata lemos rólad minden mocskot, meggyógyítja sebeidet és új életet önt beléd.

3. Így megtisztult és fölmelegedett szíved azután azt a kegyet kérheti Jézustól, hogy Vele imádkozhassék. És akkor meglátod, mint borul térdre s karját és tekintetét ég felé emelve, azokat az érzelmeket fejezi ki, melyekkel már előbb foglalkoztunk.

Felfödi előttünk a hiánytalanul tökéletes Lény végtelen Jóságát, elragadó Szépségét. — Homályosan megláttatja velünk a Szentháromság fölséges Személyeit. Mindegyik végtelen és mindegyiknek megvan a maga sajátos szerepe. Életük egymáshoz való viszonyukban nyilvánul meg; az a mérhetetlen élet, melynek egykor mi is részesei leszünk.

Megmutatja azután a világot kormányzó Gondviselést és a lelkeket átistenítő kegyelmet. — Az Igéről nem szól . . . Őt majd a Szentlélek dicsóítja meg: Az Ige több, mint Istennek, Isten minden nagyságának és dicsőségének a képe. Ő a Végtelennek végtelen kifejezése, Istenben semmi sincs, ami ne volna meg Igéjében is . . .

Hogyan! És ez az isteni Ige itt van ebben a zord pusztaságban mellettem, és egészen az enyém! Beszélek Hozzá és Ő válaszol nekem. Vele együtt merülök el ezeknek a magasságoknak a gyönyörűségeiben.

Lehetséges volna, hogy az én haszontalan földi képekkel teli lelkem Istennek isteni mását, az Igét szemlélheti! . . . Érintheti Őt s követheti a lakásául szolgáló magas régiókba! — Ó, csodálatos fölemelkedés, miért élvezlek olyan ritkán? . . . Most értem csak meg: a pusztaság nyitja meg a lélek előtt ezeket a tágas, messzeterjedő térségeket.

Elhatározások. — Ma gyakran felújítom magamban ezeket a benyomásokat. — Sűrűn küldök Jézus felé forró, lángoló fohászokat.

27. ELMÉLKEDÉS.

I. A BŰNBAK.

Esti előkészület. — A holnapi elmélkedés úgy mutatja be nekünk Jézust, mint aki a pusztába vonul, hogy nyilvánosan megkezdje egyetemes áldozati szerepét. Ennek a ténynek két jellegzetes vonása az alázatosság és az önsanyargatás. Ebből a szempontból nézve a pusztaság nem az a magány többé, ahonnan az édes elmerülés imája emelkedik az ég felé, hanem számkivetés, annak minden szegényével és keménységével.

Részben mindenesetre azért követjük oda Jézust, hogy csodáljuk és köszönetet mondjunk Neki, de legfőbb célunk mégis az, hogy tudatossá váljék bennünk a bűneinkért való elégtételadás kötelezettsége. Mennyi tévedés és hanyagság található ebben a tekintetben!

Jézus példája bizonyára még messzebbre is vonzza majd a tiszta és már régideje nagylelkű szívüket: ők azért mennek Vele, hogy másokért adjanak engesztelést.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Idézzük képzeletben magunk elé a zord, kietlen pusztaságot. Vigasztalan lát-

vány. Barlangok, vérszomjas vadállatok-lakta szikla-
oduk. Az éjtszaka csendjét egymást váltogató állati
hangok verik fel; a sakálok üvöltésébe időnkint
oroszlánordítás vegyül. — Ez a hely felel meg leg-
jobban Annak, aki az egész világ bűneinek a terhét
hordozza.

1. Jézus engesztelése. — Meg van írva, hogy
Jézus üzetett, igen, üzetett, üldöztetett. Már talál-
koztunk ezzel a szóval, de értelmét nem egészen fog-
tuk fel.

Volt a zsidóknál egy törvényrendelte szokás,
mely minden esztendőben megismétlődött. A nép a
papokkal és levitákkal együtt egy félreeső, elhagya-
tott helyen gyűlt össze. Azután elővezettek egy erő-
sen összekötözött bakot, s amint az megjelent köztük,
megindult minden oldalról az átkozódás, mellyel
Izrael vétkeit, bűneit mind az ott álló, néma áldozatra
szórták. A kiáltásoktól és fenyegetésektől meg-
félemlített állatot azután szabadon bocsátották s az,
mint egy üldözött, megátkozott lény, rémülten futott
ki a pusztaságba.

Szent Pál tanítása szerint a zsidóknak minden
szertartás képletes volt. Ez mindenestre a legkife-
jezőbbek közül való. Jézust a Szentírás többnyire
mint bárányt mutatja be nekünk, mint húsvéti Bá-
rányt, mely a mi életünk megmentéséért áldoztatott
fel. Ezúttal azonban egy másik, rettenetes képben je-
lenik meg előttünk, mint egy bűnnel bemocskolt . . .
tisztátalan állat! . . . átkozódó kiáltozás! . . . széken-
teljes menekülés! . . . egy a pusztába menekülő s
abban mintegy elvesző lény! . . .

2. Nézzünk csodálattal a világ bűneivel terhelt
Jézusra. Most úgy áll előttünk, mint egy bűnbak;
menekül és az elhagyatott pusztában keres menedé-
ket. És Őt nemcsak a zsidó nép terheli bűneivel, ha-
nem az egész emberiség, minden helyről és minden
időből . . . Én is ott voltam! . . . És Jézus tisztán látott
engem! . . . És elfogadta, magára vette az én bűneim-
nek a terhét is! . . . szomorú teher, sőt visszataszító

teher! A szégyen terhét sokkal nehezebb viselni, mint az anyagi terhet, mely pedig talán összetör . . . A legtökéletesebb tisztaságú Isten, ennyi gonoszságnak rajta egybegyűlő súlya alatt! . . .

Sajnos, a bűnnek következményei egyáltalán nem hatnak már reám. Olyan sokszor hallottam már róluk. — Talán túlzottak? Egyáltalán nem, sőt el sem érik a valóságot: nincs is szavunk, mely képes volna kifejezni, mit jelent a végtelen Lénnel szemben elkövetett engedetlenség, bármilyen jellegű legyen is az . . . A bűnbak jelene minden szónál többet mond erről ...

3. Ott látom Jézust, azon az iszonyatos helyen, ahol nekem kellene lennem! . . . Nem, mi nem ismerjük a bűnt; nagy tévedésünk abban áll, hogy azt csak az értelem világánál nézzük. Az értelem! hiszen még a legnagyobb tudósok értelme sem tud tovább jutni a felszínél. Hagyjuk tehát, miután úgysem képes azt fölfogni s csak félrevezet; a bűnt a hit tanítása szerint kell megítélnünk. Teljes valóságában egyedül csak Isten ismeri; súlyosságát nekünk legerősebben ezzel a fenyegetéssel adja tudtunkra: „*Távozzatok, átkozottak*“ . . . De érezhető alakban mutatja azt be abban a jelenetben is, melyről az imént elméltünk.

A Jordán mellett Jézus a bűnösök között állott; ma mintegy elrejtőzik szégyenével a pusztában. Sajnáljuk Őt; sajnáljuk teljes szívünkben, mert szenved, mégpedig sokkal többet szenved, mint amennyit mi elképzelni képesek vagyunk. Mert szenvedése arányban áll a bűn ismeretével! . . . És Ő a maga teljes valóságában ismeri azt! . . .

28. ELMÉLKEDÉS.

II. ENGESZTELÉS A BŰNBÁNAT ÚTJÁN.

1. Szemléljük Jézust, amint a pusztában a bűnbánó életét éli. Szeme csak szomorú, vigasztalan képeken pihenhet meg: félelmetes környezet, — meredek

sziklával megszaggatott lejtők, — semmi látóhatár. — Köröskörül hegyek, melyek mintha el akarnák takarni az eget. — Sehol egy szál virág, sehol semmi élet. — Egyetlen barátja sincs a közelben, — édesanyja távol . . . Ha én odamennék Hozzá; ha át tudnám érezni szenvedéseit!

Nem fél, hogy a durva szikla felsebzi térdét hosszú imái alatt; — kemény kő a fekhelye is és mikor felkel, fáj minden tagja. Bőjtölése állandó s tápláléka talán úgy, mint szent Jánosé, gyökerekből és vadfüvekből áll. Vagy, ami még valószínűbb, egyáltalán nem vesz magához táplálékot. Ez az eset csak csoda útján lehetséges, de a csoda, mely fenntartja életét, meghagyja azért a bőjt minden fájdalmát, mert hiszen e nélkül nem volna értéke.

Szánjuk és sajnáljuk itt is a mi szelid áldozatunkat: fizikai fájdalmait talán jobban fel tudjuk fogni. — Szánjuk, mert hiszen szeretjük és szenved: nem így teszünk-e szereteteinkkel is? — De Ő értünk, helyettünk szenved . . . sohasem szánhatjuk Őt eléggé. — Mondjuk ezt most meg Neki őszintén s ha lehet, fájdalmas megindultsággal. — Különösen pedig arra igyekezzünk, hogy beléhelyezkedjünk érzelmeibe: szenvedjünk megbocsátott bűneink miatt is, mert hiszen a bocsánatot az Ő szenvedése eszközölte ki. — Szenvadjunk legkisebb hibáink miatt is, mert Ő azokat is hordta . . .

Gondolunk-e legalább arra, hogy köszönetet mondjunk Neki? — Sajnos, alig! Igyekezzünk-e utánozni Őt? Fájdalom, a mi önsanyargatásunk olyan csekély mértékre szűkült! Korunkban a bőjt már majdnem eltűnt, annyira megkönnyítették számunkra. — Gyakorolunk-e legalább néhány ártalmatlan kis önmehtagadást: valami apró nélkülözést az étkezésnél és a főétkezések között, lemondást az ingyencségekről; — az alvásnak csekély megrövidítését; — meghatározott időpontokban hallgatást és annak komoly betartását; — nagyobb szorgalmat és kitartást a munkában; — a fölösleges látogatások elhagyását, vagy

legalább megszorítását; — bizonyos multságok és olvasmányok feláldozását? Az önmegtagadásnak érezhetőknek kell lennie.

2. Jézus azért ment a pusztába, hogy bűnbánatot tartson s bűjtölését negyven napra terjesztette ki. A nagybűjtnak ugyanez a célja és az időtartama; — de sajnos! mi lett belőle? . . . Hol van belőle Jézusnak önmaga iránt való szigorúsága? Hol vannak a régi keresztények erős hitének idejéből való szigorúságok? A nagybűjt ma észrevétlenül múlik el: a szórakozás és a jólét élvezete zavartalanul folytatódik akkor is tovább. Elhanyagolása annyira általánossá vált, hogy a bűnbánatnak még a szellemét is tönkre tette. A jámborság bámulatos haladást tett, a szentáldozások gyakorivá váltak, a vallásos megnyilatkozások megsokszorozódtak, a szeretetművek hallatlan lendületet nyertek . . . az önmegtagadás azonban háttérbe szorult . . .

Bármi legyen is ennek az oka, mindenképen nagy szerencsétlenség, mert az önmegtagadás edzi az akaratot, éleszti a buzgóságot és elszakít a földtől. — Önmegtagadás nélkül a hit látása meggyöngül, általa ellenben felélénkül. Emlékezetünkbe idézi az első bűnt, saját személyes bűneinket, az élet komolyságát és veszélyeit. Megérteti, mi a bűn, irtózatot kelt vele szemben és megóv a visszaeséstől.

És ne feledjük el azt sem, hogy bűneink adósságot hagynak maguk után. Ha feloldozást nyertünk, megkönnyebbülünk s ha egyáltalán ébred bennünk e tekintetben valami gondolat, az legfeljebb a tisztítóhely felé fordul; és ez a gondolat megnyugtat bennünket: majd ott megfizetjük adósságainkat . . . különben is, az még olyan messze van! — Igaz, ott megfizetjük adósságainkat, mégpedig ugyancsak drágán . . . Viszont azonban elvesztünk olyan javakat, melyeket a tisztítóhely nem képes visszaadni nekünk: lelkünk jelenlegi felszabadulását, a közbenjárás hatalmát, a haladás erőteljesebb megindulását és . . .

Isten kedveskedéseit. Vajjon semmibe vehetjük-e ezeket az előnyöket?

3. Gyakran elcsodálkozunk, hogy a vallásos buzgóság művei milyen kevés hatást gyakorolnak a népre . . . Az egyszerű és szegény nép nem tudja megérteni azt a vallást, mely olyan jól megfér a teljesen emberi jóléttel és fényűzéssel. Csak az önmegtagadás férközik közel hozzá; — csak akkor érti meg Jézust, akiről beszélnek neki, ha látja, hogy követik Őt; — csak úgy hiszi el az örök életet, ha látja, hogy érte föláldozzák a jelenvaló életet . . .

És azután, honnan származnak a megtérések? A kegyelemből. — És honnan jön a kegyelem? Istentől, aki adja azt. — És Ő kinek adja? Annak a léleknek, aki megtagadja magát és imádkozik. Jézus megmondotta: *Bizonyos démonokat nem lehet legyőzni más-ként, csak böjt és ima által.* — A böjt pedig, amint tudjuk, általában az önmegtagadást jelenti.

Keresztény lélek, ébredj; jámbor lélek, rázd fel magadat renyheségedből; adj életedben nagyobb helyet az önmegtagadásnak; gyakorold azt azért, hogy állhatatos légy és előbbre tudj haladni; azért, hogy egyesülj Jézus vezeklésével; azért, hogy segítségére légy Jézusnak a lelkek, a te testvéreid megmentésében . . .

Sok engesztelő lélek van azért napjainkban is. Az a jó, amit mások külső munkássága eredményez, az ő szívük áldozatában leli forrását . . . Milyen szépek és milyen irigylésreméltók! Ők Jézus segítő társai és vigasztalói a pusztában.

Elhatározások. — 1. Bizonyos változtatásokat akarok életembe vinni a rendszeres önmegtagadások szempontjából, — már előre gondolkozom azon, mit tehetek majd még ezenkívül is a nagyböjtben. — 2. Ezentúl arra is gondolok, ami a megbocsátott bűnök után is fönmarad. Erről többnyire megfeledezünk.

I. A KISÉRTÉS.

Esti előkészület. — A holnapi elmélkedés célja, hogy dicsőítsük Jézust a kísértő fölött aratott győzelmében. Megcsodáljuk győzelme szépségét. Ez az Ő viszonzása az ősszüleink fölött győzedelmeskedett sáttánnal szemben; ez a világ ellen fölvett küzdelmének a programja.

Mindenesetre nagyon fontos a gyakorlati tárgyakról való elmélkedés, de nem kevésbé szükséges az is, hogy igyekezzünk a lehető legönzetlenebb érzelmeket fölkelteni magunkban: vegyünk tehát részt Jézus örömeiben, üdvözljük Őt egy-egy szembeszökően nagy cselekedete alkalmával, csodáljuk Őt és legyünk büszkék Reá . . . Ezáltal mélyebbre hatolunk a Vele való meghittségben s készebbnek érezzük magunkat is nagy dolgokra. A tökéletességre vezető eszközök között egyike a leghatásosabbaknak, ha szemléljük magát a tökéletességet . . . A szépség olyan vonzóerőt gyakorol reánk, hogy megkönnyíti törekvéseinket ... De mennyi tanítást rejt magában Jézus megkísértetése ettől eltekintve is, s példájából mennyi erőt meríthetünk!

Ó Szentlélek, ki a pusztába vezetted Jézust, hogy ott megkísértessék, tedd, hogy míg győzedelmét csodálom, áthasson a bűn irtózata és az éberség a kísértéssel szemben.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Még mindig a terméketlen, zord pusztaság? — A nagy üresség? — Nem; láthatatlanul az angyalok milliói tartózkodnak ott és megfeszítik minden figyelmüket; mikor itt lesz az ideje, meg is jelennek majd. — Magam elé képzelem az egész emberiséget, amely bizonyos tekintetben résztvesz ebben a nagy jelenetben, amikor Jézus megkezdí érette küzdelmét a sátán ellen.

1. Jézus győzelme viszonzás Ádám vereségéért. — Allítsuk egymásmellé ezt a jelenetet és azt, mely a földi paradicsomban játszódtott le. — A hasonlóság megkapó és a különbözőség még jobban kiemeli azt.

Az Éden is magány volt, úgy mint a puszta; de míg az előbbi gyönyörűség, az utóbbi vigasztalan. Az Éden megfelelt az ártatlanság állapotának, a pusztaság pedig a számkivetésnek. — Ősapánk megkísértésekor a sátán megmutatta neki összes jövőendő leshármazottait; Jézus megkísértésekor egy új fajnak a fejét támadja meg; az első esetben sikerült elrabolnia tőlünk az isteni életet; a másodikban megakadályozta volna annak visszaszerzését. — Mindkét esetben ugyanazokat az eszközöket használja s az emberi természetnek legérzékenyebb pontjait támadja meg: az érzékiséget, az önhitt hiúságot és a kapzsisággal párosult gögőt. — A tiltott gyümölcs szép külsejével élvezetet ígért az érzékeknek; a kenyér nem kisebb vonzóerőt gyakorolhatott egy kiéhezett emberre. — Ez a biztatás: „*Olyanokká lesztek, mint az Isten*“, végtelenül hízelt a hiúságnak . . . tedd meg a nagy csodát és „*vesd le magadat a templom ormáról*“, az egybegyűlő néptömeg csodálatát helyezte kilátásba. — A tilalomnak, hogy ne egyetek e fa gyümölcséből, nincsen semmi értelme, *ne törődjete tehát a tilalommal és olyanokká lesztek, mint az Isten; . . . az egész világmindenséget lábaid elé teszem, ha leborulva élém, imádsz engem.*

Ezek az összehasonlítások szolgálnak szent Pál teológiájának alapjául és bevezetnek bennünket Isten tervébe, melyben Jézus az új Ádám . . .

2. Jézus megkísértése a mi iskolánk. — Ez a terv önmagában véve nagyszerű, kivitelében pedig bölcseséggel teljes. Jézus küzdelme a sátán ellen megkezdődik. Ma egyedül áll szembe vele; a jövőben szakadatlanul folytatja ezt a küzdelmet minden lélekben.

Hála . . . bizalom: meneküljünk Jézushoz, egészen mellé; könyörögjünk jóségához, hatalmához;

emlékeztessük Őt nagyszerű győzedelmére. — A sá-
tántól való félelmünk, gyöngeségünk tudatában ugyan-
csak indokolt: újra meg újra megismétlődő bukásaink
elégge bizonyítják.

Válaszaiban az isteni Mester mindig Isten jogaira
hivatkozik. A mi védekezésünknek is ebben kell össz-
pontosulnia: tisztelni akarom Istent; engedelmeskedni
akarok Neki. — Ez legyen zászlónkon a jelszó és ez
tüzelje bátorságunkat a küzdelemben.

3. Jézus e nagyhatású találkozásában az emberi-
ség ellenségével, meg akarja mutatni nekünk, milyen
alakban szokott a sátán támadni és milyen fegyverek-
kel kell küzdenünk ellene. — Aldjuk Őt, amiért haj-
landó elviselni értünk ezt a méltóságát oly mélyen
sértő érintkezést és ezeket a közönséges kísértéseket
is. Ő lép be elsőnek a küzdőporondra és kiteszi magát
mindazoknak az ütéseknek, melyeket nekünk is el kell
szenvednünk. Köszöntsük Őt, mint a keresztyén had-
sereg nagy vezérét s igyekezzünk tanulmányozni és
követni eljárását.

Ki érezhetné magát biztonságban a sátán elől? —
Ki volna olyan vakmerő, hogy ne félne tőle? — Gon-
doljuk meg, milyen könnyelműek vagyunk ebben a
tekintetben.

30. ELMÉLKEDÉS.

II. A SÁTÁN FORTÉLYAI.

1. A támadás először az érzékek harcterén indul
meg. Az ember kiváltképen érzéki lény: érzékei útján
közlekedik a külvilággal; az érzékek juttatják el hozzá
a legsóvárbab vággyal kívánt élvezeteket. — Az evés-
ben jelentkező érzékiség jelenti itt a többit is mind
és ez elég: Isten nem akarta kitenni azt a Lényt, aki
maga a megtestesült tisztaság, olyan támadásnak,
melynek még a nevét is ki kell zárni a keresztyének
beszélgetéseiből.

Ha Isten Fia vagy, mondd, hogy ezek a kövek kenyerekké változzanak. — A sátán felhasznál minden olyan körülményt, mely a kísértést hatásosabbá teheti: Jézus éhezik . . . Így tesz velünk is, mikor a természet szava megszólal bennünk. — Általános, sokszor nagyon alacsony kísértések . . . a sátán nem kíméli meg tőlük a legkényesebb, legfinomabb lelkeket sem.

Csodáljuk meg a Megváltó eljárását. A helyett, hogy a kísértéssel foglalkoznék, inkább fölé emelkedik; a felkínált kenyérről az élet igazi kenyerére emeli tekintetét. Az anyagi kenyér nem menti meg az embert a haláltól; az igazi kenyér Isten szava, mely az örök életre táplál. — A lealacsonyító kísértésre egy pillantást se vessünk; irányítsuk vágódásunkat a végtelen javakra.

„Ha Isten Fia vagy.” — A sátán még nem ismeri Jézus istenségét; még abban sem bizonyos, hogy ő-e a Messiás; csellel, fortélyosan próbálja azt megtudni. Ezeket a cseleket felhasználja mindenütt. — Feltűnő jelenség: a sátán mindenekelőtt a gőg szelleme; a gőgöt beleviszi mindenüvé. Ezzel veszedelmesen bonyolítja a dolgot, mert még egy hatalmas vonzóerőt állít a beleegyezés elé. — *„Ha Isten Fia vagy!”* Nekünk viszont ilyeneket mond: ha magasabbrendű és szabad szellem vagy, elégítsd ki a természeted követeléseit; szabadítsd fel magadat a fölösleges aggályoskodástól. — Rettegjünk a gőgtől, mely még a legalacsonyabb kísértésekbe is belefurakodik: a lejtőt síkossá teszi.

2. *„Akkor magával vivé őt az ördög és a templom ormára állítá, és monda neki: Ha Isten Fia vagy, vesd le magadat; mert meg van írva, hogy angyalainak parancsolt felőled, és kezeikben hordoznak téged, hogy kőbe ne üssed lábadat.”* — Ez a második kísértés gőgre csábít, és pedig gőgre mindkét formájában: egyik az „én” rendetlen túlbecsülése, másik a túlhajtott vágy a mások által való megbecsültetésre. Az „én” túlbecsülése itt ebben a célzásban jelentkezik:

hiszen a te hatalmad oly nagy! — a mások által való becsültetés vágya pedig abban nyilvánul, hogy egy ilyen cselekedet bámulatba ejtené a tömeget.

Nem ugyanez-e az eset azzal is, aki azt mondja magában: Erős és edzett vagyok; miért félnék a veszedelemtől? . . . Hány lélek esett már áldozatul annak a túlzott bizakodásnak, melyet tehetségeiből, vagy talán éppen erényeiből merített. — „*Ha Isten Fia vagy!*” — biztatja a sátán Jézust. — Ha valamire való értéknek tartod magadat, — súgja az ember fülébe is — vállald ezt a művet. — Hogy fölülmúlja képességeidet, eszközeidet? — Mit tesz az? Hát ott az Isten, majd megsegít. — Igaz, az Isten megsegít, de megkívánja, hogy előbb felhasználjuk a rendelkezésünkre álló emberi eszközöket. A helyett, hogy levetnők magunkat a templom párkányáról, inkább járt utakon, lépésről-lépésre igyekezzünk megközelíteni célunkat.

Nem kevésbé világos itt az emberek által való megbecsültetés túlzott hajszolása is. Mit fog gondolni a tömeg, ha látja, mint szállasz alá a magasból a levegőben, s mint állapodsz meg szépen a földön, a templom mellett! Micsoda csodálatban, milyen dadalban lesz részed! — Hányszor ragadja az embert meggondolatlan cselekedetre a megcsodáltatás vágya! . . . Óvakodjunk ennek a vágnak a titkos befolyásától, mely gyakran még a jámborság műveibe is beférkőzik: „*Ne kísértsd a te Uradat, Istenedet!*”

3. Ugyancsak a göggel áll összefüggésben a harmadik kísértés is, mert amint már mondtuk, a sátán azt mindenüvé becsúsztatja. Itt most teljesen kibontakozik, mint nagyravágyás és ezzel együtt, mint óriási kapzsiság. A világ urának lenni, mindent uralni, mindent bírni! . . . Hatalom, gazdagság, mennyi igazságtalanság, mennyi erőszak történt már eléréseért! A kapzsi lélek számára az első helyet az anyagi javak foglalják el. Rajtuk kívül nem becsül semmi mást; olyan nagy tiszteletben részesíti őket, hogy annak kifejezésére gyakran még az „imádás” szó sem túlsá-

gosan sok. Isten nem számít, jogait semmibe sem veszi.

Hogy ez a gőg mennyire elhatalmasodhatik — a népek szerencsétlenségére — a hatalmon lévőkben, arra jellemző példát mutatnak azok a római császárok, akik elvakult örületükben odáig mentek, hogy istenként imádtatták magukat. A nemzetek milyen lealacsonyodása és szétzúllése, mennyi üldözés és romlás származott ezekből az eltévelyedésekből!

Ha ilyen túlzásoktól a mi szerény körülményeink között nem is kell félnünk, mégis erősen örködünk a hatalomra és gazdagságra irányuló hajlandóságunk fölött. — Az Üdvözítő e szavaival: „*Egyedül csak Őt imádjátok*“, azt akarja mondani nekünk, hogy szívünket ne a világ javaiba és dicsőségébe helyezzük, s miattuk ne áldozzuk föl Isten jogait.

31. ELMÉLKEDÉS.

III. JÉZUS GYŐZELMÉNEK SZÉPSÉGE.

1. Az előbbieken megcsodáltuk Jézusban viselkedésének méltóságát, érzelmeinek emelkedettségét és feleleteinek fölényes határozottságát. Nagy, nemes és győzedelmes Ő. Legyünk büszkék Reá, mint az angyalok, akik megjelentek, hogy imádják és szolgálják Őt. Ha ott lehettünk volna e jelenetnél mi is, mennyire igyekeztünk volna közelébe jutni és dicsérni Őt. Ami talán legjobban meglep bennünket ebben a harcban, az a győzelem könnyűsége. Semmi hosszadalmas vitatkozás: Jézus egy egyszerű felelettel elvágja a vitát; — semmi fölindulás: mindössze egy megvető mozdulat; — semmi megrendülés ebben a hatalmas természetben: a kísértés alig érintette.

De ha a győzelem ilyen könnyű, miben áll akkor az érdeme? Ne feledjük, hogy az érdem nem éppen a nehézségekben foglaltatik, mert hiszen akkor azt kellene látnunk, hogy az abban az arányban csökken,

ahogy az erény erősebbekké tesz bennünket. Az érdem sokkal magasabban székel: a szeretet bensőséges erejében. A jóval, kiváltképen a legfőbb jóval, Istennel áthatott lélek minden nagyobb megerőltetés nélkül visz végbe nagy tetteket; az érdem mértéke tehát a tettek erkölcsi nagysága.

2. Menjünk egy lépéssel még tovább: a kísértés Jézusnál nem volt ugyanaz, ami nálunk. Belőlünk ugyanis vonzódást vagy ellenkezést vált ki; támadása bizonyos hatást tesz reánk s még akkor is, ha felszabadulunk alóla, lelkünk arculatára foltot nyomott, ha csak egyetlen pillanatra is. — Jézusnak a kísértés csak az értelmére vetődött és nem jutott tovább, lelkén a legcsekélyebb nyomot sem hagyta s nem okozott benne semmi érzelmi megmozdulást: csak felszínét érintette. Ez olyan kiváltság volt, mely hozzátartozott Személyének sérthetetlen méltóságához; de ha — ami teljesen lehetetlen — nem is bírta volna azt életének első napjától fogva, akkor is csakhamar megszerezte volna, mert ez a kiváltsága megvan az igen nagy tökéletességnek is. — Milyen bátorítás ez számunkra! Minél tökéletesebb leszek, annál könnyebben utasítom vissza a kísértést s egyre könnyebbé váló támadásai annál nagyobb tiszteletben tartják a lelkem szépségét.

Isten megengedheti, hogy néha ne így történjék: ez azonban megpróbáltatás; gyakran különös kegyelem az üdvös megalázkodásra; ám a tökéletes lelkek-nél mindez múló: rendes állapotuk jellemző vonása a béke, a szabadság és a győzelem könnyűsége.

3. Ha örömedet találod benne, képzeld el magadnak, amint az angyalok Jézus köré sereglenek. — Sokan vannak: hiszen az ég összes angyalai szerettek volna ott lenni. — Szépség és öröm sugárzik róluk. — Milyen hódolattal és milyen szeretettel sietnek Jézus szolgálatára! . . . Egyesítsd dicséretedet az övékkel, mely ajkukon valami egészen más kifejezést nyer s téged bizonyára gyönyörűséggel teli zavarba ejt. — Borulj térdre a Megváltó lábai előtt, aki tekin-

tetét rajtad nyugtatja! . . . Meglepődésed fokozódjék az elragadtatásig, hiszen úgy látszik, mintha miattad elhanyagolná még az angyalokat is!

Elhatározások. — Bárha ennek az elmélkedésnek főcélja, hogy bámulatot keltsen bennünk a sátánt legyőző Jézus iránt, nem szűkölködik azért gyakorlati tanulságokban sem: ne vitatkozzunk, szóba se álljunk a kísértéssel; — mindig Istent állítsuk magunk és a kísértő közé; — a helyett, hogy figyelmünket a rosszra irányítanánk, azért, hogy eltávolítsuk, inkább a vele ellentétes és felemelő jóra nézzünk. — Emlékeztessük magunkat gyakran arra, hogy minél tökéletesebbek leszünk, annál könnyebbé válik a védekezésünk.

32. ELMÉLKEDÉS.

I. JÉZUS NYILVÁNOS MEGJELENÉSE.

Esti előkészület. — Jézus negyven napot töltött a legszigorúbb böjtölésben és a legmagasztosabb szemlélődésben; kivívta első látható győzelmét a sátán fölött; elvégezte lovagi avatásának vigiliáját; megmutatta karjának erejét és íme, úgy áll most előttünk, mint — bizonyos formában — Istennek és az emberiségnek felavatott lovagja. Elérkezett az idő, hogy hozzáfogjon a világ meghódításához.

A vállalt mű mérhetetlen; hallatlan áldozatokat kíván; dolgozni fog rajta évszázadokon és ezredeken át, maga köré gyűjtve mindenütt a szép lelkeket és örökösen akadályokba ütközve. A Megváltó nyilvános élete összes sikereivel és csalódásaival, dicsőségével és üldöztetésével folytatódik Egyházában; a benne élő Jézus mindig újra meg újra átéli azt. Nagyön fontos tehát, hogy nyomon kövessük és megfigyeljük útjának minden részletét. Találunk majd abban olyan világosságokat, melyek tanulságunkra szolgálnak és megerősítenek bennünket hitünkben; és

a szeretetnek olyan kincsei tárulnak benne szemünk elé, melyek erőt, vigasztalást, életet jelentenek számunkra.

Holnapi elmélkedésünk inkább szemlélődés lesz. Megfigyeljük Keresztelő szent Jánost, amint Jézusra mutatva így szól: „*Ime, az Isten Báránya.*” — Közeledik Jézushoz az első két tanítvány és Jézus e szavakkal fordul hozzájuk: „*Kit kerestek?*” — a tanítványok pedig így felelnek: „*Mester, hol lakol?*” — Kövessük Andrást és Jánost. Képzeliük magunkat az ő helyükbe. Ha összeszedettségünk igazán mély, akkor édes, vigasztaló benyomásokban lesz részünk. — Ebben az elmélkedésben szabadítsuk fel magunkat környezetünk hatása alól és helyezkedjünk át oda, ahol ők voltak, a Jordán mellé. Hogy minden beszéljen hozzánk: maguk a helyek, Keresztelő szent János és a két tanítvány, mindenekfölött azonban Jézus, aki onnan a távolból is reánk gondolt.

ELMÉLKEDÉS.

1. A várakozás. — Jézus, miután elhagyta a pusztát, lassan megindul a Jordán mentén. Meghatott szívvel megy, mert első tanítványaira gondol, akikkel estére találkozni fog. Mennyire szereti őket már most is! Előre készítgeti számukra az elnézés, a türelem, a bátorítás kincseit. Jóságával megnyeri szívüket, példájával önmagát alakítja ki bennük . . . Természetesen csak később, ó, csak hosszú idő múlva. De mit tesz az! Hiszen nem a saját kedvtelésére dolgozik, hanem Atyja dicsőségére és az emberek javára.

Miután már órákon keresztül kísértük, elérkezünk Vele együtt a folyónak ahhoz a sekély részéhez, ahol szent János még mindig keresztel. — Élvezzük, hogy ilyen közel lehetünk Jézushoz! hogy követhetjük Őt. — Nézzünk fel Reá és fogjuk fel a tekintetét . . . igen, Jézusom, itt vagyok, a Tied vagyok! . . .

Keresztelő szent János a várakozás hosszú negyven napját élte át, de ezek a napok nem voltak üre-

sek: gondolatai szüntelenül Jézussal foglalkoztak és e közben nem szünt meg folytonosan hirdetni a népnek: *Utánam jön egy férfiú, aki előbb volt nálamnál és akinek nem vagyok méltó sarusziját megoldani; én vízzel keresztelek titeket, de ő majd Szentlélekkel fog titeket megkeresztelni.* — A küldöttségnek, mely azzal a megbízatással jött, hogy megkérdezze, vajjon ő-e a Messiás, már megmondta: *Nem, én nem vagyok a Krisztus; én a pusztában kiáltónak szava vagyok: Készítsétek az Úr útját, egyenesítsétek az Ő ösvényeit.*

. . . És tekintete kutatva mélyedt el a távolban, állandóan vizsgálgatva az ösvényt, amelyen eltűnni látta Őt. — Üdvözljük szent Jánost és köszönjük meg neki, hogy ennyire szerette Jézust. — Örvendezni akarok ezen. — De ugyanakkor szomorkodom saját hidegségem fölött. Úgy szeretnék olyan lenni, mint ő. Ha igazán szeretném Jézust, én is tudnék úgy beszélni Róla; égnék a vágytól, hogy másokkal is megismertessem Őt. „*Köztetek van és ti nem ismeritek!*“ . . . Hány szép lélek van közöttünk? . . . talán közvetlen közelemben is!

2. Szent János megjelöli Jézust. — Szent János izgalma átragad a népre is, úgyhogy az is állandó várakozásban él, valami nagy esemény határozatlan várásában. Különösen élénk ez a várakozás azoknak a tanítványoknak a körében, akiket János külön tanított. Most éppen egyszerű galileaiak voltak körülötte, akik felhasználva a húsvéti ünnepek nyújtotta kedvező alkalmat, megtették a hosszú zarándokutat Jeruzsálembe. Odamenet hallották szent János lelkes beszédét és azért visszatérőben siettek ismét hozzá, hogy megláthassák a csodát: Bizonyosan egy próféta lesz, vagy talán maga a Messiás . . .

Nem nehéz magunk elé képzelnünk ezt az evangéliumi jelenetet. — A folyó meredek partján kisebb-nagyobb csoportok elszórtan, itt is, ott is. Szemben hosszú, kezdetleges, de emberek és teherhordó állatok

által erősen kitaposott út. — Egy kisebb magaslaton szent János áll és körülötte néhány tanítvány.

A nap már mélyen a látóhatár alján jár, mikor a folyóval szemben lévő úton, messze a távolban egy komoly és szerénytartású férfiú jelenik meg. Hogy ilyen távolságból ki lehessen venni, ahhoz olyan szem kell, mint szent Jánosé, olyan szem, amely keres . . . és felismeréséhez olyan szív kell, amely nagyon szeret. — Szent János arcán mély felindulás tükröződik. Tanítványai meglepetten követik tekintetének irányát és meglepetésük most még jobban fokozódik: a közeledő férfiú olyan, mint akárki más; öltözte szegényes és mezítláb jön . . . Szent János ajkát azonban ekkor azok az ünnepélyes szavak hagyják el, amelyek ettől a pillanattól fogva visszhangzanak az egész mindenségben és tovább zengenek az összes évszázadokon át: *„Ime az Isten Báránya; ime, aki elveszi a világ bűneit.“* — Hogyan! egy bárány: akkor nagyon szelídnék kell lennie; — az Isten Báránya: de hiszen akkor ez az igazi húsvéti bárány, az, akinek a mi áldozati bárányaink a jelképei; — egy bárány, egy szegény, védtelen teremtmény; — egy gyöngé bárány, mely az egész világ bűneinek súlyos terhét hordja . . . ez a Megváltó, a várt Messiás. — Lehetséges volna ez? Ilyen nagyság ebből a szerény külsőben! A Messiás tehát nem volna más, mint egy valaki közülünk? Még csak nem is úgy közeledik, mint Mózes, tűzsugarak ragyogásával a homlokán, . . . pedig Ő több, mint Mózes . . . — Szent János azonban így szól: Halljátok, én ezeknél a tűzsugaraknál sokkal nagyobb-
bat láttam; én magát Isten Lelkét láttam, amint le-
szállt az égből és megpihent a fején; és ugyanakkor a magasságból ezeket a hatalmas szavakat hallottam: *Ime az én szerelmes Fiam, kiben nekem kedvem telik* . . . A jelenvolt néptömeg megremegett; érezte, hogy valami titokzatos dolog történt; a hangot mennydörgésszerű zajhoz hasonlóan ő is hallotta, de a szavakat megkülönböztetni nem tudta; — a szavak csak

nekem szóltak: — mert nekem kell tanúságot tennem róla . . . Ime bizonyságom.

3. A népre gyakorolt hatás. — Ez az ünnepélyes tanúságtétel, megerősítve szent János rendkívüli szentsége által, körülfonta fényével a közeledő vándort, aki egyre láthatóbbá lett . . . Továbbra is csak olyan szerény maradt a megjelenése, mint előbb volt, de . . . a hívők szemében teljesen átalakult.

Magam elé képzelem viselkedésüket, — benyomásukat, — tiszteletteljes tartózkodásukat, mely nem engedi, hogy elhagyják helyüket és előbbre menjenek. — Érzik, hogy titokkal állanak szemben . . . Szívük meghatottsággal telik meg és titokban vonzódik a közeledőhöz . . . Ó, hát ha még olvashatnátok ebben a szívben! . . . ebben a szívben, amely csupa szeretet irántuk . . . ebben a szívben, mely várja őket!

András és testvére azonban szent János szavával egyidejűen egy sokkal bensőségesebb szót is hallottak, az egyedül döntő szót: a Szentlélekét. — Ó, bár én is meghallanám!

33. ELMÉLKEDÉS.

II. AZ ELSŐ TALÁLKOZÁS.

1. Kit kerestek? — Nézzük Jézust, amint továbbra is nyugodt léptekkel, alázatosan földreszegezett szemmel közeledik. — Elmélkedik; elmerül szemlélődésében. — Milyen szemlélődés ez! Gondolataiban benne van az egész ég és az egész föld . . . és ebben a mérhetetlen gondolatban . . . én is benne vagyok. — Csak megy, megy, a nélkül, hogy megállana, a nélkül, hogy körülnézne. — A kis csoporttól csekély távolságra halad el; lassan távolodik; nem-sokára teljesen eltűnik. — De íme, egyszerre csak sietős lépteket hall maga mögött . . . megfordul: két ember közeledik, kissé lihegve feléje. Jézus megelőzi

őket kérdésével: „Kit kerestek?” — „Mester, hol lakol?”

Életünk bizonyos pillanataiban, a sötétség vagy szomorúság pillanataiban, a vágyódás vagy lendület pillanataiban, amikor a jövő titokzatossága gyötri szegény szívünket, ösztönszerűen az ég felé fordulunk. És ilyenkor mintha titkos hang szólalna meg bennünk és megkérdezné: mit keresel? — Hogy mit keresek? Világosságot, nyugalmat, talán egy kis boldogságot is . . . De vajjon hol találhatók ezek az édes dolgok? A föld nem adja meg őket nekem. — És ekkor mintha hallanám az isteni vándor szavát: „Jöjj és lásd!”

2. Mít találunk Jézus mellett. — Igen, Jézusom, nálad, a Te meghittségemben, egyedül csak ott találhatjuk meg a világosságot, mely megismerteti velünk Isten titkát, az élet rejtélyét és az örökkévalóság csodáit. — Lelkünk csak ott képes tájékozódni és megtalálni az utat a jó felé, a tökéletes jó felé, amit az értelem fölfedez ugyan, de teljesen elérni nem tud . . . a magasabb, a tökéletesebb jó felé, melyet a kinyilatkoztatás tanít és amelynek teljesítését a kegyelem könnyűvé teszi. — Ó, milyen nyugalom, milyen biztonság Jézus mellett élni s meghúzódni szárnyai alatt, mint a kis csibék! — És ebben a földi számkivetésben nem boldogság-e már maga a nyugalom is? Nem éreztet-e meg valamit abból a végtelen gyönyörűségből, mely a tökéletes Lény szárnyai alatt vár reánk?

3. Aznap nála maradtak. — Kövessük mi is Jézust. Egy magános kunyhóhoz érkezünk. — Nagyon szűk, de nem baj, annál közelebb lehetünk egymáshoz. — Nincs benne sehol semmi dísz, de annál jobb, legalább nem köti le figyelmünket semmi más, csak Jézus . . . Miután a föld ilymódon majdnem semmit sem nyújt, szabadabb betekintést nyerhetünk, hacsak távolról is, Isten országába, melyet Jézus nyit meg az emberek számára . . .

Az Evangélium nem hagyott reánk egyetlen szót sem abból a beszélgetésből, mely ezen az emlékezetes

estén folyt le, mindössze annyit mond . . . és *aznap nála maradának*. — Ott töltötték az estét, — megható egyszerűség, — irigylésreméltó boldogság . . . Jézusra nagy szenvedések várnak, ez az est legalább valami örömet adott Neki . . . Vegyünk részt ebben az örömben. — Mondjunk érte köszönetet hűséges tanítványainak, akik szereztek azt Neki; — de a legnagyobb köszönettel Keresztelő szent Jánosnak adózzunk, aki ennek az örömnak közvetítő eszköze volt mindnyájunk számára s aki maga nem vehet részt ezen az ünnepen. . . . Milyen áldozat! — Milyen érdem! — Milyen példa!

Jézusom, panaszkodhatom-e ezután, ha nem élvezem vigasztalásaidat . . . különösen, ha az szolgálatod miatt és a Te nagyobb dicsőségedre történik? — Ha elfoglaltságaim távoltartanak békességes lakásodtól, nem kárpótolhatom-e magamat úgy, mint szent János, olyan erős vágyakozással, amely állandóan közeledben tart?

Elhatározások. — Ma sokszor elismétlem a kérdést: „Mester, hol lakol?” és elmélyedek a válaszban: „Jöjj és lásd.” — Hogy láthassunk, világosságra van szükségünk; az igazi világosság pedig Jézus! *Erat lux vera!*

34. ELMÉLKEDÉS.

I. AZ ELSŐ MEGHIVÁS.

Esti előkészület. — Holnap az első tanítványok meghívásának megható jelenetéről elmélkedünk. Hogy jól felfoghassuk, bizonyos értelemben át kellene azt élnünk; megpróbáljuk . . . Jézus olyan jó-ságos, olyan megközelíthető, hogy nem nehéz át-éreznünk azt a vonzódást, mely Hozzá vezette ezeket az egyszerű szíveket . . . De megcsodáljuk magukat ezeket az egyszerű szíveket is egyenességükben és bízó hitükben. — Különösen a buzgóságot figyeljük

meg bennük; vannak testvéreik, barátaik; most, hogy megtalálták a Messiást, azokat is el akarják vezetni Hozzá.

Jézus nekem is kinyilatkoztatta magát. Lakásának gyakori vendége vagyok; szememet sokszor a szép menny felé emelem, ahol uralkodik . . . De olyan szilárdan eltökéltem-e magamat követésére, mint ők és ég-e bennem is a vágy, hogy lelkeket nyerjek meg Neki?

Jézusom, ha testi szemeim előtt ma nem is mutatkozhatol, legalább lelkem előtt fedd fel magadat. Add, hogy szépségedet azoknak a szemével szemlélhessem, akik akkor láthattak Téged és az ő szívükön keresztül érezhessem szeretetedet: Nem vagy-e Te ma is és mindig a Szent Szív?

Ó szent tanítványok, boldog tanítványok, annak a meghittségnek a kegyelmére kérlek benneteket, mely nektek jutott, eszközöljétek ki számomra, hogy én is megtaláljam a magános, a reám váró, imádott Jézust.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Magam elé képzelek a Jordán szomszédságában, nem messze a lakott helyektől, egy nyugodalmas, mosolygós kis területet. Köröskörül mindenütt fű, fa és vidám napsütés. Valamivel beljebb egy kicsiny kunyhó áll, ahová keskeny ösvény vezet. A kunyhó szegényes és éppen csak akkora, hogy ketten-hárman elférhetnek benne. — Ez az a hely, ahol András és János Jézussal együtt töltötték az éjszakát.

1. Egyszerűség és közvetlenség. — Ime, mit mond az Evangélium: *András, Simon Péter testvére egyik vala a kettő közül, akik követték Jézust. Ez először találkozik saját fivérével, Simonnal és mondá neki: Megtaláltuk a Messiást, a Krisztust. És Jézus-hoz vivé őt. Jézus pedig reátekintvén mondá: Te Simon vagy, Jónás fia; te Kéásnak fogsz nevezetni,*

ami annyit tesz, mint Péter. — Jézus másnap, Galileába akarván menni, találkozik Fülöppel és mondá neki: Kövess engem. Ez a Fülöp Betsaidából való volt, András és Péter városából. — Fülöp találkozik Natániellel, és mondá neki: Akiről Mózes írt a törvényben és a próféták, megtaláltuk Jézust, József fiát Názáretből.

Milyen csodálatos egyszerűség ebben az elbeszélésben! Milyen mély lelkeség Andrásban és Jánosban! A Megváltóval folytatott beszélgetés munkába állította naív, természetes nagylelkűségüket. Az isteni „Varázsló” megnyerte őket magának. És ők most meg akarják nyerni számára mindazokat, akiket szeretnek. — Honnan ez a hirtelen feltörő buzgóság? Honnan ez az annyira készséges odaadás? Honnan ezek a bámulatosan könnyű hódítások? . . . A magyarázat, hogy egyszerű és egyenes lelkek voltak. — A sokrétű, összetett lelkek mindenütt homályra és akadályra bukkannak; mindig találnak valami okot a kételkedésre. — A kételkedés pedig csökkenti az erőt és az Istenre való hagyatkozás hiánya kiapasztja a kegyelmet . . . és a lélek elmulasztja az alkalmas pillanatot. Bizonyos nagylelkű elhatározás elmarad. Bizonyos előhaladás nem valósul meg. Bizonyos életváltoztatás nem történik meg . . . még a magasból jövő hívásra sem.

2. Vallásos lelkek. — De nemcsak egyszerű és egyenes lelkek voltak, hanem vallásosak is. Jámborságuk vezette őket először Jeruzsálembe, hogy Istent egyetlen templomában imádhassák, majd ugyancsak ez vitte őket a szentség hírében álló Keresztelő Jánoshoz. Valószínű, hogy a keresztséget is megkapták tőle, tehát teljesen felkészültek.

A világoosság kegyelmeit, az erényben való emelkedést, az isteni meghittség kegyét bizonyos lelkek hirtelen nyerik el. Egyszerre mindent világosnak látnak. Semmi sem nehéz számukra. Teljesen átalakultak. S erre elég volt egyetlen pillanat? . . . Nem. Ez a pillanat nem annyira az elindulás, mint inkább a

megérkezés pillanata volt. A növény, mely csak az imént bújtt ki a földből, előbb lassan gyökeret vert lent a mélyben és onnan növesztette fölfelé azt a szárat, amely most megjelent . . . Istennek szokása, hogy előkészületet követel és ez bölcsességéből következik.

3. Péter és János. — Andrásnak nincs nyugta; egy ötlete támad: fölkeresi fivérét. — *Péter* — mondja neki — *megtaláltuk a Messiást, a Krisztust.* — Nagy megindultság: ezeknek a lelkeknek egyetlen gondolata a Messiás. — Nem késlekednek: íme, már ott is vannak Jézusnál.

Alljunk meg itt. — Jézus és Péter szemtől-szembe, milyen nagy jelenet! Jézus az Egyház isteni alapítója és Simon, a szilárd köszikla, melyre építi azt. — Jézus tekintete a tanítvány lelkének legmélyére hatol és a tanítvány boldog, megilletődött zavarral ezeket a szavakat hallja: *Te Simon vagy, Jónás fia; te Péternek fogsz nevezetni.* — „Fogsz nevezetni!” Ez most tehát csak előzetes bejelentés. — Majd később, egy emlékezetes alkalommal adatik meg neki ez a név. Ez lesz hitének jutalma, szerepének megjelölése és jogainak megerősítése.

Az Evangéliumban megrajzolt képe után ítélve Péter éppen olyan lelkes volt, mint András. Mozgékony arcán bizonyára a legkülönbözőbb érzelmek tükröződtek: Csodálat: ismer engem; — meglepetés: mit jelent vajjon, amit mond nekem? — máris mély gyöngédség: szeret engem, szeret, érzem; — határtalan odaadás: Ő a Messiás; — arra méltatott, hogy kiválasszon engem: mindenüvé követni fogom.

Örvendezzünk együtt Jézussal, Péterrel és Andrásal, aki olyan nagyon büszke erre a sikerre: tudtam, hogy megnyeri őt magának! . . . — Igyekezzünk átérezni és kifejezni a magunk részéről is e két tanítvány érzelmeit: nem hívott-e meg Jézus engem is bensőséges, meghitt barátságára? — Ő, ha én is vezethetnék Hozzá szép lelkeket!

Jánosnak, a kedvelt tanítványnak a szerepe mintha elmosódnék ebben a jelenetben. Ő az elbeszélő,

ami mindent megmagyaráz. — De milyen gyönyörű dolgokat mondott volna, ha egyszerűen hagyja, hogy a szíve beszéljen! A nagyon erős rokonszenv rendszerint mindjárt az első találkozásnál jelentkezik. Azt, aki majd egy napon a Megváltó keblén nyugtathatja a fejét, bizonyára már a legelső pillanatban hatalmába ejtette az a mély vonzódás, mely mindenkorra lefoglalja a szívét.

Figyeljük kissé Jézus tekintetét, amint ezen a tiszta és máris olyan szerető szívű tanítványon pihen. Ebben a szép lélekben semmi olyast sem talál, ami visszatetszenék neki . . . minden vonzó benne. — Ó, ha így lehetne velem is . . . legalább bizonyos mértékben! — Ő tiszta volt; én azzá lehetek. Ő szeretett; hát én hogyan szeretnék? Jézus ma kevésbé szép, kevésbé vonzó? Szíve nem keres-e ma is olyan szíveket, amelyek odaadják magukat Neki? — Vágyódás, könnyörgés, igyekezet méltóvá lenni! . . .

35. ELMÉLKEDÉS.

II. A MEGGYŐZŐ ÉRV.

1. Fülöp és Natánael. — András, János és Péter visszatérnek az ő kedves Galileájukba. Jézusnak az a szándéka, hogy ott kezdje meg működését. Együtt mennek. — *Útközben Jézus találkozik Fülöppel és mondá neki: Kövess engem. És Fülöp azonnal kíséretébe szegődik.* — Ő is egyike volt azoknak, akik résztvettek a nagy zarándoklaton. Vajjon a tanítványok már beszéltek neki Jézusról? Vagy hirtelen, valami ellenállhatatlan erő ragadta meg, mint majd később Mátét? Az Evangélium erről nem szól, de elbeszéléséhez ezeket a sokatmondó szavakat fűzi: *Fülöp ment és találkozott Natánaellel.* — Csodáljuk meg ezt a készséges engedelmességet. Nem vitatkozik, nem mondja: majd gondolkozom rajta; megy;

olyan jól megy, hogy máris apostol lett maga is, aki megnyeri Natánaelt.

2. Jer és lásd. — A buzgóságnak azonban ezúttal próbán kell átmennie. *Találkozván Natánaellel, Fülöp mondá neki: Megtaláltuk a Messiást, aki Jézus, József fia Názáretből.* — Názáretből? Jöhet onnan valami jó? — feleli a megszólított bizalmatlanul. — *Tudjuk, hogy a Krisztusnak Betlehemben kell születnie.* — Natánael tudós ember, aki járatos az Írásokban. Fülöp nem tud kielégítő választ adni neki; azért a legegyszerűbb és legjobb módszerhez folyamodik: *Jer velem és majd meglátod magad.* Ő már tudja, hogy Jézus ellenállhatatlan. Jézus lenyűgözi mindazokat, akik őszinte lélekkel közelednek Hozzá; homlokáról annyi méltóság sugárzik; szavai magukkal ragadják az embert. A menny lehelletét árasztja maga körül; bizonyos, hogy onnan jött közénk . . .

3. Jézus igazolja magát. — Nem ez volna-e napjainkban is a legjobb módszer, akár arról van szó, hogy visszavezessük a lelkeket a hithez, akár arról, hogy eljuttassuk őket a szeretethez?

A hit érdekében folytatott viták majdnem mindig azzal végződnek, hogy újabb kétségeket keltenek. Az értelem zavartan, a szív szárazon kerül ki belőlük. — Egy kiválasztott fejezet az Evangéliumból, egy Jézusról szóló elmélkedés, mely előhívja a lélekben az Ő képét, a világosság és béke képét . . . íme, ez a legmeggyőzőbb érv az egyébként megfelelően hangolt lélek számára: *Jer és lásd!* . . . Ó Jézus, ismertesd meg magadat ezekkel a lelkekkel és ők hinni fognak Benned . . . megszeretvén Téged.

És ti keresztény lelkek, akik a vallásból csak a dogmákat és a külső formákat ismeritek, az isteni életben ti is részesültök ugyan, mert hiszen kötelességeiteket teljesítitek, de a szívetek hideg, nincs benne semmi magasba emelő lendület s homályosan szenvedtek is e miatt . . . Figyeljete fel ti is erre a szóra: „*Jer és lásd!*”; olvassatok olyan könyveket, amelyek megismertetik veletek Jézust, azt a Jézust, aki ismer,

szeret és vár benneteket, ezeknek az első tanítványoknak a Jézusát . . . Ugyanaz lehet Ő a ti számotokra is, aki számukra lett. — Ne elégedjetek meg az olvasással, hanem elmélkedjetek; gondolatban éljétek át ezeket a gyönyörű jeleneteket; csatlakozzatok ezekhez a buzgó lelkekhez. „*Jer és lásd.*” Nézzétek elmélyedve, hosszasan az elétek táruló képeket és elevenítsétek meg magatok előtt a távol multat. Ez a kép nemsokára ragyogó és vonzó lesz számotokra.

4. Jézus mellett. — Most még csak az van hátra, hogy életet önts ebbe a jelenetbe, vagyis inkább, hogy az megelevenedjék előtted, mert hiszen az csakugyan valóság. Mondd magadnak: Jézus lát engem az égből és igazi szeretettel néz reám. — Ha így még mindig nagyon távol érzed Őt, közeledj a tabernákulumhoz: ott van, mindig ott van, olyan valóságosan, olyan elevenen s olyan figyelmesen, mint ideiglenes lakásában volt a Jordán mellett.

Szokd meg így keresni és megtalálni Őt; — beszélj Hozzá; — kérd, hogy fogadjon téged is el tanítványának; ajánld fel Neki, hogy követni akarod Őt, ha nem is mint apostol, de legalább mint jóbarát. Naponta megcsodálsz majd, miközben az Evangélium valamelyik részén elmélkedel; hallgatni fogod Őt egyszerű és mégis olyan mély tanításain keresztül; szíved így lassankint egyre nagyobb ragaszkodást érez majd iránta s gondolataid mindjobban hozzáidomulnak az övéihez.

Új élet nyílik meg így számodra: Jézus nem egy könyv lapjai közé zárt Jézus lesz csupán, hanem kilep a történelem sírjából és megjelenik előtted. És hogy megváltozik ezzel! Ugyanazt, akit zavaros hited halavány világosságánál alig tudtál kivenni, most egyszerre a ragyogó hit sugárzó fényében szemlélheted; megismered Őt életének bensőséges meghittségében: „*Jer és lásd.*” — „*Vele mentek és aznap nála maradtatok.*”

Csodálat. — Reménység.

Elhatározások. — Lelkem egyszerűségével köze-

ledem Jézushoz. — Igyekszem bejutni meghittségébe.
— Hozzá vezetek más lelkeket is.

36. ELMÉLKEDÉS.

I. NATÁNAEL JÉZUS ELŐTT.

Esti előkészület. — Natánael feleleteiben, úgy azokban, amelyeket Fülöpnek, mint azokban, amelyeket Jézusnak adott, ráismerünk minden idők általános hibáira; az emberi természet hibái ezek. Az *előítéletek*, amelyek bizalmatlanságot ébresztenek és *hibás következtetésekre* vezetnek. Ez a hitetlenek legnagyobb részének esete. — Ha bennünk talán nem is uralkodnak ezek a hibák, de vajjon nem gyakorolnak-e mégis káros befolyást reánk? Teljesen mentesek vagyunk-e a kritika szellemétől a keresztény igazságokkal, az Egyház tanításával, a pápával szemben? Holnapi elmélkedésünkben ezt fogjuk kutatni.

Miután pedig megvizsgáltuk okulás céljából Natánael hibáit, megcsodáljuk jótulajdonságait: egyenességét és egyszerűségét, mely megmentette őt. — Bár csak hűséges követői lennénk ebben a tekintetben; akkor jutalmul mi is, úgy mint ő, abban a nagyszerű adományban részesülnénk, mely fölülmúl minden más adományt, hogy nagyobb részt kapnánk Jézus barátságából.

Jegyzet. — Azt tartják, hogy Natánael nem más, mint szent Bertalan apostol.

ELMÉLKEDÉS.

1. Az előítéletek. — *Jöhet-e valami jó Názáretből?* — mondja Natánael Fülöpnek. Mert Názáret egészen egyszerű kis hely és lakói, e megjegyzés után ítélve, nem a legjobb hírnévnek örvendhettek. — Ehhez járul még egy másik meggondolás is: *Hogyan! Jézus Názáretből! De hiszen a Messiásnak Betlehem-*

ben kell születnie! — Tanulmányozzuk kissé jobban ezeknek a megjegyzéseknek a természetét; nagyon hasznos okulást meríthetünk belőlük.

Jöhet-e valami jó Názáretből? — Ime, az előítélet! — *Jézus Názáretből való, a Messiásnak pedig Betlehemben kell megszületnie.* Ime, a hibás következtetés.

Uralkodó előítéletek, tökéletlen tájékozódás, elhamarkodott következtetések: ezek a hitetlenség általános okai és — ne féljünk kimondani — ugyancsak ezek az okai annak a bizonyos bizalmatlanságra való hajlandóságnak is, mely némely katolikusknál, néha még gyakorlati katolikusknál is található. Minden gyanús előttük, ami az Egyháztól jön. A pápának ez vagy az az utasítása véleményük szerint alkalmatlan időben adatott ki, vagy túlzott. Habozás nélkül elítélnék minden olyan művet, vagy a nép körében elterjedt ájtatosságot, mely nem felel meg ízlésüknek. Hiába engedélyezte az Egyház, ők mégis méltatlannak tartják Istenhez és károsnak a vallásra.

Ezek és más hasonló előítéletek telítik a levegőt, melyet belélekszünk. Ne kicsinyeljük le befolyásukat. Ha egynémelyikük túlságosan durva is ahhoz, hogy elszédítsen bennünket, a finomabbak viszont veszedelmes benyomásokat hagyhatnak a lelkünkben. — Értsük meg jól: Isten műve isteni, de ugyanakkor emberi is. Számunkra emberi oldalai a láthatóbbak és ezek sokszor bizony hiányosak. — De miért csodálkozunk ezen? Különösen pedig miért tesszük ezért az Egyházat felelőssé? Ha néha el is tűr egyet-mást, ami nem egészen megfelelő, de mindig megrója azt és végül diadalmaskodik is fölötte. — E baj ellen nincs más orvosság, mint a szélesebb látókör, szelídlelkűség és türelem. Isten munkája és az idő lassankint világosságot derít mindenre és abban megdőlnek az előítéletek.

2. Hamis következtetések. — Az előítéletek befolyásához járulnak a hamis következtetések is. Mi-

után Jézus Názáretből való, nem lehet az a Messiás, akinek Betlehemben kell születnie.

Mielőtt ítéletet mondunk, előbb tájékozódunk kell. Ez az igazságosságnak és a józan észnek első szabálya. Natánael elmulasztja és téved.

Sokan ugyanezt az eljárást követik vallási kérdésekkel szemben. Semmihez sem hasonlítható könnyelműséggel ítélik meg őket. Ebben a tekintetben mindenki mértékadónak tartja magát. Első látásra, egy pillanat alatt megoldják a Szentírásnak, a teológiának, a történelemnek olyan kérdéseit, melyek megítélése többévi alapos tanulmányozást követelne . . . Ahhoz, hogy valaki tisztán lásson ezekben a dolgokban, olyan tudás kell, amellyel nem sokan rendelkeznek. — Szerencsére ez a nagy tudás nem is szükséges. A vallási igazságok elfogadásához elég annak a megállapítása, hogy Isten kinyilatkoztatta azokat. Lehet-e valami észszerűbb és megnyugtatóbb ennél? Mert Isten nem csalatkozhatik és nem csalhat meg bennünket.

3. Végső következtetés és ima. — A legtöbb léleknek még erre a kutatásra sincs szüksége, mert az még mindig elég hosszadalmas munka volna. Az a hasonlíthatatlan kép, melyet az Evangélium rajzol Jézusról, elég arra, hogy higgyünk, ami teljesen indokolt is, mert ez a kép nem emberé, hanem Istené. Erről tesz bizonyosságot s ezt vallja be Natánael. S egyenessége és egyszerűsége megmenti őt.

Ó Istenem, ne engedd, hogy valaha is azoknak a kritikáknak a hatása alá kerüljek, melyek, sajnos, olyannyira elterjedtek vallási kérdésekben. Ha a hit túl is teszi magát rajtuk, de mégis némi nyugtalan-ság marad meg benne, már nem elég friss és erős arra, hogy munkába állítsa az erényeket. Tartsuk magunkat azokhoz a fénypontokhoz, melyeket világos, megbízható elmék állítottak elénk. Óvakodjunk minden haszontalan kutatástól. Mindent áttanulmányozni és megérteni úgysem tudunk soha. — A természettudományokban az emberi ész mindig eljut egy olyan

határig, melyet átlépni nem képes. Ami ezen túl van, az a mi korlátolt emberi elménk számára homály és sötétség. — Hogy lehetne akkor másként az örök igazságokkal, melyek a végtelenbe nyúlnak!

37. ELMÉLKEDÉS.

II. A KEGYELEMHEZ VALÓ HŰSÉG.

1. Váratlan megvilágosodás. — A közeledő Natánaelt Jézus e szavakkal fogadja: „*Íme, az igaz izraelita, kiben nincs álnokság.*” Ez az észrevétel pompásan ráillett arra, aki röviddel azelőtt, a pillanat hatásának hangulatában ezt mondta: „Jöhet-e valami jó Názáretből?” És most újra ezt igazolja nyílt kérdésével: „*Honnan ismeresz engem?*”

Az isteni Mester pedig erre még komolyabb tartást vesz fel és minden szót erősen megnyomva, ezt a titokzatos kijelentést teszi: „*Mielőtt Fülöp téged hívott volna, mikor a fügefá alatt voltál, láttalak téged.*” — Natánael megzavarodik. A megjelölt időben bizonyosan valami nagyon fontos dolog foglalkoztatta gondolatait; olyasmi, amiről csak ő maga tudott: Jézus tehát olvasott a lelkében. És íme, logikájának következetes egyenességében fölkiált: *Mester, te több vagy, mint ember, te Isten Fia vagy, te Izrael királya vagy.* — A kegyelem érintése megvilágosította és megnyerte . . .

Ki az közülünk, aki életéről gondolkozván, nem talál abban hasonló, megvilágosító pillanatokat? Egy mondat, mely a szószékről hangzott el, vagy valami könyvben ötlött szemünkbe; — hirtelen megindultság, mely látszólag minden ok nélkül fogott el bennünket a tabernákulum előtt, vagy egy buzgó szentáldozásban; — egy váratlan kegy, amelyben hosszú imánk végeztével hirtelen részesültünk; — találkozás egy nagy lélekkel, aki mintegy új kiindulási pont lett életünkben; — valami csalódás, mely megállított ben-

nünket egy végzetes lejtőn; — egy szerencsétlenség, mely megváltoztatta gondolkozásunkat . . .

De vajjon megvan-e bennünk Natánael logikája? Tudunk-e a tényekből visszakövetkeztetni az okra? Felismertük-e a teremtményei útján cselekvő Istent? Különösen pedig követtük-e a szentnek gyakorlati logikáját és nagylelkűbben adtuk-e oda magunkat Jézusnak?

Csodáljuk meg ennek a jellemnek, valamint magának az elbeszélésnek is, természetes egyszerűségét. Natánael ugyanaz marad két egymással ellenkező helyzetben: hirtelen a Fülöpnek adott válaszban, de éppoly gyors a Jézushoz való csatlakozásban is. Így válhatnak hibáink, a kegyelem hatására erényekké. — Kövessük halogatás nélkül a kegyelem sugallatait. Az okosságra ugyan szükség van, de nem kevésbbé van szükség az elhatározás képességére is. Aki túlságosan sokat töpreng és fontolgat, az többnyire azzal végzi, hogy . . . semmit sem tesz.

2. Az ígéret. — Jézus Natánaelnek adott felelete csupa ígért: *Mivel azt mondtam neked, láttalak téged a fügefa alatt, hiszel bennem; nagyobb dolgokat fogsz látni ezekenél.* — Majd valamennyi tanítványa felé fordulva így folytatja: *Látni fogjátok az eget megnyílni és az Isten angyalait föl- és leszállani az Emberfia fölött.* — Ezeket a szavakat a zsidók által jól ismert allegorikus értelemben kell venni. A héber szólásmód szerint a „megnyílt ég” Isten barátságát, viszont a „bezárt ég” neheztelését, elutasítását jelenti. — A nyitott ég utat enged Isten adományainak. Az ószövetségben Isten angyalok közvetítésével közlekedett az emberekkel; az újban Igéje által fog szólni és cselekedni. Miután azonban az Ige „Emberfia” lett, ezáltal itt a földön Ő vált az angyalok működésének középpontjává; azok mindig körülveszik Őt; a pusztában odajönnek, hogy szolgálják; fölszállnak az égbe, hogy fölvigyék parancsait, majd visszaszállnak, hogy hozzák az elnyert adományokat. Ezeket a csodákat és természetfölötti kegyelmeket fogják

majd szemlélni az apostolok. — És így valósul meg lassan, fokozatosan az az Istenországa, mely lehozza az eget a földre és majd valamikor fölemeli a földet az égbe.

Csodálat... öröm...

3. Alkalmazás. — Ó Jézusom, vajjon reám gondoltál, amikor ezeket az ígéreteket kijelentetted? Vajjon mit ígértél nekem a „nyitott ég” által? Talán azt, hogy eljuttatod hozzám adományaidat? Bizonyosan; mert hiszen azok mindig az égből szállanak alá, miután forrásuk Isten ölében van. De nemcsak adományaid jönnek ezen az úton, hanem Te magad is. Az ég, a napnak és éjnek minden pillanatában megnyílik, hogy utat engedjen Neked: és Te leszállasz oltárainkra. Az ég nem ér rá bezárulni, mert a Te látogatásaid nem érnek véget. A szerint, hogy hol, mikor kel fel a nap, irányítod utadat hol a mi hazánk, hol más távoli országok felé. — Reggelenként minden szentmisében egy-egy új lejövetelednek vagyok tanúja. Gondolatban állandóan, a nap minden órájában kísérek utadat, éjtszaka pedig azzal a gondolattal alhatom el, hogy most más földrészeket látogatsz meg. Nem angyalaid hozzák el nekünk adományaidat, hanem Te magad.

Elhatározások. — Jézusom, add meg nekem a hitben való egyszerűséget. — Őrizz meg a bizalmatlanság és kritika szellemétől az Egyházzal szemben, mely által tanítasz és vezetsz engem. — Tedd, hogy benne is Téged szeresselek és hogy úgy, mint apostolod, Natánael, mindenkorra Neked adjam magamat.

38. ELMÉLKEDÉS.

I. A KÁNAI MENYEGZŐ.

Magyarázat. — Mielőtt elmélyednénk ebben az elmélkedésben, fontos, hogy megfelelő értelmezést adjunk az Evangélium egy szakaszának, mely helytelen felfogásban esetleg fájdalmas

benyomással zavarná ezt a fönséges jelenetet: „Mi közöm neked és neked, ó asszony?” — Asszony! Milyen rideg szó ez egy édesanyával szemben! — „Mi közöm neked és neked?” Milyen megvető felelet erre az oly szerény kérésre: „Nincs boruk.”

Ma már kimondhatjuk, hogy ez a fordítás, melyet szemünk megszokott gyermekségünktől fogva s amely mindig újra meglepett bennünket, ez a fordítás tévesen adta vissza az eredeti szöveget; az újabb, behatóbb tanulmányok megengedik, hogy annak sokkal vigasztalóbb és helyesebb értelmezést adjunk. — Mindenekelőtt, ami az „asszony” szót illeti, amely a mi nyelvünkön ridegen hangzik, annak a zsidóknál más jelentése volt, de miután azzal teljesen egyező jelentésű szóval nem rendelkezünk, bátran helyettesíthetjük azt azzal a megszólítással, melyet a fiú nálunk használ anyjával szemben: „Anyám!” Bizonyosak lehetünk a felől, hogy a Jézus ajkáról elhangzott szónak ezt a jelentést adta a szíve.

Máris érezzük, milyen megnyugtató lesz, ha megközelíthetjük igazi értelmét ezeknek a kemény szavaknak is: „Mi közöm neked és neked.” — Mindig nehéz volt elfogadnunk, hogy Jézus, aki olyan tiszteletteljes és szelíd, így ejtette volna ki őket, de különben is, a gyorsaság, mellyel anyja kérését teljesítette, ellenkezett ezzel a visszautasítással. Ma már, hála a régi szövegek tudományos kutatásában elért eredményeknek, egy újabb fordítás alapján ezt a mondatot másképen értelmezhetjük, ami helyesebb és jobban megfelel az egész eseménynek is. Ebben a formájában így hangzik: „Ó anyám, mit kívánsz tőlem, még nem érkezett el az én óráim.” — Nem, még nem érkezett el az ő órája; bizonyos idő elérkezte előtt nem szándékozott nagy csodákkal a nyilvánosság elé lépni. Következő elmélkedéseinkben majd megismerjük ennek csodálatraméltó okait is.

Milyen kinyilatkoztatás ez Szűz Mária hatalmáról és szerepéről! Milyen kinyilatkoztatás az ima hatásáról! Az imának a hatalma oly nagy, hogy képes rábírní Istent terveinek megváltoztatására.

ELMÉLKEDÉS.

Esti előkészület. — E magyarázatok után emelkedettebb szívvel foghatunk azokhoz a hagyományos megfontolásokhoz, melyek ma, hosszú évszázadok távolából is szép és kedves tanulságokkal szolgálnak számunkra.

Először magánál annál a ténynél állapodunk meg, hogy Jézus és Mária résztvettek egy menyegzőn. Tesszük pedig ezt azért, hogy beállítsuk, sőt ha kell helyreigazítsuk a házasságra és a világi ünnepélyekre

vonatkozó felfogásunkat. Majd áttérve az evangéliumi szöveg tulajdonképeni tárgyára, felfedezzük, hogy Mária futólagos szerepe Kánában, voltaképen az Egyházban gyakorolt állandó szerepének első ténye volt. Megcsodáljuk majd ezt az „*esdeklő mindenhatóságot*“, melyről az Egyházatyák beszélnek és nagy megnyugvást találunk abban a gondolatban, hogy Mária ugyanezt teszi ma is mindegyikünk érdekében, amit akkor tett: figyelemmel kíséri szükségleteinket és gondoskodik róluk.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzélése. — Képzeljük el Szűz Máriát, amint már néhány napja barátainál, vagy talán rokonainál időzik, hogy segítségükre legyen a menyegzős ünnepségek előkészületeiben. Csodáljuk meg szívének jóságát, mely rábírja, hogy feláldozza názáreti otthonának édes meghittségét; bámuljuk lelkének minden elfoglaltságtól mentes nagyságát, mellyel megtiszteli a házasságot és amely kiterjed még az ünnepségre és lakomára is.

Nézzük azután Jézust, aki őt tanítványával visszatér Galileából. Az utazás három napig tart. Kánában látjuk őket viszont. — Kána csak egy órányira van Názárettől. Termékeny völgyben fekvő, kellemes kis város.

1. A házasságot megillető tisztelet. — Miért választ az isteni Mester első nyilvános ténykedésének színhelyéül éppen egy menyegzőt? Miért tünteti azt ki első csodájával? — Jézus soha semmit sem tesz ok nélkül és jól tudja, milyen fontosságot tulajdonítanak majd az elkövetkező korok összes hívői, minden legcélelyebb tettének. Ebben az esetben eljárása a házasság iránti nagy tiszteletéről tanúskodik és mintegy jelzi azt a szentséget, melyet ez az állapot megkíván. Jézus jelenlétének nem lehettek kevésbé emelkedett és kevésbé tiszta indokai.

Jézus és Mária magatartása kitűnő lecke min-

denki, de kiváltképen jámbor lelkek számára. Hogy mennyire dicséretreméltó egyénileg előnyben részesíteni a szüzesség állapotát, azt már szent Pál tanítása előtt bizonyítja Jézus és Mária példája. De másrészt, nem volna-e igazságtalanság a legcsekélyebb lekicsinyléssel is tekinteni arra az állapotra, mely ezen a napon ilyen kifejezett megtiszteltetésben részesült? — A lekicsinylés forrása nem lehet más, mint szűklátókörű felfogás, vagy éppen titkos gőg.

Ha a szűzek méltán boldogok, amiért teljesen Istenéi lehetnek, a házások viszont büszkéek lehetnek arra, hogy új lényeket adhatnak dicsőítésére. Az ő szerepük igen nagy fontosságú és szilárd eredményeket követel. — Nem elmélkedhetünk elég sokat ezeken a megfontolásokon. Adózzunk csodálattal Istennek, aki az élet minden állapotának megadja a maga sajátos szépségét és aki bár különböző helyzetek betöltésére hívja meg a lelkeket, erkölcsi érték és érdem szempontjából teljesen egy sorba helyezi őket. Az érdem nem ebben vagy abban az állapotban rejlik, hanem a kötelesség iránt való hűségben és annak az istenszeretetnek a fokában, mely azt táplálja.

2. Mária imája. — Nézzük most magát az evangéliumi jelenetet. Vendéglátói iránt érzett gyöngéd, jóakaró barátságában Mária mindenre figyel és egyszerűen csak egy kellemetlen dolgot vesz észre: a lakoma még távolról sem ért véget, de a bor kifogyott. Lehetetlen idejében pótolni. Mit tegyen? Csak a fiához fordulhatna. — De ő sem gondoskodhat róla más képen, mint csoda útján; azt pedig eddig még nem tett, mert homályban akart maradni; vajjon hajlandó-e ma kilépni abból? Szíve ekkor megható gondolatot sugall. Nem kér Jézustól semmit, csak egyszerűen elébe tárja vendéglátóik kellemetlen helyzetét. És szemében alázatos esdekléssel mondja: „*Nincs boruk.*”

Az imának ugyanezt a módját találjuk meg Mártnál és Máriánál, mikor Lázárról van szó. Figyeljük meg azt a sok szépséget, amit az ilyen ima magában

foglal. Csupa szeretet és szájalom... szilárd bizalom... bámulatraméltó tartózkodás. — Az ilyen könyörgés hatása mérhetetlen és erre a néma esdeklésre teszi Jézus első csodáját.

3. Az ilyen ima kiválósága. — Miért ne tehetnők magunkévá mi is az imának ezt a finom, szép módját? Mindent megmond a nélkül, hogy túlságosan messzire menne; — nem annyira személyes jellegű; — nem vág elébe a kezdeményezésnek, mely Isten joga; — nem hívja ki a visszautasítást, miután nem is terjesztett elő határozott kérést... Állítsuk a mindenható Atya szeme elé anyagi és lelki szükségleteinket; azokat is, akiket szeretünk. A tekintetünk, a tartásunk beszéljen... Nem így tesznek-e gyakran a szegények is lakásunk küszöbén?...

Miért ne alkalmazhatnók ezt a tiszteletteljes módszert bizonyos személyekkel, pl. szüleinkkel, feljebbvalóinkkal szemben is? Legjobban megfelel irántuk tartozó tiszteletünknek és megvan az a nagy előnye, hogy ezt a tiszteletet, mely napjainkban, sajnos, annyira megfogytakozott, érezteti is.

Néha a szeretet is felhasználhatja, hogy így jobban hozzáférközhessék a nehezebb természetekhez. A kezdeményezést reájuk hagyva, eleget teszünk kívánságuknak, ami már magában is sokat jelent; ugyanakkor kedvezően hangoljuk őket az elébük terjesztett dologgal szemben... Ebből kettős haszon származik; örömet szerez Isten szívének is.

Térjünk vissza Máriához; csodáljuk meg őt ebben a magatartásában; figyeljük meg hangjának szelídségét; olvassuk le kedvesen kifejező arcáról a lelkét megindító érzelmeket. — Köszönjük meg neki, hogy ilyen, számunkra is alkalmas példát mutatott. — Gondolkozzunk, kinél és milyen ügyben használhatnók azt fel.

II. MÁRIA SZEREPÉNEK KINYILVÁNÍTÁSA.

1. Imájának meghallgatása. — Bármiképen értelmezzük is Jézus szavait, annyi bizonyos, hogy Jézus teljesíti az anyja szerény szavai mögött rejtőző kérését. Mária nem is kételkedett ebben, mert hiszen ezekkel a szavakkal fordult a szolgálkhoz: „*Amit nektek mond, azt cselekedjétek.*” Milyen jól ismerte Fiának a szívét!

Teljék meg lelkünk csodálattal, hálával, bizalommal, örömmel. — Minden nyomorúságunk megindítja a szívét s ha megmutatja azokat Jézusnak, az már elég; hogy mennyire biztos befolyásának eredménye felől, azt világosan mutatja az, hogy intézkedik, még mielőtt megnyerte volna a határozott beleegyezést! Jegyezzük meg jól: szerepe nem az, hogy ő maga adja meg nekünk, amire szükségünk van, hanem az, hogy kieszközölje. Ami kétszeres előnyt jelent számunkra: egyszerre két szívnek a szeretetét és segítségét élvezzük.

Jól esik ennek a földi jelenetnek a mintájára elképzelnem, mi történik most érdekemben az égben. Mária ott lát engem a lábainál; anyai szájalommal néz reám és hallom, amint így szól az isteni mindenhatóság fényében ragyogó Fiához: Nézd, ebben a szegény gyermekben kevés a megnyugvás, az alázatosság, a türelem, a buzgóság; . . . családi bajai vannak, nyugtalanság gyötri, komoly aggodalommal néz a jövőbe. — És látom, amint Jézus követi anyja tekintetét. Ugyanazok az érzelmek hatják át, mint őt. — Lehet, hogy azért mégis így felel: Mit tehetek én? ez a gyermek nem elég figyelmes irántunk; hűtelen a kapott kegyelmekhez; túlságosan sokat foglalkozik önmagával és nincs mit mondania nekünk. — Sajnos, mindez nagyon igaz. Mária nem tagadhatja. De azért felém fordítja meghatott édes arcát és ugyanazokat a szavakat ismétli, amelyeket annakidején a szolgálknak mondott: „*Amit neked mond, azt tedd.*”

2. Mária által Jézushoz. — Ó Jézusom, Te már olyan régen szólsz hozzám titkos sugallataid útján: a Te szavad a bánat és a vágy, amit érzek; azok az áhítatgyakorlatok, melyeket végezni kellene . . . és annyi minden, aminek meg kellene változnia bennem! Ó Jézusom, aki az íztelen vizet pompás borrá változtattad, formáld át végre az én cselekvésképtelen akaratomat igazi akarattá, gyávaságomat bátorsággá. Miután jóságos Anyád azt tanácsolta, tegyem, amit mondasz nekem, máttól fogva meg akarom tenni mindazt, amit kívánsz tőlem: — talán a gyakoribb, vagy jobb előkészülettel végzett gyónást és áldozást? — elmélkedést? — lelkiismeretvizsgálatot? . . .

Te nem utasítod vissza, amit Édesanyád kér tőled számomra. Nézd, esdeklő tekintetét nem veszi le rólad, míg meg nem hallgattad őt. — Ó Mária, aki megengeded, hogy Anyámnak szólítsalak, te vagy az én reménységem szilárd támasza. Érzem, hogy általak jobbra leszek; eddig nem jól kértelek; nem számítottam eléggé jóságodra; nem alkottam magamnak megfelelő képet hatalmadról.

3. Engedelmesség Isten rendeletei iránt. — Isten sugallatok, vagy közvetítők útján közli azokat velünk és mi nem engedelmeskedünk nekik . . . ; vitatkozunk a kegyelemmel . . . , tétovázunk, mikor pedig cselekednünk kellene. — Vegyünk példát ebben a kánai menyegző szolgáitól. Jézus hozzájuk fordul és azt mondja nekik: *„Töltsétek meg vízzel ezeket az üres edényeket.”* Ez a rendelkezés bennünk nem kelt semmi meglepetést, mert mi már ismerjük a folytatását; de a szolgák esete más volt. Ők méltatlankodva mondhatták volna: Vizet szolgáljunk fel egy ilyen ünnepélyen? Hiszen ez annyi, mint gúnyt üzni a vendégekből! — De ők nem okoskodnak: Jézus az ő gazdájuk vendége, tehát joga van rendelkezni; egyszerűen teljesítik a parancsát.

Vajjon így teszünk-e mi is, mikor az isteni Mester benső sugallat útján, vagy előljáróink szava által valami olyan egyéni tökéletesedésre hív fel bennün-

ket, mely nekünk túlságosan nehéznek látszik; vagy bizonyos más hasznos munkára, mely nem egyezik felfogásunkkal, vagy megzavarja szokásainkat? — Ó, mennyi méltatlankodás, mennyi késedelmeskedés ilyenkor, sőt talán egyenesen visszavonulás! — És ha engedelmeskedünk is, milyen lanyhaság a kivitelben! A bizalom hiánya megfoszt bennünket minden lendülettől.

S ha a várt eredmény elmarad, — ami egészen természetes — abban azonnal mentséget találunk vonakodásunkra. Milyen önámítás és milyen szerencsétlenség! . . . Közben pedig lelkünk egyre gyávább lesz és ilyesféle szólammal igyekszik igazolni magát: Sokkal tökéletlenebb vagyok, semhogy olyan gyakran mehetnék szentáldozáshoz; nincs elég tehetségem ehhez a munkához, stb. . . . Lám, így vonjuk ki magunkat a kegyelem hatása alól; így maradunk erény tekintetében középszerűségben, a buzgóságot illetően pedig tétlenségben.

Vajjon Istennek nehezebb átalakítani lelkedet, mint a vizet borrá változtatni? A víz olyan, mint te vagy: erőtlén és értéktelen; engedd hát át magadat az isteni kéznek, engedelmeskedjél, mint a szolgák tették. — Istennek még csodára sincs szüksége ahhoz, hogy parancsa megvalósuljon; csak egy bizalmában erős és magát engedelmesen átengedő lélekre van szüksége.

40. ELMÉLKEDÉS.

I. JÉZUS FELTŰNÉST KERÜLŐ ÉLETÉNEK OKAI.

Esti előkészület. — „Azután leméne Kafarnaumba, ő és anyja, atyafiai és tanítványai; de nem sok ideig maradtak ottan.”

Ebből az időszakból semmi csoda sincs feljegyezve. Nem látjuk a tömeget sem Jézus nyomába

szegődni, holott János tanúságtételének ekkor már híre ment az országban, a kánai csoda meg éppen előző nap történt! . . . Miért ez a nyugalom, ez a csend körülötte? Mikor nemsokára, mint egyszerű zarándok csatlakozik a húsvéti ünnepekre Jeruzsálembe vonuló karavánokhoz, alig von magára valami kis figyelmet. — Holnap ennek a titokzatos viselkedésnek a titkát fogjuk kutatni és ebben még inkább, mint eddig, megcsodáljuk majd az Isten terveiben megnyilatkozó jó-ságot és bölcseséget, valamint Jézusnak irántunk való szeretetét.

Jézusom, add, hogy megértsem szándékos félrevonulásodnak titkát.

ELMÉLKEDÉS.

1. Isten működésének jellemző vonása. — Isten működésének a teremtésben jelentkező feltűnő vonása a kezdet kicsinysége és elrejtettsége. — Ezt látjuk az érzékelhetetlen atomok homálybavesző, kezdetleges mivoltában és ugyancsak megtaláljuk azt a minden életet magukban rejtő csíráknak gyakran fölfoghatatlan kicsinységében. — Ugyanez jelentkezik a társadalmi rendben is: a nemzet a családból indul ki, majd törzs lesz és végül népet alkot.

Másik, szintén általános jellegzetessége a folytonos fejlődés: a formátlan kezdet fokozatosan rendeződik, kapcsolódik, formálódik. Ami azonban különösen feltűnő ebben a fejlődésben, az, hogy lassan történik. És ez az előrehaladó lassúság méltóságteljes; magán viseli az örökkévalóság bélyegét; érezteti a végtelen Lényt, aki elég önmagának, a változatlan Lényt, aki mindig ura a cselekvésének. — A Mindenható egy pillanat alatt megteremthette és elrendezhette volna a világot, de e helyett évszázadokra és évezredekre bízta ezt a munkát. Ugyanígy látjuk ma is, mint ütődnek a tenger hullámai éjjel-nappal, folytonosan, újra meg újra a meredek sziklafalakhoz, hogy lassankint leporlasztva azokat, új partokat alkossanak. Másrészt a tudomány is azt mondja nekünk, hogy

a beláthatatlan égboltozaton a csillagok állandó munkában vannak, fejlődnek, vagy szétbomlanak... de milyen lassúsággal! számításaink képtelenek követni őket munkájuk egész folyamán... Igen, Isten művei fölött az örökkévalóság lebeg és a mindenhatóság úgy érzi ebben a folytonos haladásban, mint valami szinte könyörtelen erő, mely ismeri célját és folytatja útját bármilyen akadályokon át is, sőt azok látszólag mintegy önmaguktól tűnnek el előle.

2. Jézus cselekvésében Atyja példáját követi. — Ezek Isten műveinek jellegzetes vonásai, és ha szabad így mondanunk, külső cselekvéseinek törvényei. Jézus, mint Ige, ismeri, s mint ember elsajátítja és alkalmazza azokat. Kezdetben kicsinység és homály, — a kivitelben lassúság, — folytonos fejlődés: ezek az Ő művének jellemző vonásai is.

Csodáljuk meg Jézus lelkében ezeket a nagy meglatásokat. Jézusban az ember ezek által igyekszik utánozni Istent; átveszi cselekvésének a módját. — Terveinek biztonságában, kivitelüknek hajlíthatatlanságában, a nehézségekkel szemben rendületlenül hagyja, hogy az erkölcsi törvények kövessék rendes útjokat és munkájának teljes elvégzését az időre bízza.

Sokszor nem értettük meg Jézus rejtett názáreti életének hosszú várakozását; valószínűen fennakadnánk nyilvános élete kezdetének homályba rejtőzködésén és lassú előrehaladásán; de íme, most mindez megvilágosodik előttünk. — Ugyanaz, ami a felületes elmét megzavarja, az elmélkedő, mély szellemet csodálatba ejti.

Ezeknek a magyarázatoknak a világosságánál sok sötétség eloszlik; nem botránkozunk többé bizonyos sikertelenségeken és visszavonulásokon, melyek egy Istenembernél megmagyarázhatatlanoknak látszanak. Mi az Ő helyében megtörtünk volna minden ellenállást s úgy mint Zebedeus fiai, pusztító égi tüzet kívántunk volna bizonyos ellenszegülő városokra.

3. Isten viselkedésének mintájára Jézus nem-

csak méltóságban, hanem erényben is fölülemelkedik a történéseken. — Milyen szép a türelem egy olyan Lénynél, aki mindenható! — Milyen csodálatos a szándékos félrevonulás egy ilyen nagy Lénynél! — Milyen érdem a durva emberek elviselése egy ennyire érzékeny, finom Lénynél! . . .

Ó ti szép, édes, ragyogó erények; látom, mint sugározzátok körül Jézus isteni homlokát. S amikor elmerülök szemléléstekben, mélységes öröm tölti el lelkemet. Minden kétséget kizáróan érzem, hogy Jézus több, mint ember. Igaz, hogy csodái, nagy tettei, hasonlíthatatlan beszédei élénkebb fényt vetnek reá, engem azonban mégis sokkal jobban érint az a meggyőző varázs, amely ebből az alázatosságból, ebből a szándékos kicsinységből árad; — ez az emelkedett felfogás biztonságot ad, — szeretetteljes tisztelettel átítatott csodálatot ébreszt bennem; — ez a megalázódó nagyság imádásra késztet.

41. ELMÉLKEDÉS.

II. JÉZUS ALKALMAZKODIK AZ EGYHÁZ KÖRÜLMÉNYEIHEZ ÉS HOZZÁNK.

1. Egyházában. — Az előbbieken láttuk Jézust, mint merül el szemlélődő tekintete Isten működésében, amely lassú és türelmes, mint maga az örökkévalóság. De íme, ugyanez a tekintet most az emberiség felé fordul és a jövőbe fúródik. Mit lát ott? — Ó, milyen jelentéktelenek és gyöngék azok az apostolok, akik majd elindulnak, hogy meghódítsák a világot! — Milyen jelentéktelen és gyöngé az a kis csapat, amely követi őket! Szegények, tudatlanok, rab-szolgák. — Milyen lassan haladnak előre! Három századra van szükség, míg munkájuk eredménye a nagy nyilvánosság elé kerül. Odáig, hogy egyáltalán élhessenek, homályban kell maradniuk, sokszor el kell rejtőzködniök, sőt a holtak pihenőhelyén kell meg-

húzódniok... És azután is mennyi viszontagság és sikertelenség, mennyi rosszindulatú támadás; sőt, ami a legkeservesebb, — mennyi elpártolás magában a kis csapatban is!...

És ezek a nehézségek, elpártolások és sikertelenségek megismétlődnek továbbra is, mindig. A legcsodálatosabb művek homályban és nehézségek közepette születnek meg, lassan növekednek s létük állandóan veszedelemben forog... Hogy lábolnak át majd az Egyház gyermekei ezeken a megpróbáltatásokon? Bizodalmuk miben talál majd támaszra? Miből meritenek majd bátorságot?... És ekkor látom, mint nyújtja ki az isteni Mester két karját a jövő felé s hallom, mint száll hangja a messze távolba, mikor mondja: ott lesz számukra az én példám! Az én mostani művem is, melyet magam indítok útnak, megismeri majd a kezdet sötétségét, a középszerűséget és a növekedés lassúságát, az ellenkezéseket és rágalmatokat, sőt a sikertelenségeket is... Pedig én Isten vagyok, a Mindenható!

Mennyi bölcsesség ebben a tervben, Jézusom! Miközben Isten működésének a példáját követed, ugyanakkor alkalmazkodol a mi viszonyainkhoz: a fölemelés művének alázatosságból kell kiindulnia. Ime, ismét egy új szépség! az ellentét így annál szembetűnőbb. A teremtő Isten csak az engedelmes semmivel állott szemben, Te, a Megváltó azonban már egy lázadó emberiségbe ütközöl. S műved mégis élni és növekedni fog. Elterjed az egész világon és átalakítja azt.

A szépségnek egyik lényeges kelléke a hasonlóság az ellentétben. Láttuk, hogy ezek a hasonlóságok bámulatraméltók. Két mondatban foglalhatók össze: Jézus utánozza Istent küldetésének folyamán, s ugyancsak Őt utánozza az Egyházban kifejtett működésében is. Most még azt kell megvizsgálnunk, nem terjed-e ez a hasonlóság még tovább.

2. Jézus működése bennünk, mindnyájunkban.
— Jézusom, ennek a két mérhetetlen működésednek, küldetésedben és az Egyházban teljesen le kell fog-

lálnia lelkedet. Ezt megérttem, de azért azt kérdezem magamtól, vajjon nem marad-e mégis ebben a nagy lélekben némi kis helyecske az én számomra is? ...

Vagy ez az igényem talán túlságosan követelő, sőt egyenesen nevetséges? Feltehető-e, hogy amikor nagy szellemedet betöltötték az örök igazságok, valamilyen azoknak nagykiterjedésű alkalmazása, ugyanakkor reám, picinyke lényre, a végtelenségben elvesző kis atomra is gondoltál volna! Hogy törődtél volna azokkal az ellentmondásokkal is, amelyek engem megzavarnak és azokkal a nyomorúságokkal, amelyek körülvesznek? ... Nem, ez nem valószínű és mégis ... így van! Életednek ebben az órájában én is ott voltam szemed előtt s ugyanazok a gondok, melyek eltöltöttek Egyházad sorsa miatt, megvoltak Benned miattam is. Így szóltál magadban: ez a kis lélek egyszer majd erőt merít abból, ha látja, hogy én az övéhez annyira hasonló sorsot választottam s életében nem lesz egyetlen olyan nehézség, egyetlen olyan fájdalom sem, melyre az én életemben magyarázatot, megnyugvást és végső reménységet ne találna!

3. Ez így túlságosan szép! — Ó Jézusom, Te valóban így gondolkoztál és még hozzá milyen szívvel; sohasem leszek képes azt teljesen felfogni. Hiszem és állítom, de sokáig kell elmélkednem rajta, hogy megzavarodott értelmem hozzászokjék. A világosság oly erős, hogy elvakít! ... Lám, az igazság itt is szépséggé változik.

Ami első pillanatban kicsinynek látszik, az most teljes nagyságában bontakozik ki. Jézus, amikor velem és mindnyájunkkal, szegény, nyomorult lényekkel foglalkozik, nemcsak utánozza Atyját, hanem még többet tesz: átveszi Tőle legfőbb hatalmát is. — Isten éppen olyan imáadásraméltó abban, ahogyan egy fűszálnak gondját viseli, mint abban, ahogyan a mozgást közli a csillagokkal. — Jézus, az Emberfia, azáltal, hogy leereszkedik hozzám és foglalkozik velem, még magasabbra emelkedik és újabb hasonlóságot vesz fel Atyjával. Ő is Gondviseléssé válik.

Utánózni a teremő Istent és a gondviselő Istent: ez a nagy terv irányította Jézust művében. — Előttünk járni és példájával utat mutatni nekünk a föl-emelkedésre: ez volt megalázkodásainak csodálatos rúgója. — Hűségesen, büszkén és szeretettel követni lépteinek a nyomát: ez az a kötelesség, amely reám vár.

Mélységes csodálat és biztosságérzés. — Végtelen hála. — Egész lényem megmozdulása Jézus felé. — Bánkódás, amiért olyan kevéssé érzem át ezeket a dolgokat. — Vágy. — Elhatározás. — Kérés.

42. ELMÉLKEDÉS.

JÉZUS ELSŐ ÚTJA JERUZSÁLEMBE.

I. A TEMPLOMI ÁRUSOK.

Jegyzet. — Miután a következőkben gyakran lesz szó a jeruzsálemi templomról, nem árt, ha némi fogalmat alkotunk magunknak róla. Megismerjük így azt a helyet, ahol az árusok tartózkodtak s ahonnan Jézus korbácsával kiűzte őket, továbbá azokat a helyeket, ahol tanított és ahol a farizeusokkal vitakozott. „A templom erődítményre emlékeztetett. Képzelnünk el egy hatalmas, 225 méter hosszúságú, négyzetalakú védelmi falat. Közvetlenül e fal övezetén belül egy nagy, nyitott udvar terült el, melybe mindenki beléphetett, még a pogányok is: ez volt az előudvar; az állatkereskedők és pénzváltók szokásba vették, hogy itt helyezkedjenek el. Az övező fal mentén oszlopok által tartott kapuk emelkedtek, amelyek közül különösen kivált a királyi kapu és Salamon kapuja. Egy második, valamivel magasabban fekvő s az elsőtől fallal elválasztott udvar volt Izrael udvara, mely két külön részre oszlott a férfiak és a nők számára. Ezen túl volt a papok udvara, melynek közepén az égő áldozatok oltára emelkedett. És végül az egészet uralta a tulajdonképeni templom, egy nagyszerű épület, mely az Előcsarnokból és a Szentélyből állt, ahol a papok naponta tömjénáldozatot mutattak be a jóillatok oltárán; végül pedig, legbelül, egy függönnyel elválasztva, a Szentek Szentje volt, ahová csak a Főpap lépett be évente egyszer, az Engesztelés ünnepén. (Lepin leírása.)

Esti előkészület. — Holnapi elmélkedésünkben

ísmét megtaláljuk a minden feltűnést kerülő félrevonulás jellegzetes tünetét, melynek okairól ma reggel elméltünk. Ez a viszonylagos semmibeveszés azonban már nem a Názáret homályában rejtőző bimbó, hanem egy fésző bimbó, amely lassankint megnyílik és kitarul a világosság előtt. — Jézus egyelőre még nem akarja megismertetni nagy küldetését, különösképen pedig Istenségét nem: ez most még zavarba ejtené a lelkeket. Hogy ez az ács, Józsefnek a fia, ez az ember, aki éppen olyan, mint mi, maga Isten volna! . . . Ahhoz, hogy az ilyen állítás hitelre találjon, előbb meg kell alapoznia tekintélyét; ehhez az kell, hogy azok, akik tanítását hallgatják, így kiáltanak fel: „Ember még nem beszélt úgy, mint ő”; az kell, hogy csodáinak tanúi megvallják, hogy itt Isten működik. Addig is, míg ez az idő elérkezik, a nagy tömeggel való közeli találkozásáig, reáterelődik a figyelem a templomban buzgósága révén, majd pedig titokzatos szavai útján, melyek feltűnést keltenek ugyan, értelmüket azonban csak sokkal később fogják fel.

Mi tehát most követjük Jézust, amint elhagyván Galileát, elvegyül azoknak a karavánoknak egyikében, amelyek áhítatosan zarándokolnak Jeruzsálem felé, hogy ott ünnepeljék a húsvétot. — Jézus szerényen megy köztük tanítványaival, akikkel meghitten beszélget. — A tömeg alig vesz róla tudomást.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Magam elé képzem a templomnak azt a részét, melyet a nemzetek övezetének neveznek; — gyönyörű udvar, — hatalmas, nagyszerű kapu, — márványoszlopok, — sokszínű, tarka kövezet, gazdag cédrusfa-díszítéssel bevont boltozatok . . . De oh, milyen megszállottság! Ez a szent hely telve van állatokkal, melyek bepiszkítják — és árusokkal, akik megbecstelenítik.

Kérem a kegyelmet, hogy átértsem, milyen érzelmek tölthették el az isteni Mestert, mikor belépett oda.

1. Jézus bevárja Isten óráját. — Mielőtt Jézus fontoságát haragjával foglalkoznánk, először hosszú türelmét akarom megfigyelni. Egy olyan tényben nyilatkozik az meg előttünk, amelyről alig adunk számot magunknak. Jézus hosszú idő óta minden esztendőben fölment Jeruzsálembe a törvényes ünnepekre; mindannyiszor ott látta a templomban ugyanazt a képet, de idáig még sohasem tiltakozott ellene. Látom, amint szerényen, belső összeszedettséggel keresztülhalad a lármás tömegen s valami csöndesebb helyet keres magának, hogy ott Istennel társaloghasson.

Vajjon nem ébredt még föl benne a hit szelleme? Vajjon nem tudja, hogy Atyja ezt a templomot választotta hivatalos lakóhelyéül, ahol fogadja népének, sőt az egész világegyetemnek a hódolatát? Ez a templom valóban egyedülálló és egyedülinek is kell maradnia, mintegy az isteni egység jelképeként. Vajjon Jézus nem tudja, hogy ott a közelében mutatják be az áldozatokat, melyek mindannyian a kereszt áldozatát jelképezik? És nem veszi-e észre, hogy a papok szentélyéből kihangzó énekek, melyeknek a legtávolabbi udvarokig is el kellene vinniök Isten dicséretét, nyomorultul belevesznek az emberek és állatok zűrzavaros lármájába?

2. Várakozás. — Jézus mindezt tudta s komolyan, mélyen szenvedett miatta lelkében és mégis hallgatott: mert még nem érkezett el az Ő órája . . . Az Ő órája! De hát alá volt Ő vetve az óráknak és nem állott jogában egy szemrehányó szót, vagy panaszt kiejtenie? . . . Nem azt a látszatot keltette-e így, hallgatásával, mintha eltűrné a rosszat?

Ó! Mennyire megfélelkezünk a sokáig, sokszor egész korszakokon át tartó isteni türelemről, hosszú béketűrésről, néha szinte ijesztő hallgatásról! És nem gondolunk arra, hogy Jézus mint Isten osztozik ebben a messzenéző elgondolásban, mint ember pedig annak irányítása alatt áll. A cselekvésre még nem kapta meg a rendelkezést, tehát még nem érkezett el az órája, amelynek döntő fontosságúnak kellett lennie:

harminc évet kapott, hogy készüljön reá. — De ha harminc esztendeig nem cselekedhet, sőt még csak nem is tiltakozhat, mit tesz hát akkor ez idő alatt? Szenved, felajánlja úgy a jelen pillanatnak, mint a jövőnek minden szenvedését; imádkozik, könyörög. A lelke csupa szívszaggató fájdalom, bocsánatért esdő könyörgés, forró vágyakozás. Szívében a szeretetnek olyan hatalmas óceánját szeretné Atyja felé tárni, hogy abban elmerüljön az embereknek minden hűtlensége.

3. Alkalmazás. — Milyen lecke ez számunkra! A mi óránk az Isten akarata. Ez az akarat, mint arról már máskor elméltünk, sokféle módon nyilvánul meg. Lehet határozott rendelet, vagy egy kellőképpen ellenőrzött jó sugallat, legtöbbször azonban az élet körülményei hozzák azt tudomásunkra. — Ezt az órát be kell várnunk. Nem szabad a bennünk ébredő szemrehányásokat, vádakát, még ha azok jogosak is, azonnal megtennünk. A buzgóságnak nem minden hirtelen fellángolását kell azonnal cselekvésre váltanunk. Isten nem kíván meg tőlünk minden jót, amit látunk, vagy megcsodálunk. — Az okosság és Isten hangja jelölik meg a mi óráinkat.

Addig pedig, míg ez az óra üt, a vágyaknak, a bocsánatért való esedezéseknek, az imáknak és engeszteléseknek óriási területe áll rendelkezésünkre. Igen sok lélek nem is tud mást adni, mint ezt, de ez az adomány mérhetetlen: ez az Egyháznak az a nagy kincse, melyet más kezek osztogatnak szét; de ugyanakkor ez a legkitünőbb eszköz arra is, hogy előkészítse a lelket a külső buzgólkodásra, mert a várakozás ideje alatt a lélek megfontolttá és erőssé válik.

Vizsgáljuk meg magunkat a türelmetlen szorgoskodás tekintetében, mert ez a hiba gyakran belenyúl Isten tervébe és oktalan tettekre ragadja az embert.

II. AZ ERÉLYES CSELEKVÉS ÓRÁJA.

1. Szent harag. — Figyeljük meg Jézust, amint belép a szent helyre és hirtelen megáll. Milyen felháborító látvány tárul szeme elé! Emberek, állatok, kereskedők, bankárok összevisszasága; a vásári zajban egymás szavát sem lehet érteni. A portól sűrű levegőt nehéz, kellemetlen szagok hatják át . . . Ez volna az összeszedettségnek, az imának a helye, a templom? . . . Jézus fölszed egy csomót a földön heverő hajlékony vesszőkből, azokból valami korbácsfélét fon, majd a meglepett tömeg felé fordulva kezdi kiűzni az embereket és állatokat; közben felborítja az aranyaktól és ezüstöktől terhes pénzváltó asztalokat és rettenetes hangon kiáltja: Ki innen mindezzel! Atyám házáat rablók barlangjává tettétek!

Észnélkül menekül mindenki, a legnagyobb összevisszaságban; senki sem szegül ellene . . . vajjon miért? . . . Nézzük csak Jézus arckifejezését és tartását. Homloka fejedelmi; szeme szikrákat szór, hangjának rettenetes dörgése megrémíti az embereket; egész viselkedése ellenállhatatlan. — Maguk a tanítványok is meglepődnek, de az ő meglepetésük inkább csodálat, mert eszükbe jut a Szent Könyvek szava: *Az Úr házáért való buzgóság megemészti őt.* Tehát mégis ő az ígért és várt Messiás!

Ez a jelenet sok tanulságot rejt magában. Elmélkedjünk egynémelyikük fölött s álljunk meg kicsit azok mellett, amelyeket magunkra alkalmazhatunk.

2. Igazolása. — Az első, hogy igazolja, mennyire szükséges bizonyos esetekben az erély. Néha valósággal nélkülözhetetlen. Így pl. tömeggel szemben semmire sem megyünk szelídséggel. Képzeljük el az isteni Mestert, hogy odamegy a mozgalmas csoportokhoz és szelíden így szól hozzájuk: „Nem jól van ez így; méltatlan Istenhez és hozzátok; el kellene mennetek innen . . .” Mit ért volna el ezzel? Szavait vállvonogatással, gúnyos mosolyokkal, gorombasággal, főként

pedig ezzel a felelettel ütötték volna el: mindig így volt.

Vannak bizonyos természetek, akiknek éppen úgy, mint a tömegnek, hasonló erélyes elnyomásra van szükségük. Az ész érvelése hatástalan maradna náluk és az érzéseikre való hivatkozás méginkább.

Ennek a kötelességnek a lehetőségével minden hatalmat gyakorló személynek számolnia kell. Minden szülővel, tanítóval, vallási vagy polgári felsőbb-séggel előfordulhat, hogy ilyen helyzetbe kerül.

Ebben az esetben senkit se tartson vissza az az aggodalom, hogy a harag szenvedély. Kétségtelen, hogy az; de vannak szent szenvedélyek is: ilyen pl. az igazság és az igazságosság szenvedélye; a becsület szenvedélye; Isten dicsőségének a szenvedélye. — A szenvedély a léleknek nagy indulata; ereje; de ennek az indulatnak az értelem uralma alatt kell állania: ez a törvénye.

3. Törvényei. — A harag azáltal veszti el hitelét és jogosultságát, hogy többnyire egy önuralmát vesztett lénynél jelentkezik és megnyilvánulásában durvaság jellemzi. — Az igazságos, helyes harag azonban, amilyen Jézusé, s amilyen a határozott, öntudatos lelkeké is, nem ilyen; az villámlás, mely fenyegető felvillanásával átcikázik a levegőn és a nélkül, hogy leütne, helyreállítja a rendet. — Hányszor láttunk már elhatalmasodni bizonyos visszaéléseket jóindulatú, de erélyes intézkedésre gyöngé kormányok alatt? — Hány szülő, hány főnök nem tudott megbirkózni feladatával, mert hiányzott belőle a megfelelő erély? — Jámbor embereket meg éppen gyakran zavarba ejtett már az ilyen helyzet! Hosszú ideig állandóan gyakorolt türelmük és szelídségük semmiképen sem készítette őket elő az okos, megfontolt erőszak alkalmazására. Az ilyeneknek nemcsak felfogásukat kell ebben a tekintetben megváltoztatniok, hanem természetüket is. El kell határozniok magukat az erélyességre és szükség esetén alkalmazniok is kell. A szelídség erényéből ezáltal mitsem veszítenek, egyszerűen

csak felfüggesztik a gyakorlatát. Ezzel egy új erényre tesznek szert és új eszközt nyernek arra, hogy hatást gyakorolhassanak a lelkekre.

Csodáljuk meg Jézus külső viselkedését. Mitsem veszít méltóságteljes magatartásából, sőt azt mondhatnók, hogy az fönséges. Mozdulatai erőteljesek, hatalmasak, de nincs bennük semmi fékevesztettség. . . . Olyan nyugodt, annyira ura önmagának most is, mintha valahol a magányban térdelne; és ami a legcsodálatosabb, lelke még e ténykedése közben sem szakítja meg állandó, mennyei szemlélődését. — Milyen nagyszerű ellentét! — Az összeszedettségnek milyen hatalma! — És micsoda lecke számunkra!

Ha azt akarjuk, hogy gondolatainknak és szeretetünknek egyesülése Istennel megmaradjon még az ilyen zavaró helyzetekben is, annak mélyen bent kell gyökereznie a megszokásban. — Készítsük erre elő magunkat.

Hogy az árusok, állataikat maguk előtt hajtva, elmenekülnek, hogy a pénzváltók sietve szedik össze pénzüket és szétfutnak, szóval, hogy Jézus győzedelmeskedik, annak magyarázata az, hogy igaz ügyért küzd s ezt el tudja hitetni azokkal is, akik szenvednek e miatt. — Hogy az erőszakkal eredményesen tudjunk hatni, ahhoz százszorosan igazunknak kell lennie; mert az erőszak ellenszegülést vált ki, melynek elég a legcsekélyebb kifogás is ahhoz, hogy lázadásba csapjon át.

44. ELMÉLKEDÉS.

III. MILYEN ESETEK KIVÁNJÁK MEG AZ ILYEN KÖZBELÉPÉST.

1. Jézus viselkedéséből láthatjuk a rossz megakadályozásában kifejtett erély értékét. — Amint láttuk, ez kötelessége minden felettesnek. De vajjon kizárólag csak nekik van ez a kötelesség fenntartva?

Nem fordulhatnak elő olyan esetek, melyekben az minden kereszténynek kötelessége? — Vegyük csak fontolóra, melyik érzés emeli fenytetésre Jézus karját? A buzgóság Isten dicsőségeért. — De ez a dicsőség nem mindnyájunknak családi java-e, s nem támadják-e azt ugyancsak gyakran előttünk is? . . . Vizsgáljunk meg néhány ilyen esetet.

Vasúti kocsiban, társas étkezések közben, sőt akárhányszor még baráti körben is hányszor hallunk tréfás vagy gúnyos megjegyzéseket a vallás, az Egyház és papjai, sőt néha még Jézus ellen is, aki barátságával tisztel meg bennünket, és Isten ellen, akinek mindent köszönhetünk. — Ha ilyenkor semmi sem mozdul meg lelkünkben, az annak a jele, hogy nem értékeljük a barátságot, nincs bennünk hálaérzés, sőt még egyéni méltóságunk tudata is hiányzik belőlünk . . .

De nem, a méltatlankodás érzése megvan bennünk, csak hogy a féltékenység visszatart: nem merünk kilépni megszokott tartózkodásunkból . . . És a megjegyzések egyre kihívóbbakká válnak. Már Istenkáromlás is keveredik közéjük . . . De íme, most felemelkedik helyéről egy egyszerű asszony, arca haragos pírban ég, karját parancsolóan nyújtja ki és felkiált: „Elég volt! Hallgassanak!” Ez esetben ez volt a korbács, ami a legtöbb esetben, éppúgy, mint Jézus kezében, megszünteti a botrányt.

Az egyetlen elfogadható ok, amely tartózkodásra készíthet ilyenkor, az, ha alapos az aggodalmunk, hogy alul maradunk és fellépésünk csak rosszabbítaná a helyzetet, amennyiben gúnyt és megbántást vonna maga után. Ez esetben nem marad más hátra, mint csöndben szenvedni.

2. Súlyosabb esetek. — Ha ezekhez a vallást támadó megjegyzésekhez még durva és erkölcstelen beszédek is csatlakoznak, a közbelépésnek biztosabb sikerre van kilátása. Éppúgy, mint a templomban az árusok, itt a beszélők maguk is érzik, hogy hibásak, másrészt pedig, miután az ilyen beszédeket a törvény is vétségnek minősíti, bátran folyamodhatunk fenye-

getéshez is. — Még könnyebb, sőt egyenesen kötelező ez a határozott eljárás olyankor, ha gyermekek is vannak jelen. Eljárásunk ez esetben általános megértésre talál.

Szalonokban az ilyenfajta beszélgetés burkolt formát ölt; tréfálkozásokban és kétértelmű társalgásban jelentkezik. Ezek a legalattomosabb támadások. Mert a burkolt erkölcstelenség még könnyebben hozzáférközik a szívekhez. Mit tegyünk ilyenkor?

Keljünk fel és hagyjuk el a társaságot . . . Többnyire ez a legjobb tiltakozás. A körülmények megmutatják, hogy mennyire feltűnően tegyük azt. Egy édesanya például kézenfoghatja gyermekeit és azt mondhatja: „Gyertek, elmegyünk!” — Esetleg azt is hozzáteheti: „Ez a hely (vagy ez a beszélgetés) nem nekünk való.”

De megvan ennek az Isten dicsőségéért és a lelkekért való buzgóságnak az igazolása a lelkünkbe írt törvényekben is. Vajjon engedheti-e a gyermek, hogy megbántsák az anyját? Már pedig Isten nekünk több még az édesanyánknál is.

3. Következtetés. — Az okosságnak kell eldöntenie, melyik esetben van az erélyes, sőt néha erőszakos beavatkozásnak helye. Kétségtelen, hogy sokszor kénytelenek vagyunk elfojtani méltatlankodásunkat. Sajnos azonban, még gyakoribb az az eset, amikor azért nem tör ki belőlünk, mert nem lángol eléggé a lelkünkben.

Ó isteni Mesterem, aki példád által tanítasz engem, öntsd át nagy lelkedet az enyémbe. Nem vagy-e Te az én lelkem Lelke? És nem állasz-e itt is Atyád dicsőségének támadóival szemben? Méltatlankodjál hát az én szívemmel és tiltakozzál az én ajkammal. A mai idők férfias lelkeket és élő, lángoló hitet követelnek. A közszellem teljesen elvesztí minden félelmet a bűnnel szemben, ha nem mutatunk nyomatékosan reá.

Elhatározás. — Megvizsgáljuk lelkiismeretünket,

hogyan viselkedtünk e tekintetben a múltban és előkészítjük lelkünket a jövőben várható esetekre.

45. ELMÉLKEDÉS.

I. BURKOLT KINYILATKOZTATÁS.

Esti előkészület. — Az előkészületnek ebben a szakában Jézus még nem akar nagy csodákat művelni, s nagy igazságokat sem akar egyelőre világosan kinyilatkoztatni. Beszél ugyan róluk, de csak olyan burkolt formában, hogy a rosszindulatú emberek ne értsék meg, az egyenes, készséges lelkek viszont bizakodó hittel fogadják s ily módon mintegy előkészüljenek a későbbi ragyogó kinyilatkoztatásokra.

Ilyen ez a titokzatos evangéliumi kijelentés is: „*Rontsátok le az Isten templomát és én harmadnapra felépítem azt.*” Jézus ellenségei számára megbotránkozás és gúny tárgya, a benne hívő alázatos lelkekben azonban vak hit alapjául szolgál.

A mi nagy igazságainknak is marad mindig egy egy sötét, zavaró oldaluk. Hogy azokat mégis teljesen és békességesen be tudjuk fogadni, ahhoz — ne feledjük el — a kegyelem segítségére van szükségünk. Ezt a kegyelmet azonban egyesek bőségesen megkapják, míg mások nélkülözik. Vajjon miért? — Ezt fogjuk vizsgálni holnapi elmélkedésünkben.

Ó Szentlélek, add meg hozzá világosságodat. Én vágyódom erre a kegyelemre; engedelmeskedni akarok neki. Mit tegyek, hogy kiérdemeljem? . . .

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — A templom egyik nagy udvarában vagyunk; köröskörül hatalmas oszlopsorok; a kövezet még piszkos. — Jézus ott áll, néhány tanítványa körében. — Törvénytudók, farizeusok, papok

és leviták csoportja közeledik feléje. — A kíváncsiság a tömeget is odavonzza.

1. Mikor Isten vakká teszi az embert . . . — Láttuk, hogy az árusok, a vevők, sőt még a pénzváltók is ellenkezés nélkül engedtek Jézusnak. Ez volt a nép; mert a nép többnyire tudatlanságból, vagy mások befolyására vétkezik: ezek a szegény emberek beismerik, hogy hibáztak. — De nem így a tanultak: a törvénytudók, farizeusok, papok és leviták. Pedig ők az igazi vétkesek: nekik nem lett volna szabad ilyen visszaélést eltűrniök; érzik is hibájukat, de bevallani nem hajlandók. Hogy egy idegen tegye meg azt, amit nekik kellett volna megtenniök, ez sok, ezt nem képesek elviselni! — Egynémelyikük számára súlyosbító körülmény, hogy még részük is van a visszaélésben, amennyiben pénzt fogadtak el érte . . . annál több ok arra, hogy haragra gerjedjenek Azzal szemben, aki így megleckéztette őket; és annál kedvezőtlenebb a lelkük állapota a kegyelem befogadására; egyenesen szembehelyezkedik vele . . .

. . . Az első felháborodás némi csillapultával ezek az előkelő személyiségek odamentek Jézushoz és fölényesen kérdőre vonták: Mi jogon avatkoztál ebbe a dologba? Micsoda jelet tudsz mutatni nekünk arra nézve, hogy Istentől kaptál rá küldetést? — A bosszúság beszél belőlük és minden szavukat a rosszakaratra adja szájukba. — Jézus nem világosítja fel őket. — De azért odavet elvakult szemük elé egy hatalmas jelt, amely megalapítja majd uralmát e világon. Főnséges mellére ütve így kiált fel: „*Bontsátok el e templomot és én harmadnapra föllállítom azt.*” És az evangélista hozzáteszi: „*Ezt a maga testének templomáról mondotta.*”

Ó Jézus szent teste, te valóban Isten igazi temploma vagy. A jeruzsálemi csak jelképe volt annak, ami Te vagy a valóságban: az egyedüli templom volt, Te is az vagy; — mint egykor felé, úgy most Feléd kell törekednie minden embernek; — Istennek kedves áldozatot csak Benned mutathatunk be; — mint

ahogy valamikor amaz, úgy most Te vonod egyesítő oltalmad alá az egész földi Egyházat, de Te sokkal hatalmasabb vagy amannál, mert merész boltíveid föl az égig érnek. — A kőből épült templomot Isten csak méltóságával töltötte be, Te azonban valóságos jelenléteddel töltöd be és az Istenség tartózkodási helyévé teszed.

Jézus ellenségei távolról sem sejtik ezeket a csodákat! Ők vállat vonnak, és szemüket a hatalmas kötömbökre s a templom művészi díszítéseire emelve, gúnyos nevetéssel felelik: „*Negyvenhat esztendeig épült ez a templom és te három nap alatt fognád azt fölláttítani?*” . . . Ezzel hátatfordítanak és távoznak ...

2. Miért teszi Isten vakká őket. — És Jézus nem tartja őket vissza: nem érdemlik meg a megértés kegyelmét; sőt nem is kíváncsiak utána. — Ezeket az embereket állandóan ott találjuk Jézus nyomában, folytonos ellentmondásaikkal gyötörve Őt; kihívó módon kérdezzetik s minden igyekezetük arra irányul, hogy hol fenyegetéssel, hol gúnyolódással eltávolítsák a népet közeléből. — Ők azok, akik végül a Nagytanács és Pilátus ítélőszéke elé hurcolják Őt.

Vajjon mi az oka ennek az ellenszenvnek, ennek a kitartó gyűlöletnek? A gög. A helyzetükből eredő gög; hiszen ők a sanhedrin tagjai. A tudomány gögje: mert nem ők-e a törvény tudói! Az erényesség gögje: nem láthatja-e őket mindenki imádkozni, bőjtölni és alamizsnát osztogatni! — Egynémelyiküknél, pl. a papoknál és levitáknál, ingerültségük oka az anyagi érdekeik miatt való aggodalom is; általában valamennyiük legfőbb mozgatója azonban a sértett gög . . . A világosság nem képes behatolni ezekbe a zavaros, sötét lelkiismeretekbe; a dolgok helyes felfogása nem tud keresztültörni a gögön; valamint a becsületes nyíltság sem.

3. Alkalmazás. — Nem találjuk-e meg ugyanezt a lelki beállítottságot, mely a zsidókat képtelenné tette a kegyelem befogadására, a mai hitetlenekben is? Nem a tudományuknak, különösen a félműveltségük-

nek beképzeltjei-e ők is? Nem botránkoznak-e meg szintén azokon az elveken, melyeknek szigorúsága elítéli őket? Nem kezelik-e ők is fölényes göggel az Egyházat, saját előírásaik szerinti csodákat követelvén tőle a helyett, hogy elfogulatlanul és őszintén megvizsgálnák azokat, amelyeket az Egyház elébük tár? Egyébként, nem bizonyította-e be Jézus eléggé küldetését tanainak magasztossága és életének szentsége által? — Így van az Egyházzal is. De a hitelenek mindezt nem látják. Hiába vonul el szemük előtt a keresztény igazságok nagyszerűsége szentbeszédekben és könyvekben; az Egyház hiába adja meg eredménytelenül boncolgatott kételyeikre a megoldást és hiába tár elébük olyan erkölcsi elveket, melyek nélkül sehogy sem képesek szilárd alapot adni életüknek, ők nem tudnak olvasni Isten műveiből. — Göggjük félreismeri és megveti az igazságot. — Sajnáljuk őket és imádkozzunk értük.

Vizsgáljuk meg magunkat e szempontok szerint. — Vigyázzunk, hogy hitünk a gög befolyása alá ne kerüljön: a hitet sem megőrizni, sem megszerezni nem lehet kegyelem nélkül.

46. ELMÉLKEDÉS.

II. AZ ALÁZATOS ÉS BIZÓ HIT.

1. A tanítványokban. — Nézzük e gögös zsidókkal szemben Jézus alázatos tanítványait. Ők, még mindig megrendülésük hatása alatt, bizonyos tartózkodással állnak mellette. Olyan fönségesnek, annyira a többi emberek fölött állónak látták Őt az imént: igen, Ő bizonyosan a Messiás. A világosság utat talált nyitott szívükbe; a kegyelem kicsíráztatta bennük a hitet. — Igaz, hogy ezeket a titokzatos szavakat: „Három nap alatt újra fölépítem ezt a templomot”, ők sem értették meg; de azért nem kérdezősködtek. A tanítvány szerepe csak az, hogy meghallgassa, amit

Mestere közölni akar vele. Ha a Mester hallgat, a tanítványnak tiszteletben kell tartania hallgatását . . . Később majd bizonyára megadja a felvilágosítást . . . — Figyeljük meg őket jobban. — Csodáljuk meg, milyen szépek ebben a bízó tartásukban. — Szeressük őket, hiszen ők vigasztalják meg Jézust. — Vajjon én az ő helyükben mit tettem volna? — Milyen a lelkem beállítottsága most?

2. Bennünk. — A hitünket meghatározó nagy világosságok mellett mi is találkozunk zavaró sötétségekkel. De miként a tanítványok, úgy mi is legyünk tisztelettel Isten iránt és higgyünk Neki; szegezzük szemünket rendületlenül a nagy világosságokra és a sötétségekkel ne törődjünk; legyünk egyszerűek és bízók: Jézus nem csalja meg várakozásukban a Benne bízókat. A tanítványoknak, akik ma még megértés nélkül hisznek, három éven át a legbizalmasabb közlésekben lesz részük és elérkezik az idő, amikor mindent megértenek. — Így lesz velünk is.

Istenem, add meg nekem azt az egyszerű hitet, amely nem zavarodik meg soha; őrizz meg attól a lelkiállapottól, mely eltávolítja a kegyelmet.

Különösen a gögre kell vigyáznom, mert az tévutakra vezet: ez a hajlandóság igen nagy és mély bennünk s annyira megcsal minket! — Kutassuk azt fel érzelmeinkben és viselkedésünkben s elmélkedésünk tárgyára vonatkoztatva kérdezzük meg magunkat, nem vagyunk-e Jézus ellenségeihez hasonlóan, túlságosan követelődzők, vagy önteltek. Nem érzünk-e ösztönszerű ellenszenvet minden olyan tanítás iránt, mely nem egyezik felfogásunkkal? Nem ringatjuk-e magunkat abban a tévhitben, hogy értelmünk mindent meg tud ítélni? . . . Ő, pedig milyen gyöngé ez a maga felől annyira biztos értelem: mindig az uralkodó nézet uszályhordozója és közben azt hiszi, hogy ő uralja azt!

3. A Pápa irányítása. — Vegyük fontolóra Jézus kijelentését, mikor papjairól beszél: „*Aki titeket hallgat, engem hallgat.*” — Mikor Ő maga már nem beszélhet hozzánk, nem irányíthat bennünket, azt akarja,

hogy azért továbbra is szólhasson hozzánk, irányíthasson bennünket Egyháza útján. — De mire való akkor az a finom megkülönböztetés a csalhatatlan dogmák és az Egyház egyéb tanításai között? Vajjon az Egyház Fejének nem állana jogában másképen is irányítani bennünket, mint ezen az egyetlen, nehezen alkalmazható módon? — Ugyan ki tévedt már el azon az úton, melyet a pápa, csalhatatlan tanítói hivatalának gyakorlásán kívül mutatott híveinek? Az Egyház szellemét mindig magunkévá tenni okos és gyermeki cselekedet; sőt mi több, bizalmunk és szeretetünk kifejezése Jézus iránt: „*Aki titeket hallgat, engem hallgat.*” — Keressünk csak egyetlen szentet is, aki nem így viselkedett volna!

Ó, én lelkem, hagyd a vakmerő lelkeket kétségeikkel és kritikáikkal s te magad kövesd Isten barátait. — Ha kétségek támadnak benned, oszlasd el azokat ezzel az egyetlen szóval: Jézus maga beszél hozzám és én hallgatom. — Légy nyugodt, Ő felelősséget vállalt engedelmességedért: az eredmény, végül, minden látszat ellenére is jó lesz.

47. ELMÉLKEDÉS.

III. ISTEN DICSŐSÉGE. — ÚJRAÉLEDŐ SZAVAK.

1. Miért üldözi Jézus a gőgöt. — Miután látjuk, milyen állhatatosan tagadja meg az isteni Mester a farizeusoktól, törvénytudóktól és papoktól, akik pedig elvégre mégis vallásos emberek voltak, a világosságot, közeledjünk Hozzá és kérdezzük meg Tőle gyermeki egyszerűséggel e viselkedésének az okát. — Ó, szelíd és alázatos szívű Jézus, miképpen lehetséges, hogy a gőggel szemben annyira szigorú vagy, hogy azt még a jámbor embereknél is üldözd? — Később még majd behatóbban is megmagyarázod nekem, hogy a gőg mindig támadás Atyád dicsősége ellen, melyre pedig határtalanul féltékeny vagy. Azt akarod, hogy

minden jámbor lélek ennek a dicsőségeknek a zengő lantja legyen, megfélelkezve önmagáról és nem törődve azzal, mit gondolnak róla mások; olyan lény legyen, aki nem önmagáé többé, hanem akiben Isten minden: akit a benne lakó, benne élő Isten ihlet minden jóra, sőt Ő maga hajtja azt végre benne . . .

Milyen nagyság! Hogy maradhatna így még hely benne az önszeretet számára? Míg a gőg egyrészt mélységes tévedés, másrészt süllyedés is, mert Isten működését a saját személyes munkájával helyettesíti. Pedig ha Isten valóban visszavonulna tőlünk, ugyan mi maradna értelmünkben, erényünkben, sőt egész létünkben? . . . Ő végtelen Isten, vedd, fogadd egész lelkemet. Az én szerepem csak annyi, hogy azt Neked följajnljam és hogy együtt működjem a kegyelemmel.

2. Újraéledő szavak. — Feltűnő, hogy Jézus szavai bármilyen homályosak voltak is, mégis megőrizték életképességüket. Látszólag feledésbe merültek, sőt azokat, amelyekről ma elmélkedünk, — „bontsátok le Isten templomát” — nem értette meg senki sem, mégis mélyen belevésődtek mindenkinek az emlékezetébe.

Három esztendő múltával halálos tördöfésként hagyják el azok Jézus ellenségeinek ajkát a sanhedrin, majd pedig Pilátus előtt: a felejtetni nem tudó gyűlölet győzedelme ez.

Majd további három nap múlva újból felhangzanak, de ekkor már más hangsúllyal; Jézus testének isteni temploma lerontatott a Kálvárián, de íme, valóban feltámadott! Ellenségei lerontották a halállal. De Ő erősebb volt, mint a halál, saját erejéből feltámadt és apostolai diadalmasan kiáltanak föl: „Megmondotta nekünk”; akkor nem értettük meg . . .

Istenem, ha szavaid sokszor homályosaknak látszanak is, de mindig igazak, — sőt többek, mint igazak: elevenek. — Az isteni Mester később azt mondja szavairól, hogy az „magvetés”. Lehet, hogy sokáig pihennek, akárcsak a földbe vetett magok. Már-már halottnak hisszük azokat, mikor egyszerre csak valami

kedvező körülmény, egy kis eső, egy kis nap, felszínre hozza őket.

3. Alkalmazás. — Nem így van-e ez gyakran velünk is? A Szentírásnak egyik-másik szava, mely valamikor megdöbbenett és teljesen homályos maradt előttünk, bizonyos idő multával talán elhatározó világosságot, vagy megnyugtató vigasztalást hoz számunkra. És akkor ezt az újra megtalált szót, ezt az eleven szót, hálától és szeretettől meghatottan, könnyes szemmel ismétелgetjük el újra meg újra . . . Köszönöm Neked, Istenem, hogy szent könyveinkben az életnek ezeket a magvait vetetted el.

Elhatározások. — 1. Küzdeni akarok a gőg ellen: mert a gőg eltávolítja a kegyelmet; 2. egyszerűvé és bízóvá igyekszem tenni a hitemet; megelégszem a nagy bizonyosságokkal és a részletek homályossága fölött nem töprengek. 3. Arra törekszem, hogy mélyebben megismerjem Jézust, a Személyét, a művét, mert ez a legkitűnőbb eszköz hitem megerősítésére és a kegyelmek magamhoz vonzására.

48. ELMÉLKEDÉS.

I. BESZÉLGETÉS NIKODÉMUSSAL.

Jegyzet. — Jézus egyideig még meghosszabbította jeruzsálemi tartózkodását s közben prédikált a templomban és a város terein. Csodákat is művelt, az Evangélium azonban éppen csak említést tesz róluk, valószínűen azért, mert azok nem voltak olyan feltűnőek, mint amilyenek lesznek a következők, amelyek majd minden kételyt eloszlatnak. Beszédei ez idő alatt általában homályba burkoltak. Ilyen jellegű az a beszélgetés is, melyet Nikodémussal folytatott.

Esti előkészület. — Az előbbieken megfigyeltük Jézus viselkedését a gőggel és a gyűlölettel szemben. Holnap az alázatos és egyenes, de gyöngye lelkek iránt tanúsított érzelmeit fogjuk tanulmányozni. Fogadja, tanítja és buzdítja őket. Akkor sem gerjed haragra ellenük, mikor látja, hogy nincs bátorságuk követni

Őt; azért továbbra is szereti őket; várja őket és miközben a kegyelem csöndben végzi bennük a munkáját, elérkezik a nap, mikor a világosság és a szeretet győzedelmeskedik.

Ez az elmélkedés nagy vigasztalásunkra lesz. Bármilyen gyöngék és kevésbé nagylelkűek legyünk is, ha alázatosak és szerető szívűek vagyunk, Jézus nem taszít el bennünket magától.

Ó Szentlélek, add, hogy jól átértsem Jézusnak irántam való érzelmeit. Te, aki mindíg ura maradsz az Ő szívének, eszközöld ki sugallataiddal, hogy szeretetével és minden más eszközzel üldözzön engem mindaddig, míg el nem határozom, hogy követem Őt. Most még hiányzik belőlem a nagylelkűség. Ó, milyen nehéz is teljesíteni azt a jogos föltételt, melyet ehhez megkövetel tőlünk: „*Abneget semetipsum*. — Mindezekelőtt tagadd meg magadat.”

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Éjtszaka van, az utcák kihaltak, üresek. — Képzeljük magunk elé a szerény házat, melyben Jézus tartózkodik övéivel. — Egy ember lép be és félénken közeledik. — Ime, már ott is áll a méltóságteljes és szelíd Mester előtt.

Ó Mária, aki ebben az órában bizonyára ott imádkoztál valamelyik szomszédos szobácskában, kérj számomra értelmet, hogy megértsem ezt a jelenetet, és nagylelkűséget, hogy levonjam belőle magam számára a következtetést.

1. Újraszületés. — A jelentkező ember egy törvénytudó, a Nagytanács tagja, buzgó farizeus. Nagyon tanult és egyeneslelkű férfiú, aki elvegyült néha a Jézust körülálló tömegben. Amit így hallott, azt olyan emelkedettnek, igaznak és szentnek találta; ami csodálatosat látott, az olyan mély benyomást gyakorolt reá, hogy mindenáron közelebből kívánta látni Őt, néhány kérdést akart intézni hozzá és alaposabban meg akarta ismerni tanítását. „*Mester*, — mondja —

tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul; mert senki sem cselekedheti e jeleket, melyeket te cselekszel, hacsak nincs vele Isten."

„*Rabbi, Mester*“, ez a tanítványok bizalmas megszólítása, mely tiszteletükről, de ugyanakkor szerető, készséges alárendeltségükről is tanúskodik. — A törvénytudó nem habozik szintén használni azt: alázatos és egyeneslelkű ember. — „*Mi tudjuk.*“ Ezek a szavak sejtetik, hogy nincs egyedül, hanem társaságában többen is gyanítják Jézus küldetését: ő most többek nevében van itt. Az isteni Mester figyelmét bizonyára nem kerüli el ez a megjegyzés. Egyébként, nem ő maga volt-e, aki kegyelmével, a távolból előkészítette ezeket a lelkeket! Nem, Jézusban valóban nincs semmi felekezetieskedő elzárkózás. Észreveszi az ellentmondók között is a jóakarató lelkeket és meghívja őket; még ha farizeusok is. — Hallgassuk csak meg a válaszát. Egyenesen a tárgyra tér. Mindenekelőtt tanításának alapját fedi fel. Közlésének a formája azonban különös, idegenszerű. A keleti értelemezésről.

Figyeljük meg mindjárt kezdetben azt az ünnepestélyes megerősítést, mellyel oly gyakran találkozunk: „*Bizony, bizony mondom neked, ha csak valaki újonnan nem születik, nem láthatja meg Isten országát.*“ Nikodémus nem érti. — „*Hogyan születhetik újra az ember, ha már vén? Csak nem mehet be ismét anyja méhébe, hogy újra szülessék?*“ Erre a naív ellenvetésre az isteni Mester pontosabb magyarázatot ad.* „*Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vízből (a keresztségben) és a Szentlélekből (a Szentlélek közlése által), nem mehet be az Isten országába. Ami a testből született, test az (vagyis a természetes élet) és ami a lélekből született, lélek az (vagyis természetfölötti élet).* A természet embereket csinál belőlünk; a kegyelem az emberből Istent formál.

* Ezentúl úgy itt, mint másutt, a szentírási idézetek inkább magyarázó fordítások. (A szerző megjegyzése.)

2. A Szentlélek. — Mi már ismerjük ezt a tant; a törvénytudót azonban nagyon meglepi. Töprengése világosan tükröződik arcán. Jézus észreveszi és így szól hozzá: *Tudod, miért nem érted ezeket a dolgokat? — Azért, mert ennek a megértését csak a Szentlélek adhatja meg; az Ő működése pedig hasonló a szél fúvásához. A szél láthatatlan és mozog; fűled hallja, mint suhan el mellette, de hogy honnan jön és hová megy, azt nem tudja. Így van ez a Lélekből újjászületett emberrel is; tanulékony készséggel kell figyelnie: a Lélek ott fú, ahol akar. Isten korlátlan Ura adományainak; de készséges lelkületünk magához vonzza azokat.*

Súlyos és megfontolandó kérdés ez az én számomra is; ha a vallásnak ez vagy az a tanítása megdöbrent, vagy egyszerűen nem mond nekem semmit, csak magamra vessek; előítéleteimben, vagy az elmélkedés és ima hiányában van a hiba.

3. Jézus az egyetlen tanító. — Nikodémus, még mindig meglepetésének hatása alatt, nem tud egyebet mondani, csak ezt: *„Miképen lehetséges mindez?”* Amire Jézus némi szelíd gúnnyal válaszolja: *„Te mester vagy Izraelben és mégsem érted ezeket!”* — Mert valóban, a lelki életnek ezeket a kérdéseit tárgyalták az írástudók gyülekezetében is, a nélkül azonban, hogy a zavarosságból és homályból kivezető utat megtalálták volna. Ezt a sötétséget csak az isteni Mester tanítása oszlathatta el, amit Ő meg is mond: *„Bizony, bizony mondom neked, egyedül engem illet, hogy kijelentsem, ki vagyok és tanúskodjam arról, amit láttam. Ezt teszem, de az én tanúságomat ti nem fogadjátok el.”*

Biztosítsuk Jézust szeretetünkről, mellyel elfogadjuk minden tanítását. — Mondjunk köszönetet érte és csodáljuk azt.

II. HOMÁLYBA BURKOLT IGAZSÁGOK.

1. Jézus istensége, a megváltás, a kereszt. — Jézus most odafordul mindnyájukhoz, akik lassankint köréje gyülekeztek és így folytatja: „*Ha látható dolgokról beszélek nektek (pl. a vízzel való keresztségről) és nem értitek, miképen fogjátok majd megérteni, ha tisztán mennyei dolgokról szólok nektek? Mivel azok láthatatlanok, nem fogtok hinni nekem. — Pedig senki sem ment föl a mennybe, hogy láthassa azokat. Csak egy valaki ismeri azokat, az Emberfia, mert ő a mennyből szállott alá és most is ott vagy . . .*” — Micsoda bepillantás a titokzatos távlatokba! a burkolt szavak mögött Jézus istenségének titka rejtőzik.

A törvénytudót, a tanítványokat s a jelenlevők valamennyiét úgy elvakítja ez a hirtelen fény, hogy képtelenek még csak egy kérdést is tenni. Jézus pedig még nem fejezte be bizalmas közléseit; olyan igazságokat akar elvetni ebbe a földbe, melyek csak jóval később kelnek majd ki; így folytatja: „*Mózes a pusztában egy rézkígyót emelt föl a nép előtt s aki arra nézett, megszabadult a kígyómarás okozta haláltól; így kell fölemeltetnie az Emberfiának is az ég és a föld közé, hogy mindaz, aki Őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.*”

A titokzatos kinyilatkoztatások egymást követik. Az emberré lett Isten után, íme, a föláldozott Isten: micsoda előrevetett ragyogó fény a Kálváriára!

Megfontolás. — Az értelmünk által föl nem fogható, rejtett igazságok előtt első teendőnk az imádás legyen. Minél inkább túlhaladják fölfogásunkat, isteni voltuk annál nyilvánvalóbb. — Nézzük azután, ki az, aki tanít minket: Jézus, aki az égből szállott alá. Fogadjuk tanításait boldogan és bizalommal. — Kérjünk világosságot, — várjuk azt mély tisztelettel.

2. Isten szerette a világot. — Csodálatos ez a beszélgetés. Elejétől végéig a magasságokban jár:

sokkal titokzatosabb az egész, semhogy felfogható lenne; sokkal nagyobb, semhogy mély benyomást ne hagyna maga után. A hallgatók tágranyílt lelkén gyöngye, bizonytalan fénysugarak suhannak át: egy a világnak adott Isten, egy a világért megfeszített Isten, . . . az ég nyitva . . . örök élet ígérete! . . . Nikodémus a csodálkozástól némán Jézusra néz; tekintete mintha ezt kérdezné: Lehetséges ez? — Szedd össze magadat, én lelkem, mert Jézus ajkairól most egy fönséges és váratlan kijelentés hangzik el, mely megadja Isten minden irtalmasságának, Jézus minden lealacsonyodásának és minden áldozatának a kulcsát . . . Miért történt a megtestesülés? Miért a megváltás? Miért az Isten boldogságában való részesedés? . . . Hogy miért? Tudd meg, ó ember, és el ne feledd soha, ha nyugodtan és békességgel akarsz hinni a titkokban: „*Isten szerette a világot* . . .“ A szeretet arra készíti az embert, hogy adjon, hogy önmagát adja. A szeretet a legkülönösebb, legcsodálatosabb terveket hozza létre . . . A szeretet nem számítgat. Nem ismer akadályokat. Megfelelkezik saját érdekeiről . . . Milyen lehet hát akkor egy Isten szeretete, egy Istené, aki-ben a végtelenség buzog! . . .

Igen, valamiképen minden végtelen, amit értünk tett . . . Hogy jótéteményei túlhaladják értelmünk határait, az nem meglepő; de mintha túlhaladnák még azt a határt is, melyet az isteni bölcsesség megengedhet magának. De a szeretet mindent megmagyaráz: minél érthetlenebb az, amit tesz, annál inkább hiszek benne, mert föl ismerem benne a végtelent.

Csodálat, dicsőítés, benső öröm.

3. Jézus hozzám fordul. — Képzeljük el az isteni Mestert, ahogy, mintegy túlnézve az Ót körülvevőkön, egyenesen ide, hozzánk intézi hatalmas szavait, mert csak mi tudjuk azokat megérteni. Csodáljuk meg tartását, arckifejezését, beszédének hangsúlyát . . . Mennyi nemesség, mennyi erő! és ebben az erőben mennyi jószág! . . . És én vagyok az, akihez a messze távolból beszél. — Amit homályban hagyott

még tanítványai előtt is, azt mind fölfedte előttem apostolai, tanítói, szóval Egyháza által; hozzáférhetővé tette számomra ezeket a természetfölötti igazságokat.

Mondjunk ezért köszönetet . . . olyan ritkán jut eszünkbe ezt megtenni. — Vágyódjunk minél jobban megérteni és ezáltal egyre jobban szeretni Öt. — Mennyire szeretném közölni ezeket a csodálatos meglátásokat azzal a sok keresztény lélekkel, aki puszta formulát lát mindebben! — Milyen könnyűvé és boldoggá válik a hit ezeknek az igazságoknak tökéletes és ragyogó összhangja láttára! Ha túlságosan magasak is ahhoz, hogy elárulják legbensőbb titkukat, de legalább látni engedik csodálatos harmóniájukat. A harmónia pedig az igazság jele.

50. ELMÉLKEDÉS.

III. AMIT NEM TUDOK; ÉS MIÉRT?

1. Amit nem tudok. — Isteni Jézusom, amikor arra gondolok, hogy ez az írástudó nem értette meg, amit pedig Te magad fejtettél ki előtte, azt kérdezem magamtól, vajjon nem ugyanígy van-e ez velem is. Igazán mélyére tudtam-e hatolni mindannak, amivel naponkint találkozom lelki olvasmányaimban, sőt ami gyakran talán éppen ennek a könyvnek az útján került szemem elé? Mennyi titok maradhatott még rejtve előttem abban, amiről pedig azt hittem, hogy teljesen megértettem: az Isten természetében való részesedés itt a földön és boldogságának megosztása velem az örökkévalóságban. — A meghitt egyesülés Jézussal, aki a saját életét közli velem a szentségek útján és irányít a Szentlélek által. — A lehetőség, hogy ez az élet folytonosan növekedjék bennem és én egyre jobban istenüljek. — A gondolatoknak, érzelmeknek, izlésnek úgyszólván határtalan meghittsége... Ó,

mennyi gyönyörű titok felfedezése vár még reám ebben a végtelenségben!...

És ha minderről olvasok, sőt kifejezésre is juttatom azokat, a nélkül azonban, hogy mélységüket igazán átérteném, vajjon nem azért van-e ez, mert lelkem beállítottsága nem érdemelte még ki, hogy előbbre jussak?... És ha ezideig nem kaptam meg ezt a kegyelmet, nem egyszerűen az-e ennek az oka, hogy elhanyagoltam benső életemet? nem fordítottam elég időt az elmélkedésre, magasabbra törekvő vágyaimban nem volt elég lendület s nem figyeltem elég éberséggel lelkem belső csendjére...

Amint a nap felkelt, a világosság szétterjed mindenfelé s igyekszik behatolni lakásainkba. De a tömör falak és a zárt ablakok előtt kénytelen megállni... Így van ez Isten világosságával is... Ne falazzuk hát be magunkat evilági elfoglaltságainkba; és nyissuk ki lelkünk minden bejáratát az áhitatgyakorlatok hűséges gyakorlásával... E nélkül mennyi nagyszerű igazság marad árnyékban bennem!...

2. Tökéletlen hűség. — Ó emberi gyöngeség, ó környezetünkből reánk áradó végzetes befolyás! A zsidó írástudó meghatódik, hisz, csodálja Jézust és mégis... lecsüggesztett fejjel távozik. — Következeten önmagával szemben; hűtelen a kegyelemhez. Hiányzik a bátorsága: mit mondanának a Nagytanács tagjai? Csak a nép, az egyszerű nép követi Jézust... Talán az ezután következő feltűnőbb csodák majd nagyobb világosságot árasztanak lelkére... várjunk...

Amit azonban én ezúttal fontolóra akarok venni, az nem annyira az emberi gyöngeség, mint inkább az a könnyörület, melyet Jézus tanúsít iránta. Nem gerjed haragra e gyöngé ember ellen; távozásakor egyetlen szemrehányást sem tesz neki, csak szomorú gyöngedséggel teli szemmel néz utána.

Nikodémus is szomorúan hagyja el Jézust és szívében őszinte szeretetet visz magával iránta; ez a szeretet három év múlva néhány félénk szóban jut ki-

fejezésre, melyet védelmére mond el a Nagytanácsban. — Kárbaveszett védelem! Jézust másnap halálra ítélik. — A Kálvárián azonban ismét találkozunk Nikodémussal; ezúttal már bátor; Arimateai Józseffel együtt el meri kérni sebekkel borított testét Annak, akit ifjú szépségének ragyogásában nem mert követni. Jézus halála, mely megrepszttette a sziklákat és kettéhasította a templom kárpitját, ugyanakkor megtörte egy szerető, de gyöngé léleknek kételkedését is. Ehhez a keresztből kiáradó kegyelem hatalma kellett.

Vigasztaló gondolat ez a nem eléggé nagylelkű szívek számára, akik nem engedik át magukat teljesen a tanácsok útján megnyilatkozó kegyelemnek. Az ilyenek arra gondoljanak, hogy Jézus: „*nem oltja ki a füstölő mécses*“, melynek lángját még föléleszt-heti.

3. Tökéletes hűség. — De mennyivel szebb mégis az apostolok tökéletes hűsége! Ők sem értették meg, itt éppoly kevéssé, mint a templomban, Mesterük szavait: de hittek Benne és követték Őt. — Üdvözljük őket nagy hitükért és annak jutalmáért: három évig élhettek az isteni Mester oldalán, közel a szívéhez, világosságának a fényében. — Féljük Jézust, aki vaksággal bünteti azokat, akik ellene szegülnek a kegyelemnek. — Bízunk Jézusban, aki könnyörületes a tökéletlen erénnyel szemben; de ami mindennél fontosabb, adjuk át magunkat teljesen Annak, ki szárnyai alá veszi a nagylelkűeket.

Megfontolások és elhatározások. — Ha Isten nagylelkűbbnek látott volna engem, bizonyára mélyebben megismertette volna velem azokat az igazságokat, melyeknek most csak formulája maradt meg bennem. Milyen nagy különbség lehet a lelkek között ugyanazzal a tanítással szemben! — Csak a meghittség nyit utat a bizalmas közléseknek. — A meghittség kitartást tételez fel. Hogyan áll az én benső életem az áhítatgyakorlatok, az Isten felé vetett pillantások és az állandó összeszedettség dolgában? — Iga-

zán benső életet élni annyi, mint követni Jézust. — Ha én nem élem ezt az életet, nem az-e ennek az oka, hogy hiányzik a bátorságom hozzá, mert erőfeszítésbe kerül? — Az a látogató vagyok-e, aki távozik, vagy az a tanítvány, aki követi Jézust?... A választás rajtam áll.

Néhány gyakorlati elhatározást teszek. Azután pedig sokat imádkozom a Szent Szűzhöz, Jézushoz, a Szentlélekhez s végül a legfölségesebb Szentháromsághoz, mert hiszen az Ő dicsőségéről van szó.

51. ELMÉLKEDÉS.

I. SIKERTELENSÉG ÉS IRIGYSÉG.

Esti előkészület. — Emberi természetünknek nagyon nehéz, majdnem lehetetlen el nem csüggednie a közönyösség, hálátlanság, eredménytelenség láttára, ha a kegyelem nem támogatja. Jézus a vigasztalás és bátorság forrásává vált számunkra azáltal, hogy kiszolgáltatta magát ezeknek a szívfájdalmaknak. Sokat láttunk már ebből idáig is, de holnap még jobban átérezhetjük. Adjunk érte már ma este is hálát az Üdvözítőnek.

Nemcsak ellenségei okoznak az Úr Jézusnak szomorúságot, hanem még a barátai is. Keresztelő szent János tanítványainak szívét féltékenység fogja el. A személyes érdek elvakítja őket. János megmutatta nekik Jézusban a várt Messiást és ők mégis méltatlankodnak, mikor azt látják, hogy a nép Hozzá tódul! — Kifakadásuk logikátlan és esztelen, de ők ezt nem veszik észre! Milyen üdvös lecke ez számunkra, a különböző jámbor művekben való munkálkodásunkhoz!

Nem volna-e vajjon nekem is okom vádolni magamat ebben a tekintetben? Nagyon kell óvakodnom a személyeskedő, elfogultan elzárkózó szellemtől, mert önmagunk félrevezetése ugyancsak könnyű.

Ó Szentlélek, Igazság lelke, világosíts meg! Csak a Te világosságod fényénél látunk tisztán sajátmagunkba. Az értelem fényét túlságosan gyakran elhomályosítja a túlbuzgóság szenvedélye.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Magam elé képzelem a Jeruzsálemet körülvevő vidéket, — az utakat, a kicsiny helységeket, a városokat. — Különösen Ennonban állapodom meg, melynek vízbősége odavonzotta Keresztelő szent Jánost. — Nézzük, mint közeledik János Jézus felé, de úgy, hogy bizonyos távolság azért mindig maradjon köztük. — Mindkettőjük tanítványai ott keresztelnek ugyanazon a vidéken.

1. Jézus elszomorodik, de rendíthetetlen. — Az isteni Mester kis idő múltán elhagyja Jeruzsálemet, de azért nem távozik onnét messzire. Mindenekelőtt ott, abban az országban akarja hirdetni Evangéliumát, ahol majd halálának, feltámadásának és mennybemenetelének nagy eseményei fognak lezajlani. Ámde, ennek a bizalmatlankodó népnek azért nem nyilatkoztatja ki magát teljesen és legfeltűnőbb csodáit későbbre tartja fenn. — Vajjon miért időzik mégis olyan sokáig ebben a rosszindulatú környezetben, ahol szívét annyi keserűség éri? Miért nem siet mielőbb az ő kedves Galileájába, ahol édes vigasztalások várnak reá? Miért szolgáltatja ki első szereplését bizonyos sikertelenségnek? Miért? . . . semmi másért, csak miérettünk, hogy segítségünkre, hogy vigasztalásunkra legyen! — Találkoztunk már máskor is ezzel a jóságos előre-látással, de tegyük azt ezúttal mélyebb megfontolásunk tárgyává.

Az isteni Mester jól tudta, hogy az elkövetkező évszázadok folyamán tanítványainak a bizalmatlanság, sikertelenség és bántalom rengeteg keserűségét kell majd elszenvedniök vetélkedő testvéreik részéről. — Csodáljuk meg lelkének nagyságát, mellyel először Ő maga akarja átszenvedni azt. Figyeljük meg viselkedé-

sének derűs nyugalmát, mellyel példát mutat nekünk. Látja, hogy közöny, sőt ellenséges indulat veszi körül, de Ő azért mindig hű marad önmagához, továbbra is hirdeti az ígét és szaván a legcsekélyebb felindulás vagy keserűség sem érzik. — Folytatja a betegek gyógyítását is, holott tudja, hogy csodáit egyesek kétségbevonják, mások a sátánnak tulajdonítják . . . Ő, mennyire szenved, mikor látnia kell, hogy szeretetét félreismerik, közeledését visszautasítják, Atyja művét veszélyeztetik s ezáltal egyre fokozzák saját vétkeségüket! . . . És ugyan mi tör fel mindezek nyomában ebből a meggyötört szívből? A balsiker tökéletes elfogadása, szenvedésének nagylelkű felajánlása, esdeklő ima, egyre buzgóbb hivatkozás a Kálvária nagy engesztelésére: „*majd ha fölemeltetem a keresztre, ezeket a lelkeket mind magamhoz vonzom.*“

2. Miként az isteni Mester. — Ó Jézusom, áraszd el akkori érzelmeiddel ezt a mai szerencsétlen kort is, amely szintén félreismer Téged; hasd át papjaidnak és hűséges tanítványaidnak lelkét. Hogy ők is úgy, mint Te, csüggedés nélkül vessék a világosság magvát és cselekedjék a jót, felajánlva Istennek kísértéseiket, fáradaimaikat és balsikereik keserűségét s nem tekintve semmi egyébre, csak a kötelességre és a Te példádra. — Mennyi érdemet gyűjtöttél, ó Jézusom, e terméketlen időszakban! A jövőnek mennyi eredményét készítettél elő! S milyen nagy dicsőséget adtál Atyádnak, e nehéz időkben kitartó állhatatosság erénye által! . . . De nem áll-e rendelkezésemre mindez nekem is? Már pedig mindez Isten dicsőségét, sőt kétségtelenül legnagyobb dicsőségét szolgálja. Azért hát ne csüggedj, én lelkem, soha, bármilyen eredménytelen legyen is a munkád, mert ez szintén előkészület. Vess, ha kell, könnyek között; aratni örömben fogsz. De különben is, földi rendeltetésünknek nem egyik legszebb tényét töltöd-e be, amikor olyan odaadás hasonlíthatatlan dicsőségét ajánlod föl Istennek, amelynek nincs más tanúja és nincs egyéb jutalma, mint az Ő isteni tekintete!

3. A vigasztalások. — Jézus fájdalma mély ugyan, de nem vigasztalan. Az egyenes és egyszerű lelkek, úgyszintén a szegények és betegek felkeresik. Ez az Ő rendes környezete és legkedvesebb hallgatósága. Úgy hull rájuk minden szava, mint az eső a jól előkészített földre; nyomában nemsokára alázatos, de ugyanakkor fönséges odaadás sarjadzik ki; belőlük kerülnek ki nagyszámú tanítványai és kiválasztott apostolai s velük alapítja majd meg Egyházát.

És ennek az Egyháznak folytatólagosan is ugyanaz lesz a sorsa; legerősebb támaszait hasonló környezetből kapja. Ez a szerény, de nemes faj nem veszett ki távolról sem, mindmáig. Ez szolgáltatja a missziókba menő csodálatos apostolokat, az őket nehéz útukon kísérő, napról-napra növekedő számú szerzetesnőket, itthon pedig a népnek azokat az alázatos asszonyait, akik műveiknek szinte a végtelenbe nyúló sokaságával és különbözőségével hozzá akarnak férközni a nyomornak minden fajtájához.

A nép gyermekein kívül látunk azonban Jézus körül magasabb társadalmi osztályból való lelkeket is. Nem azért vannak ott, hogy mutogassák magukat és uralkodjanak. Nézzük csak meg őket közelebbről: fejükre az alázatosság fátyolát borították s ez avatja őket Jézus tanítványaivá. Akár mint a kolostorok lakói, akár mint világban élők, feltűnés nélkül, csendben végzik odaadó munkájukat, nyugodtan néznek szembe bármilyen hálátlansággal, mindig erősek, mindig mosolygók és a szemük mindig Jézusra néz . . . Ő Jézusom, mennyire szeretnék én is ezek közé a lelkek közé tartozni, akik megértének és megvigasztalnak Téged, akik nyomodba szegődnek és magukon érzik a Te szerető pillantásodat! . . . Csak erre, igen, csakis erre vágyom és semmi másra! Félre minden személyes becsvágygal és dicséreteket kiváltó sikerekkel. Ha mégis részem lenne ilyenekben, csak egy futó pillantásra méltatom őket: nem akarom, hogy ízét vesztsem annak, amit Te szerettél, ó Jézusom.

Elhatározás. — Nem csüggedek el soha, bármilyen sikertelen legyen is a munkám.

52. ELMÉLKEDÉS.

II. SZOMORÚSÁGOK, MELYEKET A JÓK OKOZNAK.

1. A féltékenység mindent elront. — Ugyanez időtájt Jézust más szomorúság is éri, amelyből ugyan-csak vigasztalást, de okulást is meríthetünk. Keresztelő János rövid ideje ugyanazon a vidéken tartózkodik. A Jordán mellől Salim közelébe, Ennon bőséges vizei-hez jött. Továbbra is kiszolgáltatja és tanítványai is adják a *bűnbánat* keresztségét; ugyanezt a keresztséget azonban hasonlóképen kiszolgáltatják Jézus tanítványai is.*

Ez alkalommal a buzgóságot elégtelenítő egyik legelszomorítóbb és — sajnos — leggyakoribb hibával találkozunk: a kizárólagosságra való törekvéssel, vagy hogy igazi nevén nevezzük, a féltékenységgel.

János tanítványai teljes joggal büszkék a mestereikre; de rajta kívül nem látnak senki mást. Amit nem ő cselekedett, vagy ami nem az ő rendeletére történt, az szemükben jogbitorlás. Elébe járulnak hát és így szólnak: „*Mester, az, aki veled vala a Jordánon túl és akiről te tanúságot tettél, kereszteltet tanítványaival és mindenki hozzája megyen.*”

Figyeljük meg elvakultságukat; saját mesterüktől kaptak Jézusról döntő tanúságtételt — naív panaszkukban ők maguk hivatkoznak rá, de elfogultságuk el-takarja előlük a belőle folyó logikus következtetést; azt hiszik, csorba esett jogaikon. Milyen fölindulás érzik szavaikon. Jézus tanítványait ellenségeiknek látják! . . . Lám, a természet vadsága, mely még a nemes oltáson is keresztültör!

* Jézus maga nem keresztel. Ez különben sem az Ő kereszt-sége volt; azt majd csak feltámadása után rendeli el.

Egy másik, ugyancsak jellemző tünet: az eseményeket képzeletükön át nézik és nagyítják. „*Mindenki hozzája megyen*” — mondják; viszont szent János röviddel utóbb éppen azt panaszolja fel, hogy olyan kevesen mennek Jézushoz. — Ime, egy újabb bizonyosság arra, milyen elvakultak vagyunk, ha nem Isten és az ő nagyobb dicsősége, hanem valami más lebeg szemünk előtt!

2. A jóvátétel. — Ezt a lelkiállapotot, sajnos, mindig megtaláljuk az emberek között, a keresztények között is. Megtaláljuk azt már az egyébként annyira buzgó első egyházban is; halljuk, amint szent Pál már akkor főlemeli szavát a Krisztust-megosztó hívők ellen: *Azt mondjátok: én Kéfás tanítványa vagyok, én Pálé, én amazé, én meg Krisztusé. Vajjon Kéfás vagy Pál, vagy ama más nevében kereszteltettetek-e meg? Vajjon Pál vagy Kéfás, vagy ama más halt meg érettetek? . . .*

A nagy apostolnak ez az érzése fűti minden idők nagy szentjeit és kiváltképen a rendalapítókat. Műveikben a jónak ezt vagy amazt a bizonyos nemét tartják főképen szemük előtt, az igaz; annak a megvalósítására áldozzák idejüket, erejüket, szeretetüket, ez is igaz; de azért mindig a legmélyebb tisztelettel és őszinte, lelkes rokonszenvvel kísérik a különböző művek apostolainak munkáját; szívből örvendeznek az általuk végzett jó fölött, magukévá téve Mózes szavait: „*Bár úgy akarná Isten, hogy mindenki jövedőlhessen!*”

Keresztelő János e tekintetben túlhaladja mindnyájukat. És ez nem is meglepő, hiszen az ő isteni Barátjáról van szó, Arról, aki az ő életének egyedüli értelme, küldetésének egyetlen célja. Szíve teljesen az Övé. Legjobb tanítványait küldi el Neki; szeretné, ha minden ember szívét odatehetné lábai elé.

3. Szomorú példa. — János tanítványai hallották a tanúságtételt, melynél feltűnőbb és őszintébb érzésből fakadó nem hangzott el soha. Jézus titka nyilvánított: *A mennyből jött, mert Isten; általa, és csakis általa üdvözülhetünk; jaj azoknak, akik eltávoznak Tőle! . . .*

De, ó milyen nagy az elfogultság és féltékenysé-
 ség befolyása! János tanítványai közül sokan nem értet-
 ték meg, vagy süket fülre vették ezeket a kijelenté-
 seket . . . Az előhírnök halála után lázadó szektába
 tömörülnek s először Jézus, majd a születő Egyház
 ellen támadnak . . . Pedig önmagukat sanyargató,
 imádságos emberek voltak! Lám, ennyire igaz az, hogy
 a rossz élesztő még magát az erényt is képes meg-
 rontani.

Nézzünk a saját lelkünkbe; — indítsunk bánatot
 — vágyakozást, — kérjünk világosságot és erőt . . .
 Ó Istenem, add, hogy az elfogultság vaksága helyett
 inkább a lelkekben folytatott csodálatos életed tanú-
 bizonyosságának hatása alá kerüljek! Határozottan véde-
 kezzem minden féltékenykedés ellen! — Óvakodjam
 a félrevezető képzelődésektől és előítéletektől! Inkább
 a jót akaró emberek és műveik érdekében legyek
 részrehajló.

53. ELMÉLKEDÉS.

III. ISTENI ÓVÓSZER.

1. Jézus az Egyháznak és a lelkeknek jegyese.

— A lelkek támogatására az előhírnök egy titkot fed
 fel előttünk. Jézus iránti szeretetének nagy elragadta-
 tásában így kiált fel: *A vőlegény barátja érkezését*
várva boldog, mikor maghallja szavát; az én szívem
ma túlrad az örömtől. — Vajjon miért? Hallgassuk
 csak meg: *A tömegek kezdenek közeledni Hozzá. Öneki*
növekednie kell, nekem pedig kisebbednem. Aki felül-
ről jön, mindenki fölött vagyon. Ki vagyok én? Mi-
után a földről való vagyok, magamtól csak földi sza-
vaim lehetnek; de Ő! Ő látta, hallotta, ismeri az ég
minden titkát, és tanúként jött, hogy felfedje azokat
előttünk. — Majd fejét lehajtva, így folytatja: *Hogy*
lehet, hogy olyan kevesen hallgatják! Az Atya mér-
ték nélkül adja Neki a Szentlelket. — Szereti Fiát és

mindent az Ő kezébe adott. — Aki hisz a Fiúban, annak örök élete vagyon; aki pedig nem hisz a Fiúnak, nem fog életet látni, hanem Isten haragja marad rajta . . . A szeretetnek milyen hatalmas kitörése ez! Milyen teljes megfélelkezés önmagáról! Milyen mély gyöngédség! Mekkora boldogság tölti el, mikor látja, hogy Jézusban az Ige „eljegyezte az emberi természet” s mindennél magasabban álló kötelekkel, személyiségével fűzte azt magához. Ebben a kiváltságban csak egyetlen emberi lény részesült: a megtestesült Isten, Jézus.

2. Mennyei egyesülés. — E személyes és egyedülálló egyesülés mellett Jézus egy másfajta viszonyban egyesül az Egyházzal és minden lélekkel. És ez méginkább emlékeztet a jegyesek egyesülésére, amennyiben egymás javainak és a szeretetnek kölcsönös átadásában, kicserélésében, sőt mi több, az életnek közlésében jelentkezik.

Ez volt az a benső látomás, mely annyira elragadta Jánosnak, a Völegény barátjának lelkét. Láta lélekben mindazokat, akik a jövőben meghívottnak erre a lakodalmas ünnepségre: a hű izraelitákat, minden országból és minden időből való embereket s végül az Egyházat. Örvendezésébe azonban könnyek vegyültek: a hűséges barátok mellett mennyien vannak a közömbösek és a lázadók!

— Ő Jézusom, aki felfedted elmélkedésemben bensőséges barátodnak, Szent Jánosnak egynéhány mély meglátását; ó Jézus, lelkem Jegyese, ébreszd fel az én szívemben is a csodálatnak, nagylelkűségnek és szeretetnek azokat az indulatait, amelyek az ő Veleled átítatott szívét eltöltötték. — Ő Jézusom, a Te életed bent lüktet az én lelkemben, de mivel titokban lüktet ott, észre sem veszem, alig gondolok rá. Ó, ha legalább hitem útján tudomást szereznék róla, bizonyára szünet nélkül mondogatnám magamban: Jézus az én lelkem Jegyese. Ő oly nemes, tehát nekem is nemessé kellennem. Ő oly nagylelkű, elhalmoz jótéteményeivel: nekem sem szabad tehát megtagadnom tőle semmit.

Ő nekem adja magát a kegyelem és a szentáldozás útján, itt van tehát az ideje, hogy végre én is fönn-tartás nélkül odaadjam magamat Neki.

3. Az egyesülés elve felebaráti kapcsolatban.

— Ha Jézusnak lelkemmel való kapcsolatáról kiterjesztem tekintetemet Jézusnak minden lélekkel való hasonló kapcsolatára, végre megérttem, milyennek kell lennie a felebaráti szeretetnek. Miután mindannyian osztozunk Jézus életében, hogyan szakadhatnánk hát el egymástól? Hogyan! Ebben a jámbor lélekben, akit én olyan szigorúan megítélek, Jézus él; az Ő lelke működik abban a műben, amelyet én meg merek vetni! Lehetséges-e, hogy szeressem Őt a mennyben és a tabernákulumban s elforduljak Tőle, mikor most a lelkemben találkozom Vele . . .! Ő Szentlélek, öntsd lelkembe a felebaráti szeretetet, melynek forrása Belőled fakad. Ez az a szeretet, mely felfedezi az emberbe rejtőzött Istent; kitágítja a szívet és megszeretteti velünk mindazt, amit Ő szeret; leegyszerűsíti az életet, melynek nincs többé más célja, egyedül csak Isten. Benne az összes földi érzelmek egyesülnek, elmélyülnek, fönséges szépséget nyernek és Belőle merítik tartósságukat.

54. ELMÉLKEDÉS.

I. JÉZUS ÉS A SZAMARIAI ASSZONY.

Jegyzet. — Miután ennek a kötetnek a célja, hogy Jézus mellé szegődve jobban megismerjük benső lényét, nem foglalkozunk az Evangéliumnak azokkal a részleteivel, melyek nem közvetlenül ezt a célt szolgálják. Ilyen pl. ezúttal Szent János bebörtönzése, az üldöztetés félelme az apostolok között, valamint Jézusnak az az elhatározása, hogy visszatér a békességesebb Galileába.

A két tartomány között bejárt útjában fekszik Szamaria. Különös dolog, hogy tanítását itt jobban befogadják, mint Judeában! — A szamaritánusok már évszázadok óta elhagyták a nemzeti vallást, többé nem Mózes törvényeit követik, hanem saját felekezetet alkotnak Izraelben. Judea viszont egyre jobban a törvény

betűjének rabszolgaságába kerül. Doktorai, különleges túlzásaikkal nagyon megnehezítették a törvény betartását és kicsinyes, szőrszálhasogató magyarázataikkal megfosztották hitelétől. Míg egyrészt szigorúan ragaszkodtak a külsőségekhez, magát az erkölcsöt könnyen vették. Isten barátainak tartották magukat csak azért, mert Ábrahámot, Mózeszt és a prófétákat hívták segítségül. A szamaritánusokat éppen ezért annyira megvetették, hogy úgy vélték, a velük való legcsekélyebb érintkezés is beszenyyezi őket. Igaz ugyan, hogy a szamaritánusok valóban téves úton jártak, de másrészt szabadabb, nyiltabb, alapjában egészségesebb lelket őriztek meg magukban. Ennyire áll az, hogy nincs rosszabb valami az elrontott jónál.

Esti előkészület. — Ami ebben a fönséges és megható jelenetben leginkább megkap engem, az maga Jézus, az Ő hasonlíthatatlan megjelenésével és arckifejezésével. Előtte szinte elhalványulnak azok a különben oly szép igazságok is, melyek ennek a beszélgetésnek a során vetődnek fel. Ezért holnapi elmélkedésemben Őt magát akarom szemlélni és térdénállva imádni. — Milyen nagyság egész viselkedésében! Milyen méltóság leereszkedésében! A lelkek iránti szeretetének mélyen szívbe markoló megnyilvánulása! . . . És ha elgondolom, hogy engem is ott látott maga előtt, a szamariai asszony mellett! . . .

Gondolatban már a mai estétől fogva odahelyezkedem arra a mindörökké emlékezetes helyre, nem messze a kicsiny városkától, annak régi kútja mellé, a forró déli napsütésben . . .

Látom az ott ülő Jézust és a tanítványok távozása után odaérkező asszonyt. — Közvetlen közelükben keresek magamnak helyet. — Alig várom a holnapi napot, amikor majd láthatom és hallhatom Jézust!

Ó Jézusom, szent áhítattal figyelek minden szavadra, hogy kiolvashassam belőlük szíved érzelmeit . . . azét a szívét, amely nem változott a mai napig sem.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Üde, mosolygó rét közepén egy kutat képzelek magam elé, széles kávéval és föléje

boruló kőboltozattal, mely a szél által odahajtott portól védi vizét. — A távolban a zöldbe vesző Sichem városka látható. — Dél van; a nap ragyogó, tüzes leplet borít az egész vidékre. — Milyen csend! a dél a pihenés órája minden lény számára: a madarak megülnek a fákon és még a bogarak zümmögése is elhalkul.

Megkérem Jézust, engedje meg, hogy ma ne tegyek mást, csak nézhessem Öt.

1. A fáradt Jézus. — Jézus a kút kávján, a kőboltozat alatt ül. Lába csupa por. Isteni homlokáról verejték gyöngyözik. Minden, ami csak rajta van, nagy fáradtságról tanúskodik.

Köszönet neked, te széles kútkáva, amiért pihenőhelyet nyújtasz a fáradt Jézusnak. Köszönet neked is, védő boltozat, amiért árnyékot borítasz égő homlokára. De különösképen hála nektek, ó Jézus fáradtsága, poros lába és verejtékes homloka! mert ti a velünk való hasonlóságról tanúskodtok előttem. — Jézusom, hát még fizikai gyöngeségeinket is magadra vetted! Sokszor úgy gondoljuk, hogy a Benned rejtőző Istennek mentesítenie kellett volna magát mindentől, ami lealázó. De nem, nem, akkor nem állnál olyan közel hozzánk; akkor nem hagyhattad volna itt bajainkra és szenvedéseinkre enyhítő balzsamul a tudatot, hogy mindezt megosztottad velünk. Mikor a fájdalom kiváltja valamely lélekből a lázadás ösztönét és mi Jézus példájára utalunk, szegény szenvedő lélek így kiált fel tudatlanságában: köztem és Jézus között mérhetetlen távolság van; Ő Isten volt, erős és nagy. míg én csak egy gyarló és gyöngé ember vagyok . . .

Gyöngé ember! nem az vagy-e Te is, Jézusom; nem adod-e bizonyosságát ezen a helyen! Eljön az idő, amikor még sokkal inkább az leszél, de én úgy szeretem látni, már nyilvános életed első óráitól fogva, mennyire alá vagy vetve az elemeknek, éppúgy, mint mi, s mennyire kimerülnek emberi idegeid és izmaid, akárcsak a mieink. — És mégis, milyen nyugalom

árad szét vonásaidon, hogy uralkodol érzékeiden s erkölcsi lényed milyen teljes szabadságról tanúskodik!

2. Pihenés és várakozás. — Pihenésed, nagy fáradságodban, elmélkedésre késztet. Gondolataid szívesen merülnek el a hellyel kapcsolatos emlékekben: látod Ábrahámot, amint ugyanezen a környéken oltárt emel az igaz Istennek, és Jákobot, aki később megvásárolja ezt a földet, hogy azután kedvelt fiára, Józsefre hagyja. Ezt a kútát magát is a nagy pátriárka ásatta. — Az a hegy pedig, mely ott szemben emelkedik, a Garizim-hegye, melyen a szamaritánusok mutatják be évszázadok óta, Istennek kevésbé tetsző áldozataikat . . .

A multnak e tanújelei mellett, lent a mélyben ott látod fehér házacskaíval Salem városát, melyben az igaz Isten majd befogadásra talál.

Ámde ez a pihenés nem csupán szemlélődő elmélyedés, hanem várakozás is. Vajjon ki az, akit vársz? Valami kiválóság, valami szent? Nem; csak egy szegény bűnös asszony . . . Most lép ki a városból és közeledik a frissebb vizet adó kút felé; amfórárt és hosszú kötelet hoz magával, mert a kút mély. Díszekkel túlhalmozott külseje és túlságosan szabados tartása messziről elárulja szomorú állapotát; egyébként a tisztességre valamit adó asszonyok nem is merészkednek ki egyedül ilyen messzire.

3. A szamariai asszony Jézus előtt. — Micsoda ellentét! Jézusból édes tisztaság árad és szinte valami sajátos fénnel övezi egész lényét: a páratlan szerénység, kedves méltóság és türelmes jószág kisugárzása az. — A bűnös asszony ellenben csupa hideg, szinte megvetéssel határos közönyt mutat: érzik rajta az ellenszegülésre kész lelkület. Ennek a lelkületnek a megtörésére bizonyára kemény és elevenre találó ütés kell.

Ó Jézusom, nem tudom eléggé csodálni irgalmas jószágodat, mellyel elébe mégis ennek az érdeklődésre oly kevésbé érdemes léleknek! Ezzel teszed lehetővé számomra, hogy némi fogalmat alkossak irgalmad

nagyságáról . . . Mindenekelőtt bizonyos, hogy ez a találkozás nem a véletlen műve. Te előreláttad és másodlagos okok megfelelő irányításával előkészítetted azt: célodat szolgálta az asszonyban fölébredt vágy friss víz után, úgyszintén az is, hogy éppen akkor indult a kúthoz, amikor Te fáradtan lepihentél mellette. — Mert Te szereted az események és körülmények fátyola mögé rejtteni működésedet.

55. ELMÉLKEDÉS.

II. A BESZÉLGETÉS.

1. Az előkészítés. — Ó isteni Mester, az előbbiekben láttuk gondviselésed munkáját, nézzük most jószágodét. Hogyan lehetséges, hogy te, aki annyira irtózol minden bűntől, olyan nyugalommal és szelidséggel fogadod mégis ezt a romlott teremtet? Sőt mi több, szívességszolgálatot kérsz tőle! . . . Hiszen ez annyi, mint jogokkal ruházni fel őt; annyi, mint szívéhez folyamodni . . . és még hozzá, milyen szolgálat útján! arra méltatod, hogy hajlandó vagy elfogadni és ajkadhoz emelni azt a vizet, amelyet bűn árán felékesített kezével nyújt Neked: „Adj innom!”

Kérésedre könnyű vállvonással felel az asszony: „Hogyan kérhetsz te zsidó létedre vizet én tőlem, aki szamariai asszony vagyok; a zsidók minden érintkezést kerülnek a szamariaiakkal . . .” — Ime, egy asszony, aki egy szomszúságtól gyötört emberrel áll szemben s a helyett, hogy könnyítene szenvedésén, fölényes ridegséggel bánik vele.

Jézus nem ismétli meg kérését: gondolatait nem ez foglalkoztatja. Nem is indul fel a válaszon: szívét sokkal inkább eltölti a könnyörület . . . és a remény. — Álljunk meg itt egy pillanatra és csöndben csodáljuk Őt. Majd hallgassuk meg, mit mond tovább: „Ha tudnád az Isten ajándékát és ismernéd, ki az, ki neked mondja: Adj innom, talán inkább te kérted volna,

hogy adjon neked abból az élő vízből, amit hatalmában áll adnia."

Az asszony nem érti ezeknek a szavaknak emelkedettebb értelmét. Az ő szomorú életének minden gondja és gondolata csak a földre irányul. Azért így felel: *„Uram! nincs is mivel meritened, a kút pedig mély.”* Közben azonban megzavarodik kissé és néhány pillanatnyi gondolkozás után így folytatja: *„Honnan tudnád ezt az élő vizet meríteni? Csak nem vagy te nagyobb Jákob atyánknál, ki nekünk ezt a kutat ásatta és amelynek vizéből ő maga ivott fiaival és jószágaival?”*

Jézusom, ebben a megszelídült feleletben, a bizonytalanul tapogatódzó léleknek ebben az ébredésében már a Te kezéd fokozatosan haladó munkáját látom. Olyan méltóság, olyan megkapó őszinteség árad Belőled, hogy szavaid gondolkodóba ejtik a hallgatót. *„Csak nem vagy te nagyobb Jákobnál?”* hangzik el a kérdés. Vajjon gúnyolódás, vagy kétely? Az asszony ezt nem árulja el: a lelke bizonytalanságban ingadozik.

De Te, Jézusom, lassankint fokozod benne a világosságot: *„Aki ennek a kútnak a vizéből iszik, ismét megszomjazik; aki pedig abból a vízből iszik, melyet én adok neki, soha többé nem szomjazik. Az a víz, amelyet én adok neki, olyanná válik benne, mint egy élő vizet adó forrás, mely egészen az örök életig szökell.”*

2. A döntő csapás. — „Örök élet!” nem ad-e ez a szó már határozott tájékozást? . . . A bűnös asszony számára nem, mert az ő gondolatai nem érnek a földi élet múló dolgain túl. Így felel: *„Adj nekem ebből a vízből, hogy ne szomjazzam és ne legyek kénytelen idejárni meríteni . . .”* Annyi bizonyos, hogy ez a lélek nagyon anyagias. Hiába veti rá a fölülről jövő fény ragyogó sugarait; a célzások észrevétlenül suhanak el mellette; az anyagias fölfogás tömör, ellenálló falán nem tudnak áthatolni. Keményebb ütést kell reá mérni, hogy megtörjön: *„Menj és hívd el az uradat!”*

Ez a néhány egyszerű szó villámcsapásként hat az asszonyra. Lehajtja fejét és csöndesen mondja:

„Nekem nincs uram.” — „Igazat mondtál; már ötször bizonyultál méltatlannak és mostani állapotod is szégyenletes.”

Hogy lehet, hogy ezek után az asszony nem fut el, vagy még inkább, hogy nem veti magát Jézus lábai elé? Vannak olyan életformák, amelyek megkeményítik az arcon a bőrt és belül a szívet. Az asszony mozdulatlanul helyén marad. Csak egy dolog lepi meg: Jézus világosan olvas élete minden lapján. Újra megszólal: *„Uram! látom, hogy próféta vagy.”* Majd a Garizim-hegyére mutatva így folytatja: *„A mi atyáink ezen a hegyen imádták Istent, ti zsidók pedig azt mondtátok, hogy Jeruzsálem a hely, ahol imádni kell.”*

Talán ezzel a kitéréssel akarja elterelni a figyelmet szégyenéről? Vagy talán már ébredszik lelkében a vágy, hogy megismerje az igazságot? . . . mindenestre némi közeledésnek látszik és Jézus megragadja azt. *„Hidd el nekem, asszony! közeledik már az óra, mikor sem ezen a hegyen, sem Jeruzsálemben nem fogják imádni az Atyát: az egész mindenség lesz az Ő hatalmas temploma. — A ti imádástok, ó samariai asszony, téves; egyedül a zsidóké a helyes; az üdvösség tőlük jön hozzátok. Közeledik már az órája; itt is van. Az igazi imádók azokból kerülnek ki, akik lélekben és igazságban imádják az Atyát, mert Ő ilyeneket akar. Az Isten lélek és azért azt akarja, hogy lélekben és igazságban imádják Őt.”*

Mint vakító felhők suhannak át ezek a főszenes igazságok a samariai asszony elgondolkozó elméjén; felelete elárulja, hogy jelentőségüket nem fogta ugyan fel, de hatásuk elég mély ahhoz, hogy életre keltsen egy, a lelkében szerencsére még élő, bár szunnyadó emléket vallásából: *„Tudom, hogy eljön a Messiás, a Krisztus”* — mondja — *„és ő majd megtanít bennünket mindenre.”*

Ó, milyen nagy ennek a világmegváltásra hivatott szónak a hatalma! Ime, a kegyelem egyetlen szárny-csapással fölemelte ezt a nehéz, földhöztapadó lelket;

a mély sötétséget élénk fénysugár világította be és Jézus már egy hívő léleknek nyilatkoztatja ki magát. Halljuk csak: „Az a Messiás én vagyok, aki veled beszélek.”

3. A megtérés. — Gyönyörű jelenet! Mélyedjünk el szemléletében. Az asszony szemében meglepődés, tisztelet és mélységes megbánás tükröződik. Összekulcsolt kezei áhítatról tanúskodnak; megtisztult szíve immár teljesen Jézusé . . . Egyszerre minden más eltűnik előle; csak egyetlen gondolat üldözi: Ez a Messiás! és beszélt velem! . . . Amfórája ott áll keze ügyében és mikor a tanítványok megjelennek, ő mégsem veszi fel, nem is látja; elsiet. — Ez az egyszerű kis részlet már magábanvéve is csoda, mely magát a megtérést fedí fel előttünk. Ennek az átszellemült léleknek most már mitsem jelent a víz, amely idevonzotta, saját javáról, sőt amfórájáról is megfélemedezik! Ez a megfélemedezés pedig már a tőlük való elszakadást jelzi.

Jézusom, engedd megcsodálnom e lélekre gyakorolt hatalmadat; átérzem meghatottságodat; osztozom örömedben. De gondolataim tovább visznek és ebben a bűnös asszonyban a világ összes bűnöseit láttatják meg velem. Különösen ő értük jöttél le közénk. Tudsz várakozni rájuk, tudod serkenteni, biztatni őket, türelmes, — sőt ha kell — szigorú vagy hozzájuk, csakhogy megnyerd őket. — Ez a magában álló jelenet több, mint egy egyszerű esemény; ez szimbolum.

Elhatározás. — Ezúttal csak annyi, hogy maradjunk egész nap Jézus édes és mély csodálatának a hatása alatt.

56. ELMÉLKEDÉS.

I. A SZAMARIAI ASSZONY (ALKALMAZÁS).

Esti előkészület. — Holnap újra visszatérek erre a jelenetre és sorra véve annak lényeges szavait, magamra alkalmazom azokat. Mert egyenesen nekünk

szóló tanítást is rejtettél el bennük, ó isteni Mesterem; nagy igazságokat, melyeket mélyebben lelkünkbe akartál vésni. — Mostantól fogva holnapig, mai elmélkedésem benyomásai alatt igyekszem maradni; újra emlékezetembe idézem azokat a részleteket, melyek leg-erősebben hatottak reám. Mielőtt nyugalomra térnék, azt mondom magamban: holnap, igen, holnap letelepszem Jákob kútja mellett úgy, hogy Jézus tekintetét érezzem magamon.

Jézusom, ha én is úgy láthatnálak és hallgathatnálak, mint ahogy a samariai asszony látott és hallott, bizonyos, hogy az én életem is megváltoznék, akár csak az övé. — Vajjon az igazán erős hit és összeszedettség nem pótolhatná az érzékek benyomásait? . . . Bátorság, én lelkem, és bizalom.

ELMÉLKEDÉS.

1. A jelenet újraátélése. — Tegnap elmélkedésem alatt csak egyetlen gondolat foglalkoztatott, — nem is akartam egyebet — az, hogy szemléljem Jézust és megtanuljam szeretni. Összeszedtem minden figyelmet s az hol emberi fáradtságában, hol pedig isteni buzgalmában mutatta Őt; méltóságteljes és mégis oly leereszkedő viselkedése láttára megcsodáltam. Vonásai-ból kiolvastam, hangjából kiéreztem szívének nagy felindulását, mikor pedig felhangzott lesújtó szava, szinte még a lélekzetem is elállt. Milyen hatalmasnak és félelmetesnek láttam Őt akkor! . . . de azért, éppoly kevésbé gondoltam arra, hogy eltávozzam Tőle, mint a samariai asszony.

Ma, amikor ismét sorra veszem minden szavát, különös érzés fog el. Jézusom, vajjon csakugyan ehhez az asszonyhoz beszéltél? Feleletei világosan elárulták, hogy az előtte fölfedett titkok túlhaladták felfogását. Te pedig előre is jól tudtad ezt. De hát akkor kinek beszéltél? Hiszen egyedül voltál, apostolaid elmentek: ki más halhatott Téged? ugyan ki? . . . Ki más, mint

mi, mint az én lelkem: Te bennünket láttál magad előtt.

. . . Ezt az időn és téren átható előretudást, mely elér egészen ide, hozzánk, gyakran föltételeztük már eddig is. Ma azonban még tovább megyek, ma határozottan látom: csak mi, akik több ismerettel bírunk, érthettünk meg Téged, Jézusom . . . Milyen nagyszerű fölfedezés! Ott állok előtted a puszta déli csendjében s Te hozzám intézed a kérést: *Adj innom; szomjazom.* — Felajánlod, hogy átistenítesz engem azzal az élő vízzel, mely „*az örök életre szökell*”; megtanítasz Isten helyes imáadására „*lélekben és igazságban*” . . .

Jézusom, újra át akarom élni ezt a jelenetet, melletted. Ime, itt vagyok; szemem előtt eltűnik ez a föld és a jelen idő, ott vagyok Jákob kútjánál a samariai asszony helyén és érzem magamon a Te pillantásodat. Ismételd el előttem a hozzá intézett szavakat, én mindenesetre jobban megértem azokat, mint ő; de azért mennyi mély és ismeretlen értelmet rejthetnek azok magukban számomra is! Kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy megnyissa értelmemet; én pedig nagy összeszedettséggel igyekszem figyelni szavadra.

— Maradjunk ezeknek a főlelevenített emlékeknek a hatása alatt; — nem baj, ha elmélkedésünkből hosszabb időt fordítunk is rá. — Azután vegyük sorra az elhangzott szavakat és állapodjunk meg mindegyiknél.

2. „*Adj innom*”. — Mit mondasz, Uram, hogy szomjazol, Te, aki az isteni forrásból iszol?

Jézus. — Ó gyermekem, hát nem tudod, hogy emberi szívem van, mely az emberekért alkottatott? Szomjazom mindazokra az érzelmekre, melyeket Isten a teremtéskor beléjük oltott; de kiváltképen arra az enyémhez hasonló szeretetre szomjazom, melynek magvát bennük a keresztség helyezte el. — Szomjazom első gondolatodra reggeli ébredéskor, szomjazom az elmélkedésben való meghitt beszélgetésre és arra a még meghittebb közelségre, melyet az áldozás terem

köztünk. — Szomjazom napközben reám vetett pillantásaidra, látogatásaidra a tabernákulumnál, az éjszaka beálltával pedig utolsó üdvözlletedre, elalvás előtt.

De szomjúságom csillapítására mindennek élő, üdítő friss víznek kell lennie, nem pedig langyos, izetlen víznek, mely undorít. Vigyázz! elvégezheti egy lélek minden áhítatgyakorlatát a nélkül, hogy oltaná szomjúságomat: ha lelke távol van tőlem, ha szíve száraz . . .

3. Az élő víz. — Ó Jézusom, nem az én szomorú lelkiállapotom-e ez? Rettegek, hogy ez az élő víz bennem sincs meg.

Jézus. — Gyermeke, benned megvan az élő víz, de lent, a szíved legmélyén. — Tudod, mit csinálnak az emberek, ha a kút nagyon mély? Minden erejük megfeszítésével húzzák fel a vizet, és az így felkerülő víz sokkal élőbb, sokkal frissebb. Az erőfeszítés általános törvény: gyakran még a legnemesebb lelkeknek is, azoknak, akik legjobban szeretnek engem, erőfeszítésükbe kerül, hogy ezt megmondják nekem . . . Sőt, akárhányszor még érezni sem képesek . . . De ez mitsem tesz! Ez a víz mégis az, amely az égből hullott a lelkedbe és ez a víz enyhíti szomjúságomat.

A lélek. — Ó, ha csakugyan enyhülésedre lehetek Jézusom, egyebet nem is kívánok; nem a saját élvezetemre akarok meríteni ebből a vízből.

Jézus. — Én pedig éppen azért engedem meg, hogy lelked száraz maradjon az élő forrás mellett is, hogy így próbára tegyem minden érdektől mentes szeretetedet.

A lélek. — Ó, akkor tégy velem, ahogy akarsz!

II. JÉZUS SZOMJÁNAK ENYHÍTÉSE ERÉNYEIM ÉS ENGESZTELÉSEIM ÁLTAL.

1. A tettek. — *Jézus.* — Gyermekeim, nemcsak imáiddal és érzelmeiddel olthatod szomjúságomat, hanem tetteiddel, erényeiddel is: így alázatossággal, szelídségeddel, türelmeddel, az igazság és bölcsesség szellemével, mindennapi odaadásoddal; ezt szolgálja arcod derűje és viselkedésed méltósága; ezt igyekezeted, mellyel meg akarsz szerettetni mindazokkal, akik téged szeretnek; s ezt teszed, mikor egész lényeddel a mennyre emlékezteted azokat, akik közeledbe kerülnek.

De figyelj csak tovább; megenyhítesz engem akkor is, amikor szegényeim számos szükségletéről gondoskodik, mikor meglátogatod a betegeket, a saját társadalmi osztályodba tartozókat is, hogy vigasztalásukra részvétedet, megerősítésükre néhány Istenre emlékeztető szót vígy nekik; mikor szeretettel közelítesz a megalázottakhoz, a szomorodott szívűekhez; mikor néha lemondasz szórakozásodról vagy pihenésedről, hogy e helyett tanítsd a tudatlanokat, védelmedbe vedd az ártatlanokat s visszavezesd a jó útra a megtévelyedetteket...

Ó gyermekeim, az ilyen tett mindmegannyi élő víz forrás. Nem is kell messzire menned, hogy rájuk találj. Gyűjtsd össze őket számomra. De csakugyan számomra; mert e nélkül mindez a sok víz eredménytelenül vész el a földben. Légy buzgó, hogy minél többet szerezz számomra, mert az én szomjúságom mérhetetlen: azt szeretném, hogy minden lélek úgy szeressen, mint te.

A lélek. — Milyen csodálatos világosságot vetettél, ó Jézusom, arra a szerepre, melyet nap-nap után be kell töltenem melletted, az enyéim mellett, környezetemben, sőt az egész mindenségben... Én csak egy egészen piciny, tehetetlen, gyöngye kis lélek vagyok és Te azt mondod nekem: „Add nekem az

egész mindenséget, szomjazom!"... Visszautasíthatnám-e hát kérésedet és megtagadhatnám-e Tőled azt az enyhülést adó néhány csepp vizet, melyet a körülmények hoznak utamba? ...

Ó, milyen önző, milyen önmagamát kereső lélek is vagyok én! Milyen kicsiny és szűk a szívem! Én és az enyéme: íme ez az a szűk kis kör, melybe bezárkózom. Mit jelent ezzel szemben előttem a Te javad, ó Jézusom, az a nemes gond, melynek uralnia kellene minden egyéb gondomat? — Mit jelentenek nekem misztikus tested tagjai, a lelkek, az összes lelkek, szükségleteikkel, nyomorúságaikkal? ... Az igazán keresztény léleknek olyannak kell lennie, ó isteni Megváltóm, amilyen a Tied, általános, mindent magához ölelő léleknek.

— Önmagunkba tekintés, — zavar, — vágy, — kérés, — a javulás lehetőségeinek megfontolása, — buzgó ima.

2. Az engesztelés. — *Jézus.* — Gyermeke, az én szomjúságom követelése még ezzel sem ér véget: engesztelésre, áldozatokra szomjazom. Ez az a szomjúság, mely lehozott az égből a földre; helyre akartam állítani Atyám dicsőségét s véretem akartam ontani az emberekért. Életem első pillanatától fogva éreztem ezt a szomjúságot. Olyan gyötrelmet okozott ez a szomjúság éjjel-nappal, a jászolban és a lefolyt egész harminc esztendő alatt, hogy napról-napra jobban vágyódtam a Kálvária szenvedése után; folytonos, állandó gyötrelmem volt ez, amelyről nem tudott senki, mert arcom derűje elrejtette azt...

Akarsz-e idáig követni engem? Kevés léleknek van hozzá bátorsága; de mennyire szeretem én ezeket a keveseket! ... Gondolj szomjúságomra a halálfélelem barlangjában, a megostoroztatáskor és másnap a kereszten!

Szeretnél égő ajkamra egy üdítő vízcseppet hualatni? Végy magadra valami szenvedést. Napjaink jámborsága nem sok hajlandóságot érez ilyesmire. — Hasonlóképpen ajánld fel nekem életed szenvedéseit,

az oly sok és annyiféle erkölcsi gyötrelmet, fizikai fájdalmat, kemény munkát, fáradságot, betegséget... Fogadd mindezt szelíden és jó szívvel: ezek azok az apró, baráti források, melyek az engesztelésre legkiválóbb vizet szállítják hozzád. Én pedig egyesítem valamennyit a Kálvária nagy forrásával. Látod, így válnak azután, elvegyülve kiontott véremmel s meggazdagodva ettől az érintéstől, széppé Atyám szemében és így üdítenek fel engem.

3. Halljuk meg a felszólítást. — A lélek. — Ó Jézusom, miért is nem hallhatom naphosszatt állandóan kérésedet: Gyermekem, „*adj innom!*” Szeretném emlékezetembe vésni szavaid hangsúlyát, tekinteted mélységét, mindenekfölött pedig azt a várakozó kifejezést arcodon, mely feleletemtől várja örömét... vagy bánatát... Ó, hányszor megcsaltam már ezt az aggódo várakozást, hányszor nem hallottam meg az emberi gondok sokaságában elvesző hangodat; és hányszor okoztam még fájdalmasabb csalódást könnyösségemmel és restségemmel, mely visszautasított minden erőfeszítést és zúgolódott a szenvedés ellen...

Vannak lelkek, akik minden vigasztalást megadnak Neked; ó, mennyire áldom, mennyire irigylem őket... Jézusom, engedd, hogy legalább néha-néha én is nyujthassak némi enyhítést szomszédjaidra!...

Tudod-e, én lelkem, mire gondol Jézus, amikor Ő, akié minden, azt mondja neked: „*adj!*”? Csak azért akar tőled valami keveset kapni, hogy Ő azután annál többet adhasson...

A lélek. — Ó nagylelkű Mesterem, fejedelmi bőkezűségedben is gyöngéd barátom, ebben is a Te nagy szívedre ismerek; szinte szemrehányást szeretnék tenni Neked, amiért úgyszólván lehetetlenné teszed, hogy a magam részéről én is nagylelkű és gyöngéden figyelmes lehessenek. Ha néha mégis az vagyok, ugyancsak ritkán, Te azonnal sietsz fölülmúlni engem.

Igaz, hogy Te nem földi jót adsz, hanem önmagadat, mindig többet és többet a szeretetedből, az életedből... ó adj hát nekem belőle sokat, minél többet,

és ha ehhez hozzáadod még azt a hatalmat is, hogy imáim teljesebb meghallgatásra találjanak, milyen végtelenül boldog leszek! Akkor hathatósabban imádkozhatom dicsőségedért és minden érdektől mentes önzetlenségem legalább ebben az egyben vetélkedhetik a Tieddel.

Elhatározás. — A mai nap folyamán ekkor és ekkor ... magam elé képzelem Jézust, amint inni kér tőlem. — Felkutatom lelkemben, milyen érzelmeket, milyen erénygyakorlatokat ajánlhatok fel majd Neki.

58. ELMÉLKEDÉS.

A SZAMARIAI ASSZONY.

I. AZ ELLENVETÉSEK: „A KÚT NAGYON MÉLY . . .”

Esti előkészület. — Holnap azokat az ellenvetéseket tesszük vizsgálatunk tárgyává, amelyeket Jézus kívánságaival szemben fel szoktunk hozni. Nem azonosak ugyan a samariai asszonyéival, de a különbség mit sem jelent, ha a válasz: visszautasítás! Sokszor lehetetlennek találjuk, amit a kegyelem követel tőlünk. Csak emberi eszközeinket vesszük figyelembe és könnyen odavetjük mi is: „*A kút nagyon mély...*” Azért van ez, mert nem ismerjük Isten ajándékát: „*Ha tudnád!*”

Igaz ugyan, ó isteni Mesterem, hogy sokat tudok, de nem bírok azzal a ragyogó, benső tudománnyal, mely fölkelti a vágyakozást és az erőfeszítés hajlandóságát; nem ismerem azt a tudományt, mely megadja az élet értelmét, isteni értelmét, a lendületet Isten felé, a lendületet az előrehaladás felé... Értelmem ingadozik, erényem lanyha. — Ó Jézusom, add, hogy végre-valahára megértsem, mit kívánsz tőlem!

A hely elképzelése. — Röviden visszaemlékezem esti előkészületemre, majd ismét magam elé képelem a már ismert jelenetet: a hely nagy csendjét és a kutat, melyen szelíd komolysággal ül az isteni Mester. — Én magam ott térdelek néhány lépésnyire Tőle; Ő reám néz!

1. Az ellenvetés. — Ajka, ez a szomjúságtól kiszáradt ajak megnyílik és hallom, amint így szól hozzám: „*Adj innom!*” — Vajjon hogyan viselkedik az emberi lélek ezzel a szóval szemben, melynek mély értelméről már elméltünk? Felelete — sajnos — nagyon gyakran visszautasító. Ennek a visszautasításnak különböző okai vannak; tanulmányozzuk azokat. — Ó, én lelkem, bizonyára megtalálod köztük te is a magadét.

A szelíd kérésre: „*Adj innom*”, a samariai asszony így felel: „*Te, zsidó létedre szolgálatot kérsz tőlem; tőlem, a samariaitól, az ellenségtől!*” — Ellenség! Nem így áll-e egymással szemben bennünk is a természet és a kegyelem? — Jézus így felel: „*Ha te tudnád Isten ajándékát és ismernéd, ki az, aki azt mondja néked: adj innom, te kérnél élő vizet tőle, aki egyedül képes azt megadni neked.*” — Valóban, egyedül Jézus adhatja meg azt az élő vizet, melyre lelkünk szomjazik értelmében, szívében, élvezetvágyában; amint azt meglátjuk a következőkben.

Az asszony azt mondja: „*Honnan vennéd ezt az élő vizet, a kút nagyon mély és nincs is mivel merítened?*” — A kút nagyon mély! Ime, így felelnek azok, akik nem értik meg az Isten ajándékát.

2. „Nem bírom.” — Az egyik azt mondja: Ó Jézusom, az az élet, amit ajánlasz nekem, nem is élet, hanem halál: búcsút kellene mondanom annak a boldogságnak, hogy minden erőfeszítés, minden akadály nélkül élhessek tovább... a szórakozásoknak, a különféle ragaszkodásoknak és annak az ezer meg ezer apró, hiú semmiségnek, ami kellemessé teszi ezt

a — különben olyan szomorú — életet, le kellene mondanom azokról a szenvedélyeimet felkorbácsoló olvasmányokról, melyek megremegtetik egész valómat... Nem, ezt nem bírom, ez nekem sok; ezt a tökéletes lelkekre hagyom!

Egy másik lélek. — Amit tőlem kívánsz, Jézusom, az alapjában véve nem más, mint a benső élet: Reád gondolni, Érted dolgozni, átvenni érzelmeidet és enyhíteni fájdalmaidat. De én erre nem érek rá: reggeltől estig minden percem el van foglalva; és ha néha akad is egy szabad pillanatom, azt csakhamar egészen másfajta gondolatok töltik be... Nem, igazán nem vagyok képes rá...

Egy harmadik lélek. — Én ráérek ugyan, de engem ez az élet nem elégít ki. Ha érezni és élvezni tudnám az isteni dolgokat, kész örömmel sokszoroznám és hosszabbítanám meg imáimat, s szeretném felebarátaimat meg a szeretetműveket. De mire jó minden elmélkedésem, áldozásom, Istenre-gondolásom és odaadásom, mikor nem érzek semmit; hiábavaló fáradság az egész.

Ó, mennyire a természetnek, a szomorú természetnek a szava szól ebből a három lélekből! Az elsőnek a visszautasítása határozott és durva: én többre becslöm a pillanat gyönyörűségeit — mondja; — a második inkább valami határozatlanság, amely nem tud igazán akarni; — a harmadikban pedig az önmagát kereső önzés jelentkezik: nem Istent, hanem az Ő vigasztalását keresi.

3. „Ha tudnád!” — Jézusom, miképen felelsz Te ezekre az önző mentségekre? Talán a jogos felháborodás hangján vagy legalább némi elkedvetlenedésről tanúskodó szóval? Távolról sem! Hallgasd csak, én lelkem: *„Ha tudnád Isten ajándékát és ismernéd, ki az, aki neked mondja: adj innom, te kérnél élő vizet Tőle, aki egyedül képes megadni azt.”*

„Ha tudnád!” — tehát kiment engem. Ó, valóban, én nem tudom, de tudni akarom. Megízleltem a földi vizeket, de azok nem oltották szomjúságomat.

Szomjazom a mennyei dolgok megismerésére, megszeretésére és élvezetére.

Szomjazom az *igazságra*. Pusztán értelmemre támaszkodva nem tudom sem azt, hogy honnan jövök, sem pedig azt, hogy hová megyek; és ez a kérdés mégis minduntalan elém áll és a halál közeledtével kegyetlen aggodalommal válik: vajjon az élettel együtt minden véget ér? Halhatatlan-e a lelkem és van-e élet a síron túl? A filozófusok, a tudósok nem nyugtattak meg e felől, ők maguk sem tudják . . . Mit csináljunk az életünkkel? hol a jó? hol a rossz?

Szomjazom a *szeretetre*, de minden, amit szeretek, azonnal ízét veszti, amint megízleltem. Előbb vagy utóbb minden szeretet elhagy; egyeseket a rettenetes halál szakít el tőlem, másokat egy még sötétebb vég: a hűtlenség. Az ember szíve változik, belefárad ugyanabba az érzésbe, új tárgyat keres . . . Ó, ti mindannyian, akik keserves panaszra fakadtok az átszenvedett csalódások miatt, nem okoztatok-e ti magatok is csalódást másoknak? . . . Szeretetvágyunk, miután az összes földi ösvényeket befutotta, végül örömtelen önzésben nyugszik meg, vagy belevész a reménytelenségbe.

Szükségét érzem az *élvezetnek*, de fájdalom, ez a vágyam túlárad e föld dolgain. Minél többet élveztem, annál jobban elszomorodom, mert a dolgok mélyét érintettem, ez a mélység pedig maga a semmi . . . Örömeim sohasem zavartalanok, mert egyik pillanatról a másikra elveszíthetem őket. Ugyan ki tarthatná távol tőlem a betegséget, a hálátlanságot, a balsikert? Ki vagyok téve minden bajnak, minden rossznak, még a legkegyetlenebbeknek is. Elkábíthatom magamat, az igaz, de ugyan mit adnak nekem a felszínes, könnyű élvezetek? Csak növelik undorodásomat. Ha pedig a nemtörődomség gondtalanságába menekülök, a fájdalmat nem érzem ugyan, de nem csalom-e meg ugyanakkor örömet kereső vágyamat? A gondtalanság annak a veszttel jár.

Elgondolkozás. — Jézusra tekintés. — Napköz-

ben, időről-időre kérdezzük meg Őt. — Várjuk választ.

59. ELMÉLKEDÉS.

II. JÉZUS VÁLASZA.

1. Az igazság a maga teljes fényében. — Ó isteni Mesterem, íme látod, hogy az én szomjúságom bizonyos értelemben végtelen, a kút pedig mély. Hogy adhatnál hát abból a csillapító vízből nekem? És Te azt mondod: *Aki e földi vizekből iszik, az újra megszomjazik, de aki abból az élő vízből iszik, melyet én adok neki, nem szomjazik többé mindörökre. Ez a víz az égből száll alá, hogy istenítse a lelket; azután az örök életre szökell, hogy betöltse a végtelen vágyakat.*

2. Az értelem kielégülése. — Próbáljuk megérteni: itt egy olyan adományról, egy olyan jóról van szó, mely nem jár természetünknek, hanem azt ajándékképen, jóságból kapja. — Ez a víz, az átalakító isteni élet. *„Ha tudnád Isten ajándékát!”* Ez az *„Isten ajándéka”* mindaz, amit hiába keresel: a világosság, a szeretet, a boldogság. — Ebben a rövid szóban egy végtelenség rejlik; ez az *„Isten ajándéka”* maga a bennem lakozó Isten; maga Isten, aki megvilágosítja lelkemet és azt mondja neki: én a te Atyád vagyok, te tőlem származol; — én a te életed vagyok, a te igazi életed és én élem azt benned; — én vagyok a te boldogságod; mérhetetlen, örök boldogság az, amit bennem élvezel.

A lélek. — Lehetséges volna ez? A végtelen odaadja magát... a semminek? *„Én magam leszek a te jutalmad, minden mértéket meghaladó jutalom.”*

Ó, én lelkem, fogd át tekintetteddel ezt a látóhatárt, melyet az előbb még olyan aggodalommal kutatnál; tudod immár, honnan jössz és hová mégy: Istentől jössz, az Ő szeretetéből, mely fogant téged,

az Ő mindenhatóságából, mely a semmiből kiemelt téged, az Ő bőkezűségéből, mely jótéteményekkel halmaz el téged. Istenivé lettél: Istenhez mégy, az Ő sorsa vár reád, hogy megoszd Vele azt a boldogságot, mely kielégíti az Ő boldogságvágyának végtelenségét is.

Miután pedig most már tudod, milyen magasságból jöttél és milyen messzire mégy, megértheted, milyennek kell lennie erkölcsi életednek: Istent kell utánoznod, úgy kell élned, ahogy Ő él. Egyébként Isten az Ő prófétái és saját Fia útján kinyilatkoztatta neked határozott formában, minden kötelességedet. Értelmedben többé semmi bizonytalanság, semmi aggodalmas kutatás; ez a világosság ugyanazzal a tulajdonsággal bír, mint a víz: csillapítja a tudás szomjúságát, mely minden emelkedett lelket gyötör.

3. Az eszményi szeretet. — Szegény emberi szív! Olyan szeretetre vágyol, mely nem csal meg; szeretetre, melyben minden törekvésed célra talál; szeretetre, amelynek tárgya nemes, szép, tökéletes;... íme most megtaláltad: Isten az, sőt több mint az. Bármennyire terjeszted szét karodat, Ő mindig nagyobb marad, mint amennyi ölelésedbe fér. Benne nem találsz soha csalárdságot, ürességet, sem pedig bármi visszataszítót. — Igaz, hogy ez a szeretet néha nem fog adni neked semmi érezhetőt, de ez ennek a földi életnek a feltétele, ahol Isten oly közel van hozzánk és mi mégsem láthatjuk Őt; ezzel is érdemünk kincsei gyarapodnak, mert teljesen szabadon, bátor akarat-tal, magasabbrendű értékeléssel szeretjük azt a Lényt, akit tökéletesen jónak, tökéletesen szépnek tudunk és aki szeret bennünket.

Ha megadatik neked, ó én lelkem, hogy néha, mély összeszedettségedben érezd néhány pillanatra, isteni szívének dobogását; ha az árnyékon átszűrődő fényben felfogod szépségének néhány sugarát; ha szíved mélyén hallani véled, amint csöndesen sutto-gja ezt a mindent magában foglaló szót: „Szeretlek”, nem

kívánczol többé a föld örömei után, sőt nem is tudnád élvezni azokat.

Istenem, ha végtelen Szépséged teljességében láthatnálak, olyan szeretetre gyúlnék, hogy élni sem bírnék tovább. De amit *nem látok*, azt *hiszem* s megértem, hogy szeretnem kell Téged, hogy tudlak szeretni, sőt, hogy alapjában véve valóban szeretlek is Téged, akinek jóságát, szépségét és szeretetét a hit felfedi előttem.

4. A végtelen boldogság. — Van-e Uram, a Te ajándékoknak olyan hatalma, hogy be tudja tölteni gyötrő boldogságvágyunkat? Nem, idelent a földön nem tölti be, de megnyugtatta. — Nem tölti be, sőt ellenkezően még magasabbra fokozza a jövő nagyszerű ígéreteivel. Ugyanakkor azonban meg is nyugtatja, mert ezek az ígérek bizonyosak.

A várakozás, a jelenben még nem élvezi ugyan tárgyát, de nem élvezi-e mégis előre a reménység által? . . . Olyan a reménység, mint a hajnal: előrevetett fénysugár az éjszakában; olyan, mint a hazára gondolás a számkivetésben. Isten a reménység által már teljesen betölti boldogságvágyamat; mélabús boldogság ugyan, de mégis fönn tart; támogatásával elégedett szívvel és biztos léptekkel haladok szép jövőm felé. A végtelen boldogság vár reám; érinthetem; az enyém.

Az üdvösség: örök gyönyörűség a végtelenben. Az Írás hol azt mondja róla: „*a gyönyörűség zuhata, mely magával ragad*“, majd meg így írja körül: „*hatalmas és nyugodt óceán, melyben elmerülünk.*“ Mit mondjunk akkor a reménységről? Az a vízcsepp, mely harmat vagy eső alakjában hull ezekből a magasságokból fejünkre. Az örök boldogság előíze, mely már amannak éltető nedvét hordozza magában.

III. JÉZUS, AZ ISTEN AJÁNDÉKA.

1. Mit foglal magában ez a szó. — Jézusom, ne tedd hozzá még ezt is: „*Ha ismernéd, ki az, aki veled beszél...*“, mert hiszen én már régóta ismerlek; én tudom, hogy ez a tökéletes ajándék Te magad vagy.

Isteni Íge, Te Istent hozod le a földre. — Megtestesült Íge, Te ezt az Istent emberségeddel egyesíted. — Emberfia, Te kiterjeszted összes testvéreidre, az emberekre, jogaidat.

Végtelen érdemeidből készítetted nekünk a kegyelemnek azt az élő vizét, mely isteni életet teremt bennünk. Igen, ez az a víz, mely az örök életre szökell, mert az égből száll alá és oda tér vissza.

2. Kétféle szomjúság. — És Te azt mondod Jézusom: „*Aki abból iszik, nem szomjazik többé.*“ Kétféle szomjúság van; egyik az, amely gyötör és megöl: ez a gonosz szomjúság, a beteges szomjúság, a lázas élvezetek szomjúsága, a vagyon szomjúsága és a hiúságoké. — Aki abból a vízből iszik, amelyet Te adsz Uram, az ezt a szomjúságot nem érzi többé. A világosság, a reménység és a szeretet élő forrást fakasztanak a lelkében, melyből kedvére olthatja szomját mindig. Vannak, akik csak úgy futtában merítenek belőle, annyit, amennyi elég ahhoz, hogy éljenek: ezek a közönséges keresztények. Mások hosszú, nagy kortyokban isznak belőle: ezek a bensőséges, buzgó lelkek... És ezek továbbra is, mindig szomjaznak, azzal az egészséges, gyönyörűségi szomjúsággal, mely megszorozza élvezetüket.

3. Kérések és ígérek. — Jézusom, alakítsd ki bennem ezt az isteni lelket, mely már idelent csodál, imád és dicsér Téged. — Öntsd szívembe a lelkek szeretetét és a szenvedés szeretetét. Tedd, hogy ezek az érzelmeim mind tiszták és minden önzéstől mentesek legyenek, mert én meg akarlak enyhíteni Téged.

Én érzem a földi dolgok ürességét. Ennek az életnek a nyomorúságai reám nehezednek és lenyomnak.

Szomorú vagyok. — „*Miért vagy szomorú én lelkem, miért zavarodik meg a szíved? Bizzál a te Uradban.*“ Hallgasd csak, amint Jézus ismétli neked, igen, neked, ezeket a szavakat: „*Aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, nem szomjazik többé.*“ Ó, adj nekem az igazságnak, szeretetnek és reménységnek ebből a vízből! Hogy az lelkemben, életemben hatalmas forrást fakasszon, mely, miután az égből szállott alá, oda vezessen engem vissza!

61. ELMÉLKEDÉS.

I. FEDD FEL ÉLETEDET.

A Megváltónak a samariai asszonyhoz intézett további szavain gyorsabban haladunk át, mert azok kevésbé felelnek meg célunknak, vagyis annak, hogy jobban, mélyebben megismerjük Jézust magát; miután azonban nagyon hasznosak lehetnek egynémely lélek számára, röviden felvetünk néhány elmélkedésre alkalmas gondolatot.

1. A felszólítás. — Gondolj a megfélemlítő felszólításra: „*Menj, küldd ide uradat*“, és a váratlanul rázúduló szavak súlya alatt megroskadó asszonyra. Ez az ütés kegyelem volt, mégpedig döntőerejű kegyelem. — Jézus szigorúsága mindig javunkra válik. — Mikor baráti hívására közönyösek vagy süketek maradunk, a bírói tekintély hangján szól hozzánk.

Ha azok közé a lelkek közé tartozol, akik részesülnek a hitről szóló oktatásokban, de nem értik meg azokat; ha a jámbor könyvek, melyeket olvasol, a szentbeszédek, melyeket hallassz, nem ébresztik fel vágyadat a Jézus kínálta élő víz után, képzeld magad elé az akkori jelenetet, mely most egyenesen számodra ismétlődik.

Az Úr Jézus fölkel helyéről; szemben áll veled; hallgasd megindító szavait: „*Fedd fel életedet . . . milyen a múltad? milyen a lelked állapota most?* —

Ha multad súlyos volt, talán csúf is; ha a szégyenletes bűnöket újra meg újra szégyenletes bukások követték, mit cselekedtél, hogy jóvátedd azokat? Adóságaid egyre szaporodnak, érzéketlenséged fokozódik és te mégis gondtalanul folytatod életedet... Igaz, ebből a multból semmi sem látszik arcon; de Isten látja azt szívedben, mert a bánat könnyei még nem mosták ki onnan... Lelked félhomályában saját szemed már alig veszi ki és a szíved nem nyugtalankodik miatta. — Ezt a szomorú multat kell felfedned.

Képzeld magad elé bizonyos személyeket, akik hallgatnak téged, s mondd el előttük hangosan gyónásodat. — Bizonyosan egészen másnak gondolnak és becsülnék téged. Nézd meglepetésüket, talán megütközésüket, megvetésüket... Az a meleg baráti viszony, mely eddig összefűzött benneteket s neked örömet adott, most kétségkívül megszakad; vége a hitlennek, melyben eddig véleményedet, kérésedet részesítették.

Hová menj? Kihez fordulj? — Lásd, szegény lélek, nem marad senkid, egyedül csak Jézus; de Ő mindent visszaadhat neked; Ő mindent eltörölhet, mindent jóvátehet. — Csak Ő szeret annyira, mintha mindent elfelejtene. „*Ha tudnád Isten ajándékát!*” Ime, Ő maga ajánlja fel neked a vizet, mely mindent lemos, a vizet, mely visszaadja az életet, a vizet, mely az Ő szeretete, az a szeretet, mely szívéből szívedbe árad, hogy ott mindent megtisztító isteni forrást fakasszon.

2. A vallomás. — Jézus lábai elé vetem magam; — odavetem összes bűneimet is. — Könyörgő, bizoniotelti pillantást vetek Reá. — Arcáról nagy jóságot olvasok le, jóságot, mely úgy árad szét körülötte, mint fehér fény az éjtszaka sötéttségében. — Bocsánatát kérem. — Mélyen megalázkodom. — Bűneim nincsenek többé és ha Jézus mégis szemem előtt hagyja azokat, csak azért teszi ezt, hogy emlékeztessen rá, mivel tartozom az Ő könyörületességének, hogy megismertessen velem egy olyan szeretetet, melyet az em-

berek nem értenek meg, s egy olyan tiszteletet, melyet megvonnak gyakran még olyanoktól is, akik kevésbé vétkesek, mint ők maguk. — Milyen jó megnyugodni ebben a szeretetben! — Hatása alatt milyen hála ébred bennem! Hogy odavonz magához ez az egyedülvaló jóság!

3. Ne állapodjunk meg itt. — Keressük, mivel szerezhetnénk örömet Jézusnak: azzal, hogy szeressem és megszerettessem Őt; — hogy megőrizzem tisztán a lelkemet; — hogy megtagadjam magamat Ő-érette. — Vigasztalására is lehetek. Ő megengedi, sőt felhív rá. Ugyan melyikünk volna hajlandó barátjául fogadni egy megvetésreméltó embert, aki felől még a jövőben sem lehetünk biztosak? . . . S lám, Jézus ezt teszi velem!

62. ELMÉLKEDÉS.

II. LÉLEKBEN ÉS IGAZSÁGBAN.

1. Lélekben. — Nézzük a szamariai asszonyt, amint a Garizim-hegyére mutat és azt mondja: „*A mi atyáink ezen a hegyen imádták Istent, ti, zsidók pedig azt mondjátok, hogy Jeruzsálem az a hely, ahol imádni kell.*” — Majd Jézust nézzük, amint kitarja karját a látóhatár felé és így felel: „*Hidd el nekem asszony, hogy eljött az óra, mikor Isten nem ezen a hegyen, sem pedig Jeruzsálemben akarja fogadni az emberek imádatát, hanem olyan igazi imádókat keres, akik lélekben és igazságban imádják Őt.*”

Jézus karlejtése az egész mindenségre mutat és úgy látszik, szava nem csupán a hamis templomokat akarja elsöpörni a földről, hanem minden elfogult, szűk látókörű istentiszteletet is. Isten tiszteletének úgy kell szétterjednie mindenfelé, mint a világosság-nak. Isten mindenütt jelen van, mindenütt egyformán nagy és imádásraméltó. — Ahogy teljesen benne van abban a mérhetetlenségben, melyet a csillagok milliói

futnak át, éppúgy áthatja azt a legkisebb porszemet is, melyet lábam tapos. — A közönséges, kicsinyes felfogásnak teljes felborítása ez.

Isten szellem. Mi, akik főként anyagból állunk, éppoly képtelenek vagyunk megérteni, mint látni Őt. — Mikor nagyságának mértékéül a tér határtalanságát jelöljük meg, kicsinyítjük, mert Ő végtelen; s mikor egy porszembe zárjuk, ezzel viszont nem tudjuk kisebbsé tenni Őt, mert abban is éppoly végtelen. Számára az anyag nem tér, mely körülzárhatja: — minden Őben van, minden érintkezésben áll Vele, akár csak a szivacs a tengerben. Ő betölti párás látóhatárunkat; reánk ragyog a napfényben és fölénk borul az égboltozatban.

Tehát mindenütt, minden lényben, önmagamban is megtalálhatlak és imádkhatlak Téged, Istenem! — Így veszi át ismét az ember eredeti szerepét a természetben: Ádám azért teremtetett, hogy a természet hangja és dicsérete legyen. Az igazi imádókban újra-éled és folytatódik ez a hang. — A zsidók elfajult formalizmusa így megdől. Az emberiség felszabadult. Leomlott minden mesterséges korlát, mely Isten és a lelkek között állt. — A lelkek bármikor és bárhol Hozzá mehetnek; és Benne Atyára találhatnak.

2. Igazságban. — Ime, Isten tisztelete *lélekben*. De mit jelent ez a szó: *igazságban*? — A zsidó istentisztelet csak kép volt, míg az új, maga a valóság. A felajánlott áldozatok csak sejtették a nagy, az egyetlen áldozatot, mely Istennek bűneinkért megfelelő elégtételt és nagyságához méltó dicséretet képes adni. Az oltárokon folyó vérben Isten kegyessége képletesen azt a vért látta, mely majd egykor a Kálvárián folyik, és a jóillatok oltáráról fölszálló tömjénfelhőkben előre élvezte Jézus imádatát; először személyes imádatát, majd később az idők folyamán, az Ő nagy misztikus testéből felszálló megszámlálhatatlan imádatát.

Elvonult akkor szeme előtt az Eucharistia csodás látomása is, amit a próféta így ír le: „*Napkelettől*

napnyugtáig nagy az én nevem a nemzetek között. Mindenütt áldozati oltárt állítanak és az ostya, melyet felajánlanak nekem, egészen tiszta."

A templom egyetlen voltának vége; Jézus testének és vérének valóságos jelenléte megszámlálhatatlan sokaságú templomot hívott létre, mely valamennyi ugyanazt az Istent őrzi, mint imádót és ugyanakkor imádottat. A föld minden pontján, völgyekben éppúgy, mint magaslatokon, városok közepén éppúgy, mint puszták mélyén, ugyanaz az áldozat mutatatik be.

Isten ilymódon látszólag megosztotta magát, de azért nem kisebbedett; megsokszorozta felfogható jelenlétét; a vadak kunyhójában felállított oltár nem zárja be Őt, viszont a legpompásabb épület sem tud külső hódolatnál egyebet hozzáadni Annak dicsőségéhez, akinek befogadására még az egek sem elégségesek.

3. Az egész mindenség által. — Figyeljük meg Jézus mozdulatát, mely végigfutja a látóhatárt. — Hatalmas, széles mozdulat: Jézus birtokába veszi azzal az egész mindenséget; — de ez a mozdulat rombol is: mintha hirtelen ledöntené az összes hamis templomokat; — ugyanakkor azonban a Magvető mozdulata is: Jézus magot szór mindenfelé, s abból a mi templomaink nőnek ki, magasba nyúló tornyaikkal, hogy följuttassák Hozzá dicsőítéseinket.

Csodáljuk meg ezt az egyszerűségében oly nagy és titokzatosságában oly meglepő jelenetet. — Mélységes hódolattal tekintünk fel Krisztusra. — Üdvözljük Őt és mondjunk köszönetet Neki. — Kétségtelen, hogy az Eucharistiát megjövendölő próféták nem ismerték tisztán fel azt; kétségtelen az is, hogy Jézusnak e mozdulatában a szamariai asszony nem látta meg azt, amit mi látunk... Örvendjünk, hogy Jézus bizalmasai lehetünk, akik többet ismerünk titkaiból... Érzelmek, áhítatgyakorlataink és egész életünk szolgáljanak bizonyságul arra, hogy valóban megértettük ezeket a nagy dolgokat.

III. „A MESSIÁS, A KRISZTUS ÉN VAGYOK, AKI VELED BESZÉLEK.”

Az elmélkedésben járatos lelkek, ebben a néhány szóban erős és édes benyomások bővizű forrására találnak.

Ott térdelek ismét Jézus előtt, Tőle alig néhány lépésnyire. — Nézem tartását, arcát. — Magamon érzem tekintetét és a nagy csendben hallom, amint lassan, hangsúlyozottan mondja: „*A Messiás, a Krisztus én vagyok, aki veled beszélek.*”

Vegyük elmélkedve sorra e szavak mindegyikét.

1. Ó Messiás, Isten küldötte, Te láttad nagy nyomorúságomat és szíved könyörületre indult irántam. — Hallottad vágyódásom hívó szavát és eljöttél, hogy fölemeld lanyhaságban vonszolt életemet. — Te nem ama küldöttek közül való vagy, akik megmutatják az utat s azután eltávoznak. Te hűséges társunk maradsz az úton mindvégig...

Ó Krisztus, az Úr fölkentje, tisztaságból és szentségből való Lény, eljöttél, hogy megszenteld lelkemet, hogy Isten templomává, a tisztaság és szentség templomává, vagyis olyanná alakítsd azt, amilyen a Tied. — Foglald hát el lelkemben a legnagyobb helyet; és add, hogy amit meghagysz belőle azok számára, akiket szeretnem kell, az is egészen megteljen Veled. — Benned szeretni annyi, mint sokkal erősebben, sokkal édesebben szeretni.

2. „Én vagyok!” — Ezt a két szót kell hallanom reggelenként, ébredésemkor, mert Te valóban ott vagy, Jézusom. — A Te rajtam nyugvó pillantásodat kell magam elé idéznem, mikor megkezdem imádságomat. — A Te valóságos jelenlétedet kell élenként átéreznem a Tabernákulum előtt, kiváltképen azonban a szentáldozásnál.

„Én vagyok!” — Ezt kell hallanom napi munkáim közben, szobám csendjében, minden utamon. —

„*En vagyok!*” — Igen, tudom, Te mindig ott vagy mellettem és mindig egyformán, csodálatosan jó vagy. Tekinteted mindig követ engem és várja, mikor találkozhatik az enyémmel . . . Ó, milyen zavar fog el, ha erre gondolok!

3. „**En, aki veled beszélek.**” Vannak lelkek, akikhez beszélsz, ó Jézusom és akik hallanak Téged. Itt nem azokról a kinyilatkoztatásszerű közlésekről, elragadtatásokról van szó, amelyek ritkák és amelyeket én nem ígylek, mert szívesen maradok meg kicsiny, egyszerű léleknek; de Te olyan sokféle módon tudsz szólni lelkünkhöz: egy-egy megvilágítás, benyomás, üdvös vágy útján . . . Te szólsz hozzánk, mikor lelkünk édes pihenést érez az imában, vagy amikor fellángol bennünk a buzgóság, hogy a lelkekben keressünk Téged . . . Ő add, hogy meghalljam ezt a hangot, melyet annyira elnyom a sok földi láрма, hogy az én szomorú figyelmetlenségem nem képes fel-fogni azt.

— Maradjunk a lelkünkben ébredő bánkódó zavar hatása alatt: milyen következtelen és hálátlan vagyok! — Megalázkodom: milyen szegény, tökéletlen lény vagyok! — Elnézó könyörületet kérek: úgy szeretnék mégis melletted élni, ó Jézusom! — Mit szándékozom tenni, hogy ezentúl meghalljam, amikor azt mondod nekem: „*En vagyok a Messiás, a Krisztus, én, aki veled beszélek!*” — A mai nap folyamán sokszor magam elé képzelem ezt a jelenetet.

64. ELMÉLKEDÉS.

I. JÉZUS TÁPLÁLÉKA.

Esti előkészület. — Most még ennek a megindító jelenetnek a végéről kell elmélkednünk, mely megsejteti velünk, milyen messzire megy Jézus szeretete a lelkek iránt . . . Ez a szeretet az Ő tápláléka; arra az eledelre, amit tanítványai tesznek eléje, egyetlen pil-

lantást sem vet. — Ez a szeretet, az Ő öröme és ez az öröm árad szét arcán, mikor a városból a szamariabeliek nagy tömegét látja közeledni.

Jusson eszünkbe, hogy ez a szeretet Jézus Szívében ma is ugyanaz; jusson eszünkbe, hogy ez a szeretet, mely most olyan gyönyörűségét találja a feléje közeledő tömegben, milyen mély megilletődéssel látta az imént, az egyedül érkező bűnös asszonyt . . . Milyen bizalmat keltő kép ez számunkra, mindegyikünk számára, még a legméltatlanabb lelket sem véve ki!

Mi nem hiszünk eléggé ebben a szeretetben, mely pedig oly nagy, hogy magába képes ölelni az egész világot és a maga teljességében oda tudja adni magát külön-külön mindegyikünknek . . . Ő én lelkem, hogy e tekintetben minden kétely megszűnjék benned, gondolj a szentáldozásra. Adhatta volna-e Jézus ennél megragadóbb bizonyosságát annak, hogy szeretete kiterjed mindnyájunkra és megoszlás nélkül sajátja lesz külön-külön mindenkinek?

Nem egyenes felszólítás, mégpedig hatalmas felszólítás-e ez hozzánk, hogy lépünk ki végre önzésünk-ből, még a pusztán szellemiből is, és egyesüljünk Jézussal egy olyan buzgóságban, mely szintén kiterjedhet az egész világra, de ugyanakkor leereszkedik egyetlen lélekhez is . . . Jézus irántam való szeretete viszonzásaképen elvárja buzgóságomat a lelkek szolgálatában.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — A hely már jól ismert előttünk; képzeljük most el magát a jelenetet. — A szamariai asszony a város felé siet. — A tanítványok megérkeztek Jákob kútjához. — Az isteni Mester áll, arca tűzben ég, tekintete szemlélődésbe merült.

1. A tanítványok érzelmei. — Mindenekelőtt megfigyelem, milyen nagy tisztelettel és gyöngéd szeretettel viseltetnek a tanítványok jósaágos Mesterük iránt.

A zsidóknak szigorúan tilos volt nyilvánosan asszonnyal beszélni; még a férjnek sem feleségével: sze-

mükben a nő alacsonyabbrendű lény volt. — Meglepő, különös dolog volt tehát, hogy Jézus, aki oly nagy, aki maga a Messiás, egy asszonnyal beszél! — Hogy meglepődhettek a tanítványok, s milyen mély tisztelet-ről tanúskodik tartózkodó viselkedésük. „*Csodálkozásnak* — mondja az Evangélium — *mindazonáltal senki sem kérdezé: miért beszélsz vele?*” Bizonyára fontos oka van rá, gondolták: ez a tisztelet természetes megnyilatkozása. Milyen csodálatraméltó volt ez az ok! Ha a tanítványok ismerték volna azt, csodálkozásuk még sokkal nagyobb és egészen másfajta lett volna.

Igy kell viselkednünk nekünk is, ha különösnek találjuk Isten eljárását az emberekkel vagy magával az Egyházzal szemben. Ez a tartózkodó magatartás nemcsak kötelességünk, hanem több annál: föltétlen bizalmunk tanújele. Ez a bizalom pedig dicsőíti Istent és nekünk békességet ad.

A tanítványok különböző élelmiszereket hoztak magukkal a városból s azokat Jézus lábai elé téve, így szóltak: „*Mester, egyél, szükséged van rá . . .*” Olyan alázatosan, olyan aggódo szorgoskodással és szeretettel kéri. Ahogy otthagyták Mesterüket a kút kávéján ülve, nagyon fáradt volt; a táplálék felüdítené kissé, — gondolják; nyugtalanok és elszomorodnak.

2. Jézus tápláléka. — Jézus egyetlen pillantást sem vet ezekre az ételekre: tekintete teljesen a láthatatlanba mélyed. Látszik, hogy idegen számára minden, ami körülötte történik . . . „*Ó, — mondja végül — nekem olyan eledelem van, amelyről ti nem tudtok.*” — És mikor látja, hogy a tanítványok tanakodnak egymás között, vajjon nem kapott-e máshonnét valami ennivalót, hozzáteszi: „*Az én eledelem az, hogy Atyám akaratát teljesítsem és az Ő művén munkálkodjam.*”

E szavakkal Jézus lelke legbensőjét fedi fel. Minden élőlénynek táplálékra van szüksége és éhezi azt. Jézus tápláléka Atyjának akarata, tetszése, megelégedése; s mindez egy műben valósul meg, mely nem más, mint: megmenteni, fölemelni, istenivé tenni a lelkeket és végül Istennek adni őket, hogy Az általuk

dicsőíttessék. Ez Jézus egyetlen vágya; ez az Ő csillapíthatatlan éhsége.

3. Mit ajánlhatok fel én? — A Te éhséged tehát Jézusom, a szeretet Atyád iránt és ebben a szeretetben: szeretet a lelkek iránt, minden lélek iránt. Itt is elmondhatom tehát, hogy az én lelkemre gondoltál; éhezted mindarra, amit én ajánlhatok fel Istennek: a földiektől való elszakadásomra, mely teljesen átad Neki; buzgóságomra, mely lábai elé veti összes érzéseimet; életem szentségére, mely dicsőíti Őt.

De éhezted Irántad való szeretetemre is. Hiszen olyan csodálatraméltó, olyan nagy és olyan szép vagy emberi alakodban, hogy szívem szinte el szeretné hagyni testi hüvelyét, hogy Hozzád mehessen... Te pedig karodba veszel, mint a megtalált juhot és Atyádhoz viszel, hogy Nála mindannyian együtt legyünk, mert hiszen ez a Te műved célja.

Ó Jézusom, az a szeretet, amely éhezik, nagy szeretet. És Te Jézusom, engem, az én lelkemet éhezted, s megvetsz minden más eledelt. Ó, milyen boldog lennék, ha csillapítani tudnám ezt az éhségedet! — Ó mondd meg, azok között az elegek között, amelyek rendelkezésemre állanak, melyiket szereted legjobban? — Mintha hallanám, amint így felelsz: nem-sokára megtudod.

65. ELMÉLKEDÉS.

II. SZOMORÚSÁG ÉS ÖRÖM.

1. A sárguló vetés. — Hosszú percek múlnak el. Jézus tekintete az alant elterülő városon pihen. Szeme most hirtelen felragyog. Észrevette, hogy nagy tömeg közeledik sietve feléje. A samariabeliek azok, akik az asszony hívására jönnek: „*Jertek, lássátok azt az embert, ki elmondott nekem mindent, amit cselekedtem; vajjon nem ő-e a Krisztus?*” És az emberek már jönnek is, a zöldülő vetés között.

Zöldülő gabona, a jövő szép aratása, te vagy a föld öröme és Jézust egy másik szép vetésre emlékeztetted, arra, amely az ég öröme.

Tanítványaihoz fordul és ellágyul a hangja, mikor mondja: „*Nemde, ti azt mondjátok, hogy még négy hónap és eljön az aratás? Ime, én mondom nektek: Emeljétek fel szemeiteket és nézzétek a szántóföldeket; már fehérek az aratásra. Ti boldogabbak vagytok, mint Atyáitok, akik elvetették a magot; ti csak be mentek az érett kalászosok közé, hogy leszedjétek azokat. Igaz ugyan, hogy ugyanaz a jutalma annak, aki vet és annak, aki összegyűjti a termést.*”

2. Kevés az arató. — Az isteni Mesternek ezek a szavai előhírnökei annak a csodálatos megmozdulásnak, mely Galileából óriási tömegeket sodor Feléje. — A Sichem városa felől közeledők az ébredés első jelzői; — de jelentőségük sokkal távolabbra ható, a világ minden népének szól. Jézus minden országban, minden nemzedékben elismétli majd tanítványainak: „*Emeljétek fel szemeiteket, a vetés már érett az aratásra*“, és gyakran szomorúan teszi majd hozzá: „*Az aratás bőséges, de milyen kevés az arató!*”

Ezek az aratók nemcsak a papok és szerzetesek. Minden keresztény lélek meghívatott, mértéke szerint, erre a tisztségre. Mi ez a mérték? Szeretetének a mértéke. Akinek nagy a szeretete, az megfosztja magát mindentől, amitől csak lehet, hogy szabad legyen; aztán fogja a sarlót és belép a szeretetművek hatalmas vetésébe. — Akinek nagy a szeretete, de bizonyos kötelékek visszatartják, az imáival, adományaival és áldozataival siet az aratók segítségére. Hol van olyan lélek, amelyiknek ne nyílnék alkalmak környezetében a kalászszedésre, tapintatos cselekvéssel, még nagyobb óvatosságot igénylő szigorúsággal, leghatásosabban pedig saját erényeivel.

Nem halljuk-e napjainkban is a Jézus Szívéből feltörő panaszt: „*Nagyon kevés az arató*”? Szerezzünk Jézusnak papokat, buzgó és szent papokat, minél nagyobb számban, hogy így betöltsük azokat a nagy hiá-

nyokat, melyeket korunk különféle, súlyos szerencsétlenségei idéztek elő.

66. ELMÉLKEDÉS.

III. JÉZUS VONZÓEREJE.

1. A szamariai asszony megtérése. — A szamariánusok kérték Jézust, menjen le hozzájuk és Ő a vendégük maradt két napig. Az asszonynak pedig azt mondták: „*Most már nincs szükségünk a te tanúskodásodra: miután magunk hallottuk a Mestert, hisszük, hogy valóban Ő a világ Megváltója.*” — A világ Megváltója! Tehát nem csupán próféta, nem is egyszerűen a Messiás! Csodáljuk meg hitük mélységét.

Olyan békességes, olyan kedves mindez: Jézust ismerik, szeretik, tisztelik. Szinte magától megy az egész; az Üdvözítő minden erőfeszítés nélkül foglalja el ennek a befogadására kész népnek a szívét, mint ahogy a napfény elárasztja a nyílt síkságot.

Szegődjünk nyomába, kövessük azokba a házakba, ahová meghívják, nézzük, milyen nagy szeretettel engedi magához a gyermekeket, hallgassuk meg a tömeghez intézett beszédeit s figyeljük meg, mint folytat egyes lelkekkel külön, meghittebb beszélgetést. Milyen vonzó, milyen szeretetreméltó lehetett, mikor így kiárasztotta rájuk bizalmát! Hogy követhették Őt mindenüvé, hogy figyelhették minden mozdulatát! . . . Ó, ha én is ott lehettem volna! . . . De hiszen Ő reám gondolt akkor is! Olyan készségesen, olyan tanulékony engedelmességgel kell hát fogadnom Őt, s úgy kell viselkednem Vele szemben, mint ez a nép.

Ezekből a szavakból: „*Miután hallottuk, hiszünk*”, két olyan tanulságot meríthetünk, melyekről már előbb elméltünk: A hitnek és a jámborságnak a forrását Jézusban találjuk meg.

2. A hitnek mindenesetre megvannak a maga szilárd bizonyosságai. Némely léleknek szüksége van rájuk,

hogy így elkerülhesse az akadályul szolgáló előítéleteket. De maga a hit indulata Jézus szemléléséből fakad: az Ő erkölcsi szépsége hasonlíthatatlan; legegyszerűbb szava is mély benyomást tesz; Szíve pedig, ez a nagy Szív, mely átsugárzik mindenre, lefegyverez minden ellenvetést: az ember szeret és hisz. — Egy pillanatra úgy tűnik, mintha ez a helyes sorrend felborítása volna. Holott éppenséggel nem az. Pascal szerint: a szívnek olyan indokai vannak, amelyeket az ész nem ért meg...^{*} E titokzatos okok között tegyük mindjárt első helyre a kegyelmet, mely szelíd erőszakkal nógatja a jóindulatú, de kételkedő lelket.

3. Az erénynek, a jámborságnak is megvannak a maga sajátos indokai és hagyományos eszközei. Bizonyos, hogy ezeket sem szabad elhanyagolnunk, de semmiesetre sem támaszkodhatunk rájuk olyan biztonsággal, mint arra az egyszerű és könnyű gyakorlatra, mely Jézus szemlélésében áll. És ez természetes is, mert minden keresztény erénynek, minden jámborságnak gyökere a szeretet. Az ész támogathatja ugyan okaival a szeretetet (amilyen pl. Isten jogainak ismerete) és az ilyen komoly és gyakorlati szeretet elégséges is; erőfeszítéseket tesz, hogy előbbre juthasson és ez az erőfeszítés mindenesetre érdemszerző; de hideg marad és többé-kevésbé számító. — Amint azonban megjelenik szemünk előtt a szépség; amint valami igazán mély gyöngédség hatása alá kerülünk; amint egy vonzó egyéniség hajlik felénk, a szívünk többé már nem a mienk. Egyszerre megérzések ébrednek bennünk, amelyeknek a létezését nem is sejtettük; gyöngédségek, melyeket eddig nem ismertünk; nagylelkúségek, melyek minden áldozatra készek...

Ó Jézusom, aki önmagadban megvalósítod, sőt messze túlhaladod ezt az eszményt, mutasd meg magadat nekem és minden jámbor léleknek. Menj előttünk és uralkodj! Mi utánad sietünk isteni illatod nyo-

^{*} *Jegyzet.* A francia eredetiben ez szójáték: le coeur a des raisons, que la raison ne comprend pas...

mán, mely átjárja minden cselekedetedet, minden szavadat, egész viselkedésedet és a Veled való meghittségben rejlő minden titkos kegyet.

VISSZATÉRÉS GALILEÁBA.

Jegyzet. — Jézus ezidőtájt még nem kötötte volt határozottan magához tanítványait és Judeában való, meglehetősen hosszú tartózkodása alatt, sokan csatlakoztak Hozzá. Voltak, akik csak néhány napig követték s azután visszatértek rendes foglalkozásukhoz; mások csak addig voltak Vele, míg helységükben, városkájukban tartózkodott. Mikor Szamariából visszatért Galileába, ez utóbbiak hazatértek családjukhoz. Jézus nem tartóztatta őket, mert tudta, hogy néhány nap múlva, mikor Názáretbe megy, olyan megaláztatásban lesz része, melyet hitük még nem bírna el.

Ez idő alatt folytatta előkészítő munkásságát csodáival és beszédeivel. Azt mondotta: „Az idő betelt, tartsatok bűnbánatot és készüljetek elő a jó hírre.” Különösen a zsinagógákban hallatta szavát s nem-sokára Názáretben is; oda követjük Őt, ezért jó lesz némi fogalmat alkotnunk ezekről a helyiségekről és az ott tartott összejövetelek menetéről.

„Ezek a zsinagógák, a templomtól különböző helyiségek voltak. A templom a papok helye volt, teljesen Isten tiszteletére szentelt épület, melyben az áldozatot mutatták be. Egyetlenegy volt, a jeruzsálemi, melyet még Salamon építtetett; azóta azonban már többiben újraépült, utoljára a nagy Heródes alatt. — A zsinagógák ellenben egyszerűen csak a nyilvános összejövetelekre szánt házak voltak, ahol a Törvényt olvasták és imádkoztak. Ez az írástudók és rabbik helye volt.

Eredetük a babiloni számkivetés idejére nyúlik vissza, az V. századba Kr. e. Miután a zsidók ismét visszatérhettek hazájukba, Ezdrás, a nemzeti újjászületés nagy szervezője szükségesnek látta felújítani a nép vallásos nevelését. E célra külön épületeket emeltetett, ahol a hívek időnkint összegyűltek, hogy meghallgassák a tanításokat, melyek kötelességeikre emlékeztették őket, s hogy megújuljanak Isten iránti hűségükben.

A keresztény korszak kezdetéig ezeknek a helyiségeknek a

száma igen jelentékenyre emelkedett. Már tíz tag együttléte elég-séges volt egy külön zsinagóga alakítására. Magában Jeruzsálem városában mintegy négy-ötszáz volt. Minden utcának, minden testületnek, sőt majdnem minden családnak megvolt a maga saját zsinagógája. A többi városokban is volt egynéhány, bár sokkal kevesebb. Talált belőlük az ember még a legkisebb falvakban is.

Az épület általában egy a körülményeknek megfelelő kisebb vagy nagyobb négyszögletű teremből állott, előtte oszlopcsarnokkal. A teremben padok voltak, melyben az első, fizetett helyeket a fontosabb személyiségek foglalták el. Valamivel emeltebb helyen a legfontosabb bútor, a *tébah* állott, egy szekrényféle, mely a kéziratokat és szent könyveket zárta magába. A *tébah* mindig Jeruzsálem felé volt állítva s a templomkárpit mintájára függőny takarta el.

A hívek naponta a zsinagógában végezhatték el reggeli, déli és esti imáikat. A főistentisztelet azonban szombaton, vagyis a sabbat napján volt. Ez imával kezdődött és az elnök felszólíthatta a jelenlévők bármelyikét a bevezető imádság elmondására.

Ima után következett a Thora, vagyis a Törvény olvasása. (A könyvek ebben az időben még nem egybefűzött lapokból állottak, hanem egy hosszú pergamentlapból, melynek mind a két vége botra volt erősítve, s azon tekerték föl vagy le, az olvasás szerint.)

A bibliai szöveg részekre volt osztva. E legfőbb gyakorlat végeztével ugyanaz, aki a bevezető imát mondta, a prófétákból olvasott fel egy részt. Minden verset azonnal lefordítottak az eredeti héber nyelvből az általában használatos arámi vagy görög nyelvre. A fordítást rendszerint valami szentbeszéd féle, vagy legalább rövid szóbeli magyarázat követte. Végül a befejező áldás következett, mely után a gyülekezet szétoszlott."

(Lepin után.)

67. ELMÉLKEDÉS.

JÉZUST KIŰZIK NÁZÁRETBŐL.

Esti előkészület. — Miért nem megy Jézus Szamariából visszatérőben mindjárt Názáretbe? Azért, mert jól tudja, milyen kedvezőtlen iránta az Ő szűkebb hazájának a hangulata. Saját szavai szerint: „*Egy próféta sem kedves a maga hazájában.*” Mindazonáltal elébe megy ennek a megpróbáltatásnak is, de csak később, miután a környéken elvetette már tanait és újabb

csodákkal erősítette meg küldetését: mindennek a híre akkorra már feljut a síkságról Názáret zöldelő hal-maira. Azt akarja, hogy előrelátott rosszindulatú fogadtatásának semmi mentsége se legyen.

Miért teszi ki hát magát ennek a rosszindulatnak? Azért, mert mielőtt megkezdene apostolkodásának termékeny időszakát, előbb még egy új keresztséget akar fölvenni, egy sokkal fájdalmasabbat és hatalmasabbat, mint amilyen a bűnbánaté volt: a megaláztatás keresztségét. Ott keresi azt, ahol a lealacsonyítás a legnagyobb és a csalódás a legérzékenyebb, övéi között, saját hazájában. — Nem elégszik meg a szinte semmibevesző félrevonulásnak az alázatosságával, melyet olyan hosszú ideig gyakorolt ott, hozzá akarja adni a kegyetlen megvettetés gyalázatának alázatosságát is... Ez lesz az Ő fölvatása hivatására; ugyanez lesz az Egyháznak, valamint a jövő szentjeinek sorsa is.

Csodálatraméltó bölcseség! Mérhetetlen jóság! Példája világosságunk, támaszunk, vigasztalásunk marad mindenkorra... és Ő tudja ezt.

Ime, erről a tárgyról elmélkedem holnap; nagy tanulságokat merítek majd belőle és ha saját életemben nem talállok hasonló megpróbáltatásokra, tekintetemet az Egyházra fordítom, s az ellene irányuló, folyton megújuló üldöztetések láttára megtelik a lelkem megnyugvással, bizalommal, büszkeséggel... Milyen előrelátó és milyen jó is voltál Te, Jézusom.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Magam elé képezem a názáreti kicsiny zsinagógát; látom a négyszögletű termet, — a Tébah-t és a pergament tekercset — a kis emelvényt a beszélő számára — s végül a hallgatókkal telt padokat.

Kérem a kegyelmet, hogy megértsem Jézus érzelmeit, hogy csodáljam és szeressem Őt s köszönetet mondjak Neki.

1. Jézus Izaiásból olvas. — Figyeljük meg a tör-

ténéseket. Már elmondták az imákat; felolvastak néhány verset a törvényből is; most felnyitják a Próféták könyvét; vajjon ki tartja a magyarázatot?... Jézus szerényen és méltóságteljesen felemelkedik helyéről és szót kér. Kíváncsian, de egyúttal némi bizalmatlansággal is tekintenek Rá; azt mondják: Csakugyan ő az. Semmit sem változott; nincs rajta semmi különleges. Az hírlik róla, hogy szépen beszél, sőt egyenesen prófétának hirdeti magát. De hiszen nem visel magán semmi isteni jelt! Mikor Mózes lejött a Sinai-hegyről, a homloka fényben ragyogott... várjuk meg, mi lesz.

Míg a hallgatóságot ezek a gondolatok foglalkoztatják, Jézus kezébe veszi a könyvet és pillantása ezekre a sorokra esik: „Az Úr *Lelke énrajtam, azért kent fel engem; elküldött engem örömhírt vinni a szegényeknek, meggyógyítani a töredelmes szívűeket, szabadulást hirdetni a foglyoknak és látást a vakoknak, szabadon bocsátani a megtörteket, hirdetni az Úr kedves esztendejét.*”*

Milyen csodálatosan megfelelő szöveg, éppen az előtte fekvő helyen!... Jézus szerepének milyen nagy-szerű megvilágítása!

2. A jóslat Jézusban teljesül. — A jelenet főn-ségesen megkapó. Jézus megáll. Nagy csend várja szava-
vait... És Ő erőteljes, nyugodt hangon ezt az ünnepé-
lyes kijelentést teszi: „*Ma teljesedett be ez az írás...*”
A csend még mélyebbre válik és Jézus, sorra véve min-
den részletet, elmondja, miként szállott reá a Jordán
mellett, János szemeláttára Isten Lelke, hogyan hir-
deti azóta mindenütt a jó hírt, közben betegeket gyó-
gyítva, fölemelve a bűnösöket, támogatva a gyöngéket
és kijelentve nem csupán egy jubileumi évet, mely-

* A minden ötvenedik esztendőben ismétlődő nagy jubileumi
évről van itt szó. Ilyenkor minden idegenkézre került tulajdont
vissza kellett juttatni eredeti birtokosához; a művelés nélkül
maradt földek, a termények és gyümölcsök a szűkölködők ren-
delkezésére állottak.

ben minden jog visszaadatik ötven esztendőre, hanem az emberiség teljes fölszabadítását mindenkorra...

Allapodjunk meg itt kissé, hogy megcsodálhassuk a mi Jézusunkat. Tartása csupa méltóság, arckifejezése csupa szerető gyöngédség; hangja olyan megkapó, hogy a tömeg egy pillanatra elfelejti minden előítéletét s varázsának hatása alá kerül.

3. Üdvözljük a Messiást. — Keljünk fel, közeledjünk Hozzá és üdvözljük Őt. — Igen, valóban Te vagy a próféta által bejelentett édes Üdvözítő. A könyv magától nyílt meg Előtted ezen a helyen, hogy köszöntsön Téged. Benned beteljesül mindaz, amit mond. — Igen, Isten Lelke valóban Benned van, a Te ragyogó értelmekben, mely feltárja az ég titkait, a Te nagy-lelkű jóságodban, mely vigasztal és gyógyít, a Te nagy Szívedben, mely még azt a szeretetet is közli velünk, amelyet Istentől kapott. — Ugyanezeket a szavakat intézed és ugyanezeket a kincseket árasztod ki továbbra is minden időben, minden nemzedékre. Légy áldott mindazok nevében, akik megértettek Téged és hívek maradtak Hozzád... És bocsáss meg annak a — sajnos — oly nagy tömegnek, mely minden korban megismétli Veled szemben Názáret lakóinak hálátlanságát.

68. ELMÉLKEDÉS.

I. FÉLREISMERT MESSIÁS.

1. A megvettetésben. — A varázs nemsokára megtörik. Egy felkiáltás, egy egyszerű felkiáltás száll át a termen és ez elég: „*Hiszen ez Józsefnek, az ácsnak a fia!*” — Erre a durva közbeszólásra a hallgatóság magához tér; és szégyenkezésében, hogy egy pillanatra is átengedte magát hatásának, azonnal fölébred előbbi rosszindulata és odakiáltja felé: „*Mindez csak dicsekvés, üres szó; bizonyítsd be inkább küldetésedet.*” —

Ha annyi csodát műveltél Judeában és Kafarnaumban, miért nem cselekszel hasonlókat itt is?"

Merülj el, én lelkem, édes Üdvözítőd arcának szemlélésében; milyen fájdalmas csalódást olvashatsz le arról. Hogyan! hát saját honfitársai, gyermekkori társai, szóval „övéi nem fogadják be őt”. Közönséges csalónak nézik. Megvetik, visszautasítják küldetésének első megnyilatkozásait, melyeket felkínált nekik, és megtagadják tőle azt a szeretetteljes gyöngédséget, melyet viszonzásul várt tőlük! ... Hogy mit szenved Ő, akinek a szíve ezerszerre érzékenyebb, mint a mienk, az kimondhatatlan ... Vannak erkölcsi szenvedések, melyek összetörik a szívet. Ez ilyen szenvedés.

... Ő, én lelkem, sajnáld meg Őt! Sohasem adhatsz Neki annyi szerető részvétet, amennyi elég volna, mert hiszen miattunk, teérted szolgáltatta ki magát ennek a síralmas megvetettségnek. — Igen, miérettünk. Igen, énértem. Ne elégedjünk meg ezzel a szokásos megállapítással, hanem elmélkedjünk fölötte hosszan, mélyen.

2. Az ács fia. — Mindent megmagyaráz egy szó, egy megvető szó; az, amit az imént hallottunk: „*Hiszen ez Józsefnek, az ácsnak a fia!*”

Tehát azért van mindez, Jézusom, azért vetnek meg, mert alázatos és szegény lettél. Csak a multadra gondolnak; az ő szemükben Te mindig hozzájuk hasonló maradsz, egy közülük, aki ki akar emelkedni. — A féltékenység nem akarja elismerni a tegnap egyszerű mesteremberében a ma isteni küldöttét ... Ő, ha fejedelmi bíborban született volna, ha ragyogó sikerrel végeztél volna a tudósok iskoláit, főképen pedig, ha kimutatnád gondosan rejtegetett természetfölötti adományaidat, ott látnád most ugyanezeket az embereket leborulva lábaid előtt. — A nép csak azokat tudja csodálni, akiknek életkörülményei fölülmúlják az övét; a hozzá hasonlókkal szemben fenntartja féltékenységet.

Az emberi természet már ilyen; de Nálad jobban ugyan ki ismeri azt, ó Jézusom? Miért nem helyezkedtél tehát földrejöveteledkor előkelőbb körülmé-

nyek közé? Miért nem engedted, hogy isteni szépséged néhány sugara áthatoljon külsődön? ... Miért? miért? ... Ó, édes jó Uram, hogyan tudnám, hogy miért? hiszen már annyiszor tudtomra adtad: azért, hogy egy példával többet hagyhass reánk.

3. A fölemelkedés feltétele. — Nincs más módunk a fölemelkedésre, csak az aláztatosság és a szenvedés, de mi ezt eddig semmiképen sem tudtuk megérteni és minden törekvésünk a dicsőség és élvezet felé irányult. — Gyengék voltunk önmagunkkal szemben és engedtünk az általános áramlat vonzásának ... Te azonban teljes erővel belevetted magad a harcba, az első sorban küzdesz és íme, ma ott látlak saját házádban, az elvakultság és hálátlanság csapásai között ...

Ó, engedd, hogy sokáig csodálhassalak így, hogy szánjalak és szeresselek ... Fogadd ismételten mélységes hálámat. Szégyen és zavar fog el, ha arra gondolok, hogy a legfájdalmasabb megaláztatásokat kerested csak azért, hogy nekem vigasztalást és bátorságot adj ... És én még sem vonnám le belőle a tanulságot a magam számára? Ha életkörülményeim talán alacsonyak, vagy szegényesek, panaszkodhatom-e miattuk pirulás nélkül? — Ha viszont előnyösek, szabad-e ezért többre tartanom magam? — Lehet, hogy a szegénységem, bizonyos tekintetben megvetésnek tesz ki; de van-e olyan megvetés, melyet Te, Jézusom, el nem viseltél a tied miatt? — Másrészt, ha állásom, vagy képességeim mások fölé helyeznek, nem járhatok nyomodban és nem maradhatok melletted másképen, csak úgy, ha szívemet elszakítom minden hiú tetszegtől.

— Tartsunk komoly lelkiismeretvizsgálatot. — Tagadjunk meg minden olyan érzést, mely ellenkezik Jézuséival. — Kérjük Öt, fogadjon be követői közé és tartson ott maga mellett.

II. A MEGALÁZTATÁS TELJE.

1. Jézust kiűzik a zsinagógából. — A megpróbáltatás még nem ért véget; Názáret szikláin Jézus első Kálváriáját járja meg és ha a keresztet még nem is találja ott, előre vetett árnyékát már érzi ezen az úton.

Ezeknek a megátalkodottaknak, akik nem akarnak hinni azokban a csodákban, melyeknek híre mindenfelől hozzájuk érkezik, hanem újakat követelnek, ezeknek a vakoknak, akik nem akarják a próféták által oly találóan megrajzolt képben felismerni a názáreti Gyermeket, Jézus ezt a szigorú megleckéztetést adja: *„Azt kérdezitek tőlem, miért nem cselekszem itt csodákat; milyen joron követelitek ezt? Szívetek hajlandósága megérdemli talán? Bizony mondom nektek, sok özvegy vala Illés napjaiban Izraelben, mikor nem adott esőt az ég három évig és hat hónapig, úgyhogy nagy éhség lőn; sok özvegy vala Izraelben, mégis azok közül egyikhez sem küldeték Illés, hanem csak a szidonföldi Szareptába, az özvegyasszonyhoz. És sok poklos vala Izraelben Elizeus próféta idejében, de azok közül senki sem tisztult meg, hanem csak a szíriai Námán.“*

Saját hűtlenségüknek ilyenén összehasonlítása atyáik hűtlenségével, éppen igaz volta miatt érzékenyen érintette és dühbe hozta őket. Fölkeltek, kiűzték Jézust a zsinagógából, végigkergették a város utcáin, főlhajsolták a város fölött emelkedő meredek sziklára és le akarták taszítani a mélységbe . . . De az Ő órája még nem érkezett el. Az isteni Mester egyetlen fonséges, ellenállhatatlan pillantásával megállítja őket; a tömeg szétválk, az emberek visszahúzódnak, Ő pedig nyugodtan, fejedelmi méltósággal áthalad közöttük, s ezzel az erkölcsi rendnek olyan csodáját hagyja hátra, mely gondolkodóba ejti majd az értelmesebb elméket . . .

2. Az elhagyatott Jézus. — Úgy távozik, mint egy száműzött, egyedül, szomorúan, nehéz szívvel:

azok ismerték félre, azok tagadták meg és üzték el, akikkel együtt élt, akikkel ugyanazt a kenyeret ette. Tehát nem szeretik Őt, aki annyira tud szeretni! Elmegy . . . és távozóban tekintete a jövőbe mélyed, melyben — fájdalom — ezer meg ezer hasonló hálátlanságra talál.

A szomorúságnak ebben az órájában, Jézusom, amint azt már annyiszor mondtad nekem s amit el kell hinnie, eljövendő barátaidra és az ő csalódásaikra gondoltál; részvevő érdeklődésed kiterjed még a legcsekélyebb megaláztatásra is, melyet elszenvedek . . . Ezentúl valahányszor rosszul ítélnék meg, valahányszor félreismerik jószándékaimat, valahányszor hálátlansággal viszonyozzák jószágomat, azt mondom majd magamban, ó Jézusom, hogy Te láttad és megértetted fájdalmamat s a názareti szidalmakkal egyesítve, magadévá tetted azt. — Igen, ezentúl készségesen, sőt hálával akarok fogadni minden megbántást . . .

3. Mindig Veled! — Ime, ezt gondolom, ezt érzem most, elmélkedésem hatása alatt . . . Mi voltam tegnap? Mi leszek holnap? . . . Egy szomorúságába temetkező és abban gyakran elkeseredő emberi lény . . . Egy sebzett szív, mely a teremtményeknél keres némi megbecsülést és odaadó szeretetet.

. . . De hiába; mindez nem gyógyít meg és nem emel föl. Egyedül csak Te, Jézusom, isteni Barátom, vagy képes önmagam fölé emelni engem. Te ott élsz a magasságban, nyujtsd hát felém hatalmas és gyöngéd karodat, hogy belevethessem magamat; azután már Te éled az én életemet, nekem pedig nem lesz nagyobb boldogságom, mint hogy a tiedet élhessem . . .

Ha elgondolom, hogy leereszkedésed odáig megy, hogy velem szenveded át a legkisebb megvetést, a legkisebb elhanyagolást is, amiben részem van és ami miatt szenvedek . . . Ó, ha igazán felfognám, milyen mindenre kiterjedő a Te szereteted, nem lenne bennem soha más, csak derű, öröm, önátengedés, gyöngédség . . . Ó, tedd meg velem ezt a csodát, mert ez valóban csoda lenne; és ha én kérni merem ezt Tőled, azt

nem a saját kedvemért teszem, hanem a Te tetszésedért.

70. ELMÉLKEDÉS.

III. JÉZUS MEGVÉDELMEZÉSE.

1. Bátorság-hiány. — Hogy lehet, hogy sem a hallgatóságban, sem a hozzájuk csatlakozó tömegben nem akadtak igaz emberek, jó barátok, akik Jézus védelmére keltek volna? Hiszen nemsokára kíséretében találjuk Vele együtt nevelkedett unokatestvéreit; és nem láttuk-e, milyen sajnálkozást váltott ki Názáretből való első távozása? Kétségtelen, hogy ebben az ellenséges tömegben voltak igaz emberek és jó barátok, de sajnos, akkor éppúgy, mint mindig, a jók általában félénkebbnek mutatkoztak. Egyébként, rendszerint van a tömegnek ilyen hirtelen megmozdulásában valami, ami zavarba ejtő; néhány nagyhangú, erőszakos ember elég arra, hogy megbénítsa a többieket. Hányan lehettek a názáretiek között, akik még aznap este magukra eszmélve, döbbenten mondogatták: Mit tettünk? Mit engedtünk tenni?

Jézus minden korban újra meg újra áldozatul esik a tömeg elvakult dühének, a nélkül, hogy barátaiban volna bátorság tiltakozni és cselekedni . . . Ez a szomorú példa öntse belénk azt a hirtelen és tettekre kész bátorságot, mely a gyűlöletet hátrálásra kényszeríti . . . Ó, ha a jók igazán akarnák!

2. Jézus érzelmei. — Helyezkedjünk el a Názáretből elűzött Jézus lábainál, mikor megáll a domb lejtőjén, hogy még egy utolsó pillantást vessen erre a hálátlan városra . . . , melyet nem lát soha többé. Olvassuk le nemes arcáról a szívében hullámzó érzelmeiket.

Szomorú feledésbe merült édes kötelékek — visszautasított gyöngédség és dicsőség. — Személyes neheztelésnek még csak árnyéka sincs Benne. — Inkább

nagy sajnálkozás elvakultságuk felett. — Arra kényszerítik, hogy idegenben keressen hűségesebb barátokat.

Szerencsére szeme már fel is fedezi őket és tekintete felderül: van belőlük a lábai alatt elterülő síkságon; vannak a városokban és falvakban mindenütt, sőt még a távoli pogány országokban is . . .

És ott vannak a többiek a jövőben, egészen napjainkig és később . . .

Milyen szépek odaadásukban! Milyen boldogok lesznek, ha valamennyire elfeledtethetik Mesterükkel a mult hálátlanságait.

3. Tartozzunk ezekhez mi is. — Mindíg a kevesek azok, akik helyet találnak szárnyai alatt legbensőbb meghittségében. — És ezeknek a keveseknek gyöngéd szeretetében élvezi Ő maga is a legédesebb vigasztalást.

— Ó Jézusom, ha megtörtént valaha, hogy szidtak, megvetettek előttem és én nem keltem védelmedre, bocsásd meg a meglepetés okozta félénkségemet. Ha pedig néha bántalmazást szenvedtem a Te ügyedért, Jézusom, légy áldott, fogadd köszönetemet, mert akkor megvigasztaltalak.

A törtétekből látom, milyen gyöngé az emberi természet, s később még nagyobb bizonyosságom lesz rá Péter tagadásában . . . Jézusom, foglald annyira el gondolataimat, szívemet és egész életemet, hogy meglepetés ne érhesse és semmi magával ne ragadhasson. Én százszor jobban ismerlek, mint honfitársaid, akik elől elrejtetted titkaidat; ezért én sokkal vétkesebb lennék, mint ők és sokkal kegyetlenebbül megsebezném szívedet; én magát Istent árulnám el Benned, azt, akit ők nem ismertek.

Elhatározások. — Nagylelkűség Jézus ügyének érdekében. — Jézus utánzása: ha félreismernek, megvetnek . . . különösen környezetemben, . . . ha bizonyos barátaim elhagynak . . .

Ha volt már alkalmam ilyesmit elszenvedni, Jézus is kivette abból a részét, velem szenvedte azt . . .

Köszönöm, Jézusom, köszönöm! — És ezekután én érzéketlen lehetnék az Ő szenvedései iránt, amelyeket akkor elviselt — amelyeket ma kell elviselnie?!

71. ELMÉLKEDÉS.

I. A TÖRTÉNEK HATÁSA SZŰZ MÁRIÁBAN.

Esti előkészület. — Vajjon abból, hogy az Evangélium nem említi Szűz Mária jelenlétét a Názáretben történetek idején, az következne, hogy nem is volt ott? Semmiesetre sem. Amint már eddig is láttuk, az Evangélium szűkszavú még a Jézusra magára vonatkozó részletekben is. Jelzi ugyan, hogy csodáinak száma igen nagy, mégis alig néhányat említ közülük, s beszédeiből is csak néhány mondatot idéz. Egyáltalán nem meglepő tehát, hogy Szűz Máriáról nem mondja el, hol volt, mit csinált. — Mi sem természetesebb, mint hogy a szóbanforgó időben Názáretben tartózkodott; hiszen ott lakott és Jézus mindenestre fölkereste. — Hogy tanúja volt-e ennek a szomorú jelenetnek, vagy hogy Jézus kérésére — aki talán meg akarta kímélni anyja érzékenységet — otthon maradt-e, nem tudjuk. Bármint volt is, nem nehéz elképzelnünk fájdalmát.

Holnap tehát ismét követjük, ezúttal egy anyai szíven keresztül, az egyszer már átelmélkedett siralmas jelenet kifejlődését és lefolyását. — Mária lelkében olvasni annyi, mint bensőségesebben megismerni Jézust. — Kettejükben hasonló érzelmeket felfedezni annyi, mint egyesíteni őket az igazságban. — Legyünk részvevő sajnálkozással Mária iránt: ezen a napon annyira szenvedett! Mondjunk köszönetet neki: értünk szenvedett!

A hely elképzelése. — Képzeljük magunk elé egyfelől a forrongó zsinagógát — a kiáltásoktól visszhangzó utcákat — a város fölött emelkedő sziklát. — Másfelől Mária békés házacskáját: kicsiny, sötét szobácskák, díztelen falak, egyszerű bútorok, nagy csend . . .

Kérjük a kegyelmet, hogy beleláthassunk Szűz Mária szívébe. Fájdalmának szívszaggató látványa talán megindít bennünket is!

1. A távollevő Mária. — Vegyük elő a két lehetőség közül előbb a valószínűbbet: Mária nincs ott a durva jelenetnél. — Erre enged következtetni az a tény, hogy Jézus egyedül távozik, mikor kiűzik a zsinagógából. — Valószínűen előző este, vagy aznap reggel érkezett és édesanyjánál szállt meg; hiszen ott volt a helye. — Hazulról távozóban így szólhatott hozzá: maradj itthon és imádkozzál. — Szép arca nyugodt volt, de gondterhes. Az édesanya szemét semmi sem kerüli el. Mária a ház legcsöndesebb részébe vonul, hogy zavartalanul elmerülhessen imájában. — Így keresünk nyugalmat mi is, ha szívünket aggodalom gyötri, s az idő múlásával fokozatosan növekedik szorongó félelmünk is. A kívülről behallatszó legkisebb zaj megremegetti szívünket. Felfigyelünk mindenre . . .

Könnyű tehát elképzelnünk Mária lelkiállapotát, mikor megüti fülét a dühös, szenvedélyes utcai kiáltás . . . Bizonyos, hogy a fiáról van szó. Mit akarnak tőle? Mit csinálnak vele? Hol van Ő? . . .

Az ember azt sem tudja miképen, de tény, hogy a rossz hír mindíg szárnyon jár és csakhamar eljut mindenüvé. Képzeljük el Szűz Mária halálos gyötrelmét, mikor meghallja a történeteket. Ő, miért nem lehet most a fia mellett? De az asszonyoknak tilos így végigfutni az utcákon és különben is, hátha téved! Visszatér hát helyére, de imájába most már könnyek vegyülnek. — Egy anya könnyei; megsebzett szívéből

fakadó véres könnyek; — Isten akaratában megnyugvó ima, ó, de milyen kegyetlenül fájdalmas!

2. A jelenlévő Mária. — Vegyük most a másik lehetőséget: Mária ott van a zsinagógában, a nők részére fenntartott helyen. Mindent lát, mindent hall. — Képzeljük el a jelenetet. A fölindult tömegben nem látni mást, csak eltorzult arcokat, fenyegető karokat; nem hallani mást, csak zavaros kiáltozást. — Mikor üldöznek valakit, elég sokszor néhány pillanat, hogy az áldozatot megragadják, magukkal vonszolják és olyan messzire hurcolják, hogy egyszerre nyoma vész. Milyen nehéz ilyenkor megtalálni!

A képet kiki maga kiegészítheti; de akit most különösen követnünk kell szemünkkel, az Szűz Mária, könnyben ázó tekintetével és fiát kereső, hiábavaló erőfeszítésével. — Nézzünk a szívébe: milyen nagy a fájdalma tehetetlenségében! Mennyire átérzi fia minden szenvedését, a szidalmakat, melyek Benne magát Istent érik! Nem; hasonló fájdalmat nem érezhetett közülünk senki, soha.

72. ELMÉLKEDÉS.

II. VEGYÜNK RÉSZT SZŰZ MÁRIA FÁJDALMÁBAN.

1. Miattunk, miattam szenved. Ha ő maga ebben az órában még nem is tudja ezt olyan határozottan mint Jézus, annyit mindenesetre tud, hogy Vele együtt a világ üdvösségéért szenved. Később, a mennyben, amikor hibáink nyilvánvalókká lesznek előtte, megerősíti, jóváhagyja ezt az áldozatát. — Egyébként, akár tud róla, akár nem, bizonyos, hogy ő valóban a mi áldozatunk és ma már tudja ezt . . . Vegyük hát részt fájdalmában, mondjuk is ezt meg neki, kérjük bocsánatát és ígérjük meg, hogy kemény megpróbáltatásait gyümölcsözővé tesszük. Csatlakozunk rokonaihoz és a szent asszonyokhoz, akik bizonyára odasiettek hozzá, hogy vigasztalására legyenek . . . Kétségtelen,

hogy az összes vigasztalások közül legjobban megindították szívét azok a könnyek, melyeket az ő szeretett Fiának szenvedése miatt ontottak.

2. Önmagáról megfélelkező fájdalom. — Aki igazán mélyen szeret, az nem gondol a saját fájdalomra. Mária átérezte Jézus fájdalmát és ez az érzése elnyelt minden egyebet. — Üdvös lecke számunkra: távolítsuk el fájdalmainkból az önzést, hagyjuk a természetlen sírátkozást önmagunk felett és azt a sok és hosszadalmas panaszt, mely még legjobb barátainkat is kifárasztja. — Nem keresztények vagyunk-e mindenk előtt? Nem kell-e Jézusnak drágábbnak lennie előttünk önmagunknál is? Vagy talán elfelejtettük már, hogy részvétünk, együttérzésünk áthatolhat az elmúlt évszázadokon és megvigasztalhatja az oly keserves megbántást szenvedett Jézust? Ez a tény, örök tény.

Borítsuk rá személyes csalódásainkra ennek az igazságtalan és kegyetlen elhagyatottságnak a képét. Inkább Őt sirassuk, mint önmagunkat. Nem Ő maga adott-e erre példát? Názáretből távozóban, az átélt bánatmak hatása alatt is bennünket látott és a mi fájdalmainkat jobban érezte, mint a sajátját. — Egyesüljünk Szűz Máriával és a szent asszonyokkal; kérjük őket, adjanak nekünk valamit az ő oly tiszta és nagy együttérzésükből. — Ajánljuk fel Jézusnak az ő érzelmeiket. Ezek az érzelmek az Egyház közös kincsei; az Egyház kezünkbe adja azokat és Jézus szívesen fogadja, ha felajánljuk Neki . . . Igyekezzünk hozzájuk adni a magunkét is.

3. Hol lehet? — Szűz Mária ezt mondhatta magában: Elhagyatott, egyedül van és én nem mehetek Hozzá; azt sem tudom, hol van, hová megy! Ó Fiam, miért nem oszthatom meg sorsodat! Ennél nagyobb lemondásban nem lehetne részem. De, legyen; fölajánlom Istennek ezt is. Minél nagyobb a fájdalom, annál nagyobb az érdem. Váljék ez az érdem is a világ üdvösségére.

Jézusom, ha talán nincs megaláztatásom és szenvedésem, amit egyesíthetnék a tieddel és ha irántad

való részvétemben nincs is, ami érezhető, ugy-e, tudod, hogy én szenvedek e miatt, mert lelkem mélyén szeretlek és sajnállak. Ha az érezhető szeretetnek ez a hiánya megpróbáltatás, kérlek, fogadd el azt; ha pedig, — szerencsétlenségemre — lanyha lelkiéletemnek következménye, akkor bánkódásomat és a javulás vágyát ajánlom fel Neked. Bár érzéseim hidegek, de őszinték: szeretném én is megosztani sorsodat. Ó Mária, segíts, hogy méltó legyek rá!

JEGYZET A 73. ELMÉLKEDÉSHEZ.

Mielőtt megkezdendők a Jézus galileai működéséről szóló elmélkedéseket, vessünk egy pillantást erre az országra, tavára és Kafarnaum városára, ahol Jézus hosszabb időre megtelepszik. A helyek képe jobban rögzíti figyelmünket és támpontot ad az elmélkedésnek.

Galilea gazdag vidék volt, jól termő földekkel, dús legelőkkel és nagy erdőségekkel. A városokat és falvakat életrevaló és független népesség töltötte meg.

Jézus Galilea keleti részén telepedett meg, a Genezáreti-tó partján, amelynek halban bővelkedő vize a halászok nagy tömegét vonzotta oda.

Genezáret-tava, melyet Galileai-tengernek, később „Tibériástavá”-nak is neveznek, egy szabálytalan tojásdad alakú nagy medence, melyet az északról délfelé folyó Jordán vize táplál.

Jézus idejében a halmokat gyönyörű erdők borították, melyek azonban ma már teljesen kipusztultak. A trópusi tájak buja növényzete borított mindent. Ebben a gyönyörű keretben, a halászbárkák sokaságától tarkálló szép tó elragadó képet nyújtott. Josephus történész, aki a kereszténység I. százada végén írt, mélységesen átérezte ennek a vidéknek a vonzó báját és lelkesült leírást hagyott róla nekünk.

A tó keleti partján terült el Tiberiás városa, Heródes Antipas rendes tartózkodási helye és Magdala városa, ahonnan minden valószínűség szerint a Mária Magdolna (Magdalai Mária) név származik.

Valamivel tovább, északra feküdt Korosain és a nagyszámú halászatáról és kitűnő haláról híres Betsaida. Innen valók a Mester messokára kiválasztott első tanítványai: Péter, András és Fülöp.

A Megváltó kedvenc tartózkodási helye azonban a tónak ugyanezen a keleti partján fekvő Kafarnaum városa volt. Miután

az Egyiptomból Jeruzsálemen keresztül Damaszkuszba vezető nagy útra esett, fontos kereskedelmi gócpont volt és egyike a nemzetközi forgalom leglátogatottabb helyeinek. Vámhivatala is volt: onnan veszi majd Jézus egyik apostolát, a publikánus Mátét. Római katonai őrsggel is bírt: ott gyógyítja meg majd az Údvözítő egy százados beteg szolgáját.

E mellett azonban Jézus mindjárt működésének ez első esztendejétől kezdve kiterjesztette munkásságát a tó partján mindenfelé, még a beljebb fekvő galileai síkságra is. Az evangélisták több ízben mutatják Őt nekünk a környéken szétszórta városkákban.

73. ELMÉLKEDÉS.

MEGKÖNNYEBBÜLÉS ÉS ÖRÖM.

Esti előkészület. — Egyes lelkek különös örömeiket lelik abban, hogy képzeletben, áhítatosan bejárják már előre azokat a helyeket, ahol az Údvözítővel kapcsolatos, felejtethetetlen események lejátszódtak. Ha mi, elmélkedéseink bevezetéséül nem is állapodunk meg külön-külön minden kedves helyen, de azért szemünk legalább úgy, mint a továbbmenő utas emberé, fölissza az elétáruuló vidék képét. Holnap például ott leszünk gondolatban Galileában az isteni Mester idejében. Látjuk ezt a ma kopár, de akkor üdén zöldelő országot, s szemléljük benne, az akkor isteni szépségében sugárzó Jézust.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Emlékezetünkbe idézzük az elmélkedést megelőző leírás néhány részletét.

1. Elérkezett az idők telje. — Az előkészület ideje véget ért. Jézus alkalmazkodni akart az eseményeket uraló törvény rendjéhez; először elvetette az első magot, e szavakkal: „Az idő betelt, tartsatok bűnbánatot és higgyetek a jó hírnek.” Ezt a jó hírt azután kifejti a maga teljességében. Személye kilép a homályból és kinyilatkoztatja magát; csodái feltűnőb-

bek lesznek, az alázatosság meghozza gyümölcseit. A Názáretből kiűzött Jézus előtt a városok sokasága nyílik meg; övéi helyett, akik elhagyták, új családra talál hozzácsatlakozó apostolaiban.

A mi szívünk is megkönnyebbül. — Köszöntsük örömmel Jézust.

„Elérkezett az idők telje.” A próféta szava szerint *„a nép, mely eddig sötétségben élt, nagy világosságot lát fölkelni . . . Zabulon és Nephtali földjének, a Jordán túlsó partján, a pogányok Galileájának tisztelet adatik Jehovától . . .”*

Galileán már az öröm felindulása remeg át, egyébről sincs már szó, csak Jézus magasztos beszédeiről, jóságáról, csodáiról. Részleteket beszélnek el egy nemrégiben művelt csodálatos gyógyításáról Kánában, ugyanott, ahol régebben egyszer borrá változtatta a vizet.

2. Egy nagy csoda. — Heródes egyik tisztjéről volt szó, akinek a fia haldoklott Kafarnaumban. Kána meglehetősen messze van Kafarnaumtól. De mit törődik a szerencsétlen apa a távolsággal! *„Uram, — mondja Jézusnak — a fiam halálán van; jöjj és mentsd meg!”* Az isteni Mester érezteti, hogy a csoda elnyeréséhez tökéletes hitre van szükség. Az apa kéri, hogy kövesse őt házába, mert bizonyára azt hiszi, hogy a gyógyítás csak úgy lehetséges, ha kezével érinti a beteget. Jézus próbára teszi a hitét és azt mondja neki: *„Menj el, a te fiad meggyógyult. — Hitt az ember a beszédnek és elméne.”*

Csodálatos hit! De még csodálatosabb a reá váró jutalom! Másnap hazafelé tartó útjában elébe futnak szolgálai és örömmel jelentik: Meggyógyult! Meggyógyult! — Vajjon mikor? — Tegnap, ebben és ebben az órában. — *„Ugyanaz az óra volt ez, amikor Jézus mondotta: Menj el, a te fiad meggyógyult.”* Ettől kezdve ez a tiszt és egész házanépe Jézus híve lett.

Üdvözljük Jézust nagyságának e fönséges megnyilatkozásában: szava, a föltétlen Úr szava; távolról

parancsol a betegségnek. — Csodájának jellegzetes vonása ezúttal is, mint mindig, a jóság, a részvevő jóság; vissza akarja adni egy szegény apának az örömet, szeretetének a tárgyát. De figyeljük meg a föltételt is, amelyhez köti: tökéletesen bízó hitet kíván. — Tanulság imáinkra nézve.

Bizonyára ez az esemény is hozzájárult ahhoz, hogy Kafarnaumot választotta ki működése központjául, onnan sugározva azt szét, mindenfelé. Itt látjuk majd Őt viszont, hogy azután követhessük vigasztaló küldetése útján.

3. Örvendezés. — Végre megismerik, szeretik, magasztalják Őt, akit szeretünk! Eddig mindig homályban, félreismerve, bántalmazva láttuk! Föllélekzünk. Szívünket édes öröm tölti el, szemünkbe könnyek tolnak. Végre, végre! . . .

De fájdalom, örömünk csak átmeneti. Ez az idő haladék csupán, a legkegyetlenebb megpróbáltatások várakozási ideje. Ez a világosság csak néhány fény sugar, melyet viharfelhők követnek. A vihar nem sokára ki is tör odalent Judeában . . . De egyelőre forduljunk el a jövőnek ettől a fenyegető képétől és pihenjünk meg egy kissé Jézussal együtt . . . Nem így kell-e tennünk saját életünkben is, melyben a fájdalom az uralkodó? . . . Időről-időre egy kis vigasztalás új erőt ad.

Elhatározások. — A békés öröm hangulatával nézzünk a Jézus előtt álló örömök felé. — E célból felejtjük el személyes bánatunkat, vagy legalább ne törődjünk velük. — Ma egész nap derűs lélekkel akarok járni-kelni.

74. ELMÉLKEDÉS.

I. PÉTER BÁRKÁJÁBAN.

Esti előkészület. — Holnap egy bájos, kedves jelenet vár reánk. Látjuk, amint Jézus belép Péter

bárcájába és onnan beszél a parton összegyűlt tömegnek. — Azután halljuk, amint kiadja Péternek a parancsot: „*Duc in altum — evez a mélyre.*“ Szemünk előtt lejátszódik a csodálatos halfogás. — Majd tanúi leszünk az Egyházat megalapító nagy ténynek: „*Kövess engem, ezentúl már embereket fogsz.*“

Itt is gerjesszük fel magunkban a csodálat érzését Jézus iránt, bár ezúttal az csak kísérője lesz a különböző részletekből merített gyakorlati alkalmazásoknak: felhívás az egyéni lelki előmenetelre, a buzgóságra, a magasabb tökéletességre, sőt talán Jézus azonnali követésére is.

Isteni Mesterem, mutasd magad előttem olyannak, amilyennek a körülötted szorongó, rajongó, szerető tömeg látott. Engedd, hogy hallani véljem hangod csengését, mikor azt mondod Péternek: „*Duc in altum*“, messzebbre, magasabbra!

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Idézzünk fel néhány emléket előbbi olvasmányainkból: a tavat, a kikötött csónakokat, a parton szorongó tömeget.

Kérjük a kegyelmet, hogy csodálat ébredjen bennünk Jézus iránt — különösen ez; — a többi azután már magától jön.

1. A találkozás. — Az egész jelenet csupa üdés: reggel van. Jézus már napfölkeltkor elhagyja Kafarnaumot és útját a galileai kis tenger felé veszi, amely nemsokára olyan nagyon kedves lesz nekünk. Előrehaladtában egyre növekedő tömeg csatlakozik hozzá s követik: hisznek Benne, tisztelik, szeretik, áhítoznak a szava után. Mindenki ott akar lenni közvetlen közelében. Körülveszik, szorongatják . . . A tenger partjára érkezvén, egyik védett öbölben néhány halászt pillant meg, akik bárkáikat készítik elő. Hogy kiszabadítsa magát a tömegből, int az egyiknek; jól látja, megismeri ki az: Péter a testvérével, András-

sal. Nem messze egy másik bárka, Jakabé és Jánosé, Zebedeus fiaié . . .

Örömteli, megható találkozás. Hisz ezek az ő első tanítványai, akik a Jordán partján jöttek Hozzá, ott, ahol János keresztelt . . . Látszólag véletlen találkozás, valójában azonban egy mindenható kéz készítette azt elő . . . Következményeiben óriási jelentőségű találkozás.

Képzeljük magunk elé ez egyszerű, bárdolatlan, de őszinte, melegszívű emberek meglepetését, örömet, készséges igyekezetét, hogy a Mester szolgálatára lehessenek. Köszönjük meg nekik a boldogságot, amit Jézusnak szereznek. Írígyljük őket — Isten megengedi — ó, ha mi lehattunk volna ott helyükben! . . . Jézus már akkor látta ezt a mi most kifejezett vágyódásunkat és örömmel fogadta.

2. Jézus Péter bárkájából beszél a népnek. — Kísérjük tekintetünkkel Jézust, amint belép Péter hajójába. A bárka nemsokára elhagyja a partot, majd beljebb, némi távolságra megáll. Péter mélyen beletámasztja hosszú evezőit a vízbe, hogy egy helyben tartsa a kis hajót. A partot sűrű tömegben lepi el a nép. Elöl állanak az asszonyok, karjukon vagy ölükben kicsiny gyermekeikkel; mögöttük vállukra vetett hálójukkal a halászok és leghátul mindazok, akiket így szoktak egy szóval nevezni: a nép.

Jézus a bárka elejére megy, hogy közelebb legyen hozzájuk. Leül, egy az időjárás viszontagságaitól megfeketedett deszkára, hogy beszéde így közvetlenebb legyen, s erről a vízen lebegő szószékről, a hullámok mormolásával elvegyülve szállnak isteni szavai a parton állók felé. — Gyönyörű jelenet! Olyan természetes az egész, olyan szép, egyszerű és nagy!

3. Mit mondhatott? — Az Evangélium nem hagyott reánk semmit ebből a tanításból, mely menyeyei harmatként hullhatott ennek a jámbor népnek a lelkébe. Bizonyosan a föléjük boruló égre mutatott és Isten országáról beszélt nekik . . . Felfedte előttük az

ő egyszerű, szegényes halász-életük minden értékét. Lelkükre kötötte, hogy kerüljenek minden veszekedés és testvérekként szeressék egymást . . . Majd végül méltósággal fölemelkedett, kinyújtotta karját és megáldotta őket . . . — Hajtsuk meg fejünket mi is ez isteni mozdulat előtt, mely egészen ide, hozzánk elér.

— Maradjunk néhány pillanatig a békességnek ebben a hangulatában, elfeledve nehézségeinket s az élet minden zűrzavarát és bizonytalanságát. — Áraszon ez a jelenet derűs nyugalmat reánk és ébresszen bennünk bizalmat Jézus iránt. Nincs-e az égből most is közel partjainkhoz s nem vagyunk-e állandóan szeme előtt?

75. ELMÉLKEDÉS.

II. DUC IN ALTUM.

„*Ki a mélyre, a messzeségbe!*“ — Hallgassuk csak ezeket a titokzatos szavakat: előre, messzebb, mindig tovább, tovább! . . . Ott a mélységben történnek a csodák; ott kint a nagy ismeretlennel szemben állva mutathatjuk meg igazán a bizalmunkat.

Kövessük szemünkkel a kibontott vitorlákkal távozó bárkát; egyre kisebbedik, elmosódik, eltűnik . . . íme, már kint úszik a nyílt tenger magánosságában.

És ekkor Jézus így szólt a két halászhoz: „*Vessétek ki a hálótokat. Péter pedig mondá: Mester, egész éjjel fáradoztunk és semmit sem fogtunk; de a te szavadra kivetem a hálót. És miután ezt megtette, a halaknak olyan bő sokaságát rekeszték be, hogy hálójuk szakadozott. Intettek tehát társaiknak a másik hajóban, hogy jöjjenek segítségükre. És azok mentek és a két hajócska úgy megtelt, hogy majdnem elmerült.*“

Milyen nagyszerű tanítás és bátorítás ez számunkra:

1. Az elszakadás által. — Nem végezhetünk nagy dolgokat, ha hozzátapadunk a földhöz, annak javaihoz, örömeihez s nem tudunk elszakadni, eltávolodni onnan. Teljesen azok szakadnak el tőle, akik mindenről lemondanak és szerzetbe lépnek; erre azonban csak kevesen hivatottak; de lélekben elszakadhatunk a földtől mindannyian.

Ez az elszakadás lehetővé teszi, hogy kivezzünk a mélyre, hogy előbbrehaladjunk minden erényben, sőt hogy lelkeket nyerhessünk meg. Ez távolról sem azt jelenti, hogy elszakadjunk azoktól, akiket Istenben szeretünk, vagy hogy elhanyagoljuk egyetlen kötelességünket is; csak a bármiképen ártalmas kötelékekből szabadítjuk ki magunkat. Ilyen az önmagáért való túlhajtott szeretet, mely valósággal elnyel bennünket; ilyenek a lelkünket megzavaró foglalkozások és a hiábavaló, megbénító félelmek, aggodalmak. Ha mindezekről megszabadultunk, lendülettel, bátran haladhatunk előre.

2. A tökéletesebb felé. — Tovább, mindig tovább! Így szól a felhívás az előhaladásra. Szinte hallom Jézus biztatását: Légy alázatosabb, türelmesebb, részvevőbb, irgalmasabb. Tedd buzgóbbá imáidat. Tégy komolyabb erőfeszítéseket.

A bárkát ugyan a szél viszi tovább, de mégis, a bárka az, amely odatartja elé vitorláit. A vitorla a mi jóakaratumk. A szél az Isten kegyelme.

Ha enged a szél, használjuk mi is evezőinket. A kereszténynek olyan bátorságra és kitartásra van szüksége, mint a tengert járó embernek; éppúgy, mint ennek, el kell viselnünk nekünk is a szélcsendet és a vihart, az eredménytelen kísérleteket, az egyhangú órákat és a sötét éjszakákat.

3. A lelkek felé. — Amilyen önmagunk számára kell lennünk, legyünk ugyanolyanok azok számára is, akiket meg akarunk menteni. Buzgóságunk kemény próbára lesz téve: a csodálatos halfogások ritkák; keressünk alkalmat rájuk, a nélkül azonban, hogy követelnénk őket; viseljük el a hosszú várako-

zást; ne riadjunk vissza a sikertelenségtől; növekedjünk az erényben; adjunk erősebb lendületet imáinknak. — Szent Pál azt mondja, hogy ha kell, alkalmatlankodjunk a lelkek megmentése érdekében; alkalmatlankodjunk gyermeki bizalommal magánál Istennél is.

4. A végtelen felé. — „*Duc in altum.*” — Ezek a titokzatos szavak azoknak a választott lelkeknek is szólnak, akiket Isten mélyebb, benső életre hív. Ők egészen Isten mérhetetlen öléig hatolnak föl s mintegy elvesznek abban; mindig új meg új tökéletességeket fedeznek fel benne, s azokat nem értelmükkel, hanem valahogyan egészen másképen fogják föl, hogy azután hol szárnyaló magasztalással imádják, hol pedig olyan alázatossággal, amely már szinte a megsemmisüléssel határos.

Ó, én lelkem, ha ezekkel az előttem ismeretlen állapotokkal szemben valami előítélet volna benned, vigyázz és óvakodj lebecsülni azokat. Ne mondd: az ilyen élet teljesen haszontalan; ezek a lelkek ki sem vetik az apostolok hálóját; semmit sem hoznak a partra. — Milyen tévedés! nincs ennél gyümölcsözőbb munka. És nem érthető-e ez? Hiszen ezek a lelkek magával Istennel rendelkeznek. Az isteni jóság semmit sem képes megtagadni tőlük; hatalma rendelkezésükre áll; . . . ők pedig szüntelen kérik: mentsd meg ezeket a hűtlen lelkeket; térítsd meg ezt a megrögzött bűnöst, ezt a várost, ezt az országot. — Azt tartják, hogy nagy szent Terézia a kolostor magányában annyi lelket mentett meg, mint Xavéri szent Ferenc a misszióiban . . . A látható eredményeket gyakran rejtett okok idézik elő.

És mindenekfelett gondoljunk arra a dicsőségre, melyet ezek a lelkek Istennek szereznek. Nélkülük Isten nagyságát, szépségét és bőkezű jóságát nem ismernék és nem dicsőítenék annyian. Gondoljuk meg, hogy nélkülük Isten sohasem részesülne azokban az emelkedett, nagyszerű érzelmekben, melyek legnagyobb dicsőségét alkotják. — Csak tovább, tovább, minél tovább, ti szép lelkek! hatoljatok be minél mélyebben

a végtelen Lénybe: a Belőle kiáradó fény ragyogásában olyan szépséget nyertek, mely elbájolja Őt és némiképen talán elfödi előle a mi rúttságainkat.

76. ELMÉLKEDÉS.

I. AZ APOSTOLOK VÉGLEGES MEGHIVÁSA.

Esti előkészület. — Holnap az apostolok meghívásáról elmélkedünk, melynek előkészítése a Jordán partján történt, meghitt beszélgetésekben, bensőséges együttlétben. — A végleges meghívásra a döntő előkészületet az előbbi jelenet adta meg. A csodálatos halfogás megdöbbenetette őket: alázatos, szelíd újtársukban felismerték Isten küldöttét.

Megcsodáljuk majd ennek a jelenetnek egyszerűségét, de ugyanakkor, egy a jövőbe vetett pillantással, felmérjük annak nagyságát is. Arról a műről van szó, amely végett Jézus a földre jött és amelyet emberi kezekre bízott. Ő maga nem járja be az egész világot; ezt a küldetést az apostoloknak adja. — Az Ő személyes küldetése nem tart sokáig; az apostoloké azonban elnyúlik a világ végéig. Az egész, a teljes Egyház megvolt csírájában, ott a tó partján.

Csupa megkapó részlet! Meglepő távlatok! És milyen csodálatos, váratlan megnyilvánulása Isten bölcseségének, jóságának, hatalmának!

Ezek az itt olyan feltűnően jelentkező isteni tulajdonságok ugyanilyen teljességükben irányítják a mi életünk eseményeit is. Istennek megvan a maga terve velünk; néha titkos, máskor világos és parancsoló felhívások útján közli azt velünk.

Istenem, add meg lelkemnek azt az egyszerűséget, mely megérti terveidet és készségesen aláveti magát nekik. Órizz meg a túlságosan emberi bölcseségtől, mely elfordíthatna tőlük.

A hely elképzelése. — A tavon, messze kint, két bárka, színültig tömve halakkal. — Egyiken ott áll az isteni Üdvözítő, — lábainál Péter — közelükben András. — A másik bárkában, összekulcsolt kezekkel Jakab és János.

Mindenekelőtt azt a kegyelmet kérjük, hogy csodálattal tudjunk felnézni Jézusra, mint ahogy azt ezek a meglepődött és elragadtatott halászok tették, majd pedig alázatosságban és érdeknélküli odaadásban igyekezzünk hasonlítani hozzájuk.

1. Az alázatosság a kegyelem előkészítője. — Itt nyilatkozik meg első ízben Péter tüzes természete. A csodálatos halfogás láttára, nagy lelkesülésében térdre veti magát. Egyszerre nyilvánvalóvá válik előtte Jézus nagysága s érzi, hogy az ő helye nem lehet másutt, csak lent lábainál. — Ez a térdreborulás egyúttal azt is akarja mondani: Rendelkezzél velem tetszésed szerint, tied vagyok, rabszolgád vagyok . . .

Vajon mibennünk, akik tudjuk azt is, amit Péter akkor még nem tudott: Jézus istenségét, — megvan-e a tabernákulum előtt ez a mély tiszteletérzés, önmagunknak ez a teljes odaadása? A csoda, mely által Jézus éppúgy jelen van az oltárszekrényben, mint ahogy a bárkában volt, nem nagyobb és meglepőbb-e, mint a csodálatos halfogás? Igaz, mi is térdreborulunk, akárcsak Péter; de hol van a mi odaadásunk lelkesülése az övétől! . . . Péter fölbuzdulása nem más, mint a vallásos szellem, ami bennünk hiányzik. Mert ha nem vagyunk eléggé buzgók, a megszokás egyre jobban gyöngíti azt.

Hallgassuk csak meg, mit mond Péter ezután: „*Menj ki tőlem, Uram, mert bűnös ember vagyok!*“ — Érzi, látja, hogy Jézus szent, hogy Isten küldötte, és ez a látvány elvakítja. Ennek a fénynek a ragyogásában tudatára ébred méltatlanságának, s az le-sújtja; úgy érzi, ezzel a szentséggel nem maradhat

továbbra is ilyen közeli érintkezésben: „*Menj ki tőlem!*” — kiált fel . . .

Csodáljuk meg alázatosságát. Ez az erény két pillantásból áll: egyiket Istenre vetjük, másikat önmagunkra: rúgója a nagy ellentét érzése. Első megnyilvánulása bizonyos hátrálás, visszavonulás: az ember rúttnak, nyomorultnak látja magát s úgy szégyenkezik e miatt, mint a fényes palotába került koldus a rongyai miatt. — De ugyanakkor, lelke mélyén egy másik, az előbbtől teljesen elütő érzés is támad: aki ilyen nagy, ilyen szent, ilyen tökéletes, az jó is; annak kell lennie. A bizalom határozatlan, de édes érzése ébredszik benne és vár . . . Simon Péter nem csatlakozik bizalmában; a teljesülés túlhaladja legnagyobb reményeit is. Rajta valóságra válik a zsoldár szava: „*És fölemeli a nyomorultat a porból, fölsegíti a szegényt a sárból, hogy helyet adjon neki a fejedelmek között.*” Sőt, ő lesz mindnyájuk között az első, a legnagyobb; ő jár majd az Egyház hierarchiájának élén.

Mélyedjünk el ebben a jelenetben. — Fejezzük ki Jézusnak és Péternek, különböző érzelmeinket . . .

2. A kegyelem iránt való engedelmesség előfeltétele a lemondás. — Jézus így szól Péterhez: „*Ne félj.*” Milyen biztonságot, milyen megnyugvást adnak már ezek az első szavak is! Maga a jóság beszél és a hangja oly szelíd! — Péter félénken fölemeli a fejét és most ezt a különös kijelentést hallja: „*Ezentúl már embereket fogsz.*” Meglepetten, elragadtatva figyel. Jól értette vajjon a hallottakat? És teljesen megértette? Mindegy. Az isteni hívást felfogja; következményeit nem fontolgatja; a titokzatos nagyságot azonban megérzi benne.

Ez Jézus és Péter között történt. Először egyedül neki mondta: „*Ezentúl már embereket fogsz.*” — Ezzel elsőségére utal. — Később ismétli azt három társának is. — „*Mikor Péter és András hálót vetének a tengerbe, Jézus így szólt hozzájuk: Jöjjetek utánam és emberek halászaivá teszlek benneteket.*” Majd kissé

előbbre menvén „*ott látta a két testvért, Jakabot és Jánost, amint atyjukkal, Zebedeussal rendezgették hálójukat a hajóban; és hívá őket. Azok pedig rögtön elhagyván hálójukat és atyjukat, követék Őt.*”

Milyen egyszerűség! Milyen engedelmesség! Akik megértik Jézust, azoknak elég néhány szó, hogy kövessék Őt akár a világ végére is. — Nem kérdezősködnék: Mi a szándékod velünk? — Nem okoskodnak: Mi lesz öreg atyánkkal? — Nem aggódnak hálójuk és bárkájuk miatt, mely pedig eddig megélhetésük eszköze volt. — „Jöjjetek utánam!” . . .

Magukra öltik ruhájukat, felövezik derekukat és már készen is állanak az útra. — Én is ilyen készségesen állok Jézus rendelkezésére? — Nem tartanak-e vissza önző fontolgatások? Nem késleltetnek-e kicsinyes tétovázások? Mit kíván tőlem az Úr most, amit teljesítenem kellene?

77. ELMÉLKEDÉS.

II. A SZERETET SZEREPE.

1. A lemondás és az engedelmesség forrása a szeretet. — Az ilyen jelenetet sohasem csodálhatjuk eléggé; ez a lemondás, a maga teljes szépségében, és ennek a lemondásnak forrása a szeretet: ezek az egyszerű lelkek szeretik az imádandó Mestert; ők többé már nem önmagukéi, hanem az Ővéi; sorsuk az Ő sorsa. Hogy mi lesz ez a sors, nem tudják, eszükbe sem jut ezen töprengeni. Ó, naív bizalom! Ó, elragadó önátadás! Milyen bölcssek s ugyanakkor milyen meg hatóak vagytok!

2. És én? — Hasonlítsuk össze ezzel a viselkedéssel a magunkét, mikor Jézus bennünket valami munkára, valami áldozatra, vagy arra hív fel, hogy valami új eszközt állítsunk be tökéletesedésünk érdekében. — Mennyi fontolgtatás: mindent előre akarunk látni, mindent latba akarunk vetni. — Kicsinyes tétó-

vázások: annyi mindentől félünk a jelenben éppúgy, mint a jövőben, be akarjuk biztosítani magunkat minden eshetőségre, össze akarjuk egyeztetni saját érdekeinket Istenével; biztosra akarunk menni, kockázat nélkül. — Addig tétovázunk, míg végül semmit sem teszünk, vagy nagyon keveset; futni hagyjuk a többé vissza nem térő alkalmakat s lassankint beleszokunk, hogy azt tegyük, ami legkisebb áldozatunkba kerül.

3. Ha az ember szeret. — Nézzünk most egy lelket, amelyben nagy szeretet ég Jézus iránt. Tanulmányozza Őt szíve meghitt bensőségében. Számára Ő a Megváltó, a Mester, Az, akit szeret. És ez a Megváltó, ez a Mester, szeretetének ez a tárgya, Isten! És ez az Isten viszont szereti őt s megad neki mindent, amit csak adhat . . . Sőt még többet tesz: ide- lent önmagát adja neki az Oltáriszentségben, egykor pedig fönt a mennyben, saját boldogságát osztja meg vele.

Ez a lélek tudja, hogy Isten megtestesülése óta sohasem szűnt meg reá gondolni és szeretni őt; hogy tekintete állandóan követi s szíve úgy dobog érte, mint az anya szíve egyetlen gyermekéért; . . . velünk való titokzatos egyesülésének néhány titkát már ismeri, de még nagyobbakat sejt . . . Ő, ez a lélek csakhamar olyan egyszerű és bízó lesz, mint Péter és társai. A szeretet mindent leegyszerűsít és kerül minden fölösleges töprengést: neki elég egyetlen hívó szó, melyet az okosság nem ellenez. — Jézusom, én hány-szor megvárakoztattalak Téged! Hány-szor engedtelek egyedül elmenni! Emberi érdekek, túlságosan követelődző érzelmek megakadályoztak abban, hogy kövesselek, sőt gyakran még abban is, hogy meghalljam hívásodat . . . Ő, szeretetre legméltóbb Lény, add, hogy szeresselek! Hiszen az irántad való szeretet az egyetlen érzés, mely megadhatja nekem mindazt, amiről álmodozom! Ha egészen a Tied vagyok, ha teljesen szolgálatodra szentelem magamat, megengedheted-e, hogy eltévedjek?

Elhatározások. — 1. Mivel bizonyíthatnám be

Jézusnak engedelmes odaadásomat és szeretetemet? — Nem kíván-e tőlem valami nagylelkűséget a gyakorlati életben, vagy nagyobb, merészebb lendületet a felebaráti szeretet és apostolkodás műveiben? Idézd emlékezetedbe, ó én lelkem a következő szavakat: „*Ma, ha meghalod hívását, be ne zárd előtte szivedet.*“

2. A mai idők minden hűséges lélektől megkívánják, hogy új apostolokat szerezzen Jézusnak: imádkozzunk papi hivatásokért, igyekezzünk felfedezni ilyeneket és segítsük őket . . . Különösen a szerényebb osztályokban akadnak . . . de nincsenek kizárva e választottak közül a gazdagok sem . . . ha lélekben szegények és alázatosak.

78. ELMÉLKEDÉS.

AZ ALÁZATOSSÁG ISTEN TERVEIT SZOLGÁLJA.

Esti előkészület. — Jézus életének útján minduntalan találkozunk az alázatossággal. Megnyilatkozik az szent gyermekségének minden titkában és rejtett életének harminc esztendejében; ott volt nyilvános működése kezdetén és most nemrégén, Názáretben láttuk, mint megy az át a félrevonulás ismeretlenségéből a megvettetésbe . . . Hogy pedig a jövő mit tartogat számára, azt tudjuk.

Művének éppúgy, mint személyének, ugyanez a jellegzetes vonása.

A tényeknek ez a hosszú sorozata megfontolásra késztet. Mi hát a jelentősége ennek az erénynek, mely így kíséri minden lépését, s amely így reányomja bélyegét minden cselekedetére, még a legnagyobbakra is? Amint a következőkben meglátjuk, szükséges az Isten dicsőségére, de ugyanakkor csodálatos haszonnal jár az emberre is; felismerjük majd azt is, hogy az az élet általános törvénye, s e felismerés után

komoly vizsgálat alá vetjük ebből a szempontból lelkünket.

Ó végtelen Isten, ó teremtő Isten, Te vagy minden, Te betöltesz mindent . . . Mi vagyok tehát én? Milyeneknek kell lenniök érzelmeimnek és viselkedéseimnek?

ELMÉLKEDÉS.

1. Az eszközök kicsinysége megőrzi Isten dicsőségét a maga teljességében és hitünk bizonyosságát szolgál. — Emeljük fel gondolatainkat és állítsuk szembe ezeket a szegény galileai halászokat az isteni tervvel. Ők milyen kicsinyek és a terv milyen nagy! Isten meg akarja hódítani a világot; ez a mű meghaladja nagyságban még azt a másik művet is, mely pedig oly nagy: a teremtést.

Vedd fontolóra, ó én lelkem, az ehhez választott eszközök kicsinységét. Négy halász; senkik és nincs semmijük: íme hadseregének tábornokai! Ezidőszerint még névről sem ismerik azokat a népeket, melyeket majd meg kell hódítaniok. Nevelésük durva, tudásuk semmi; életkörülményeik a legcsekélyebb tekintélyt sem biztosítják számukra . . . És lám, éppen ez a semmi voltak felel meg Isten szándékainak. Hiszen semmiből hozta létre az egész világmindenséget, összes élőlényeivel; a föld sarából, ebből az alacsonyrendű anyagból alkotta az ember testét; mikor Fiának személyében Ő maga is a földre jött, megsemmisült, amennyiben rabszolga alakot vett magára. Ugyanígy lesz az Egyházban is.

Ez a csodálatos tény nem új előttünk. De lehet, hogy eddig nem részesítettük olyan figyelemben, amilyen megilleti. Pedig egy nagy szándék nyilatkozik meg benne feltűnő és lenyűgöző módon. Az egész mű Istentől való és ez a mű mérhetetlen. Ebben az emberi-leg megmagyarázhatatlan tényben találja meg hitünk elvitázhatatlan bizonyosságát.

Mondjunk köszönetet Istennek bölcseségeért,

előrelátásáért . . . Minél alaposabban vesszük szemügyre ezt a művet, annál jobban látjuk, hogy az isteni: ez a kicsiny bárka egy ugyancsak kicsiny tavon, bölcsője annak a vallásnak, mely megváltoztatja a világ képét; mert ha nem is térít meg minden embert, de szellemét közli mindenki vel. Azóta keresztény lett az egész civilizáció; az a mienk is, minden istentelensége ellenére is. Ki hitte volna valaha a rómaiak, görögök, vagy barbár népek közül, hogy ez a négy halász lerombolja istentiszteletüket és megváltoztatja egész felfogásukat!

2. Az alázatosság a természetfölötti rendben általános törvény. — Ebben a megvilágításban az alázatosság általános törvényként jelentkezik előttünk. Tehát nem csupán a nagy dolgok törvénye, hanem a mi életünké, a mi műveinké is. — Aki elhagyja az alázatosságot, az letér a helyes útról és nem juthat el céljához. Hány szellem tévedt már el a kevélység vezetése mellett! És hány művet tett terméketlenné a gőg! — Viszont milyen csodák valósultak meg az alázatosak kezében! A példák tömege bizonyítja ezt s köztük, a korunkban történők nem kevésbé meglepőek, mint a régiek. Mikor az isteni Údvőzítő, a szeretet tüzének fölélesztésére be akarja állítani és el akarja terjeszteni Szent Szívének a tiszteletét, kinek teszi bizalmas közléseit? Kire bízza, hogy juttassa azt el mindenüvé és nézzen szembe bátran minden akadállyal? . . . Egy csöndes kolostor rejtekében élő alázatos és gyöngé apácát választ ki erre a célra. — Mikor föl akarja ébreszteni a hitet, a zarándokok ezreit mozgósítva a föld minden részében, ki által küldi szét meghívását szerte a világba? . . . Egy egyszerű, tudatlan gyermek által, akinek nincs más érve, csak ez: láttam, hallottam; egy bazilikát kell építeni ezen a helyen, hogy mindenünnen idejöjjenek az emberek; a Szeplőtelenül Fogantatott Szűz kívánja így . . . Az eredményt ismerjük.

Vagy nézzük, bárha nem is ennyire magasrendű és csodás megnyilatkozásban, a Propaganda Fidei

(hitterjesztés) művét, mely kisemberek filléres adományaiból évről-évre ellátja a missziókat: egy szerény munkásnő alapította . . . És kik hívták életre azokat az újabb alakulatokat, melyeknek tagjai az irgalmas szeretet csodálatos, gyakran hősieks műveit végzik? Gyöngye nők és alázatos apostolok . . .

Az alázatosság törvénye az én életemben.

— Ne ringasd magadat csalódásban, én lelkem, ez a törvény téged is elér, úgy vallásos, mint munkás életedben: nem boldogulsz másképp, csak alázatossággal. A gőg terméketlenné teszi érzelmeidet és buzgóságotat egyaránt. Ne támaszkodjál túlságosan képességeidre, összeköttetéseidre, anyagi forrásaidra, sőt még erényeidre sem: mindez terméketlen marad, ha nem élteti a kegyelem; a kegyelem pedig csak úgy tudja közölni magát velünk, ha a saját énünktől megszabadult, kiüresített, alázatos lélekre talál . . .

Vigasztaló következtetés. — Ha nem haladsz előre az erényben, ha műveid tönkre mennek vagy tengődnek, nyúlj az egyetlen, bizonyos tekintetben csallhatatlan eszköz után, ami abban áll, hogy merülj el mélyebben, függőség nagyob tudatában, érzékenyebben, könyörgőbben az alázatosságban. Ilymódon beteljesítvén a törvényt, rábírod Istent, hogy megismételje, ha kell még csodáit is.

Gyakorlati elhatározás. — Mélyedjünk el az Egyház alapításának és beállításának ebben az első jelenetében, mely látszólag annyira ellenkezik az emberi okossággal és rajta keresztül élesszük fel hitünket. — Legyünk büszkéek erre a nagy csodára. — Szeressük az Egyházat. — Válgék bennünk tudatossá, milyen nagy szükségünk van az igazi alázatosságra. Kérjük az isteni Mestert, tegye bennünk minél érzhetőbbé ezt a szükségességet. Mi rendszerint elismerjük ezt a törvényt, szükség esetén hirdetjük is, a valóságban azonban saját személyes forrásainkban bízunk s ami még rosszabb, lelkünk mélyén azt hisszük, hogy a jónak, amely kezünkön megy át, szerzői mi vagyunk. Az, hogy ez az érzés nem egészen tudatos bennünk,

bizonyos fokig talán mentségünkre szolgál, de nem változtat azon, hogy a törvényen kívül hagy bennünket.

79. ELMÉLKEDÉS.

EGY NAP KAFARNAUMBAN.

I. A ZSINAGÓGA.

Esti előkészület. — Holnap és azután is több napon át, a csodálat lesz uralkodó érzelmünk. De belefáradhatunk-e abba valamikor? Nem mélységes öröme-e a szerető szívnek mindig új meg új tökéletességeket fedezni fel abban, akit szeret, s hallani, mint árad feléje mindenünnen lelkes dicsőítés?

De hasznára válik a csodálat minden léleknek. Mert akiben felébred a csodálat, abban megmozdul az érzés, még ha odáig nem is szeretett. Semmi sem vonz annyira, mint a szép. Aki hosszasabban nézi, kilép önmagából és önkénytelenül feléje tart . . .

Jézusom, látlak barátaidtól körülvéve. Ott van anyád és testvérei, ott vannak rokonaid és barátaid. Kíséretükben ott látom Heródes tisztjét, csodálatosan meggyógyult fiával. Jóindulatú nép vár Reád . . . Az ő szemükkel akarlak csodálni Téged; közöttük helyezkedem el, hogy egyetlen mozdulatuk se kerülje el figyelmemet; megpróbálok az ő szívükkel érezni és szeretni.

Ma este csak ezt a csoportképet akarom szemlélni s meglegésem valami határozatlan vágyakozással . . . És holnap, Jézusom, tárt szívvel sietek Hozzád.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Kafarnaum városa. Kikötője a tavon, utcái, különösen a zsinagóga. — Majd a

város egyik szegény negyedében Simon Péter anyósának a lakása.

Kérem a kegyelmet, hogy engem is megindítson és magával ragadjon az a csodálat és szeretet, mely ezen a napon annyi szép lelket vonzott Jézushoz.

1. A fogadtatás. — A csodálatos halfogást követő nap szombat volt. Az összejövetel kilenc órakor kezdődött és délig tartott, vagyis az étkezés idejéig. Miután szombati napon a törvény minden munkát tiltott, az ételt erre az alkalomra mindig előző nap készítették el.

Nézzük Jézust, amint négy tanítványa kíséretében belép a zsinagógába. Élénk rokonszenv megnyilvánulása fogadja. A terem zsúfolt; ott vannak a város legfontosabb személyiségei, a törvénytudók, a szent asszonyok és Jézus hűséges hívei. — A levegőt valami rendkívüli esemény várakozása tölti be. — Vegyük fontolóra ezt a hangulatot, mely különösképen kedvező az isteni Mester szavainak befogadására. — Tárjuk ki mi is szívünket . . .

2. A megértés. — A törvényolvasás és a himnusz-éneklés után Jézus, az elnök felszólítására föllép az emelvényre. Megjelenése méltóságteljesebb, mint egyébkor, de egyúttal a bizalom szelíd kifejezése tükröződik rajta: érzi, hogy szeretik és meg fogják érteni . . . Kifejtett gondolatait valamennyien magukévá teszik. Lassankint úgyszólván egybeforr a lelkük s együtt mélyednek el azokban a gyönyörűséges benyomásokban, melyek az Isten országáról, a mennyei Atya jóságáról és arról a testvéri szeretetről hangzanak el, melyet gyermekei között megkíván egymás iránt . . . „*Soha senki sem beszélt még így*“, mondogatják mindenfelől; Ő nem állapodik meg a szent szövegek aprólékos magyaráztatásánál, mint a rabbik, hanem tekintélyének a súlyával tanít. Saját gondolatait fejezi ki; nem a könyvekből keresi ki mondanivalóját, hanem az egyenesen a szívéből jön; maga Isten adja ajkára a szót . . .

Üdvözljük Jézust és osztozzunk örömében. Végre szabadon áradhat ki a lelke. A világosságnak és szere-

tetnek harminc éven át visszatartott kincsei most bőséges áradatban folynak belőle. Istenségének túlságosan vakító titkát még hosszú ideig megőrzi ugyan, de már sejteti: hallgatói érzik, hogy több, mint ember; már kezdik Isten küldötteként, mint Krisztust, sőt talán mint Messiást üdvözölni.

3. Egy megindító gondolat. — Ha mi nem is élvezzük érezhető jelenlétét s ha hallásunk nem is fogja fel hangjának dallamos csengését, de viszont ismerjük minden titkát s külön-külön mindegyikünk bátran elmondhatja magáról: ebben az egykori megértő, rokonszenves hallgatóságban, én, kicsiny, ismeretlen lény, ott voltam Jézus előtt, Ő látott engem . . . Ha igazán hiszem ezt, hideg maradhatok-e? Mikor egy hatalmas szónok magávalragadó előadása után, a tömeg ünnepélése közben leszáll az emelvényről, s miközben mindenki köréje gyűl és ezer üdvözlő kéz nyúl felé, ő pedig hirtelen megáll egy jelentéktelen személy, férfi, nő vagy gyermek előtt és azt mondja: „tudtam, hogy itt vagy, neked beszéltem“ . . . ez a boldog valaki nem jelentéktelen többé . . . mindenki irigységgel néz rá. Nos! ez a személy én vagyok!

Mélyedjünk el ennek a benyomásnak az édességében; lehetetlen, hogy az erős és bensőséges szeretetet ne ébresszen bennünk az iránt a Jézus iránt, aki ezt tette velünk. Ezt? De hiszen még sokkal többet tett . . . Még többet? Igen, a Szent Asztalnál . . . Sohasem elmélkedhetünk erről eleget.

80. ELMÉLKEDÉS.

II. JÉZUS MEGMUTATJA HATALMÁT A SÁTÁN FŐLÖTT.

1. Az ördögös. — Jézus abbahagyja beszédét. A tömegen a csodálat moraja fut át. De íme, egyszerre ijesztő, szinte már nem is emberi hangok hallatszanak, egy megszállott emelkedik fel helyéről, szembefordul

Jézussal és habzó szájjal ezt kiáltja feléje: „*Mi közünk hozzád, názáreti Jézus? Azért jöttél, hogy idő előtt gyötörj bennünket? Tudom ki vagy, az Istennek Szentje.*” Mély csend, leírhatatlan felindulás, aggodalmas várakozás nehezedik a hallgatóságra: a szemek tágra nyílnak, mindenki remeg . . .

Csak Jézus nyugodt; uralkodó tartást vesz fel: „*Némulj meg sátán — mondja a szerencsétlen felé fordulva — és menj ki ebből az emberből.*” A parancsoló szó hallatára a sátán, mielőtt elhagyná áldozatát, még egyszer megkínózza. A megszállott görcsökben vonaglik, rettenetes kiáltásokat hallat és a földre bukik. Azt hiszik, meghalt. De nem. Fölkel, mégpedig ezúttal nyugodtan és teljesen ura önmagának . . . Az Evangélium még hozzáteszi, hogy a tömeget szent rémület szállta meg: „*elámulának, úgyhogy kérdezik egymástól: ki hát ez az ember, hogy ilyen hatalommal parancsol még a tisztátalan lelkeknek is és azok engedelmeskednek neki?*”

Osztozzunk ebben a csodálatban; fejezzük ki előtte büszke, nagy ragaszkodásunkat.

2. Jézus a sátánnal szemben. — Ez a jelenet sokkal nagyobb, semmint gondoljuk. Nem csupán egy csoda, a hatalomnak egy megnyilvánulása, hanem Istennek első nyilvános találkozása ellenségével, a sátánnal; jelképe és előjátéka ez azoknak a győzelmeknek, melyeket az Üdvözítő a sátán fölött arat, kiűzve őt nemcsak testekből, hanem lelkekből is.

Az ördögösség a zsidók között gyakori volt. Isten kevélységük büntetésére engedte meg azt. Jézusnak a Kálvárián aratott döntő győzelme után, a keresztények között csak nagyon ritkán engedi meg. Hogy napjainkban úgyszólván teljesen eltűnt, annak egy más, új oka van, mégpedig minden természetfölöttinek a tagadása: a sátánnak érdeke, hogy ne mutakozzék, mert jelenlétének megnyilatkozása a hit bizonyosságára szolgálna.

3. Alkalmazás. — Mikor látjuk, milyen hatalmas lehet a sátánnak a test fölött, abból fogalmat alkot-

hatunk magunknak a lélek fölött gyakorolt hatalmáról. Azzal szemben még sokkal nagyobb a gonoszsága. Azáltal, hogy látszólag azonosnak mutatkozik szenvedélyeinkkel, bizalmatlanságunkat akarja elkerülni. Minél inkább elrejtőzik, annál veszedelmesebb. A keresztények nagy többsége úgy él, mintha a sátánnak ebben a működésében egyáltalán nem hinne, mert az annyira rejtett, hogy észre sem veszi. Ha észrevehetőbben jelentkeznék, óvakodnánk tőle, ezért inkább szenvedélyeink mögé rejtőzik, s azokat izgatja fel, valamint értelmünk mögé, melyet félrevezet.

Hogy a jó és rossz szellemeknek láthatatlan világa létezik, azt hitünk tanítja. S hogy ezek a szellemek, Isten engedelmeivel állandóan befolyásolnak bennünket, arra az Egyház szüntelenül figyelmeztet minket. A láthatatlan dolgok rendje hozza magával, hogy nem szerzünk tudomást róluk: hiszen Isten bennünk való működését sem érzékelhetjük jobban.

— Féljük a sátánt. — Védekezzünk ellene ima és az Egyház által adott, vagy ajánlott eszközök és jámbor gyakorlatok útján (szenteltvíz, keresztvetés stb. . . .) Legyünk alázatosak és egyszerűek ebben a hitünkben és ezeknek az eszközöknek a használatában.

81. ELMÉLKEDÉS.

III. SIMON-PÉTER HÁZÁBAN.

1. Jézus leereszkedése. — Délre járt az idő, mikor Jézus az őt körülvevő tömeg közepette távozott a zsinagógából. Péter házasember volt és felváltva két helyen lakott: Betszaidában, szülőhazájában és Kafarnaumban, napaasszonyánál. Most ez utóbbi helyre vezette Jézust.

Milyen leereszkedés volt ez a jó Mester részéről. Bizonyos, hogy a délelőtti események után, minden kapu nyitva állott előtte. A legelőkelőbb személyiségek vetélkedtek a szerencséért, hogy Őt asztaluknál tisztel-

hessék. Mindenesetre az elsők közt lehetett Heródes tisztje, aki fia életét köszönhette Neki . . . De nem; Jézust nem csábítja az előkelőség. Különben is a gyöngéd baráti érzés uralja szívét: azokhoz megy, akiket szeret. Azok az övéi; azok az Ő családja . . .

Az utcák keskenyek, a bejárat sötét, a lépcső meredek, de Ő mintha észre sem venné mindezt. Egyébként nem szokta-e meg már gyermekségétől fogva a szegénységet, s másrészt, nem látja-e már előre, milyen nagy örömet szerez majd ennek a szomorú háznak! Állapodjunk meg kissé e figyelmes jóságánál. — Ezt a szellemet igyekezzünk belevinni ezután alantásainkkal való viselkedésünkbe.

2. Megható gyógyulás. — Az isteni Mester mindjárt belépésekor megtudja, hogy kedves tanítványának az anyósa beteg; maláriás láz gyötri, mely olyan hosszantartó és makacs. Könyörgő kezek nyúlnak Jézus felé. Péter nem szól, de a tekintete többet mond minden szónál . . . Jézus belép a szomorú betegszobába; mint reménythozó világosság megy előre; homloka ragyog, karját kinyújtja; és parancsol a láznak. Majd megfogván a beteg kezét, így szól hozzá: Kelj fel! . . . És a láznak nyoma sincs többé! A beteg arcáról eltűnik a szenvedés kifejezése. Erői visszatérnek, fölkel, teljesen friss és íme, már siet is, hogy a szent asszonyokkal együtt, felszolgálja a szombati ételeket.

3. Jézust vendégül látni. — Milyen boldog meghatottság lehetett ez! Milyen kedves, meghitt beszélgetés folytatott az étkezés alatt és az utána következő órákban, egészen naplementéig; mert szombat délután tilos volt távozni hazulról, fel volt függesztve minden foglalkozás. Ezt az időt jámbor beszélgetésre és családi együttlétre tartották fenn . . .

Aldott óra! Jézust így maguknál látni; tudni, hogy órákon át egyedül az övék! Ott ülni mellette és érezni jóságos tekintetét! Milyen mohósággal ihatták minden szavát! Úgy érezte mindegyikük, hogy önmaga fölé emelkedett és a holnap minden áldozatára kész.

És valóban, a következő napon kezdődnek meg az apostoli utak: a tanítványok nem önmagukéi többé; követik Jézust. — Erre a gondolatra az öreg halászok ezt mondogatják magukban: itt leszünk mi, hogy kivessük a hálót és ellássuk a családot . . . Mária körül meg halkán így suttog néhány asszony: mi is követjük Őt, hogy szolgálatára lehessünk.

Lélekben legyünk ott közöttük; — engedjük át magunkat a jelenet fölemelő hatásának; — tegyük magunkévá az áldozatot megelőző nagylelkűség érzelmeit . . . Vannak lelkek, akik mindezt átéliik hosszú látogatásaik alatt a Tabernákulum előtt: ugyanezt a Jézust találják ott, ugyanezt a békességet s ugyanilyen beszélgetést folytatnak, odaadják magukat Neki: a Tied Jézusom minden, amit kívánsz; elszakadunk mindentől, elhagyunk mindent . . . követünk Téged!

Simon-Péter háza másnap kiürült: — a Tabernákulum mindig itt van . . .

Elhatározások. — Törekedjünk égő vágyakozással a Jézussal való meghittsége. — Ő töltsé be elmélmékedéseimet. — Valóban közelemben érezsem Őt a templomban, s magamban érezsem a szentáldozásban. — Napközben az Ő gondolatát, az Ő tekintetét keressem. — Esténként folytassak bizalmas beszélgetést Vele.

82. ELMÉLKEDÉS.

I. CSODÁK NAPJA.

Esti előkészület. — Holnapi elmélmékedésünkben továbbra is osztozunk abban a szent örömben, mely Jézus Szívét ezen a gyönyörű napon eltöltötte, amikor végre szabadjára engedhette eddig visszafojtott vágyát, hogy eláraszthassa az embereket jótéteményeivel, világosságával és szeretetével. Részéről a csodáknak szinte végeláthatatlan sorozata, a nép részéről pedig folytonosan növekvő csodálat tölti be azt. —

Ennek a napnak és a következőknek az egét nem árnyékolja be egyetlen felhő sem. Olyan egyedülálló időszak ez életében, mint a tavasz az esztendőben. Ennek az éltető melegnek a hatására talán a mi szegény szívünkben is illatos virágok hajtanak ki. Élvezzük hát boldog elmerüléssel ezeket az áldott órákat, melyek nem térnek vissza többé soha: olyan jó örülni látni azokat, akiket szeretünk!

Jézusom! ha én is ezekben a felejthetetlen napokban élhettem volna! Adj nekem valamit legalább édességükből, hogy érzéseimmel kapcsolódhassak a Téged körülvevő tömeg lelkesüléséhez.

Ilyen érzelmeket olvasok majd le, ó Mária, a te arcodról is; milyen áhítatos, mélységes öröm sugározhatott arról is. — Jézus boldog volt, hogy ezt az örömet megadhatta neked, aki mindig csak Reá gondoltál s akinek annyit kell majd Érte szenvedned! — Jutalom volt ez a hosszú multért és előkészület a kegyetlen jövőre.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Magam elé képzelem, úgy mint tegnap, Simon-Péter házáat . . . a keskeny utcát, mely most zsúfolva van betegekkel.

Kérjük a kegyelmet, hogy élénken át tudjuk érezni Jézus jóságát, ezt a fáradhatatlan jóságot.

1. Jézus csodákat művel. — A békességes nyugalomnak Simon-Péter házában töltött ez áldott órái alatt a két csoda híre szertefutott a városban; egyébről sem beszéltek az emberek, mint Jézusnak a sátán fölött aratott győzelméről és a mocsárláz csodálatos meggyógyításáról. Bámulattal beszéltek arról a hatalomról, melynek elég egyetlen szó: a parancsoló Úr szava. A népet nagy felindulás fogta el; a betegeknek, valamint a betegek rokonainak és barátainak szívében új reménység éledt. Csak a szombati pihenő iránt való nagy tisztelet volt képes naplementéig visszatartani a türelmetlen tömeget. De alighogy a lenyugvó

nap jelezte a törvényelőírta nyugalom végét, megnyíltak a gazdag és szegény házak kapui és tömegesen jöttek ki a támogatott vagy vitt betegek, s az erőszakkal kihurcolt ördögösök, úgyhogy szent Márk tanúsága szerint nemsokára, „*az egész város odagyűlt a ház ajtajához, ahol Jézus tartózkodott.*”

És Ő, meghatva ettől a nagy hittől, egyiktől a másikhoz megy, kinyújtja fölöttük isteni kezét, mely visszaadja egészségüket. „*Sok ördögöst vivének Hozzá és kiűzé a szellemeket szavával és minden beteget meggyógyíta.*”

A csodák hosszú sorozata és az áldások nagyszerű koncertje az egész este; sőt az emberi nyomornak Jézus felé áradó, véget nem érő menete folytatódik még éjtszaka is. De sem a keze, sem a hangja, sem a szíve nem fárad el. Az Ő szeretetében kimeríthetetlen erő rejlik.

Mélyedjünk el ebben az oly változatos szempontokat nyújtó jelenetben: — a betegségek és nyomorúságok legkülönbözőbb fajtái — ezeknek a szegény embereknek és kísérőiknek magatartása; — Jézus, amint ott jár közöttük. — Csodálat és szeretet.

2. E csodák mind a szeretet tényei. — Az evangélista megjegyzi: „*hogy beteljesedjék, amit Izaiás próféta szólott, mondván: Ő elvette betegségeinket és nyavalyáinkat hordozta.*” Milyen csodálatos megvilágítást adnak Izaiásnak erre a jelenetre alkalmazott szavai! Jézus csodái nem annyira a hatalomnak, mint inkább a *jóságnak* a tényei. Nem azért cselekszi azokat, hogy általuk megalapítsa tekintélyét, hanem hogy kielégítse szíve vágyát. „*Nyavalyáinkat hordozta*”: magáévá tette minden nyomorúságunkat.

Jézusom, Te tehát magadban érzed ennek a szerencsétlen lényeknek a gyöngeségét és szomorúsággal tölt el ez a sok tehetetlen, az éjtszaka sötétjébe és csendjébe vesző fájdalom; együtt aggódol az anyákkal, gyermekekkel és jóbarátokkal, kik sírárnak szeretteik fölött. Minden emberi fájdalom, a Te fájdalmad. Szíved oly nagy, hogy valamennyit képes

magába fogadni és olyan érzékeny, hogy együtt tud szenvedni külön-külön mindenkivel. Nincs jóság, mely fogalmat adhatna a Tiedről: Isten egészen külön szívet alkotott Neked, mely nagyobb, mint az összes szívek együttvéve. Csak Isten mindenhatósága hozhatta létre az emberi lénynek ilyen csodáját, mely hasonló hozzánk és mégis egybe tud kapcsolódni úgy gondolatban, mint cselekvésben, korának és minden időnek minden emberével.

Csodálat; — hála; — szeretetnyilvánítás.

83. ELMÉLKEDÉS.

II. „Ő ELVETTE BETEGSÉGEINKET ÉS NYAVALYÁINKAT HORDOZTA.”

1. Itt van igazán helyén, hogy visszatérjünk arra a gyakran emlegetett és olyannyira vigasztaló igazságra, hogy Jézus ezen az emlékezetes napon, mikor annyi beteget meggyógyított és annyi szomorút megvigasztalt, külön mindegyikünkre és mindegyikünknek minden fájdalmára gondolt.

Csodálkozhatunk-e ezen? Nem bírt-e Ő a maga nemében végtelen tudással, minden teremtetett dolognak a tudásával? És nem kellett-e ennek így lennie? Feltámadása óta Jézus a boldogság teljességét élvezi és képtelen a szenvedésre, ma tehát már nem veheti magára és nem hordozhatja szenvedéseinket . . . Értjük meg jól, hogy Ő azokat már előre érezte és hordozta. A titokzatos problémának csak egy megoldása lehet, — és milyen gyönyörű megoldás! — hogy előre el akarta szenvedni mindazt, aminek elszenvedésére később képtelen lesz. — Milyen vigasztaló ez annak a léleknek, mely fel tudja fogni! — Több mint vigasztaló; kifejezhetetlen . . .

Hogyan! Összes fájdalmaim, sőt mindegyik külön-külön megsebezte Jézus baráti szívét! . . . És én nem is gondolok erre; ha elhagynak az emberek, egyedül

és elhagyatottnak érzem magamat és azt mondom magamban: engem senki sem ért meg és senki sem önti a vigasztalás balzsamát sebeimre . . . — Ó, én lelkem, feszítsd meg minden erődet, hogy olyan erős hitet ébressz magadban, amelyet ez a gyönyörű, de olyan zavarbaejtő igazság kíván. Az ember érzékei fel nem foghatják; az értelem megengedi a lehetőségét; biztosítani azonban csak a hit képes róla. — Milyen kimondhatatlan lesz elragadtatásom egykor az égben, mikor ennek a részvétnek megszámlálhatatlan sokaságú tényei feltárulnak előttem! . . . Ha meglátom, hogy életemet már életem előtt átélte Jézus! Hogy szeretete már évszázadokkal születésem előtt körülölelt engem! — Mikor tehát ennek az emlékezetes napnak részletei fölött elmélkedem, azt mondhatom magamnak: Jézus ugyanolyan gyöngéd tekintettel nézett reám, mint azokra a szerencsétlenekre; kezét, mellyel megáldotta a körülötte tolongó tömeget, egészen idáig nyújtotta, az én fejem fölé!

2. A dolgok közönséges rendje. — Ez a nap, — hangsúlyozzuk erősen — különleges nap volt, a csodák napja. Szükséges volt, hogy mind az akkori időknek, mind a későbbi koroknak emberei érezhető módon megismerjék Jézus hatalmát és szeretetét. De az nem volt Isten szándékában, hogy ez a hatalom és ez a szeretet megszüntesse a megpróbáltatást. Újra meg újra, szünet nélkül ismételnünk kell magunknak, hogy a szenvedés a fölemelkedés törvénye. Jézus, palesztinai útjaiban sok olyan szenvedéssel találkozik majd, melyet nem gyógyít meg. — Miért csodálkozunk hát, ha nekünk is meghagyja a magunkét? . . . Tudjuk, hogy látta és átszenvedte azokat. Nem elég vigasztalás és bátorítás-e ez számunkra! — Ne nézzünk irigykedő tekintettel ezekre a csodálatosan meggyógyult betegekre, ezekre az örvendező hozzátartozókra: a szent megnyugvással elfogadott szenvedés örökkévaló örömet szerez.

Elhatározások. — Igyekszem ezentúl határozottabban és mélyebben hinni Jézusnak ebben a titok-

zatos egyesülésében lelkemmel: „*elvette betegségeinket és nyavalyáinkat hordozta*“. — Milyen erősek és boldogok azok a lelkek, akik ebben a gondolatban tudnak élni!

Milyen nagy az én önzésem! Jézus saját szenvedéseit nem teszem a magaméivá. De az ő jósága még az anyákénál is önzetlenebb: annyira szeret, hogy még ezt is megbocsátja . . . és vár.

Jézusom, mikor leszel egyszer már igazán a lelkem élete? Mikor fogom végre szereteted szeretettel viszonzni?

84. ELMÉLKEDÉS.

I. JÉZUS IMÁJA.

Esti előkészület. — Holnap azt kutatjuk, mi indítja az isteni Üdvözítőt arra, hogy megfosztva magát az álomtól, egy hegyre menjen imádkozni: — lelki szükség? — kötelesség? — buzgóság?

Ez nem az Atyját imádó Ige örök imádsága volt, sem pedig az Isten boldogító látásában elmerült lélek szüntelen imádsága. — Jézus függetlenül megőrizte lelkének közvetlenül a földdel kapcsolatban álló részét, azért, hogy hasonlóbb lehessen hozzánk, hogy szenvedhessen és érdemeket szerezhessen, úgy, mint mi. Ő a mi módunkon érezte az öröm és a szomorúság felindulásait s a fizikai és erkölcsi fáradtság levertségét. — Szüksége volt tehát az imára önmaga miatt és miattunk.

Azért küldetett le ide, hogy elhozza és meg-honosítsa itt is az isteni életet, meg akarta tehát mutatni, hogyan lehet azt élni. Ő megváltónk, de ugyanakkor példaképünk is. Már pedig ahhoz, hogy követhető példa lehessen, le kellett kicsinyednie a mi méreteinkhez. Milyen hálásaknak kell lennünk ezért! Mennyire kell Őt ezért szeretnünk! S mennyire kell igyekeznünk példáját követni!

Jézusom, holnap megérteted velem, milyen parancsoló szükségesség az imádság, még legszentebb foglalkozásaink közepette is.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Magam elé képzelek egy közepes magasságú hegyet, mely azonban uralja a síkságot, — fölötte a hatalmas égboltozat — csöndes, összeszedettségre hangoló reggel.

Kérem a kegyelmet, hogy minél mélyebben behatolhassak Jézus lelkébe, először azért, hogy csodáljam, majd pedig, hogy példája szerint alakítsam magamat.

1. Jézus a hegyen. — A nap már felkelőben volt, mikor szent Péter otthona visszanyerte rendes nyugalmit. De míg a többiek nyugalomra tértek, Jézus fölhasználva a még homályos szürkületet, észrevétlenül átsiet a városon és egy közeli hegyre megy, hogy ott másképen pihenje ki fáradtságát: imádkozni megy.

Odafönt térdreborul: imáadásba merül. — Szeme az égen: szemlélődésbe mélyed. — A virradat első sugarai egyre jobban bevonják tiszta fehérségükkel; szelíden, félénken felhangzik a madarak reggeli éneke is és lassankint betölti a levegőt; a felüdült természet ezer illatot küld az ég felé. A teremtés rója le tisztelet-adóját Isten előtt; ezen a napon azonban ez a tiszteletadás alázatos kísérője csak az Istenember hasonlíthatatlan hódolatának.

2. Pihenés, új erőmerítés. — Miért siet Jézus imádkozni? Mindenekelőtt azért, mert már szomjúhozza az egyedüllétet Atyjával. — Igaz, hogy az emberek társasága is nagyon kedves előtte, hiszen bebizonyította, de önmagában véve mégis akadályozza Őt abban, hogy lelkével elmerüljön igazi életében . . . Most, hogy végre egyedül van, távol minden zajtól és mozgalmasságtól, kielégítheti szívét és igazán megpihenhet.

— Jézus, amint benső életét őrzi; milyen lecke

ez számunkra! Ez az égből emberi lelkünkbe ültetett élet végtelenül kényes. Minden külső foglalkozás gyöngíti, még akkor is, ha annak tárgya az irgalmas szeretetnek, vagy a buzgóságnak valami műve. Mert kisebb-nagyobb mértékben betölti gondolatainkat, leköti figyelmünket s így Isten és lelkünk közé helyezkedik. Minden felindulás, minden szorgoskodás megakasztja a természetfölötti érzések kiáradását, vagy legalább is gyengíti hatásukat. — A léleknek szüksége van idő-ről-időre egy kissé hosszabb és mélyebb összeszedettségre . . . Kell egy kis frissesség a naptól felhevült homlokra, kell egy kis csend a tömeg lármájától elfáradt füleknek és kell egy kis pihenés még az áldó és gyógyító kéznek is.

A lélek nyugalma Istenben van; Őt pedig a csöndben és békességes nyugalomban találja meg . . . Jézus tehát a hegyre megy, imádkozni.

— Sohasem bízhatunk az olyan buzgó életben, mely nem keresi ezt a szent pihenést Istenben. — A mentségek e tekintetben többnyire üres kifogások. — Ahhoz, hogy adhassunk, előbb magunknak kell merítenünk a forrásból. — A benső élet az összeszedettségéből meríti erejét. — A hely és az idő megválasztásának fontossága. — Jézus a hegyet választotta, ezt a békés, emelkedett helyet; . . . és a hajnal csöndes óráit.

3. A hála kifejezése. — Jézus imája sokáig tartott, mert szíve túláradt a hálától. Mennyei Atyja ezúttal szabad folyást engedett Benne az emberek iránt érzett szeretetének; hatalommal ruházta fel, hogy segíthesse, magához vonzhassa és megmenthesse őket. Szeme előtt elvonultak az előző órák emlékei. Maga előtt látta a fogadására egybegyűlt lelkes tömeget; — a zsinagóga hallgatóságát, amint mohón itta szavait; — a legyőzött sátánt; — a meggyógyult betegek sokaságát; — a szívekből feléje áradó szeretetet; — a hitet, mely előkészíti az Ő szép országának eljövetelét . . . Mindezt a sok jót egyenkint megköszönte Atyjának. Szíve szinte úszott a kimondhatatlan hálában.

Magukon a jótéteményeken kívül azt a szeretetet is szemlélte, mely mindezt előre látta, akarta és eszközölte. Szemében ezek a jótétemények csak kisugárzások voltak ennek az érzésnek s erre a látványra hálája mélységes szeretetbe olvadt.

Ó, én lelkem, térj vissza minél gyakrabban ehhez a kedves képhez: lásd Jézust a hegyen, amint kiterjeszti gondolatait reád is és megköszöni Atyjának mindazt a jót, amivel téged elhalmozott. Igen, az Ő gondolatában ott van minden; figyelmét semmi sem kerüli el; és hálát ad mindenért külön-külön. — És én, aki e jótéteményekben részesülök, észre sem veszem, meg sem köszönöm azokat . . . Zavar, bánkódás, és szent vágyakozás . . .

85. ELMÉLKEDÉS.

II. JÉZUS ÖNMAGÁÉRT IMÁDKOZIK.

1. Jézus Isten kegyelmét kéri munkájához. —
Az előbbieken úgy képzeltek magunk elé az isteni Mestert, amint karjait ég felé tárva, hálát ad Atyjának; de íme, tartása most megváltozik: kezeit összekulcsolja és imája könyörgéssé válik. — Mert most új kép tárult szeme elé. Olyannak látja az alatt elterülő vidéket, mint a sárguló vetést. A tó partján és a síkságokon elterülő városokban és falvakban lelkek várnak reá. És Ő hozzájuk készül, hogy hirdesse nekik a jó hírt „Isten országáról”. Ez az Ő küldetése és ez a küldetés természetfölötti. Már pedig minden ilyen természetű munka különösképen a kegyelem műve: csak Isten képes egy teremtetett lényben isteni érzelmeket ébresztetni. Önmagától ez a lény képtelen rá, s nem áll jogában kívánnia sem, hogy az megadassék neki. Megszerzésükre egyetlen eszköz az ima; az ima tehát törvény, mégpedig olyan parancsoló törvény, melynek mindenki alá van vetve, ki merjük mondani, hogy még maga Jézus is . . .

Ime, milyen alázatosan és milyen nagy szeretettel könyörög Atyjához Galilea népéért, hogy adja meg nekik az Ő tanítása befogadására alkalmas kegyelmeket, tegye őket készséges szívűekké, nagylelkűekké és hűségessékké. Ő Atyám — alapítsd meg országodat ezekben a lelkekben! — mondja, s tekintetével körülöleli mindnyájukat és minden szükségüket . . . Boldog vidék, melyre nemsokára ez a termékeny mennyei harmat hull! . . . De ne irigyeljük; hiszen tudjuk, hogy onnan, a távolból, a mi lelkünkre is hullott.

2. Jézus önmagára is kéri Isten kegyelmét. — De jól hallok, vajjon? Jézus önmagáért imádkozik? Nem a benne rejtőző Istenért, hanem az emberért, a teremtetett lényért, mely alá van vetve a teremtmény föltételének, annak az általános törvénynek, mely megkívánja tőle, hogy kérje az istenit. — Atyám, — kiált fel — készítsd elő erre a munkára értelmemet, szívemet, szavaimat; add meg mindig a megfelelő világságot és szeretetet, mely meggyőzi a lelkeket; szentelj meg engem őérettük, mert minél szentebb valaki, annál nagyobb a hatalma a lelkek fölött.

Próbáljuk felmérni magunkban ennek az alázatos imának a nagyságát.

3. Üdvös lecke. — Megkapó kép; meglep és magával ragad; mindenekfölött pedig irányt szab a mi viselkedésünknek. Valóban üdvös lecke számunkra: Jézus elsősorban az imára támaszkodott, én viszont buzgóságomra, tehetségeimre és eddigi sikereimre számítok. Milyen balgaság tőlem, hogy az imának ilyen alárendelt szerepet adok és emberi eszközökkel akarok létrehozni egy isteni művet! Azért látszólagosak csupán az eredmények is; s milyen törekenyek maguk a művek s mennyi csalódás jár velük!

Jézusom, Te, amikor így könyörgő tartást veszel fel, azt mondod: ez a kötelességem; én meg könnyelműségemben megfeledekzem erről, csak megyek előre, szorgoskodom és eszembe sem jut, hogy munkásságomra megnyissam a kegyelem forrásait.

— Zavar, — bánat, — mély meggyőződés. —
Elhatározások.

86. ELMÉLKEDÉS.

I. JÉZUS MŰKÖDÉSE GALILEÁBAN. — ÉLETÉNEK MEGHITTEBB RÉSZE.

Esti előkészület. — Jézus befejezi imáját. Körüljártatja tekintetét a Galileai-síkságon, melyet az isteni lehellet megtermékenyít. Hónapokon keresztül járja majd útjait s az diadalmenet lesz mindenütt.

Holnapi elmélkedésünkben azonban nem ezzel a diadalmas hódítással akarunk foglalkozni, hanem ez idő alatt élt mindennapi életével. Az Evangélium ugyan nem beszél erről, de mi igyekszünk elmélkedés útján képet alkotni róla magunknak. Mint ahogy másutt már említettük, az ilyen elképzelés nem kitalálás, hanem újraélesztés. A mindennapi életnek ilyenén részletei valóban megtörténtek, Jézus átélte azokat, mi csak újra életre keltjük azokat. Ha kedves és megszentelő hatása volt ennek az életnek azokra, akik tanúi voltak, miért ne lehetne az hasonló számunkra is, ha lelkünkben megelevenednek!

— Irányítsuk hát figyelmünket már ma este Galilea utaira; nézzük Jézust, amint beszél a különböző zsina-gókákban; kövessük Őt különösen azokba a vendég-szerető házakba, ahol sokkal közvetlenebbül, szentül emberinek mutatkozik . . . Csodálatra, sőt követésre-méltó példát kapunk így a családi és társadalmi élet-hez való viszonyunkra.

— Ó Mária, homályosan ott érzünk téged mindenütt Jézus közelében; mondd el hát lelkemnek mindazt, amit megcsodáltál; és engedd át nekem szívedet, hogy rajta keresztül meg is érthessem azt.

A hely elképzelése. — Állítsuk szemünk elé a hegyet, melyen Jézus az imént imádkozott — az oda-vezető ösvényeket. — Érezzük a helyet átítató mély nyugalmat. — Jártassuk végig tekintetünket azon a nagykiterjedésű síkságon, mely működésének színhelye lesz.

1. Mikor Jézus elhagyja kafarnaumi barátait.

— Az isteni Megváltó már sokáig imádkozott, mikor Péter és társai fölébredvén, nem találták Őt a házban és keresésére indultak. Vajjon megtudták valamiképen hollétét, vagy talán már ismerték szokásait? Annyi tény, hogy csakhamar ott voltak mellette: „*Mindenki téged keres*“, mondták neki sürgetve. Valóban, messziről nagy tömeg közeledik; majd Jézus közelébe érve körülveszik és kéri, hogy térjen vissza Kafarnaumba. — „*Nem tehetem*, — feleli Jézus — *el kell vinnem a jó hírt a szomszédos falvakba és városokba, mert azért jöttem.*“

Milyen gyöngéden jóságos az Üdvözítő még visszautasításában is. Mintha mentegetődzve azt mondaná nekik: Ha szívemre hallgatnék, mindig veletek maradnék, mert ti szerettek engem és én is szeretlek benneteket. Tudom, hogy távozásom megszorít titeket, de gondolatok azokra a lelkekre, akik várnak reám; nem kell-e kiárasztanom reájuk is úgy, mint reátok világosságomat és jótéteményeimet? Én nem vagyok a magamé, az én Atyám engem minden emberhez küldött. — Különben nektek is jó, hogy elhagylak benneteket, mert szükséges, hogy az isteni mag, amit elvetettem szívetekben, nyugodalmas elmélkedések útján mélyebbre hatoljon bennetek. Nem kell-e a földnek is idő arra, hogy feldolgozza magában a belévetett magot?

És nem kell-e hozzászoktatnom benneteket az erőfeszítéshez, az önálló kezdeményezéshez? Ha az ember egyedül érzi magát, keres, és megtalálja, amit

keres. A világnak nem lesz mindig része érezhető jelenlétben; tanuljatok meg értem élni e nélkül is.

2. Mikor úgy látszik, mintha Jézus elhagyna bennünket. — Alkalmazzuk az isteni Mesternek e gondolatait magunkra. Volt idő, amikor Jézus olyan nagyon jó volt hozzánk. Annyira magunkénak éreztük Őt, hogy eszünkbe sem jutott, hogy képes lenne valaha is elhagyni bennünket . . . És ez a pillanat néha mégis elérkezik. Amikor egyedül, vagyis vigasztalások és áhítat nélkül maradunk, könnyen azt hisszük, hogy magunkra hagyott minket. Mit csinálunk ilyenkor? Sajnos! igen gyakran mi magunk is elhagyjuk magunkat; kezdetben nyugtalankodunk, majd egyre hanyagabbá válunk. — Mit tesznek ezzel szemben a megfontolt, bátor lelkek? Megértvén Isten szándékait, megnyugszanak és megkettőzik erőfeszítésüket, ilymódon növelve erőiket és érdemeiket.

3. Ima. — Jézusom, úgy-e megengeded nekem is úgy, mint kafarnaumi barátaidnak, hogy imáimmal igyekezzek visszatartani Téged. Szerények lesznek ezek az imák és akaratodban megnyugvók. Tégy velem Jézusom, kedved szerint: nem a vigasztalásaidat szeretem, hanem Téged magad. Ha látszólag elhagysz, megvárlak; ha a várakozás hosszúra nyúlik, kitartok, még ha életem végéig tartana is . . . Tudom, hogy ebben a megpróbáltatásban közelebb vagy hozzám és jobban szeretsz, mint valaha, sőt talán még azt is szabad hinned, hogy így nagyobb dicsőítésben részesítelek . . . Jézusom, ha úgy kívánod, hogy átmenjek azokon a sötét éjszakákon, melyeken semmit sem lát az ember, kérlek, könyörülj meg gyöngésséggel és vezess kézenfogva akaratodnak és kívánságaidnak ösvényén.

II. JÉZUS A MINDENNAPI ÉLET MEGHITTÉGÉBEN.

1. Mindenről szeretnénk tudni. — „Jézus azután — mondja az Evangélium — *bejárá egész Galileát, tanítván az ő zsinagógáikban.*” — Ime, ugyancsak rövid leírása egy hosszú időszaknak. Pedig mennyire szeretttük volna tudni, mit mondott, mit csinált napról-napra. Mennyi csoda és mennyi tanítás! Jóságának mennyi eleven megnyilatkozása! . . . És ez a szavai által felrázott vidék, a meggyógyult betegek öröme, s az általános lelkesülés! Olyan szép, olyan termékeny időszak volt ez! Milyen boldogság lett volna végig élni azt részleteiben!

Ezeket a részleteket, melyek az Evangéliumból hiányoznak, nem nehéz megalkotnunk gondolkodás útján. — Láttuk, miképen folytak le az összejövetelek a zsinagógákban; nézzük azután Jézust, amint szállást kér, épp olyan egyszerű és boldog családoknál, mint amilyen Simon-Péteré volt; mert bárha nem is vetette meg a gazdagokat, mégis előnyben részesítette a szegényeket. Ezúttal még egy sajátos oka is volt erre, t. i. a hozzá csatlakozott tanítványok nem jól érezték volna magukat az előkelőeknél. Ha föltételezzük tökéletes szívében ezt a gyöngéd figyelmet, bizonyára nem térünk el az igazságtól.

2. Az esti összejövetelek. — Alakítsuk ki azután magunkban az esti összejövetelek képét. Az est lezálltával lépünk be Jézussal egy ilyen szerény otthonba. A szegény emberek, akik vendégül látják, meghatottan, összetett kézzel közelednek hozzá; a főhelyet ajánlják fel Neki; körülveszik. Némelyek térdelnek, mások állva maradnak; — mindannyian figyelmesen hallgatják szavát. — Milyen szívhezszóló a hangja; és milyen vonzó az arckifejezése, szinte azzal is beszél. — Mindenki megérti, amit mond, mert az ő egyszerű nyelvüket használja; a mindennapi életből indul ki s azon keresztül vezeti őket a magasabb

élet felé. Rámutat azokra a hibákra is, melyeket az emberi természet idéz elő tudatlanságával, előítéleteivel és gyöngeségével; felemeli szavát a gőg ellen, mely lenéz másokat és az egyenlenséget teremtő hamis vádaskodások ellen. Milyen szépen beszél a tisztaságról, mely lehetővé teszi Isten meglátását; és a jóságról, mely hasonlóvá teszi az embert Hozzá! . . . Meg is vigasztalja őket és megszerettetvén velük szegénységüket és nehéz munkájukat, fölemeli őket.

Üdvözljük ezeket a boldog hívőket, akiknek nagyrésze bizonyára az égben van; — kérjük őket, hogy közöljék velünk akkori érzelmeiket; — köszönjük meg nekik azt az örömet, melyet az Üdvözítőnek adtak; — mélyedjünk el a békének és buzgóságnak ebben a légkörében; — találjunk gyönyörűséget mindenben, ami tiszta, emelkedett, tökéletes.

Mindazt, amit Jézus elmondott ezeken az esti összejöveteleken, elmondja nekünk is az elmélkedés összeszedettségében. Hallgassuk meg tanácsait, egyezünk bele kívánságaiba . . . Ha így elmerülünk ebben a csöndes szemlélődésben, máris érezzük, hogy jobbakká leszünk. Nyujtsuk ki ezeket a drága pillanatokat, ameddig csak tartanak benyomásaink . . .

3. Az étkezés. — Nézzük Jézust, amint étkezik. — Az emberek megcsodálták előhírnökének, Jánosnak szigorú önsanyargatását, mi pedig csodáljuk meg még jobban Jézus gyönyörű alkalmazkodását: elfogadja, amit felajánlanak neki. És ezt két okból teszi: kedves akar lenni vendéglátóihoz, másrészt pedig nem akar példájával olyan szigorúságot rájuk kényszeríteni, mely visszariasztaná gyöngeségüket. Nemsokára még jobban kimutatja ezt egy emlékezetes alkalommal.

Hogyan szentelte meg az étkezéseket? Mindenekelőtt imával, továbbá szerénységgel és mértékletességgel; különösképen azonban azzal, hogy még ott is tanítást ad: nincs olyan alkalom, amelyet fel ne használna arra, hogy a lelkeket Atyjához emelje. Ezért azután, az étkezés végeztével a szokásos himnusz sokkal lelkesebben tör fel a lángragyújtott szívekből.

Nem találhatunk-e ebben is egyet-mást, amin épülhetünk? — Amikor asztalhoz ülünk, gondoljunk az isteni Mester viselkedésére, jusson eszünkbe mindenkiére kiterjedő figyelme, türelme a tökéletlenségek iránt s az a vágya, hogy a lelkeket érzékenységük megbántása nélkül, minél magasabbra emelhesse.

— Arra törekedjünk, hogy étkezés alatt mennyei benyomások hatása alatt álljunk. Tartózkodjunk minden közönségestől. — Óvakodjunk a hanyag nemtörődöm-ségtől. — Ébresszünk magunkban, ha csak lehet, néhány emelkedett, jámbor gondolatot.

42

88. ELMÉLKEDÉS.

III. JÉZUS ÉS A KÖRNYEZETE.

1. Jézus és a szent asszonyok. — Az Evangélium, mikor megemlékezik a keresztlábánál a szent asszonyokról, egyúttal felfedi előttünk életüknek egy szép szakaszát is, Jézus nyilvános működésének ideje alatt; azt mondja: „*Valának ott asszonyok is, kik mikor Galileában járt, követték Őt és szolgálnak vala neki.*” Néhány rövid szó az egész, de milyen sokat mond! — E nélkül is sejtettük volna ugyan ezt a csodálatos odaadást, de bizonyosságunk nem lett volna róla. Mostantól fogva tehát, ha az isteni Mester tanító útjára gondolunk, lássuk ott követőinek sorában ezeket a szent asszonyokat is.

Galilea, ahol Jézus jár, az ő hazájuk; sokan közülük vendégül látják Őt, majd elkísérik, de csak a szomszédos városig; mások, akik szabadabbak, messzebb is követik. — Odaadásuk mellett csodáljuk meg szerénységüket is; gondjuk van mindenre, de feltűnés nélkül. Ott látjuk őket, amint egy városba vagy faluba érkezvén, szállóhelyet keresnek a Mesternek és tanítványainak; beszereznek mindent, amire szüksége lehet; mikor azonban Jézus is megérkezik, ők eltűnnek, mindenestre miután előbb térdenállva fogadták áldá-

sát . . . Jézus sem feledkezik meg róluk s mikor a vacsora végeztével visszatérnek, hogy éjtszakára elbúcsúzzanak Tőle, még ha későre jár is az idő, bizonyára mond nekik egyet-mást azokból a fönséges, szép szavakból, amiket a nagy tömeg még nem értene meg.

Vegyünk részt Jézus örömeiben, hogy könnyíthet a szívéen és mélyebben kinyilatkoztathatja magát ezeknek a szép lelkeknek. — De üdvözljük ezeket a szép lelkeket is azért az öröméért, amelyet az édes Üdvöztőnek szereztek és azért a gyöngéd meghittségért, melybe Jézus bevezeti őket. — Nem nehéz elképzelnünk, milyen boldogan tölthették be különböző feladatukat, mely a ruházatról és étkezésről való gondoskodásban állott. Milyen szent ereklék mentek át a kezükön; ki ne irigyelné őket ezért! . . . Mikor az oltárok díszítésén és a szegények ellátásán fáradozunk, gondoljunk arra, hogy éppúgy, mint a szent asszonyok, Jézusért dolgozunk.

2. Jézus és az Édesanya. — Hogy hagyhatnók itt homályba merülni Jézus Anyjának, Máriának a képét! Mit keresne ő most Názáretben és ki tarthatná őt most távol a Fiától? Még a többieknél is szerényebben, észrevétlenebbül, ő a lelke mindennek, ami Fiáért történik. Mindenre gondoló előrelátása sohasem hiányzik, néha azonban bizonyára kemény próbát kell kiállania. Csodáljuk meg nyugalmát a nehézségek közepe is, melyek azért egyáltalán nem szegik kedvét és nem bénítják meg újabb próbálkozásait; figyeljük meg feltűnést kerülő félrevonulását is.

De e mellett azért mindig úgy helyezkedik el, hogy ne veszítse sokáig szem elől Azt, aki életének mindene. Hogy megérti egymást ez a két szív és milyen gyöngéd dolgokat mondhat kölcsönösen a tekintetük . . .

Vajjon vakmerőség volna hinnünk, hogy anya és fia, mikor kettesben maradhatott, gyakran áldott órákat töltött együtt olyan beszélgetésben, amely sokkal inkább volt égi, semmint földi? Az Evangélium nem mond erről semmit; de éppen, mert nem szól, szabad

teret enged föltételezésünknek. Töltsük hát ki ezt az üresen hagyott helyet. Mennyi megható, szép elmélkedésre nyílik így alkalom! . . . Kövessük Jézust mi is; kövessük tekintetünkkel mindíg.— Vágyódjunk a Vele való meghittebb beszélgetésre.

89. ELMÉLKEDÉS.

I. A GYERMEKEK JÉZUS KÖRÜL.

Esti előkészület. — Ez a cím már magában is gyönyörködtető fényt vet lelkünkbe. Régóta ismerjük már ezt a bájos képet, de ha holnap újra figyelmesen elmélkedünk rajta, új szépségeket fedezünk majd fel benne. Jézus egyre emberibbnek, egyre szentebben, elragadóbban emberinek mutatkozik előttünk. Leereszkedő jósága úgy lenyűgözi majd gondolatainkat, hogy nagyságát éppúgy, mint a gyermekek, szinte már nem is látjuk többé; és a kicsinyek példájára talán mi is gyermeki bizalommal merünk közeledni Hozzá.

Egy megfontolás azonban mégis visszatart bennünket. Van-e joga vajjon minden léleknek erre a közvetlenségre? Nem csupán egyes választott lelkek kiváltsága-e az? És én közülük való vagyok-e? Mit kellene tennem, hogy helyet foglalhassak köztük? — Ha így tehetnék, érzem, elpihenne annyi aggodalmam, amely most akadályozza lelkem szárnyalását! támpontom lenne a buzgó életben; s végre meg tudnék nyugodni egy olyan szeretetben, mely nem lát többé semmi mást, csak szeretete tárgyát.

Annak megismerése, hogy mennyire terjed Jézus jósága, és **cselekvés,** az ebből levont következtetés szerint: íme, ezeket a gyümölcsöket kell teremnie holnapi elmélkedésemnek.

A hely elképzelése. — A keleti országokban megszokott kép: napsütötte térség a szabadban. — Nagy tömeg, köztük kicsiny gyermekek.

Kérjük a kegyelmet, hogy megismerhessük, mennyire szabad és mennyire kell egyszerűnek, közvetlennek lennünk Jézussal szemben.

1. A valóság. — A Jézus környezetéről alkotott kép nem volna teljes, ha kihagynók belőle a kis gyermekeket. Később majd foglalkozunk, üdvös tanulság céljából, azzal az emlékezetes jelenettel is, mikor az apostolok el akarták távolítani őket közeléből; ma azonban megelégszünk azzal, hogy szemléljük, miképen igyekeznek az isteni Mester közelébe férközni.

A gyermeket valami megnevezhetetlen, csalhatatlan ösztön űzi a jóság felé, így a legnaívabb, de ugyanakkor legbiztosabb módon megjelölve azt. Nézzük csak ezeket a tolakodó apróságokat, hogy furakodnak át a tömegben, hogy az első sorba juthassanak. Ez már az ő alakjuk kicsinységének az előjoga: mert ugyan mit láthatnának a nagyok mögött? Mikor végre odaérkeznek, kezdetben félénkek kissé; de azután egyik-másik lassankint nekibátorodik, egészen Jézus mellé oson, megérinti ruháját, majd diadalmasan tér vissza társaihoz.

Akadnak, akik még többet mernek. Az édes Üdvözítő néha megpihen valami rögtönzött ülőhelyen és íme, egyik apróság odamerészkedik egészen mellé, letérdel, karocskáit térdére támasztja és tiszta szemével fölnéz Rá; — egy másik meg még kezét is megfogja, hogy megcsókolja és a jóságos Mester nem húzza vissza . . . Ami az elsőeknek sikerült, azt csakhamar utánozza a többi is; egyre többen helyezkednek el körülötte, lehetőleg a Hozzá legközelebb eső helyet keresve.

2. A festmény. — Ezt a képet már számtalanszor, a legkülönbözőbb és legbájosabb felfogásokban lefestették. Az ember megihatott gyönyörűséggel szem-

léli valamennyit. Egyiken egy kis gyermeket látunk, aki virágot nyújt Jézusnak; egy másik gyermek ölébe tesz egy . . . darabka süteményt! Egyiken egy leányka áll Jézus előtt és Reá mosolyog, egy másik viszont meghajtja előtte fejét, hogy áldását fogadja. Majd ismét többen egyszerre karocskáikat nyújtják felé, hogy fölvegye és ölelésébe zárja őket . . .

De, sajnos! hol az a festő, aki a maga tökéletes szépségében vissza tudná adni Jézus arckifejezését! Azt a kifejezést, mely oly leírhatatlanul jóságos, a nélkül, hogy azért édeskés volna; azt a méltóságteljes, de minden ridegség nélküli nemes tartást, azt a megmagyarázhatatlanul tökéletes valamit, ami magához vonz és ugyanakkor olyan csodálatosan pihentető . . . Fel kell jutnunk az égbe, hogy valóban szemlélhessük ezt a megálmodott jelenetet, mely idelent mindig elsziklik szemünk elől . . .

3. Jézus csodálatos jósága. — Pedig ez a jelenet, mely most elmélkedésünk tárgya, sajátosan szép: a végtelen Tisztaság, a teljes ártatlanság keretében; — a végtelen Szeretet, a valóban őszinte, minden mellékgondolat nélküli szeretetnyilvánítások között; — s mindkét részről milyen zavartalan, tiszta öröm! . . . Boldog gyermekek! . . . Boldog Jézus! . . . Röpképillanatok, örök ígérek! — Az elkövetkező keresztény századok mind csodálattal nézik majd ezt az oly anyyira emberi alakban mutatkozó Istent. Nem olyan, mint azok a hamis próféták, akik a magukra öltött szerep méltóságának megközelíthetlenségébe burkolóznak. Az Ő szíve nem száraz, mint a fanatikusoké. Ő nem temetkezik bele gondolatainak elérhetetlen magasságaiba, mint a bölcsekedők. Ő valamennyiüket fölülmúlóan nagy tud lenni és ugyanakkor mégis oly leereszkedő, oly szeretetteljes, hogy a jóságával visszaélő kicsinyek merészsége csak kedves mosolyt vált ki belőle.

Szemléljük és csodáljuk Jézust ebben a tartásban, mely olyan sajátosan az övé. — Köszönjük meg, hogy látnunk engedte magát így is, ennek a jelenet-

nek a bájos közvetlenségében! Ébresszünk fel magunkban keresetlen, minden számítás nélküli bizalmat: ez az isteni és emberi Szív ugyanolyan ma is, mint akkor volt, és mindíg ugyanaz marad.

90. ELMÉLKEDÉS.

II. SZENT MERÉSZSÉG.

1. A tiszta lelkek naív merészsége. — Vannak lelkek, szép lelkek, akik a gyermekeknek ezzel az isteni merészségével közelednek Jézushoz; különösen a tiszta lelkek, fiatal leányok, szűzek: hiszen kora gyermekségüktől fogva annyit hallottak Jézusról; annyiszor látták azt a piciny betlehemi Gyermecket, amint karocskáit tárja feléjük, majd a bájos názareti Ifjút és azt a csodálatos Megváltót, aki olyan nagyszerű csodákat művelt! Naív hitüket egy csupa édességből és gyöngédségből kialakult kép sugározza be. Lelkük legmélyén éreznek ugyan valamit nagyságából is, de érzelmeiket mégis a végtelen jóság és szeretetreméltóság uralja.

Es úgy érzik, hogy ez a Jézus egészen az övék, hogy örül, ha közelében láthatja őket, hogy szereti, ha mindenről elbeszélgetnek Vele és hogy mindent el lehet mondani Neki, még azokat az apró semmiségeket is, sőt azokat a bájos kedveskedéseket is, melyek egyébként csak a család szűk körében hangzanak el . . . Nincs a társalgásukban semmi hivatalos ünnepélyesség, semmi betanult és gyakran annyira üres forma: a szívük fiatalasága érzik mindenben.

Ezek az érzések látszatra túlságosan természetesek és emberiek, holott valójában nem kevésbé természetfölöttiek és isteniek. Nézzük pl. a Gyermekeket Jézusról nevezett kis szent Terézt! Egészen haláláig megőrizte gyermekkorának naív, közvetlen viselkedését az Úr Jézussal szemben. Becsvágyának legmagasabb foka, hogy az Ő „*kicsiny játékszere*“ lehessen; s milyen választékos leleményességgel és milyen elragadó kife-

jezésekkel tudja változtatossá tenni ugyanazt a gondolatot! A legcsodálatosabb érzelmek emelik magasba ezt a lelket „Jézus hófehér jegyesét”; meg akarja Vele osztani mindazt, amit szeret; nincs egyéb gondolata, csak az, hogy Őt boldoggá tegye.

Másrészt megvannak a maga részéről is a kívánságai, melyekkel zaklatja az ő Jézusát. Hiszen Ő olyan gazdag és olyan jó; ezer és egy kéréssel árasztja hát el, mert úgy véli, hogy csak boldogságára lehet, ha módjában áll újra meg újra adnia!

Iránta való szeretetből szereti kis Teréz a lelkeket is, minden lelket. Lelkes buzgalmában szeretné megnyerni számára az összes bűnösöket és hitetleneket. A mennyországot egy óriási kincsszekrénynek látja, melyből vég nélkül meríthet, hogy a jótétemények esőjét áraszthassa a földre . . . És hogy ez nem álom volt csupán, arra minden nap meghozza a maga bizonyosságait.

2. Ki lehet még ilyen merész? — Ó, szent egyszerűség, miért nem vagy sajátja minden jámbor léleknek? Hiszen nem csupán a gyermekek és a tiszta lelkek kiváltsága vagy! Isten előtt a lelkeknek nincs koruk; mindenkinek megvan és megmarad legkésőbbi öregségéig is a joga, hogy a kicsinyek módjára közelítsen Jézushoz és az ő naív nyelvükön szóljon Hozzá. — Még az a lélek is megteheti, aki vétkezett, csak meglegyen hozzá a szeretete.

Miért vagy hát olyan félénk és merev, te szegény lélek, aki tudatában vagy tökéletlenségednek? Nem a mi személyes értékünk biztosítja számunkra a szeretetteljes fogadtatást, hanem a gyermeki, mégpedig isten-gyermeki cím, melyet viselünk. — Nem őrzi-e meg a családba szabad bejáratát a gyermek akkor is, ha szegény és hibákkal teli? S nem használhatja-e ő is ugyanazokat a családi kifejezéseket? — Bizonyára akadtak többen a Jézushoz járuló gyermekek között is, akik nem voltak kifogástalanok és Jézus jól tudta ezt; volt-e köztük mégis egyetlenegy is, akit Jézus elutasított volna magától?

3. Jézus megkívánja ezt a merészséget. — Hozzájuk hasonlóan cselekedni nemcsak jogunk, hanem kötelességünk. Kétkeddel ebben? Hát nem hallottad az isteni Mester szavát: „*Ha nem lesztek ti is, mint e kicsinyek, nem mentek be Isten országába.*” — Senki sem lehet túlságosan egyszerű a bizalmában; inkább kevesen eléggé azok s ez az oka, hogy olyan sok lélekből hiányzik a lendület s hogy annyian megelégszenek a külsőséges, szűk keretekbe szorított, félénk jámborsággal. — Mindenre kérlek benneteket, ne azt nézzétek, hogy mik vagytok, hanem egyenesen a jó-sághoz menjete, melyet még hibáitok sem képesek kisebbiteni.

A gyermekek általában hamar elfelejtik elkövetett kicsiny hibáikat. A szerető és egyszerű lelkeknek is ezt kell tenniök; ezáltal jobban dicsőítik Jézust, ők maguk pedig tökéletesebbé válnak. Mert megszabadulván az önmagukkal való foglalkozástól, Jézusra irányítják minden pillantásukat, csodálatukat, gyöngédségüket; s miután Benne nem látnak egyebet, mint jóságot, szeretetet és könyörületet, vidáman, könnyű lépetekkel követik Őt, és útközben észrevétlenül elvesztik hibáikat, tökéletlenségeiket és lanyhaságukat, melyeknek folytonos szemlélése elvette eddig minden bátorságukat. Igen, felejtsük el, mik vagyunk; e helyett inkább hatoljunk bele mélyebben abba, hogy kicsoda Jézus, a mi Jézusunk. Minél kevésbbé érdemeljük meg a szeretetet, melyet Tőle kapunk, annál nagyobb kényszerítő erővel hat az szívünkre. Boldog meglepetésünkben, hogy érdemtelenségünk ellenére is szeret minket, a hála, engesztelés és buzgóság érzelmei foglalják el a helyét annak a sok hiábavaló bánkódásnak, természetlen önkínzásnak vagy félelemnek, mely hosszú éveken át távol tartott bennünket Jézustól. A gyermek keresetlenül megnyilatkozó szeretete, és rendíthetetlen bizalma csodákat művel!

Jézusom, a Te szavadra, ezentúl merészebb igyekszem lenni; nem nézem, hogy negyven, hatvan, vagy még több éves vagyok-e, sem pedig azt, hogy

milyen kevés az erényem és az érdemem; Veled szemben ezentúl nem akarok más lenni, csak egy kicsiny gyermek, aki még a múltban elkövetett hibáiról is megfélemedezik . . .

91. ELMÉLKEDÉS.

I. A BETEGEKET GYÓGYÍTÓ JÉZUS.

Esti előkészület. — Holnapi elmélkedésünket a Megváltó jóságának csodálatára szenteljük, mellyel magához vonzza és meggyógyítja a betegeket. Igyekszünk magunk elé képzelni részvevő szép arcát, könnyektől fátyolos szemét és azt a kezet, mely nem fárad el soha. Látjuk a tömeget, mely jártában-keltében köréje csoportosul és halljuk azoknak a szerencsétleneknek és hozzátartozóiknak öröm- és hálakitöréseit, akiknek visszaadta egészségét.

Ezzel a megható jelenettel nem először találkozunk; ezúttal azonban kiváltképpen szimbolikus jelentőségét akarjuk kutatni. A testnek betegségein keresztül a lélek betegségeit fogjuk megfigyelni és ebből a szempontból több gyakorlati alkalmazásra találunk. — Kiki annál állapotjék majd meg, amely őt magát érinti. Tegyük ezt nagy egyszerűséggel és igyekezzünk hasznot meríteni belőle; különösen fontos, hogy nagy bizalmat érezzünk Jézus iránt és sokat imádkozzunk Hozzá. Mert legyenek bár lelki betegségeink bármilyen régiek és nagyok, Jézus meg tudja gyógyítani azokat. Egyedül csak Ő képes rá és Ő meg is akarja tenni. Hiszen nincs egyéb vágya, mint hogy most titokban folytathassa a beteg lelkek között, egykori nyilvános és látható galileai működését.

Szűzanyám, Mária, ezek a gyógyulások mind szemed előtt történtek és ki tudja, nem éppen a te könnyörgésed eszközölte-e ki a legnehezebbeket? Végy pártfogásodba, beszélj rólam, mutass be engem; tudom, hogy minél betegebbnek látsz, annál melegebben szólsz

majd érdekemben Annál, aki semmit sem képes megtagadni tőled.

ELMÉLKEDÉS.

1. Az emberi nyomorúságok felvonulása és szimbolikus értelme. — Ime, az Evangélium leírása erről a nagyszerű galileai működésről. „*És bejárá Jézus egész Galileát, tanítván zsinagógáikban, és hirdetvén az Ország evangéliumát, és meggyógyítván minden betegséget és minden nyavalyát a nép között. És eljutott a híre egész Szíriába, és hozzá vivének minden beteget különféle nyavalyákban és kinokban synlödöket, ördögöseket és holdkórosokat és inaszakadtakat; és meggyógyítá őket. És nagy sereg követé őt Galileából és a tíz városból, Jeruzsálemből, Judeából és a Jordánon túlról.*”

Képzeljük magunk elé az emberi nyomorúságok legkülönbözőbb fajtáit, a dühöngő megszállottakat, a tisztátalan bélpoklosokat, mellettük a tehetetlen bénákat, a kezüknél fogva vezetett vakokat, a tagolatlan hangokat adó süketeket és azt a sok más synlödést, rejtett szenvedést, melyből olyan bőségesen van mindenütt. Minden város, minden falu elhozta Hozzá a maga szomorú részét. Ez alkotta ott az isteni Mester környezetét, ez volt mindenhatóságának területe és ezek voltak szívének választottjai. Vajjon miért vonultatja fel előttünk az Evangélium ezt a hosszú menetet? Bizonyára azért, hogy kellőképen kiemelje Jézus csodáinak nagyságát és egyetemességét. De azért is, sőt talán méginkább azért, hogy rámutasson jellemzőkre: Jézus azért jött, hogy meggyógyítsa minden nyavalyánkat és ebben az összevont képben valóban mintegy találkoztát adtak egymásnak összes nyomorúságaink.

De ezzel még nem merült ki teljesen az Evangélium szándéka. Az Egyházatyák véleménye szerint ezeknek a gyulladásoknak szimbolikus jelentőségük volt. A fizikai rendbe tartozó betegségekben Jézus

lelkünk betegségeit látta. Mivel lelkünk az, amiért a földre jött, annak a javáért művelte ezeket a csodálatos gyógyításokat is. A külső sebeket érintő isteni kéz mindjárt belenyúlt a lélek seibe is s ezt teszi azóta is mindig.

2. Miért ritkábbak ma a csodák. — A hasonlat, — veti ellen talán valaki — ugyancsak tökéletlen. Jézus akkor minden betegséget meggyógyított, mégpedig azonnal, csodával. Most azonban nem teszi ezt sem testünkkel, sem lelkünkkel.

A Szentatyák így felelnek erre az ellenvetésre: „A hit megalapozására szükségesek voltak a csodák; fönntartására már a segítség is elegendő. A frissen ültetett bokrot erősen megöntözik, de amint mélyebb gyökeret vert, rábízzák az eső és harmat természetes hatására.”

De menjünk még tovább és értsük meg, hogy a csoda csak annyiban tekinthető igazán jónak, amennyiben az szükséges; mert valójában felfüggeszti az anyagi rend törvényét, ha testünkről van szó, és az erkölcsi rend törvényét, ha lelkünkkel történik. Már pedig ezeket a törvényeket maga Isten állította fel, azok bölcsék és szépek s méltóságteljesen haladnak a maguk kiszabott útján: a csoda megzavarja őket.

Sőt mi több, az erkölcsi rendben azáltal, hogy szerencsés fordulatot okoz, elnyomja egyéni tevékenységünket; a megfelelő segítség viszont, melyet imáinkra nyerünk, inkább előidézi és támogatja erőfeszítésünket s így lehetővé teszi, hogy növekedjünk mind erényben, mind pedig érdemekben.

3. Bölcs kívánság. — Folyamodjunk tehát Jézushoz, de ne azért, hogy azonnali gyógyulást nyerjünk, hanem hogy támogatást kapjunk, melynek segítségével azt lassankint megszerezhetjük. Igyekezzünk uralkodni természetünkön, megjavítani hibáinkat és lépésről-lépésre előbbre haladni a tökéletesség útján. Higgyük erősen, hogy Jézus gyógyító hatalma megvan ma is, de rejtve, titokban gyakorolja azt, hogy majd a mennyben annál nagyobb legyen örömteli meglepetésünk.

Mert csak ott lesz módunkban megcsodálni ezt a titkos működést, melyet most észre sem veszünk és amelyet összetévesztünk saját, egyéni erőfeszítéseinkkel.

92. ELMÉLKEDÉS.

II. LELKI NYAVALYÁK.

Ha kedvet érzesz rá, vedd sorra azokat a különböző betegségeket, nyavalyákat, melyeket Jézus meggyógyított. — Foglalkozzál külön-külön mindegyikkel és kérdezd meg magadat, vajjon lelki szempontból nem szenvedsz-e hasonló bajban.

Ime, néhány példa:

1. Meggyógyított minden tehetetlenséget. — Milyen tehetetlen, milyen lanyha vagyok én is az imában . . . az odaadásban . . . az erőfeszítésben . . . a haladásban . . . az önmegtagadásban . . . a nagylelkűségben . . . — Régóta tartó tehetetlenség már ez. — Tehetetlenség, melyen eddig nem is igyekeztem segíteni: közönyösen, nemtörődomséggel végzem munkáimat, megszokásból, talán emberi tekintetekből, sőt ha csak legkevésbé is kedvem ellenére van: zúgolódva.

Lásd, Jézusom, én is azok közé az erőtlén, tehetetlen sínylődők közé tartozom, akiken megkönyörültél. Gyógyíts meg engem is, mint őket, nem csodával, hanem hathatós segítségiddel. Adj akaratomnak nagyobb erőt, adj szívembe több szeretetet . . .

2. Nem vagyok-e süket lélek, az ég szavával szemben? — A süket számára a föld néma. A víznek, szélnek, madárcsicsergésnek és annyi más egyének a zaja nem létezik számára s az emberekkel való társalgása csak zavaros jelekből áll.

A szellemi süketséggel megvert lélek körül még némább minden; és milyen üres! Nem hangzik fülébe a reménység ezer vigasztalása; Isten szava nem jut el a szívébe.

Mi teszi a lelket süketté? A közönyösség, mely

érzéketlenné teszi erkölcsi érzékét, vagy egy olyan mindent magával ragadó szenvedély, mely tönkre teszi azt. — Ó Jézusom, ébressz fel közönyösségemből, gyógyíts ki ebből vagy abból a veszedelmes érzelmemből . . . hogy szegény lelkem megnyílhasson lassankint a természetfölötti igazságok befogadására és képessé váljék a Veled való benső társalgásra.

3. Szegény lélek, aki nem tudod Istent látni mindenben és aki a nélkül járod az élet útját, hogy egyetlen sugár is hullana reád a magasból, mennyire sajnálalak téged is; hiszen az életed legnagyobb részben csalódásból és fájdalomból áll. Csak az égből jövő fény képes azt derüssé tenni.

Ahhoz, hogy Istent láthassuk, tiszta szív és figyelmes lélek kell. Kiáltás hát Jézushoz: „*Uram, tedd, hogy lássak!*” — Gyermekem, — feleli erre majd Ő — tisztítsd meg szívedet és szoktasd rá magadat az igazi imára, a benső imára.

4. És te, szegény béna lélek, miért vonszolod magadat olyan keservesen előre? Miért olyan esetlenek a mozdulataid? Mert tagjaid elnyomorodtak. Régi, gyakran meggondolatlanságból származó betegség következménye ez: hagytad, hogy elnyomorító hibáid elhatalmasodjanak; vagy talán szerencsétlenségre vezető veszedelmekbe vetetted magad. — Arra törekedj, hogy meglásd hibáidat és küzdj ellenük; hogy támaszkod legyen, szabályozd életedet, csinálj magadnak életbeosztást, amit kezdetben talán kényelmetlennek találsz, de később nagy segítségére lesz. Tagjaid nemsokára visszanyerik szabad mozgékonyaságukat; s a tevékenység új életet adó erőt önt tagjaidba.

Jézusom, add meg nekem az erre törekvő akaratot és a hozzá szükséges kegyelmeket, hogy ismét járni tudjak, és követhesselek téged!

Vedd sorra így a többi lelki nyavalyákat is . . .

Mint ahogy Jézus körül voltak olyan betegségek, melyek saját hibáján kívül érték a beteget, éppúgy sok fájdalom ér bennünket is, mely nem a saját hibánkból származik: testi és lelki szenvedések egyaránt. —

Szegény lelkek, bármilyen sokan legyenek és bármilyen természetű legyen is fájdalmatok, menjetek Jézushoz mindannyian. Nézzetek, mint pihen meg csodálatosan jóságos tekintete rajtatok is éppenúgy, mint azokon a szegény betegeken: a menny magasából várja, hogy Reá nézzetek ti is s hogy megvigasztalhasson benneteket azzal a szeretettel, mely elfelejtet minden szenvedést.

93. ELMÉLKEDÉS.

SZENT MÁTÉ.

I. A MEGHÍVÁS.

Magyarázat. — A városok bejáratánál és a kikötőkben vámhivatalok állottak. A vámszedők több okból gyűlöletesek voltak a zsidók előtt. Egyrészt azért, mert nem elégedtek meg a jogos járulékkal, különösen azonban azért, mert az adót Róma nevében és javára szedték. Ezzel mintegy állandóan figyelmeztették a zsidókat nemzetük megalázó függőségére. Azokat a zsidókat, akik ezt a foglalkozást űzték, nyilvános bűnösöknek tekintették és kizárták őket a vallási közösségből.

A vámos Lévi meghívása kiegészíti a galileai működés elragadó képét s ugyanakkor olyan vonásokat ad az isteni Mester képéhez, melyek azt mintegy befejezni látszanak. Egyszerre csodálhatjuk itt Benne, a szívében összehalmazódó kegyelmes jóságot, tekintetének vonzó erejét, a legnagyobb nemességre valló lelki függetlenségét és végezetül azt az okos és gyöngéd figyelmet, melyet tanítványai, az Ő első gyermekei iránt tanúsít.

Esti előkészület. — HolnapielméLKedésünk tárgya a publikánus Lévi meghívása az apostoli méltóságra. Ez a jelenet ismét új oldalról mutatja be nekünk Jézust. Meglátjuk majd, miképen emelkedik az uralkodó előítéletek és kicsinyes szokások fölé. — Majd magunkra alkalmazva ezeket a szavakat: „*Kövess engem*“, azon elmélkedünk, mi lehet azoknak a jelentése számunkra; amint látni fogjuk, az nem csupán pozitív apostolkodásra való meghívás, hanem meghívás mindennemű odaadásra, előhaladásra és minden egyébre,

amit Jézus tőlünk kívánhat. — Gondoljunk erre már ma este is.

ELMÉLKEDÉS.

1. „Kövess engem.” — Jézus egy napon, tanítványaitól körülvéve, kiment Kafarnaumból. Hirtelen megállt egy vámszedő hivatal előtt. Az asztalnál egy Lévi nevű publikánus ült. Jézus hosszasan rátekint és csak ennyit mond neki: „Kövess engem.” Lévi azonnal fölkel, mindent otthagy és követi Öt.

Mindenesetre hallott már beszélni Jézusról előbb is. Hiszen csodáinak híre bejárta a várost. Kétségtelenül nagyon bölcsnek, nagyon szentnek és nagyon jó-nak tartotta, sőt talán magában sóhajtozott is szomorú foglalkozása miatt, mely nem engedí, hogy meghallgat-hassa Öt, mikor a zsinagógákban beszél. Talán valami határozatlan vágyat is érzett, hogy bárcsak követhetné, de az akkori jámborság olyan sokat követelő, olyan szigorú volt, hogy Jézusét, a legszentebb emberét még hozzáférhetlenebbnek gondolta. És íme, egyszerre csak szemben találja magát a legleerészkedőbb jó-sággal; úgy érzi, hogy egy ember, aki sohasem látta őt, a lelkébe lát s szeretetteljes, de ugyanakkor ellen-állhatatlanul hatalmas hangon hívja őt, a megvetett publikánust. — Meghatottság fogja el, szíve megren-dül és nem habozik egy pillanatig sem: Lévi immár mindenkorra Jézusé; apostolává lesz; megírja Evan-géliumát, mert már nem Lévi többé, hanem Máté, ami héber nyelven annyit jelent: „Isten ajándéka”.

2. Átmenőben. — Elmélkedjünk e szó fölött: „átmenőben”. . . Vajjon Jézus véletlenül került oda? Igen, a találkozást előre nem látottnak tartotta mindenki; holott az, a Jézus által előre meghatározott terv szerint folyt le. Ő választotta azt az utat, mely erre a helyre vezetett, mégpedig éppen abban az órában, melyben Lévi ült az asztalnál.

Ugyanígy, ó Jézusom, bizonyos váratlan körülmé-nyek az én életemben is Tőled jönnek, a Te előre-

látásodból, a Te eseményeket irányító hatalmadból. Azt a valakit, aki engem életemnek egy szomorú órájában megvigasztalt és fölemelt, Te küldted hozzám. Azokat a sorokat, melyek egy bizonyos napon, egy bizonyos könyvben szemembe ötlöttek, a Te isteni kezed jelölte ki számomra. Azt a szót, melyet más talán észre sem vett, de amely nekem különös világosságot adott, Te adtad a szónok ajkára . . .

Erre eddig sohasem gondoltam; és mennyi jó-téteményt kaphattam így Tőled, a nélkül, hogy köszönetet mondtam volna érte . . . Hol van bennem a hit szelleme? Nem úgy tanultam-e a katekizmusban, hogy Isten mindent tud, mindent előkészít és az Ő gondviselésének a rendje szerint történik minden? — A valóságban mégis csak a legközelebbi okokat nézem s nem jut eszembe, hogy azokban Isten eszközeit lássam, melyeket Ő állít be céljainak szolgálatába . . .

Ezentúl ez a szó „átmenőben“, éberségem fenntartója lesz, mert hiszen Isten állandóan átmenőben van, itt jár közöttünk. — Köszönöm Jézusom, hogy megjelölted számomra ezt a szót az Evangéliumban és hogy értelmét megnyitottad előttem.

3. A publikánus ült. — Talán érzett magában valami kis benső szemrehányást állapota miatt, talán némi akaratnélküli vágyakozás is élt benne egy szebb, nemesebb élet után, de azért továbbra is csak ott „ült“, vagyis nem alakult ki benne elhatározás, nélkülözött minden lendületet. Ahhoz, hogy fölkeljen, hogy elinduljon, máshonnan kellett a ráhatásnak, az indításnak jönnie. És az megjött egy pillantásban, melyet néhány egyszerű szó követett; de milyen pillantás volt az! olyan mély, hogy szíve mélyéig hatolt és elszakította mindentől! S micsoda szó volt az, mely egy életnek új irányt adott!

Jézusom, talán engem is úgy találsz, amint „ülök“ és az előhaladás módján, a nekiindulás egy bátor mozdulatán töprengek, melyet azonban nem váltok tette; a napok múlnak és a gyakorlati elhatározás késik. — Jézusom, aki olyan jóságos voltál Lévihez,

aki úgy elébementél hívásoddal, jöjj nekem is segítségemre; nézz reám úgy, ahogyan csak Te tudsz nézni, hogy az én lelkem is kiszakítsa magát tehetetlenségéből és fölkeljen. Mondj neki egy szót, mely valami határozott cél felé mutat és én új bizalommalelve elindulok felé.

Ima és elhatározás. — Jézusom, hogy kell érteni ezt a szót „kövess engem”? Nem csupán hűség apostolaidhoz intézed azt? Mindenesetre ők alkalmazhatják azt a maga teljességében magukra, de azért végeredményében minden jó szándék, minden előhaladás Hozzád vezet: lehetővé teszi, hogy nyomodba lépjünk. Minden lépés közelebb visz Hozzád. Ha pedig megtörténne, hogy útközben ellanyhulok és újból „ülve” maradok lanyhaságomban, könyörgöm, Jézusom, „átmenőben” tekints reám és mondd nekem is azt az ellenállhatatlan szót: „Kövess engem!” Ez a szó eszembe juttatja majd, amire ez az elmélkedés tanított és újra felkelti bennem azokat a mély érzelmeket, amelyeket isteni vonzásod ereje fakasztott szívemben. Hívásodat hallani, és nem követni Téged, képes lehetnék-e erre?

— Fájdalom, sok más léleknek a sorsa hasonló az enyémhez: megismertek ugyan Téged az Evangéliumból, de életükben nem követnek. Hogy lehet, hogy Lévi, a publikánus követett? Mert jobban elő volt készülve rá. A kegyelem látogatása megelőzte a tiedet, Jézusom, megértette vele állapotának alacsonyságát és azt a kötelességét, hogy ki kell abból szabadítania magát. Látogatásod ezekben az érzelmekben találta őt. Aki készen áll, annak egy szó is elég.

— Megvizsgálom hajlandóságaimat. — Igyekszem készenlétben állani. — Valami elhatározó szót várok Jézustól. — Milyen lemondást, miféle előhaladást kíván tőlem? — Az Oltáriszentség meglátogatásakor élenken magam elé képzelem Jézust, amint hosszasan reám tekint. És ennek a pillantásnak a benyomását magammal viszem.

II. A LAKOMA.

Esti előkészület. — Miért hívja meg Lévi Jézust a házába lakomára? Ennek okait keressük holnapi elmélkedésünkben. Azután megfigyeljük a farizeusok méltatlankodását és az isteni Mester válaszát. Egyre jobban megismerjük szívét és szándékait. Példájából és szavaiból az irgalmas jószág szellemét látjuk kibontakozni, amely a kereszténység szelleme.

Ő isteni Mester, ezeket az igazságokat én már mind régóta ismerem, de eddig, sajnos, egyáltalán nem befolyásolták életemet. Ő tedd, hogy minél mélyebben hatoljak be Szívedbe, s ezúton megértsem, milyen türelmes elnézéssel szeretsz engem, s milyen türelmes elnézést vársz tőlem is felebarátaimmal, még a legtökéletlenebbekkel szemben is.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Nagy, de aránylag egyszerű ünnepi terem. — Jézus a tisztelethelyen ül, Máté pedig a lábainál. — A társaság hozzá hasonló vámhivatali alkalmazottakból, publikánusokból áll.

Kérjük a kegyelmet, hogy magunkévá tudjuk tenni a türelmes elnézés szellemét.

1. Háladatosság és buzgóság. — Az új tanítvány siet meghívni Jézust házába, lakomára. Több ok indítja erre; elsősorban hálája, de másrészt buzgalma is: alkalmat akar adni társainak is, akik szintén bűnösök, mint ő, hogy találkozhassanak a Megváltóval.

E szándékok szépsége. — A teljes megtérés jellegzetes vonásai. — A boldogság, hogy Jézust házában fogadhatja. — A boldogság, hogy megismertetheti Őt társaival is. — Mindez szeretetének máris nagy fokára mutat.

Üdvözljük csodáló szeretettel Szent Mátét. — Kérjük közbenjárását.

2. Ezt a példát utánozni kötelességünk. — Túl-

ságosan megszoktuk, hogy Isten iránti hálánkat csak szavakkal és érzelmekkel fejezzük ki. Ritkán jut eszünkbe tettekkel is bizonyítani. — Nézzük csak, mit teszünk a magunk körében. Nem látjuk-e vendégül egymást kölcsönösen? Nincs-e szokásban hálánkat valami ajándékkal is kifejezésre juttatni? Nem szoktak-e az egyszerű falusi emberek is vinni egyet-mást kis gazdaságuk szerény terméseiből annak a családnak, mely jót tett velük? . . . S ez a család, nem fogadja-e szívesen, még ha gazdag is, ezt a figyelmességet? . . . Az érzelmek tettek útján öltenek testet.

3. Az utánczás módja. — Ha valami jelentősebb szellemi vagy anyagi jellegű kegyelemben volt részed, mindenekelőtt mondj érte köszönetet, majd azt keresd, milyen külső cselekedettel tudnál háládnak kifejezést adni. Isten előtt mindannyian egyszerű, szegény teremtmények vagyunk, szívesen fogadja tehát tőlünk hálánk legszerényebb tanújelét is . . . Pl. szentelt gyertyát égetünk a templomban — mécsest gyújtunk otthonunkban egy szentkép előtt, — virágokkal díszítünk egy kis házi-, vagy kápolna-oltárt. — Egy jámbor léleknek az volt a szokása, hogy bizonyos kegyelmek évfordulóján nemcsak kis házioltárát díszítette fel, hanem maga is ünneplőbe öltözött és így térdelt le hálaadó imára. Meghatóan kedves figyelem. Egy kis ünnepség, melynek egyetlen tanúja a jó Isten.

Akadnak talán, akik az ilyesmit túlságosan naívnak találják. Ha az ilyenek nem utánozzák, helyesen teszik: nem okos dolog természetünkkel ellenkezően cselekedni; de legalább ne róják meg azokat, akik abban örömeiket lelik, s akik már régen megkapták az isteni Mestertől a jóváhagyást ezekkel a szavakkal: *„legyetek, mint a kisgyermek — sicut parvuli — mint az egészen kicsinyek“.*

A mindennapi élet rendjében nincs-e módodban a szokottnál valamivel nagyobb alamizsnát adni, még pedig személyesen? Nincs-e ismerőseid között egy beteg, akit meglátogathatnál, vagy valaki, akit szomorúság ért s te vigasztalására lehetnél? — Nem lenne-e

elfogadható ajándék valami önmegtagadás is? Igen, lehetséges ez is, de mintha az ilyen ünnepi alkalommal, amilyen a hálaadás, mégis inkább olyasmi volna helyén, ami örömet szerez . . . Az önmegtagadások legmegfelelőbb helyét megtaláljuk nemsokára: egyik következő elmélkedésünkben Jézusnak egy szava ad majd arra útmutatást.

95. ELMÉLKEDÉS.

III. JÉZUS SZÍVE.

1. Leereszkedése. — Ha a tanítvány hálájának adott kifejezést, mikor meghívta Jézust, Ő viszont azzal, hogy elfogadta a meghívást, újabb bizonyosságát adta szentül emberi érzelmeinek. Azt tette, amit az emberek hasonló esetben tenni szoktak. Leereszkedése azonban nem nélkülözte az érdemet sem, mert kitette magát annak, hogy gyanússá váljék a híthű zsidók szemében, abban pedig egészen bizonyos lehetett, hogy magára vonja a fanatikus farizeusok gyűlöletét.

Csodáljuk meg jóságát; örömet akar szerezni Lévinek; — lelki nagyságát: nem törődik azokkal a kellemetlenségekkel, melyeket viselkedésével magára von. A nemes lelkek nagyielkűek barátságukban. — Jézus barátságában tehát teljesen megbízhatunk. Igyekezzünk megszerezni barátságát; Ő az egyedüli, akiben sohasem csalatkozhatunk.

2. Könyörületessége. — Jézus elgondolásában azonban ez az eljárás nem csupán a barátság egy tényét jelentette, hanem sokkal nagyobb jelentősége volt; alkalmat adott arra, hogy kinyilatkoztathassa az Ő nagy törvényét, a könyörületesség nagy törvényét. A farizeusoknak, akik egymás között vagy a tanítványok előtt megbotrányozásuknak adtak kifejezést, nyíltan megmondotta: „*En a bűnösökért jöttem a földre.*” — Különös szavak egy olyan korban, amelyben a bűnös bizonyos tekintetben nem is számított

embernek a rideg szigorúságú zsidók szemében; — isteni reménységet adó szavak bukott emberségünk számára; — a fölemelkedés és szeretet szavai: Isten, aki gyűlöli a bűnt, nem gyűlöli a bűnösöket; a köztük időző Jézus maga a testet öltött könyörületesség.

Milyen szép látvány ez a tiszta, tökéletes Lény, aki nemhogy megvetést nem tanúsít e bukott emberek iránt, hanem mintegy beburkolja őket szentségének palástjába. Mintha azt mondaná: tartsátok tiszteletben őket, mert oltalmam alatt állanak; én az ő orvosuk vagyok, ők az én betegeim; azért jöttem, hogy megmentsem őket, a szigorúság azonban nem felelne meg ennek a célnak, mert az eltávolít; a szeretet az egyetlen igazi balzsam, amely gyógyít.

3. Gyakorlati tanulságok. — Jézusom, gyöngédséged bizalmat ébreszt bennem. Miért reszketnék állapotom nyomorúsága miatt, mikor a te beteged vagyok! Mondd, éreztesd velem, hogy szeretsz. Ennek a szeretetnek az erejével meggyógyítasz engem, mert a szeretet viszonzást vált ki. Ha pedig eléggé szeretnék, hogy egyezhetnék bele ezentúl, hogy megbántsalak!

Jézusom, a Te viselkedésed előírja számomra is, hogyan viselkedjem elesett embertársaimmal szemben, akiket általában olyan vakmerően elítélünk. Talán én tisztább és szentebb vagyok, mint Te? És Te nem áttalottál egy asztalnál étkezni velük. — Ha a Te szereteted csodás gyógyulásokat eszközöl, nem lenne-e képes arra is, hogy átjárván szívemet, megérintsen másokat is, akiket eddig elhanyagoltam, sőt oktalán szemrehányásaimmal talán el is fordítottam Tőled?

A Te eljárásod Egyházadon keresztül is mindig a végtelen szereteté maradt. — A bűnbánat szentségének ítélőszéke előtt egyformán fogadsz minden bűnöst; majd, alighogy kiléptek bűnös állapotukból, máris meghívod őket szent asztalodhoz. Azon a szent vendégségen, melyen saját testedet adod táplálékkul, újra meg újra bizonyágát adod Máté lakomáján tanúsított könyörületességnek.

— Köszönjük meg Jézusnak ezt a nagyszerű példát; — tegyük föl magunkban, hogy követni fogjuk.

96. ELMÉLKEDÉS.

VERSENGÉS A SZERETETMŰVEKBEN.

Azok után, amiket eddig láttunk az isteni Mester szívének jóságából, szinte azt hinnők, hogy egyebet, többet már nem is fedezhetünk fel benne. Holnapi elmélkedésünk azonban megmutatja, hogy ez a szív kimeríthetetlen. Tanítványai iránt való gyöngédsége egészen váratlan formát ölt: imáadásraméltó gyengeséget látunk majd benne, hasonlót ahhoz, melyért a szülőknek szemrehányást szoktunk tenni s amit ők meg is érdemelnek. Jézusban azonban semmiféle érzelem nem fajulhat el. Számára nem is kell mentségeket keresnünk. Ennek a látszólagos gyöngeségnek a mélyén, melyen Keresztelő János tanítványai megbotránkoznak, mi igen nagy bölcseséget találunk és csodálhatunk.

— Kérjük a kegyelmet, hogy minél jobban behatolhassunk annak a szeretetnek a mélységébe, melyel Jézus viseltetett akkori tanítványai iránt; ugyanezt érzi mai tanítványai iránt is. Ha igazi tanítványa leszek, engem is ilyen végtelen gyöngédséggel fog szeretni; és ha valóban elsajátítom az Ő szellemét, akkor éppúgy fogom szeretni a körülöttem lévőket, mint Ő engem.

ELMÉLKEDÉS.

1. A megtévedt buzgóság. — A szigorú farizeusok háta mögött, bárha nem is olyan támadó modorban, János tanítványai zúgolódnak. Mesterük szelleméből ők csak a szigorúságot tartották meg: bőjtölnek, bűnbánatot tartanak és a szociális élettől távol maradnak.

Szerintük a szentség nem egyeztethető össze a kevésbé szigorú étellel; megvetéssel néznek Jézus tanítványaira, akik éppúgy esznek és isznak, mint az emberek általában. — Ezt a gáncsolást nem merik ugyan kiterjeszteni Mesterükre is, mert emlékezetükben él még János bizonyossága, ami bizonyos tiszteletre kényszeríti őket irányában; a Megváltó nemes viselkedése is hat reájuk és csodatételei nyomán Isten küldöttének tartják Őt. Sőt akadtak közülük néhányan, akik Hozzá is szegődtek, ami titokban nagyon bántja a többieket, mert ők elkülönültek, nem látnak senki mást, csak a saját mesterüket s nem bírják elviselni azt a gondolatot, hogy valakit elébe helyezzenek. — Ezek a különböző érzelmek együttevve különösképen hajlandóvá teszik őket a bírálgatásra.

Fájdalom! Ugyanígy lesz ez később az Egyházban is. Szomorú és káros megnyilvánulása ez annak a természeti törvénynek, mely az embert oly erős kötelességgel fűzi ahhoz a palotához vagy kunyhóhoz, mely az övé. A rendalapítók, a szentek egy magasabb törvénynek engedelmeskedve, mindig azt szeretik, azt csodálják és a mellé szegődnek, ami Istentől való ... Követőkre azonban nem mindig találunk. — Jó és igazságos, hogy a maga művét, vagy azt, amelyhez tartozik, valamint annak alapítóit, szentjeit és munkatársait, kiki különösebb szeretettel szeresse; összehasonlításokat, megjegyzéseket tenni és kritikát gyakorolni azonban oktalanság, mert ilyen esetekben bizonyos ösztönös részrehajlás meghamisítja értékelésünket. — De egyébként sem helyes, mert Isten hadseregében egy célért harcolnak az összes csapatok, tehát támogatniuk kell egymást. — Ez a kötelesség kiterjed a legszerényebb műre éppenúgy, mint a legnagyobb közösségekre.

A közös ügy érdekében minden vetélkedésnek el kell tűnnie; az uralkodó nagy szeretetben, a felebaráti szeretetben el kell égnie minden neheztesnek, minden szenvedélyes indulatnak.

— Vegyük fontolóra, hogy az ezzel ellenkező

érzés milyen kicsinyes, milyen nyomorúságos, milyen káros; elkeseríti a lelkeket; megbénítja a jóakaratot; és ami talán a legsajnálatosabb, megbotránkoztatja a jókat és kiszolgáltat bennünket ellenségeink gúnykacajának.

Ó Jézus, Te ott vagy a zászlód alatt menetelő csoportok mindegyikében; ott vagy mindegyik tagjának a szívében is, és én nem ítélek meg, nem vetetek meg közülük egyet sem a nélkül, hogy megbántásom Téged ne érne. — Az ítékezés és megvetés különben sem művelt még soha semmi jót.

2. Ami mindnyájunkat egyesít. — János tanítványai Jézushoz fordulva így szóltak: „*Mi és a farizeusok tanítványai sokat böjtölünk és imádkozunk; miért van, hogy a tieid esznek és isznak kedvük szerint?*”

Figyeljük meg itt is tartózkodó beszédüket; csak a tanítványokat vádolják; a szemrehányás azonban végeredményben mégis a Mesternek szól, aki alakítja őket. Jézus nem ütközik meg ezen: szereti őket, mert erényesek és őszinték; szeretetük János, az előhírnök iránt, meghatja Őt; ezért azon igyekszik, hogy saját mesterük szavára emlékeztetve őket, felnyissa szemüket.

Mert valóban, János egy emlékezetes alkalommal a „*Vőlegény barátjához*” hasonlítja magát, aki „*megosztja vele örömét*”. — Erre hivatkozva mondja most Jézus: „*Csak nem böjtölhetnek és szomorkodhatnak a Vőlegény barátai a nász lakomán, míg velük van a Vőlegény? Ameddig náluk van a Vőlegény, nem böjtölhetnek.*” — Figyeljük meg mellékesen ezt a nyomatékos ismétlést is. — Majd hozzáteszi: „*Eljönnek azonban a napok, mikor elvételik tőlük a Vőlegény, akkor jön majd el számukra a böjtölés ideje.*”

Mi már ismerjük ezeknek a szavaknak fönséges értelmét: Isten Fia eljegyezte magát emberségünkkel. A nászünnepegy addig tart, ameddig látható földi jelenléte tart. Hűséges tanítványai, a Vőlegény kiváltságos barátai.

A régi és az új törvény. — Elképzelhető-e meghatóbb és imádasraméltóbb valami, mint amikor Jézus így mentségére siet övéinek. Nem, Ő most nem kívánja tőlük, hogy bőjtöljenek, hogy sokat imádkozzanak és kerüljék az embereket, mert ők most ünnepi napokat élnek. — A maga idején majd megmondja nekik, hogy az önmegtagadásnak már a lélekalkítás kezdetén is megvan a maga helye. Ebben a pillanatban azonban csak arra gondol, hogy igazolja azokat, akiket szeret és akiket János tanítványai megvádolnak. Indokolása éppen az ő mesterük tanúságtételére támaszkodik, tehát kizárja az ellenvetést. — Annak sem érkezett még el az ideje, hogy kifejtse egész tanát. Egyelőre csak alapgondolatát fedi fel előttük: az erény szeretete nem kívülről, külső gyakorlatok útján hatol be a lélekbe, hanem belülről; a szeretet hozza létre azt. A szeretet vezet azután a lemondásra, az buzdít imádságra és az bírja rá az önmegtagadásra is. — A régi és új törvény ellenkezésének lehetősége ezzel el van vágva.

Jézusom, Te mindjárt ezután ezeket a további szavakat mondod: *„Eljönnek azonban a napok, mikor elvételtek tőlük a Vőlegény, és akkor majd bőjtölnek.”* Mintha ennél a kijelentésnél árnyék suhanna át arcon és megremegne a hangod. Jövőbe tekintő szemed látja ezeket a szeretett tanítványokat, akik most olyan boldogok melletted, üldöztetve, szétszóródva s már előre érzed a kardvas hidegségét, mely lemetszi ezeket a neked oly kedves fejeket. Erről a fönséges szomorúságról később majd még külön is elmélkedünk.

97. ELMÉLKEDÉS.

ISTENI ELNÉZÉS.

1. Megindító gyöngesség. — Megengeded-e, ó Jézusom, hogy ezúttal szinte esztelenséggel határos szavakat vegyek ajkamra? — Feleleteid, kijelentéseid,

sőt még viselkedésed is bizonyos gyöngeség — igen, szeretetteljes gyöngeség benyomását keltik bennem. Nem kívánsz tanítványaidtól sem bőjtölést, sem önmegtagadásokat, sem hosszú imákat; és az ezután következő három esztendő folyamán hagyod őket, hogy minden nagyobb erőfeszítés nélkül, nyugodtan, békében éljenek. Sőt egy napon, amikor csalódottan panaszozzák Neked, hogy tehetetleneknek bizonyultak a sátánnal szemben, Te mindössze ennyit mondasz nekik: *„Vannak köztük olyanok, amelyek csak bőjtöléssel és imádsággal üzhetők ki.”* Nem teszed hozzá: a ti hibátok, mert bőjtölnötök és imádkoznotok kellett volna. — Tehát még ekkor sem állítod fel számukra ezt a követelést . . . Nem olyan fokú engedékenységre ez már, melynek mi más nevet szoktunk adni?

Ó isteni gyöngeség, te a szeretetnek olyan mélységét feded fel ezzel előttem, melynek láttára könnyek szöknek szemembe. Elragadtatással szemléllek és rajtad keresztül jobban belelátok Jézus Szívébe, mint eddig. A mi szemünkben a legnagyobb, legcsodálatosabb szeretet a szülők szeretete gyermekük iránt: s Te, Jézusom, ez alkalommal éppen azokat a vonásokat mutatod, melyek ezt a szeretetet jellemzik. Mentegeted szeretett tanítványaidat, a lehető legkevesebbet kívánod tőlük és mikor a jövőbe tekintvén üldöztetésüket, szenvedésüket látod, már előre elszomorodol.

2. Mély gyöngédség. — Ó engedd, hadd csodáljalak, hadd imádjalak ebben a ragyogó megvilágításban; igen, ez vagy Te, ez a Te Szíved: mélység. Eddig is tudtam . . . Ma azonban látom. De ez a mélység feneketlen. Mi mindent rejthet még magában? . . . Mindenesetre elképzelhetetlen irgalmat a megtévedtek, a bűnösök és a hűtelenek részére, a mi számunkra pedig olyan elragadó gyöngédségeket, hogy ha azokat a maguk teljességében átérezhetnők, belehalnánk.

Ó én ismeretlen Jézusom, akit jóságodnak ebben az átlátszóvá vált titkában imádok, miután Te az atya és anya szívét egyesíted magadban, tedd, hogy az

enyém viszont valóban gyermeki szív legyen: szerető, bízó, odaadó. — Ó, ha a szülők képesek volnának erre! — De Te mindent megtehetsz . . .

És Te akarsz is; de hogy valóban meg is tehesd, az még a Te végtelen hatalmad mellett is egy jogos föltételhez van kötve: ahhoz, hogy ezt a kegyelmet buzgón kérjem és hogy együtt dolgozzam vele . . .

Hogyan! Hát lehetséges volna ez? Tőlem függne, hogy én is ilyen gyöngéd szeretetben részesüljek? Mindíg akadtak lelkek, akik megadták Jézusnak azt a vigasztalást, hogy ilyen gyöngéd szeretetre indították Őt maguk iránt. Napjainkban is vannak ilyenek, talán többen, mint valaha. — És én, Jézusom, nem vágyódnék ez után? Én nem engedném meg szeretetenednek, hogy az ilyen atyaián gyöngéd lehessen irántam!

3. Főlséges bölcseség. — Az isteni Mester, aki olvasott a szívek mélyén, jól látta, milyen meglepetést keltett hallgatóiban, sőt még híveiben is. Nem kívánni tanítványaitól sem bőjtölést, sem önmegtagadásokat, sem pedig hosszas imádkozásokat, csakugyan helyes módszer volna ez lelkük nevelésére? Az ilyen jóság csodálatraméltó, az kétségtelen, de vajjon nem megfontolatlan és oktalan-e? Nem, nem; inkább a legtisztábban látó bölcseség. Jézus egy köznapi hasonlattal mutatja ezt ki, melyet magából az ünnepi terem-ből merít, ahol éppen tartózkodnak.

János tanítványaihoz, valamint a meghívottakhoz fordulva ezeket mondja: „*Töltünk-e új bort régi tömlőkbe? Nem, mert a forrásban lévő új bor szétszakítaná azokat.*” Amivel ezt akarta mondani: én tökéletlen embereket hívok magamhoz; embereket, akik eddig bűnben éltek, publikánusokat, akik eddig semmiféle vallásos képzésben nem részesültek. Ha én már most szigorú követeléseket szabnék eléjük, nem bírnák elviselni . . . Ó, csodálatraméltó bölcseség, íme ennek a keveset kívánó, látszólagos gyöngeségnek a titka! Jézusom, légy áldott, amiért jóságodban olyan bölcs vagy és bölcseségedben olyan jó!

Milyen nagyszerűen megvilágítod ezzel előttünk,

hogyan kell viselkednünk nekünk is a lelkekkel, különösen a tökéletlenekkel szemben. A Te Szíved csodálatos elnézéssel és türelemmel van irántuk, nem számlálja az éveket. Szereted őket a maguk tökéletlenségében, úgy, amint vannak. Hagyod, hogy apostolaid három évet töltsenek el melletted, a nélkül, hogy nagyobb előmenetelt tennének és sohasem használok előttük ezt az elbátortalanító kifejezést: „*visszaélés a kegyelemmel*“. Pedig mennyi és milyen nagy kegyelmek közepette éltek: fontos tanítások, folytonos csodák, hasonlíthatatlan példák minden erényre . . . és mindez nap-nap után, minden alkalommal . . .

Jézusom, isteni elnézésed és türelmed felnyitja szememet és megnyeri szívemet. Nagy tökéletlenségeim láttára könnyen elcsüggednék. De Te azt tanítod, hogy tökéletlenségünk nem akadály a annak, hogy szeress bennünket és hogy mi szeretni merjünk Téged. Nem szerettek-e tanítványaid is? Ezentúl biztos léptekkel és egyre jobban megnyíló szívvel megyek Hozzád én is. Mert érzem, hogy termékenység csak a meleg hatására fakad.

És rólad veszek példát, ó Jézusom; ami Te vagy nekem, az akarok lenni én is a körülöttem élők számára. Ezzel a szép tanulással később, majd bővebb kifejtésben ismét találkozom tanításaidban. Ma csak futólag pillantok rá s úgy üdvözlöm, mint életem átalakulásának hajnalát.

Elhatározások. — Mélyedjünk el Jézus jóságának mélységében. — Mi sohasem lehetünk elég jók környezetünk iránt. — Milyen gyönyörű lenne az Egyház, ha valamennyi gyermekében az isteni Mester szelleme élne!

98. ELMÉLKEDÉS.

I. AZ INASZAKADT.

Esti előkészület. — A holnapi elmélkedésünk tárgyául szolgáló tényt ismerjük. Négy ember egy ina-

szakadtat hoz hordágyon és a tető nyílásán bocsátja le Jézus elé. — Az ünnepélyes bűnbocsánat. — A farizeusok megbotránkozása. — A kihívás, melyre feleletül Jézus sejteni engedi Istenségét. — A tömeg lelkesedése.

Mindezek a részletek újabb alkalmat adnak szeretetünknek arra, hogy csodáljuk Jézust, épülésül pedig kitűnő leckével szolgálnak a lelkek iránt való buzgóságra, a papok iránti tiszteletre és az Isten büntetésétől való félelemre.

Istenem, miért nem vagyunk buzgóságunkban olyan találékonyak és igyekvők, mint az inaszakadt hordozói! — Miért becsüljük többre a mulandó jó-téteményt, mint a bűnbocsánat hasonlíthatatlan kegyelmét! — Miért nem ismerjük fel szerencsétlenségeinkben bűneink igazságos és könyörületes büntetését!

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Nagy terem, közvetlenül a tető alatt. — A tető terasz formában van építve. — Az egész ház és környék zsúfolt a mindenünnen odacsődült emberekkel.

1. Csodálatraméltó buzgóság. — Jézus időről-időre visszatért Kafarnaumba, kedvelt városába. Visszatérését mindig türelmetlenül várták és nagy lelkesüléssel fogadták.

Egy napon megtudják, hogy ott tartózkodik egyik házban; a tömeg azonnal odarohan; megtölti a lépcsőket és folyosókat, sőt még a szomszédos utcákat is. Ekkor négy ember jelenik meg és hordágyon egy inaszakadtat hoz. Be akarják vinni a beteget a házba, de mindenki olyan görcsösen ragaszkodik a helyéhez, hogy lehetetlen bejutniok. A hordozók megállnak és tanakodnak, mitévők legyenek. Végül is határoznak és oldalt utat törve maguknak, eljutnak a második lépcsőhöz, mely kívülről a háztető-teraszra vezet. Keleten ez a háztető rendes formája. — Miután nem csekély nehézségek után feljutnak, jókora darabon fel-

bontják a tetőt s kötelek segítségével leeresztik a hordágyat a beteggel együtt a terembe, melyben Jézus tartózkodik.

— Ime, mire képes a buzgóság. — Az igazán nagy buzgóság nem ismer akadályokat, egészen szokatlan eszközöket talál célja megvalósítására. — Kevésbé lelkes buzgóság egyszerűen letette volna a beteget az utcán és egykedvűen megjegyezte volna: „Egyebet nem tehetünk.”

2. Mit tanulhatunk ebből. — Merítsünk tanulságot ebből a jelenetből. A tehetetlen inaszakadt a beteg lelkeket jelképezi, különösen azokat, akik elhagytak minden vallási gyakorlatot. Mi talán szeretnénk visszavezetni őket a kötelesség útjára; teszünk is erre néhány kísérletet, de sikertelenül; ekkor abbahagyjuk a próbálkozást és ismételjük a szomorú megállapítást: „Egyebet nem tehetünk.”

Buzgóságunk ezután lassan kialszik. A megszőkás elfátyolozza még a szerető lelkek elől is a komoly veszedelmet, melyben a bűnös forog.

Dehát többszöri személyes kísérlet után, mit lehetne még tenni? — Amire egymagadban nem voltál képes, az még sikerülhet, ha többen próbálkoztok meg vele. Fogjatok össze, mint az inaszakadt hordozói; hívj magad mellé segítségül más buzgó lelkeket. Ha tenni esetleg már csakugyan nem is lehetne semmit, imádkozni mindenesetre lehet. — Imádkozni pedig annyi, mint azt a beteg lelket letenni Jézus lábai elé. — Főlbontani a tetőt pedig annyi, mint szent elszánt-sággal cselekedni. — A következőkben meglátjuk, milyen fogadtatásban részesül ez az áldott alkalmatlankodás.

3. Megjutalmazott buzgóság. — Jézus csakugyan ott tartózkodik abban a teremben, mely közvetlenül a tető alatt, minden külső zajtól távolodik, s amely éppen ezért kiváltképen alkalmas összejövetelek tartására. Ott ül és beszél. Körülötte nagyon sokan állnak és hallgatják. Vannak köztük farizeusok és törvénytudók is, akik Palesztína minden részéből jöttek oda,

de különösen Jeruzsálemből, a régi tanokat féltékenyen őrző szent városból. — Őket nem az a vágy vezette Jézushoz, hogy csodálják Őt és tanuljanak Tőle; azért jöttek, hogy fölényesen megbírálják ezt az új prófétát, aki szakít a hagyományos tanítással, továbbá, hogy ellenőrizték állítólagos csodáit.

Mikor a hordágy földet ér, a rajta fekvő, tehetetlen inaszakadt föltekint Jézusra; Őt nézik fölülről a hordozók is. Jézus Szíve megindul ekkora hit látára, fölkel helyéről és fölkiált: „*Bízzál fiam, megbocsáttatnak neked a te bűneid.*” — A farizeusoknak nagy csalódást okoz ez a szó és megbotránkosznak rajta; ők csodát vártak és helyette . . . istenkáromlást kaptak. — „*Ki bocsáthatja meg a bűnöket más, mint az Isten!*” — kiáltják. „*Ezt a hatalmat kisajátítani káromlás.*” És győzedelmesen néznek körül. — De diadaluk rövidéletű, mert az most is, mint mindig, az ő megszégyenülésükre és Annak a dicsőségére vezet, akit meg akartak alázni.

Jézus komolyan és ünnepélyesen feléjük fordul és ezt az előkészítő kérdést teszi fel: „*Mi könnyebb, azt mondani az inaszakadtnak: Megbocsáttatnak neked bűneid; vagy azt mondani: Kelj föl, vedd ágyadat és járj? Hogy pedig megtudjátok, hogy az Emberfiának hatalma vagyon a földön a bűnöket megbocsátani* — mondá az inaszakadtnak — „*Mondom neked: Kelj föl, vedd ágyadat és menj házádba.*” És az inaszakadt mindnyájuk szemeláttára azonnal friss erőben fölkel, s ágyát vállára véve, hálásan, vidáman távozik . . . És a tömeg ámulva kiált föl: „*Csoda dolgot láttunk ma!*”

Csatlakozunk mi is a tömeghez és csodáljuk Jézust, a mi Jézusunkat, aki látta azokat az arcunkon tükröződő és szívünket betöltő érzelmeket, melyek e részlet fölött való elmélkedésünk közben elfogtak bennünket.

— De ebben az eseményben nem a csoda az, ami különösképen magára vonja figyelmünket, — hiszen ahhoz hasonló előfordult gyakran, máskor is —

hanem az a kinyilatkoztatás, melyet magában rejt és ha nem is jelent ki határozottan, de már sejtet. A teljes világosság ideje még nem érkezett el, de a hajnal derengő fénye már besugározta ezt a hajlékot.

99. ELMÉLKEDÉS.

II. A BÜNÖK MEGBOCSÁTÁSA.

1. A pap méltósága. — „*Ki bocsáthatja meg a bűnöket más, mint az Isten*“, mondták a farizeusok. Teljesen igaz. Mert a megbántott maga Isten, Ő pedig nem ruházta át a megbocsátás hatalmát a zsidó papokra. A zsidó pap tehát nem tett egyebet, mint hogy — ha szabad így kifejezni magunkat — bizonyos törvényes formák között, mintegy ellenjegyezte a közvetlenül Istentől kapott bocsánatot. — Ez nem föloldozás volt, hanem kijelentés, megállapítás. Magát a hatalmat a pap nem bírta a saját személyében.

Jézus sem mint Isten jár itt el, miután magát ezúttal kifejezetten Emberfiának nevezi. Tehát nem istenségét bizonyítja. Kifejezésre juttatja, hogy a hatalmat, melyet most gyakorol, kapta; de ez a hatalom most mindenesetre benne van.

Ha meggondoljuk, hogy ez a hatalom a szent ítélőszékben ülő papban is megvan, s hogy egy ember, bármilyen közepes, sőt bűnös legyen is, nap-nap után gyakorolja azt közöttünk, milyen nagy tisztelettel tartozunk iránta, s tartozik ő is önmaga iránt! — Isten legszemélyesebb ténykedése, hogy bocsánatot adjon annak, aki megbántotta Őt, a pap személyes ténykedésévé vált: „*Ego te absolvo*“, mondja. *Ego*, vagyis, aki feloldoz téged, az *én* vagyok. — Ne mondja senki, hogy a feloldozáshoz a bánat és az erősfogadás is kell. Kétségtelenül; de ez éppúgy kellene akkor is, ha Isten közvetlenül adná meg a bocsánatot: ez elengedhetetlen föltétel; a dolog természete követeli meg. A

megbánás nélküli szív nem korlátozza a hatalmat, hanem kivonja magát ténykedése alól.

Gyűjtsük egybe gondolatban, a fönséges jeruzsálemi templomban az ószövetség összes papjait, legpompásabb ünnepi díszükben. Betöltik a föld legnagyobb-szerűbb szentélyét, s mégis! . . . mindannyian együttvéve sem képesek megbocsátani egyetlen legkisebb bűnt sem. Ezt a hatalmat Isten önmagának tartotta fönn.

Vessünk azután egy pillantást egy szegényes falusi templomra. — Egy pap ül ott egyszerű karíngben, talán néhány egymásra rakott deszkán, mely most az ő ítélőszéke és ez a pap megbocsátja a bűnöket, még a legnagyobbakat is. És e hatalom által Isten az újszövetség papjainak ezreire rábízta saját dicsőségének a gondját.

2. Bajaink egyik oka. — Miért intézte Jézus először ezeket a szavakat az inaszakadthoz: „*Bizzál, megbocsáttatnak a bűneid?*“ Rá akart mutatni ezzel arra, hogy az Ő első és legnagyobb gondja a lelkek üdvössége. Minden egyéb, még a csodálatos gyógyulások is, csak másodrendű javak. — Talán mi is elismerjük ezt az igazságot, de a gyakorlatban mégis félreismérjük. Milyen örömkialtás törne ki belőlünk, ha csodálatosan meggyógyulnánk valami betegségünkben. — A szent ítélőszékben pedig életünket kapjuk vissza . . . és utána nyugodtan, a legkisebb felindulás nélkül térünk vissza helyünkre, az örömmek és halálnak minden jele nélkül. — Ezt a láthatatlan csodát csak a mélységes hit szelleme képes érezhetővé tenni . . .

Az inaszakadt mindenestre bűneivel vonta magára ezt a büntetést: Jézus szavai legalább ezt sejtetik. A nélkül, hogy ezt az összefüggést általánosítani akarnók, állíthatjuk, hogy az szabály volt az ótestamentumban és gyakran előfordul az újbán is. Az evi-lági büntetés az irgalmas jóság ténye. — A szegény inaszakadt mindenestre szájalomraméltó: állandó mozdulatlanságban feküdni, testileg is, lelkileg is kimerítő; mások terhére lenni, kemény megpróbáltatás; de

az örök tűzben égni és érezni, hogy a végtelen boldogságban sohasem lehet részünk . . . irtózatos.

Miután bűneinkre megkaptuk a bocsánatot, az örök büntetés fenyegetése eltávolodott tőlünk. De legalább azt ne felejtsük el, hogy a jóvátétel, az engesztelés kötelezettsége megmaradt. Ha nem gyakorolunk penitenciát, ne csodálkozzunk, hogy Isten büntetése lesújt ránk, lesújt evilági boldogságunkra. A büntetés nem marad mindig a túlvilágra.

3. Miért oly különbözők a benyomások. — E megrázó jelenet hatása alatt a tömeg visszavonulóban ezt mondogatja: „*Csoda dolgokat láttunk ma.*“ Ebben az eseményben minden olyan csodálatos: — Egy hordágyon fekvő beteg, akit a tetőn vágott nyíláson bocsátanak le; — egy ünnepélyesen kijelentett bűnbocsánat; — a farizeusok rosszakarata, mely Jézus dicsőítésére szolgál; — a meggyógyult beteg, aki könnyedén viszi ágyát . . . A hívő, hűséges nép, nem bír lelkesülésével.

Milyen egészen más hatást vált ki mindez az írástudókban és farizeusokban, akiknek a lelki beállítottsága ellenkező. A kudarc megaláztatása még elkeseredettebbé teszi gyűlöletüket, mindig új meg új okokat találnak arra, hogy ne higgyenek, s új ürügyeket az üldözésre. A csodák láttára, melyeket nem tagadhatnak le, nemsokára azt fogják mondani: „*a sátán segítségével cselekszi ezeket.*“ Később majd erről a szomorú esetről is elmélkedünk.

— Szeretetteljes csodálattal nézzünk fel ismét Jézusra és üdvözljük Őt. — Még csak távolról sejteti meg ezzel a néppel istenségét s az máris lelkesüléssel veszi körül és követi. — Ébresszünk magunkban bánkódást, amiért a mi érzelmeink nem olyan eleve nek, mint ezé a népe Jézus iránt, a mi Jézusunk iránt, akiről pedig mi már tudjuk, hogy valóban Isten.

Ha a mi lelkünk is inaszakadt, vagyis cselekvésre képtelen, elernyedtt, lanyha, kérjük ezt a csodálatosan meggyógyult inaszakadtat, járjon közbe értünk, hiszen

ő legjobban tudja, milyen drágán kell megfizetni a kegyelemhez való hűtlenséget.

100. ELMÉLKEDÉS.

I. A BÉLPOKLOS.

Esti előkészület. — Meglátjuk, hogyan fogadja Jézus ezt a szerencsétlent. Gondosan ügyel, hogy fájdalmas benyomást ne keltsen benne; sőt, mintha észre sem venné visszataszító sebeit, megérinti és ez érintés által meggyógyítja azokat. — Milyen jóság, és ebben a jóságban mennyi gyöngéd finomság! Különösen ebbe igyekezzünk mélyebben belehatolni. Miért? Azért, mert tudjuk, hogy ezen a pokloson keresztül Jézus a halálos bűnnel, valamint a megszokássá vált bocsánatos bűnökkel elrútitott lelkeket látta. Az erkölcsi poklosságnak különböző fokozata van.

Ha az én lelkem is ebben az állapotban volna, azt kell mondanom magamban: Jézus ma is olyan jó és gyöngéd szívű, Ő nem fordítja el szemét nyomorúságomról; — szán engem és elfogadja imáimat; — meg akar és meg is tud gyógyítani engem . . . Majd tekintetemet a poklosra fordítva, megtanulom tőle, mit kell tennem, hogy gyógyulást nyerjek: parancsoló határozottsággal kell akarnom, hogy kikerüljek ebből az állapotból; el kell távolítanom az útból minden akadályt, mint ahogy ő eltávolította magától a tömeget; alázatosan az Üdvözítő lábai elé kell vetnem magamat és buzgó imáimmal kell ostromolnom Őt.

Ó, ha csodás módon szembe kerülnénk egy ilyen, bűnnel elrútitott lélekkel, megértenők ezt a viselkedést.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Nyilvános tér. — Fényes nappal. — Jézust nagy tömeg veszi körül.

Kérjük a kegyelmet, hogy át tudjuk érezni a szokássá vált bűn rútságát.

1. Csodáljuk Jézust. — Miközben az isteni Mester beszél és hallgatói áhítatos csöndben figyelnek szavára, íme, hirtelen mozgás támad a tömegben; a sorok szétnyílnak; mindenki elhúzódik . . . egy belpoklos tört be közéjük és Jézus felé rohan.

Rettenetesebb látvány el sem képzelhető, mint a bizonyos előhaladott fokot elért poklosság: az arcot gennyes és véres sebek borítják; az orr, az ajkak, a szempillák szétroncsolódtak, s a rothadó kezeken félig már levált izek csüngnek . . . Ahhoz a természetes undorhoz, melyet ez a rettenetes látvány kelt, hozzájárult még az átokkal sújtottság gondolata is. A törvény egyébként meg is tiltja ezeknek a szerencsétleneknek, hogy nyilvános helyen mutakozzanak és aki érinti őket, azt tisztátalannak nyilvánítják . . .

Nézzük ezt az emberroncsot Jézus lábainál, amint síri hangon kiáltja: „*Uram, ha akarod, megtisztíthatsz engem!*” A tömeg döbbent csöndben áll. Jézus pedig ráteszi kezét erre a szerencsétlenre és így felel: „*Akarsom, tisztulj meg!*” És abban a pillanatban eltűnnek a sebek; egy új ember az, akit a tömeg bámulattal, de némi félelemmel is eltelve szemlél.

Mit csodáljunk Jézusban jobban, nagy hatalmát-e, vagy jóságos könyörületét? Talán elsősorban ezt a jóságos könyörületet: a legcsekélyebb undort sem vehetjük észre rajta. Nemcsak hogy nem húzódik vissza ettől a nyomorúságos teremtestől, hanem még kinyújtja kezét és megérinti. — Ne hagyjuk figyelmen kívül azt sem, hogy azonnal meggyógyítja, mintha nem akarná kitenni tovább egy pillanatra sem a tömeg megvetésének. — Milyen megindító ez a gyöngédség; milyen végtelenül nagy a mi Jézusunk!

2. Csodáljuk az Egyházat. — Ez a példa nem veszett el; a könyörületnek ez az azelőtt ismeretlen formája átment a kereszténység szellemébe. Azóta, századokról-századokra, mindig akadtak szánakozó szemek, amelyek rátekintettek a nyomorúságok min-

den fajtájára, s bátor kezek, melyek bekötözték mindenféle sebet; sőt rajta értek még . . . ajkak is, melyek megcsókolták azokat! . . . Jézusom, Te bizonyára benne hagytál ezekben az irtózatos sebekben valamit magadból! De mit mondok? Hiszen Te magad vagy benne ezekben a szerencsétlenekben! Az igazán erős és mély hit felfedez Téged bennük.

Adózzunk csodálattal az Egyház iránt, mely ilyen hősiességet tud létrehozni. És ennek a szellemnek éltető nedve nem száradt ki soha. Még az általános hitbeli lanyhaság szomorú korszakaiban is mindig akadnak nagylelkű szívek, melyek fenntartották ezt a fontos hagyományt és megmentették a becsületét. — Napjainkban meg sem lehetne számlálni ezeket az odaadó lelkeket; a számuk végtelen. Talán sohasem voltak olyan szépek. Áldjuk őket; mondjunk köszönetet értük Istennek; menjünk segítségükre . . . Nem tehetnénk vajjon mi személyesen is valamit a dolgoknak ebben a rendjében? Talán elérhető közelünkben is vannak betegek, akik segítségre szorulnak.

3. Csodáljuk a belpoklos hitét. — Nem árt elmélkednünk a szegény leprásnak a viselkedésén és szavain is. — A hite föltétlen: szembeáll a törvény minden tilalmával, a tömeg minden szidalmazásával; pedig jól tudja, milyen büntetés vár rá. De ő mindezzel nem is gondol. Jézus a törvény fölött áll és mit törődik ő a tömeggel! Nem lát mást, csak Azt, aki meggyógyítja őt.

Hallgassuk csak meg első szavát: „*Ha akarod*“, megteheted, meg tudod tenni! — Ez az ő hitvallása — ez pedig előzetes föltétele minden remélhető kegyelemnek. — Majd hozzáteszi: „*megtisztíthatasz*“, meggyógyíthatasz engem! Ez az ő imája; milyen bizó, milyen eleven, szinte parancsoló: ő már tudja, hogy Isten szereti, ha mintegy kényszerítik. Így cselekedni annyi, mint tiszteletet adni Neki, mint elismerni mindenhatóságát és nagy jóságát.

Milyen gyönyörű példái ezek a gyöngéd részvételnek, az erős hitnek és a buzgó imának! . . . Vajjon

nem volna köztük olyan, amely próbára tehetné bátorságomat?

101. ELMÉLKEDÉS.

II. A BŰN POKLOSSÁGA.

1. Milyen bűnökről van szó? — Ehhez a máris nagyon értékes tanulságokhoz még magasztosabbak is járulnak. Szögezzünk le itt mindjárt egy fontos megállapítást, melynek gyakorlati alkalmazására még gyakran lesz módunk. Jézus ebben az országban sok csodát tett, az Evangélium azonban megelégszik néhány-
nak az elbeszélésével. — Miért ez a tartózkodás? Egyik oka mindenesetre az, hogy azok, amelyekről említést tesz, szimbolikusak. Ezúttal például Jézus nemcsak azt a poklosságot látja, mely tönkre teszi a testet, hanem azt a másik, még sokkal borzalmasabbat is, mely a lelket teszi tönkre: a bűn poklosságát. — Nézzük most, mely bűnökre illik rá ez a hasonlóság.

Csak a halálos bűnről volna itt szó? Nem, mert erről a bűnről el lehet mondani, hogy az több ennél, miután az maga a halál! De amennyiben a belpoklos sok tekintetben emlékeztet a hullára, inkább az élőhalottat jelképezi. Vajjon nem hú képe-e az tehát bizonyos teljesen tudatosan és akarattal elkövetett bocsánatos bűnök állapotának? A halálos bűn legvégső határánál az ember rendszerint megáll, mert fél a pokoltól; de csakis attól fél; arra egyáltalán nincs tekintettel, hogy megbántotta Istent. — Milyen visszataszító rúttság!

2. A bűn rúttsága. — Ennek az állapotnak fokozatai vannak; de közös jellemvonása valamennyinek a bűnhöz való vonzódás, mely egészen odáig terjed, hogy *akarja* elkövetését. Ennek a nyomorúságos hajlandóságnak az állapotában az ember már a poklos lelkek közé tartozik s mint ilyen, irtózat tárgya az angyalok előtt, s ne feledjük, Mária, Jézus, sőt Isten előtt is. De

a lélek rútsága nem ütközik úgy a szemünkbe, ezért állítja élénk az Evangélium a belpoklost és rámutatva mintegy ezt mondja: tanulmányozd ezt a rútságot alaposan és azután értesd meg magaddal, hogy a léleké még sokkal visszataszítóbb. Az ilyen lélek természetes tulajdonságai elnyomorodtak; a működésében gátolt, elnyomott kegyelem nem képes többé megadni azt a lélekerőt, mely begyógyíthatná a sebeket; mikor pedig végül ebből a beteg akaratból kitör a szomorú szó: meg akarok maradni ebben az állapotban! — nem érezzük-e már belőle a poklosság fertőzött lehelletét?

Mindenekelőtt annál a ténynél kell megállapodnunk, hogy a lélek sebei a valóságban sokkal rettentesebbek, mint a testéi. Ha ezt nem tudnók megérteni, így kezdünk legalább meggyőzni magunkat róla. Jusson eszünkbe a filozófia ismert megállapítása: minél tökéletesebb valami, annál szörnyűbbé válik romlásában. Szemünk előtt van pl. egy elhervadt növény és egy kimúlt állat. Az állat tökéletesebb, mint a növény. Várjunk néhány napig és azután nézzük meg, mi lett belőlük: . . . a növény egyszerűen elfonnyadt és elszáradt, míg a másik . . . ne is beszéljünk róla!

3. Isten szemében. — Próbáljuk ezen az alapon elgondolni, esetleg milyenek vagyunk Isten előtt; — alázkodjunk meg; — érezzünk mélységes zavart önmagunk előtt; — ébredjünk rá élénk irtózáttal a bűn rútságára. — Ne vezessük félre magunkat, itt nem valami túlcsigázott vallási képzelődésről, hanem egy határozott tényről van szó, melyet azonban érzékeinkkel nem tudunk felfogni.

Jézus látja ezt a visszataszító valóságot . . . De azért nyugodjunk meg: Jézus nem ettől a lélektől irtózik, hanem a bűnétől; Ő szeret minket. Ha odamegyünk Hozzá, bármilyen állapotban legyünk is, jóságosan fogad bennünket; megérinti sebeinket először irgalmával, majd gyógyító kezét helyettesítő szentségeivel.

Ó Jézusom, íme eléd hozom le nem győzött ellenszenveim poklosságát; zavaró féltékenységeimet;

kevélységemet, mely annyi lázadás forrása; magamat elhagyó lanyhaságot; szenvedélyeimet, melyek veszedelmes sebekkel borítják be szívemet. „*Ha akarod, meggyógyíthatsz engem!*” Nem kérek Tőled csodát, — a csoda mindig kivétel, — csak arra kérlek, éreztesd velem irgalmadat, mely bátorságot ad és nyujtsd segítségedet, mely lassankint bizonyosan gyógyulásra vezet.

Elhatározások. — Kérjük a büntől, minden büntől való irtózás kegyelmét. Ez az irtózás felbecsülhetetlen erő. — Mit meg nem tennénk azért, hogy ki-gyógyuljunk a poklosságból, vagy hogy biztosítsuk magunkat ellene!

102. ELMÉLKEDÉS.

JAIRUS LEÁNYA.

I. A SZERENCSETLENSÉG JÓ HATÁSAI.

Esti előkészület. — Már láttuk az isteni Mestert, amint legyőzte a sátánt a zsinagógában; láttuk azt is, mint győzte le a betegségeket, még a legsúlyosabbakat is; most pedig megcsodálhatjuk, amint legyőzi a halált.

Az uralkodó érzés, melynek mindezek láttára el kell töltenie engem: az indokolt, szeretettel teli büszkeség. Ez a Jézus, aki ilyen hatalmas, az enyém. Ugyanaz, akit majd meglátok a mennyben és ugyanaz, akit magamhoz veszek a szentáldozásban. Sokszor elmondtuk már és nem ismétелhetjük elégszer, hogy lehetetlen meg nem remegnünk a boldogságtól, mikor Annak csodáiról hallunk, aki oly végtelenül drága nekünk!

Ez a csodáló szeretet, mely mindenüvé elkísér bennünket, nemhogy elhomályosítaná az eseményekből kínálkozó tanulságokat, hanem még inkább élénkebb megvilágításba helyezi azokat. Ilymódon holnap a bizalomnak két csodálatraméltó megnyilatkozásán épülhetünk, és pedig Jairusén és a meggörbült asszonyén.

Helyezkedjünk azért már ma este a boldog vára-

kozás hangulatába s így készülünk elő arra, amit a Szentlélek holnap kegyes lesz felfedni előttünk.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Nagy, ünnepi terem. — Sok meghívott vendég, köztük Jézus. — A város egyik utcája. Nagy tömeg . . .

Kérjük a kegyelmet, hogy megértsük a szerencsétlenség szerepét Isten tervében.

1. A szerencsétlenség tülemez az előítéleteken. — Egy magasállású ember, a zsinagóga feje, Jairus behatol ebbe az ünnepi terembe. Jól tudja, hogy az publikánusokkal van tele, és ő, aki pedig ellenségük és a törvény embere, az erkölcsi tilalom ellenére, melynek meg kellene állítania őt a küszöbön, mégis belép. Mert egész valóját egyetlen gondolat tölti be és sürgeti: egyetlen leánya, egy tizenkét éves gyermek, halálán van . . . Ime, már ott áll Jézus előtt, leborul és könyörög: *„Jöjj, tedd rá kezedet, hogy meggyógyuljon“*.

Ó, hogy megváltoztatja a szerencsétlenség az ember felfogását! Hogy fölül emel bizonyos hamis becsületbeli kérdéseken és gyűlölségeken! — A zsinagóga főnöke, a bevett, általános szokás ellenére annyira lealacsonyodik, hogy a bűnösök közé keveredik. . . De mit törődik ő most ezzel! . . . elképzelhető-e valami, amit meg ne tenne a leányáért!

Ugyancsak erősnek kellett lennie Jézusba vetett bizalmának is, mert az most kemény próbát állott ki: együtt étkezni a publikánusokkal a farizeusok szemében főbenjáró bűn volt; Jairus pedig főnökeik egyike. De Jézus sok csodája, nyilvánvaló szentsége és oly végtelenül vonzó jósága győzedelmeskedett minden aggálya fölött. Amit máskor talán képtelen lett volna megérteni, azt a szerencsétlenség fölfoghatóvá tette számára: a szerencsétlenségnek megvan az a kiváltsága, hogy felnyitja az ember szemet.

Ne átkozzuk hát életünknek, a megpróbáltatások-

nak ezt a vendégét, mert hiszen megvilágosít, serkent, Istenhez vezet bennünket. Hány apa és anya tett félre minden emberi tekintetet, mikor gyermeke megmentéséről volt szó! Ott térdeltek mindenki szemeláttára a hideg kövön, vagy a nedves földön egy közönséges kép előtt, melyről talán megvetéssel beszéltek . . . boldogságuk idején.

— Boruljunk le alázatosan, a történések menetében megnyilatkozó isteni Bölcsesség előtt. — Ismerjük el Isten jószágát még abban is, ami legfájdalmasabban érint bennünket. — Az Ő előrelátó jósága később, a maga idején előtűnik a felhők mögül. — Imádjuk könyörületességének nagyságát is: jól ismeri az emberi természet és megbocsátja öntudatlan önzését. Mindenesetre szívesebben venné, ha önmagáért mennének hozzá; de Ő mindenekelőtt és fölött Atya, és az atyák oly keveset kívánnak gyermekeiktől . . . Ez a gondolat ébreszsen bennünk bizalmat és bátorságot.

Imádjuk Isten Atyaságát. Szégyenkezzünk önzésünk miatt, mely oly gyakran egyedüli rugója imáinknak. — Törekedjünk nemesebb érzelmekre.

2. A szerencsétlenség fokozza a bátorságot. — Jézus elhagyta az ünnepi termet és követi a szerencsétlen atyát . . . Keresztülment a város utcáin; a tömeg mindenfelől odafut, köréje sereglik és szorongatja, úgyszólván csak lassan haladhat előre. — Egy asszonynak, nagy erőfeszítések árán, sikerül megközeleltetnie Őt. Senki sem veszi észre, mert teljesen megdőbölten, szinte kétrét görnyedve jár. A leghíresebb orvosok kísérleteztek már meggyógyításával, de mindhiába: a baj egyre súlyosbodott; most már nincs más reménysége, csak Az, aki annyi csodát művel. De mivel megalázó betegségét nem meri hangosan közölni Vele, legalább ruhája szegélyét akarja megérinteni, mert — úgymond — *„érezem, hogyha csak ruhája szegélyét is illelhetem, meggyógyulok“*.

Milyen alázatos és megindító hit! A többieket Jézus úgy gyógyítja meg, hogy Ő maga foglalkozik velük: rájuk néz, kézenfogja őket, parancsol . . .

„Én nem érdemlem meg — gondolja ez a szegény asszony — hogy ennyire leereszkedjék hozzám, de hiszen Őbenne minden olyan szent; elégnek kell hát lennie, a Vele való legcsekélyebb érintkezésnek is . . . Reszkető keze közben eléri ruhájának annyira áhitott szegélyét. És ó csoda! íme, máris kiegyenesedik; megszabadult betegségétől.

Vegyünk részt mi is örömeiben, csodálatában, halájában!

3. Alkalmazás önmagunkra. — Tegyük fel magunknak a kérdést, nem vagyunk-e erkölcsileg hasonló állapotban.

Uralkodó hibáink azok, melyek elnyomorítják lelkünket s alacsonyan járó ízlésünk és kívánságaink tartanak bennünket meggörcbülten, a föld felé hajolva . . . A lehajtott fej nem tud az égre nézni. — S nem sikertelen-e a vétkes szokások és hajlandóságok kötelékeiben vergődő lélekkel szemben is minden gyógyítási mód (lélektelen szóbeli imák, elmélyedés nélkül átfutott jámbor olvasmányok, tökéletlen lelkiismeretvizsgálatok, ritka és haladást nem hozó gyónások). — Ha ilyen volna a te állapotod is, alázd meg magad, ismerd el nyomorúságodat, éleszd fel hitedet és menj Jézushoz. Aki érintkezésbe kerül Vele, meggyógyul.

A lélek. — Ó Jézus, hogy juthatnék olyan közel Hozzád, hogy én is érinthessem ruhád szegélyét? — Úgy érzem, hogy erre az érintésre eltűnnék minden hibám.

Jézus. — Gyermezem, a szentáldozásban ez az érintkezés még sokkal bensőségesebb és te mégse gyógyulsz meg! Miért? Miért? . . . Holnap majd ezzel a kérdéssel foglalkozunk.

A lélek. — Jézusom, arcomat máris a szegény pirja futja át . . . sejtem! . . . Holnap, kegyelmeddel . . . meglátom, megtudom.

II. A JÉZUSSAL VALÓ ÉRINTKEZÉS.

1. Ki érintett engem? — Elmélkedjünk Jézusnak e szavai fölött: „*Ki érintett engem?*” — „*A soka-ság szorongat és lökdös Téged*” — kiált fel Simon-Péter, aki nem értette meg Őt. — „*Valaki megérintett*” — ismétli az isteni Mester — „*mert én érzem, hogy gyógyító erő ment ki belőlem*”. — Ő látja, érzi mindazokat a kegyelmeket, melyek lelkemet érintik, mert azok mind Belőle áradnak ki.

Annyian szorongtak Jézus körül, annyian érintették Őt, s mégis csak ez az egy alázatos asszony érintkezett valóban Vele. Alkalmazzuk ezt a tényt magunkra. A templomban nagy tömeg térdel, — emlékeztet a Jézust körülvevő tömegre — s nem lehetséges-e, hogy Jézus ott is fölkiált: „*Valaki érintett engem, mert érzem, hogy erő ment ki belőlem*”. — A tétova, szórakozott ima nem érinti Őt. Csak az eleven, sürgető, hit-tel teljes ima teremt érintkezést Vele. Csak az hatol be a szívéig. — Ez történik-e vajjon az én imámmal? Fájdalom, nagyon ritkán; de azok a pillanatok, amelyekben így van, bármilyen rövidék is, olyan csodálatosan termékenyek! Ilyenkor összeköttetés létesül a patak és forrása között s utána a kegyelmek bőséges áradata indul meg; Jézus élete átfolyik a lélekbe; maga Jézus él benne. — Ő Jézusom, ha rólam is elmondhatnád: „*Valaki megérintett engem*”. S ha ezt én magam is meghallhatnám, ó, milyen boldog lennék! . . .

2. A valóságos érintkezés. — Minden áldozásnak meg kellene valósítania ezt a kimondhatatlan érintkezést. A szentostyában nem a Te ruhádat érinti-e ajkunk? . . . És mégis, hányszor marad hideg a szívem ez érintés után! Pedig ott vagy, valóságosan; és egyedül számomra vagy ott. Néhány meleg szót, vagy néhány meghitt, bizalmas közlést vársz tőlem és én nem mondok semmit, nem érzek semmit! . . . Könyörülj rajtam, Jézusom, mert szenvedek. Sőt még ennél is többet kérek! Ne szenvedj a hidegségem miatt:

hiszen nem szándékos és én megtagadom; az én szegény értelmem olyan szórakozott, szegény természetem olyan tökéletlen; Veled való viszonyomat is uralja az emberi benyomások szomorú törvénye, hogy azok gyakori ismétlődésnél meggyöngülnek. Ha csak egyetlenegyszer áldozhatnék életemben, bizonyára úgy éreznék én is, mint a szegény asszony, aki egész testében megremegett, mikor keze érintette ruháját.

Ezeket az elhomályosuló benyomásokat újra kellene élesztenem és fenn kellene tartanom az egész nap folyamán. Elhatározom ugyan a napközi lelki összeszedettségeket, a gyakori röpmákat, de elhatározásomhoz hűtelen vagyok; hosszú órák telnek el a nélkül, hogy Reád gondolnék. A napi élet különböző foglalatosságai kiszáritják a szívemet s ha végül ki is ejtek valami imaformulát, a hangom oly gyöngé, hogy nem ér el Hozzád; még a saját lelkem is alig hallja meg . . . Nem! Nem! ezentúl nem elégszem meg betanult és ledarált formulákkal, hanem rábírom szívemet, hogy fejezze ki önmagát. Egy szó, egyetlen mélyen átértett szó, újra megteremti a megszakadt érintkezést; csakis ez képes rá; és ez az érintkezés minden.

3. A szenvedés érintkezésbe hoz Jézussal. — És itt újra áldom, Jézusom, a szenvedést, mely Hozzád hajt. Az evangéliumi szegény asszony áttörte volna magát a tömegen, hogy Hozzád jusson, ha kínzó baja nem hajtja? S meglett volna-e érintésének az az ismeretlen hatalma, melyet a szükség teremt?

De amit meg tud tenni a sürgető vágy, arra a szeretet is képes, mégpedig jobban. A szeretet minden-nél hatalmasabb. Semminek sincs olyan nagy ösztönző ereje, mint neki. Ó, Jézusom, ne törődj hát szenvedéseimmel, hagyd meg minden megpróbáltatásomat, csak szeretetet adj, mert azzal akarok Hozzád jutni . . . Ha azonban szeretetem túlságosan tökéletlen, önző és gyöngé, akkor, ó akkor fordulj a fájdalomhoz és azzal sarkalj előre engem, s áldani foglak érte . . .

Az isteni Mester felszólítására a meggyógyult beteg előjön és összetett kezekkel felnéz Reá. Egész

tartása, minden mozdulata boldogságról beszél, — meglepett boldogságról — szívét átható boldogságról. — Milyen mély hála sugárzik arcvonásaiból! Keresetlen egyszerűséggel mondja el betegségét, az orvosok tehetetlenségét és hirtelen meggyógyulását; olyan, mintha álomban beszélne, s szinte el sem akarja hinni, hogy valóban ő az, s hogy csakugyan nem szenved többé.

Minden félénksége eltűnt az isteni Mesterrel szemben; halájából a legmélyebb és legtiszteletteljesebb ragaszkodás fakadt. — Sokan úgy vélik, hogy ő volt Veronika, aki a Kálváriára vezető úton megtörölte kendőjével Krisztus arcát. És ez nem is valószínűtlen; később bizonyára csatlakozott a szent asszonyokhoz, akik Jézus szükségleteiről gondoskodtak. A nő általában hálásabb, mint a férfi és nagyobb odaadásra képes. Miért ne engednők hát át magunkat ennek a feltevésnek! Szegődjünk oda e hálás asszony mellé, aki most, meggyógyulása után, mintegy ösztönös érzését követve, Jézus Anyjának és az őt kísérő asszonyoknak a társaságát keresi. Vegyünk részt beszélgetésükben, örvendezzünk velük. — Köszönjük meg nekik a gondoskodást, mellyel Jézust körülveszik; — igyekezzünk átérzeni Iránta érzett szeretetüket; — valljuk be nekik szent irigységünket, hogy mennyire szerettünk volna ott lenni velük mi is.

104. ELMÉLKEDÉS.

I. A VISSZAADOTT GYERMEK.

Esti előkészület. — Holnapi elmélkedésünkben igyekszünk képet alkotni magunknak egy apa és anya fájdalmáról, halott gyermekük mellett. Majd elképzeljük határtalan örömüket, mikor csodás úton ismét visszanyerik őt. — Ezúttal is, mint mindig, arra törekszünk, hogy minél jobban megértsük Annak irgalmát és gyöngédségét, akit szeretünk; és egyre fokozódik büszkeségünk, látván, miképpen győzi le még a halált is.

Isten nem mindig adja vissza a szülőknek gyermeküket; sokszor magánál tartja őket. Vajjon ebben az esetben kevésbbé jó? Holnap ezzel a kérdéssel is foglalkozunk.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Pompás lakás. — Magas, boltíves kapuk. — Széles lépcsők. — Hatalmas, díszes termek. — Egyikben egy tizenkétéves leányka fekszik szüzi ágyán, arcán a halál sápadtságával.

Kérjük a kegyelmet annak megértéséhez, hogy Jézus a halott lelket éppúgy fel tudja támasztani, mint a halott testet.

1. A leány meghalt. — A meggörbült asszony meggyógyítása nem sok ideig késleltette az Üdvözítőt, de a szegény apát mégis türelmetlenség emésztette. A pillanatok évszázadoknak tündek a szemében: hal-doklik a gyermeke és hátha meghal, még mielőtt Jézus odaérkeznék! És aggodalmában nem csalódott... Szolgák futottak felé, és tartásuk már beszédük előtt el-árulta a szerencsétlenséget. — A leányka már meghalt; ne fáraszsa oda a Mestert, — mondják neki. — Az apát szívéen találják a szavak, elsápad, reszketve Jézus felé fordul és meghajlik előtte, hogy azután eltávozzék. Mert annak még a gondolata sem ötlik eszébe, hogy egy ember feltámaszthatna valakit halottaiból. Jézus ránéz és tekintetében a szájalom biztatással vegyül: „*Ne félj, csak higgy!*” mondja neki. Ezután már hiába erősítik a szolgák, hogy leánya csakugyan meghalt, Jairus szívében remény ébredszik. Mint egy vízbefuló, úgy kapaszkodik az apa mindenbe...

Sietnek a házhoz, mely már kívül-belül zsúfolva van fuvalásokkal és fizetett siratókkal. — A nép, a bevett szokások szerint, nagy zajongással juttatta kifejezésre, hogy osztozik a család fájdalmában. — Jézus, az őt követő tömeg kíséretében hozzájuk lép és így szól: „*Távozzatok, mert nem halt meg a leányzó, hanem alszik.*” A zenészek és siratók, akik látták halot-

tas ágyán a szegény élettelen, hideg testet, vállat vonnak és ugyanazt mormolják, amit a szolgák az előbb: „*Miket beszél ez? Mi tudjuk, hogy meghalt.*”

2. Jézus visszaadja a leányka életét. — Jézus elhallgattatja őket, majd maga mellé vevén három kedvenc tanítványát, Pétert, Jakabot és Jánost, bemegy a szülők kíséretében a halottas szobába; a gyermek valóban olyan, mintha aludnék. Mindössze tizenkétéves! Olyan fiatal még s íme, letaroltatott, miként a mezők virága; szüzi teste hófehér terítőn pihen; finom lábacskaí még nem viselik magukon az élet kegyetlen töviseinek a nyomát; szüleinek eddig csak örömet adott; most magával viszi minden reménységüket . . . A Mester eljött hozzájuk, bizonyára azért, hogy támogassa, vigasztalja őket . . . Hisz Ő olyan jó! Ó, ha elég hatalmas volna arra is, hogy visszaadhassa gyermeküket! Úgy suhan át ez a futó gondolat fájdalomkon, mint egy kis hűs fuvallat égő homlokukon . . .

És az isteni Mester közeledik; arcán nem látszik semmi szomorúság; szemei könnytelenek. — S mintha valami sugaras fény lebegne fejedelmi feje körül. — Isteni kezével megfogja a gyermek kihűlt kezét és ünnepélyes nyugalommal ezeket a szavakat mondja: „*Talhita cumi*”, ami annyit jelent: „*Leányzó, kelj fel.*”

Az Evangélium az eredeti nyelven őrizte meg számunkra ezeket a szavakat, mint ahogy ékszer-szekrénybe zárjuk egy-egy kiváltképen értékes tárgyakat . . . Szavak, melyek így szálltak el egy szent ajakról. Csodát művelő, életet adó szavak . . .

A leányka felnyitja szemeit, ezeket a tiszta, csodálkozó szemeket; sápadt arcvonásait az élet rózsás pírja vonja be; keze ismét puha, hajlékony és meleg; ereje visszatér s az élet frissességével ül fel halálos ágyán . . . Szülei némán, szinte hitetlenül néznek reá. Ez a boldogság olyan nagy, hogy alig képes behatolni a fájdalomtól összeszorított szívükbe. Jézus azonban beleteszi a gyermek kezét reszkető kezükbe és biztatóan mondja; „Ismét a tietek, visszaadom őt nektek”.

Kiki elképzelheti azt a mélységes boldogságot, a hálának és odaadásnak azokat a kitöréseit, melyekkel a szülők Jézus lábai elé borulnak.

3. Jézus meghagyja a gyermeket szüleinek. — A szülők voltaképen elvesztették jogukat gyermekük felett; a feltámadott Azé, aki visszaadta az életét. Jézustól, mint Istentől kapták őt már születésekor is; most mint Megváltó adja őt újból vissza nekik. A leányka tehát e kettős jögron az övé.

Ó, te boldog leányka, ha tudnád, ki Az, akihez tartozol, szívedben két szent szeretet viaskodnék egymással. Megváltód mellett maradni, mint az Ő gyermeke s kicsiny szolgálójaként követni Őt, igazságos, nagy és oly édes volna! De viszont gyermeki szereteted el tudna-e válni szüleidtől, ott tudnád-e hagyni őket egyedül az üres házban?

Igaz, az isteni Mester saját kezével helyezte át jogait az ő kezükbe. Maradj hát velük, légy örömük és boldogságuk, de lelkeddel azért kövesd Jézust. Mondasd el magadnak nap-nap után, mit tett, mit mondott; így kettős életet élsz majd, szeretetet adva mindkét oldalra. Azok az érzelmek, melyeket maga Isten ültet belénk, úgy simulnak egymásmellé, mint az egyszerű mezei virágok, ugyanegy csokorba kötve kertünk nemesített virágaival.

Kedves, jámbor lélek, aki most elmélkedel e sorok fölött, talán megindult szívvel gondold: miért nem lehettem én e fiatal leányka helyében! én Jézust követtem volna. — Nos, Jézus most is ott van melletted, Ő mindig ugyanaz, Ő adja, sőt ha szükséges, visszaadja neked is az életet . . . Minél több életet kapsz Tőle, annál inkább az Ő tulajdona vagy, sőt több mint tulajdona: az Ő teremtmése, az Ő feltámasztott, szeretett gyermeke. — Ne szakítsd tehát el a kötelékeket, melyek szerettedhez fűznek, de ugyanakkor fűzd szorosabbra azokat is, melyeket a kegyelmi élet alkotott közted és Jézus között. Külsőleg élj továbbra is a tiedért, lelked bensejében azonban élj

Jézusnak, Jézussal. Az Ő életében való részesedésből senki sincs kizárva.

105. ELMÉLKEDÉS.

II. A MENNYBE JUTOTT GYERMEK.

1. Mennyei boldogsága. — A jó Jézus nem mindig adja vissza a gyermekeket szüleiknek. Egyeseket megtart magának, és pedig gyakran a legtökéletesebbeket. Szegény szülők! Sírjatok; sírjátok ki minden könnyeteket. Ne igyekezzetek kitölteni — hisz úgylis hiába való lenne — azt a mérhetetlen ürt, melyet az eltávozott hagyott bennetek: hisz ő tölti be most is egész lelketeket. — Ne próbáljátok üres szórakozásokkal helyettesíteni az általa szerzett kedves, bájos örömeiket, hisz ez annyi volna, mint profanizálni a szívüket, azt a szívet, melynek mintegy megszentelt sírnak kell maradnia, hogy abban pihenjen a kis elköltözött. — Mindennél sokkal nemesebb, sokkal tökéletesebb vigasztalást nyújt a hitetek, ha azt fölébresszítetek. Ti hisztek a végtelen Istenben és az Ő mennyországában; tudjátok, hogy a tiszta lelkeket maga Jézus várja az örök lakás küszöbén. Nyissátok hát fel szemeteket, lelketek szemét, és nézzetek fel a magasságokba soká, soká, mert földi homályhoz szokott szemeknek időbe telik, míg ki tudják venni az odafönt lejátszódó éterikus jeleneteket . . . Ragyogó világosság fényzőnében, mennyei muzsika hangjai mellett, egy finom kis lény jelenik meg ott. Még a földről magával hozott félénkségében, alig mer rálépni piciny lábaival erre az ismeretlen és oly szép talajra; ajkát egyetlen szó sem hagyja el s elragadtatását csak egy gyöngye mosoly fejezi ki; ifjú boldogsága még csupa várakozás. De íme, máris ott terem mellette kitért karokkal Az, aki azt mondta valamikor: „*Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket*“. Jézus szívére öleli gyermeketeket; tiszta szemére lehelt csókjával leszárítja

a haláltusából ott maradt könnyeket, majd kézenfogva bevezeti az angyalok közé s megmutatja neki, Magához egészen közel, a nagy titok helyét . . . Ott vár reá a boldogság, az igazi boldogság, az a mérhetetlen boldogság, melynek kifejezésére nincs szó, olyan boldogság, mely kielégíti magát a Végtelent is.

2. A kötelék nem szakadt meg. — A boldogság, mely a földön önzővé teszi az embert, az égben kitágítja a szívet. A szeretet, miután elérte célját, tökéletessé válik. Apák és anyák! gyermekeketek odafönt, nemcsak megőriz benneteket szívében, hanem hirtelen csodálatos világossággal átjárt szíve meglepett meghatottsággal szemléli mindazt, amiről lent a földön sejtelve sem volt: a gondoskodást, mellyel életének első éveit körülveltétek s amivel később is állandóan elhalmoztátok és azt a hasonlíthatatlan szeretetet, mely egészen az övé volt.

De mi lehet az, ami most egyszerre felhőként borítja be a homlokát? Mít lát vajjon? Elgyötört arcokat, égő könnyektől kivörösödött szemeket pillantott most meg és remegő karokat, melyek egy kis testet ölelnek odalent, az ő megdermedt, halott testét. — Ó Uram, — kiáltja — küld le hozzájuk angyalaidat és azok beszéljék el nekik boldogságomat; hiszen az én boldogságoméért volt minden gondjuk, aggodalmuk és fáradozásuk: ha megtudják, milyen boldog vagyok, megvigasztalódnak . . . Mondják meg nekik, hogy most jobban szeretem őket, mint valaha, ezerszer jobban . . . Ne tiltsd meg nekik, hogy sírjanak: a földön mindenki szenved, ott szenvedni kell; az elválás a törvénye minden szeretetnek, a számkivetésben. Ó, hagyd sírni őket, a fájdalom túláradása elfolyik a könnyekkel . . . Üzend meg nekik, hogy örködöm felettük, hogy módomban áll beszélni róluk Istennek és hogy Ő meghallgatja imáimat. Főképen azt kérem számukra, hogy ezentúl a mennyország gondolatában éljenek, az országában, ahol én élek. A mennyei Atya azért hívta magához gyermeküket, hogy magához vonzza az ő szívüket is és ott tartsa magánál.

3. Milyen lett volna a jövő? — És miközben a szülők így, a magasból kapott benyomások hatása alatt kissé megenyhült fájdalommal, imába merülten térdelnek, egyszerre feltáruul előttük annak a jövőnek a képe, melyben gyermeküknek része lett volna, ha ezen a szomorú földön marad . . . És ez a jövő a szenvedések, gondok, bajok és csalódások halmaza, mindössze elvétele némi szegényes, gyöngé kis örömmel keveredve . . . Istenem, kiáltanak föl erre a látványra, jóságos Isten, hála Neked, amiért így cselekedtél! Amúgy azt kellett volna látnunk, hogy szenved, míg így boldognak tudhatjuk őt! Légy áldott!

Amit Isten tesz, az jól van téve. Erre gondoljunk mindig, a kegyetlen, fájdalmas elválások idején.

196. ELMÉLKEDÉS.

A LECSILLAPITOTT VIHAR.

I. A CSODA ÖNMAGÁBAN VÉVE.

Esti előkészület. — Jézus, a sátánnak, a betegségeknek és a halálnak a legyőzője ma úgy mutatkozik előttünk, mint az elemek ura.

Ennek a ténynek és részleteinek elmélkedő megfigyelése közben, még az eddigieknél is mélyebb benyomást kapunk Jézus hatalmáról és méltóságáról. Szeretetünknek újabb alkalma nyílik csodálatára, s boldogok leszünk, hogy ilyen nagynak láthatjuk Őt és hogy barátai közé tartozunk. Mintha dicsőségének a visszfényéből reánk is hullana valami s beborítana minket is, mint ahogy a család egyik tagjának dicsőségében bizonyos mértékben osztoznak a többiek is. Ez a jogos büszkeség növeli erkölcsi öntudatunkat, eltávolítja tőlünk az alacsony gondolatokat és lelkünket bizonyos méltóságra emeli. Kérjük Jézus akkori tanítványait, közöljenek velünk valamit, félelemmel vegyes csodálatukból.

A hely elképzelése. — Este van. — Közeledik az éjtszaka. — A tenger csöndes. — Egy halászbárka úszik ki a mély vízre.

Kérjük a föltétlen bizalom kegyelmét, mely veszély idején tévovázás nélkül megy Isten felé.

1. Vihar kerekedik. — Jézus azt mondja tanítványainak: „*Keljünk át a tó túlsó partjára.*“ És velük együtt bárkába száll. A tenger olyan csöndes, hogy a vitorlák petyhüdtlen csüngenek az árbocokon; az emberek hozzálátnak az evezéshez. — Jézussal és még hozzá ilyen időben, nincs mitől félniök . . . Mennek . . . mennek . . . már kint vannak a nyílt tengeren . . .

De íme, hirtelen heves szél támad a hegyek felől és éles sivítással száguld át a tavon: itt a vihar, és pedig a javából; erre vall ezeknek a veszélyhez szokott tengerészeknek az ijedelme is.

— Így van ez velünk is . . . Jézus parancsára hozzáfogunk valami egyéni, vagy esetleg közös munkához; a mű békésen, szépen halad célja felé; nincs miért aggódnunk. Miután Mesterünk rendelte el, nem vállalt-e ezzel már mintegy felelősséget is érte? Nem önmagának tartozik-e azzal, hogy eltávolítsa az útból az akadályokat? . . . Nem, Istennek nem ez az eljárása. A megpróbáltatás keresztezi terveinket; nem mindig Ő maga küldi azt, legtöbbször csak megengedi, amennyiben szabad utat enged a másodlagos okok hatásainak. De bármilyen legyen is a megpróbáltatás eredete, az mindig próbaköve bizalmunknak, megerősíti erényünket és megsokszorozza érdemeinket.

2. „Jézus pedig aludt.“ — A Betsaida környékén való egész napi apostoli munkában Jézus elfáradt és éppúgy, mint annakidején Jákob kútjánál, pihenésre van szüksége. A hajó hátsó része üres; elnyújtózik tehát az ott heverő deszkákon és fejét egy durva kötélcsomóra fekteti . . . Ó, isteni szegénység, ó, egy, még az egyszerűségnél is igénytelenebb élet önmegetagadása, milyen kemény ítélet vagy te a mi finnyás,

elkényeztetett életünkre, szokásainkra! . . . És el tud aludni; már alszik.

A vihar fokozódik, a tenger háborog, a hajócskát ide-oda vetik a hullámok . . . és Ő még mindig alszik. Vonásai megőrizték derűs nyugalmaikat, melle ütemes szabályossággal emelkedik.

Milyen ellentét: a tanítványok arca csupa rémület! Sápadtan, reszketve rohannak oda az isteni Mesterhez: „*Uram! — kiáltják — szabadíts meg minket, mert elveszünk!*”

Figyeljük csak meg, milyen következetlen a hitük és milyen tökéletlen a bizalmuk. Hiszik, hogy Jézus az Isten küldötte, a Messiás. Szemük láttára művelte a legnagyobb csodákat. Ha mellette vannak, mitől félhetnek? És nem az Ő parancsára hajóztak-e ki? . . . Sajnos, az emberi természet már olyan, hogy a veszély pillanatában eltűnik szeme elől minden biztonságot adó gondolat és csak magát az ijesztő tényt látja.

Milyen öntudatlanok a benyomásaik is! Ha az isteni Mester ott állott volna köztük, a rémület nem lett volna így úrrá felettük. De egy alvó ember ugyan mire képes? Ebben az állapotban nem is egészen ő maga! Eszükbe sem jut, hogy az alvás ilyen körülmények között nem is természetes és hogy Az, aki aludni látszik, mindent lát, mindent hall és nem hagyja elveszni őket.

De bárha a tanítványok bizalma tökéletlen is, azért mégis eleven, mert Jézushoz hajtja őket: csak ébredjen fel, csak nézzen reánk és mi azonnal megnyugszunk s várjuk, hogy a vihar tehetetlenül lecsillapodjék.

3. Megdöbbenés a csoda láttára. — Reményük várakozásukon felül teljesül. A Mester fölkel, parancsol a tengernek és az rögtön elsímul. Amazok pedig „*megfélemlének nagy félelemmel és mondák egymásnak: Hát kicsoda ez, hogy a szél és a tenger is engedelmeskednek neki?*”

A csoda nagysága félelemmel tölti el őket, — mint Pétert a csodálatos halfogás után — meglepetés-

sel és tisztelettel teli félelemmel. Érzik, hogy Isten van jelen közöttük. Ő van ott mindenhatóságának fölségében. — Egy szava, egy tekintete elég lenne ahhoz, hogy összetörje a piciny és oly gyöngye embert . . . Milyen nagy az Isten!

Mi azonban, akik már jobban ismerjük Őt, mint akkor a tanítványok, nem reszketünk e mindenhatóság előtt és nem távolodunk el Tőle félelemmel telve, hanem inkább boldogan sietünk Hozzá, mint biztos menedékhez. Mi már tudjuk, hogy ugyanaz az erős kéz, mely lecsillapítja a hullámok haborgását, édes és szelíd is tud lenni, hogy megsimogathassa szeretett gyermekét!

— Mélyedjünk el ebben a gondolatban. — Biztosítsuk Jézust határtalan bizalmunkról. — Vessük magunkat karjaiba, hogy megvédelmezzon, de egyúttal azért is, hogy szívére szorítson. — Órizzük meg azonban emellett azt a tiszteletteltjes félelmet is, mely nem állja ugyan útját a szeretet kiáradásának, de azt mégis bizonyos nemes tartózkodás kereteiben tartja.

107. ELMÉLKEDÉS.

II. A VIHAR, MINT JELKÉP.

Esti előkészület. — Holnapi elmélkedésünkben a lecsillapult vihar csodáját az Egyházra alkalmazzuk. Célunk ezzel az, hogy megerősítsük hitünket és felébresszük bizalmunkat annak a sok üldözésnek ellenére is, mely napjainkban az Egyházat minden oldalról támadja és sokszor már szinte létében fenyegeti. — Ismét meggyőzzük magunkat arról, hogy ijedelmünk alaptalan, hogy Isten csak látszólag marad tétlenül e támadásokkal szemben s a megfelelő pillanatban közbelép.

Foglalkozunk ez alkalommal az ima erejével is. Bárcsak derűs lélekkel és nyugodt szívvel tudnánk a jövőben szembenézni a legfenyegetőbb hullá-

mokkal is; ez a viselkedés bizalmunkról tanúskodnék, mert azt mutatná, hogy nem emberi szempontokra támaszkodunk, hanem kizárólag csak Istenre.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Háborgó tenger. — A vízen egy hanykolódó bárka, melyet már-már elborítanak a hullámok.

Kérjük a bizakodó derű kegyelmét.

1. Az Egyház mindig veszélyben. — Hogy ez a vihar szimbolikus volt, abban az egyházatyák és szentírásmagyarázók mindannyian megegyeznek. Az Üdvözítőnek azzal, hogy megengedte és fenyegetővé hagyta válni a vihart, valamint azzal, hogy aludni látszott, majd pedig fölkelvén uralkodott a megvadult elemek fölött, nem csupán az volt a célja, hogy erősebb hatást gyakoroljon tanítványainak a lelkére és mindenkorra magához láncolja őket, hanem sokkal fönségesebb és nagyobb víziókat akart megsejtetni velünk. Az első ezek között az üldözött Egyház képe volt.

Minden részlet erre mutat. A tenger: a világ, annak folytonos mozgékonyásával és meglepetéseivel. — Az Egyház nem talál benne szilárd elhelyezkedésre, hanem úgy tartja fenn magát rajta természetfölötti szervezetével, mint a bárka, ügyesen összeillesztett deszkáival. — Ha ez a szerkezet szétesnék, az Egyház éppúgy, mint a bárka elsüllyedne a mélységben.

2. A mult. — Nem mutatnak-e a legrégibb idők is elavult, feledésbe merült, hamis vallásokat? Nem láttunk-e letűnni nagy tévtanokat, mint amilyen pl. az arianizmus volt, mely a birodalom mesterének tartotta magát? És nem látjuk-e fokozatosan a hitetlenség megsemmisülésébe süllyedni azt a gőgös protestantizmust is, mely magát az igaz hit helyreállítójának tartotta?

Milyen csodálatos mindezekkel szemben a mi régi Egyházunk, mely fiatalabb és erősebb, mint valaha!

Jól megalapozott és kifejlesztett hierarchiája erőteljessé teszi egész szervezetét; minden szerv tökéletesen kapcsolódik a másikhöz; az egység teljes; ez a bárka kiállja a legvadabb hullámok támadását is. — A tévtanok ideje lejárt; a tévtanítók ma nem tudnak iskolát csinálni. — Az új schizmák mindössze részleges kiválások, melyek nem okoznak nagy szakadásokat és nem hosszú életűek. — Jézust sokkal általánosabban ismerik, mint bármely más korszakban és az Eucharistia, az élet és egység elve, egyre nagyobb körben terjeszti ki uralmát.

3. A jövő. — A világ nem érti meg az Egyházat és hogy kiszabadítsa magát azokból az üdvös láncokból, melyeket az reá rak, neki-nekirohan, s teljes erejéből megrázza, mint a Galileai-tenger a ráneheződő bárkát.

És lám, mi is mennyire megrémülünk az ellenséges szellemű tudománynak, az istentelen szektáknak, a gúnyolódóknak és a félrevezetett népnek összefogó támadásaitól.

Pedig a bárka nem hull szét és nem merül el. A veszély másutt van; akadnak a hullámok között olyanok, amelyek behatolnak a bárka belsejébe. Ilyen hullámok: a világias szellem, mely elferdíti az Evangéliumot, az anyagi jólétre való törekvések, melyek megrontják a lelket, bizonyos szofizmák, melyek megingatják a hitet, és meggondolatlan engedmények, melyek elárulják azt.

Jaj a matrózoknak és jaj az utasoknak, ha nem zárnak el jól minden nyílást, melyen ezek a romboló hullámok behatolhatnak; mert azok magukkal sodorják, szomorú roncsockká, a habok játékszerévé teszik őket . . . A bárka ugyan továbbra is, mindig fönnmarad a vízen, de ha elveszti ép karjait, talán mozdulatlanságra lesz kárhoztatva . . . egy időre.

Üzzünk el magunktól minden gyöngítő aggodalmat. — Élünk rendíthetetlen bizakodásban, mely azonban nem akadályozza meg, hogy szenvedjünk,

hogy imádkozzunk és hogy a védekezés eszközeiről gondoskodjunk.

108. ELMÉLKEDÉS.

III. „ELVESZÜNK!”

1. „És Jézus aludt.” — Nem úgy látszik-e jelen megpróbáltatásaink közepette is, mintha Isten aludnék? Hiába hangzik fel az égig a szentségtörő ütések alatt összeomló templomok zaja; hiába dobog az út menekülő papok és szerzetesek siető lépéseitől s hiába festi pirosra az üldözöttek vére a földet, Isten minderre süket és vak marad. Nem jön felülről semmi segítség; a vihar kedvére tombol tovább; istentelen törvények elrabolják a családból a gyermek lelkét és az üdvösséget szolgáló művek útját ezerféle törvényes akadály keresztezi . . . A lelkek megzavarodnak és elcsüggednek: Isten elhagyott bennünket, — panaszozzák — közeledik a vég, az Egyház zátonyra kerül! . . . Ebben az apostolokra hasonlítanak. Az apostolok szemtanúi voltak Jézus csodáinak; számunkra viszont az Egyház multja szolgál megszámlálhatatlan csodával. Maga az Egyház elpusztíthatatlan életképessége nem a legkisebbek közül való.

A vihar a tavon hirtelen támadt és hamar elmúlt. A szimbolizáláshoz ennyi elég. A valóságban azonban másképen van. Az Egyház fejlődése lassú, mert élettartamának hosszúnak kell lennie: hosszú évekbe, sokszor évszázadokba telik, míg egy-egy hanyatló időszak mélypontjára jut. Ez egyik nagy megpróbáltatása a mi életünknek, mely nem képes az ilyen nagy időtávolságokra húzódó történéseket a maguk teljességében felölelni. De itt van az Egyház-történelem tizenkilenc évszázada, melyből megállapíthatjuk a győzelem folyton ismétlődő törvényét. — Kitartó bizodalmunk a jelen viharos sötétségében érde-

meket szerez, a mult tiszta világosságában pedig támogatásra talál.

— Határozzuk el, hogy ezentúl teljesebb, határozottabb bizalmat őrünk meg lelkünkben. — Az ilyen bizalom jogos és Isten el is várja azt tőlünk. — Másrészt jótékony hatással van reánk is, mert gyümölcse a lelki béke.

2. „Szabadíts meg minket, mert elveszünk.” — Bár a teljes bizalom békét teremt, a fájdalmat azért nem távolítja el tőlünk. Hogyne szenvednénk, ha az Egyház, melyet szeretünk, szenved! — A szenvedés imát vált ki belőlünk, kezünk összekulcsolódik, tekintetünk az ég felé fordul s ajkunkat az apostolok könyörgő kiáltása hagyja el: *„Szabadíts meg minket, mert elveszünk.”*

Igen, Jézusunk, nélkülöd elveszünk. Te meg is akarsz menteni minket, de azt is akarod, hogy előbb az ima úgyszólván felébresszen és szinte kényszerítsen. — Az apostolok könyörgése nélkül a vihar talán tovább tartott és helyrehozhatatlan károkat okozott volna. — A segítségnek egyik föltétele az ima. Isten akarta ezt így, de megköveteli azt a dolgok természete is: mintegy együttműködés az, bárha ugyancsak gyöngé, az Ő mindenhatóságával.

3. Megfontolás és elhatározás. — Istenem, éleszd fel a hívőkben az Egyházért való ima buzgóságát. Magunkért és a mieinkért szoktunk imádkozni, mert élénken átérezzük szenvedéseiket; ha az Egyházért oly keveset imádkozunk, annak oka, hogy szenvedései alig érintenek bennünket . . . Istenem, add, hogy jobban átérezzem azokat és szenvedjek miattuk! Hogy bizonyos értelemben magamévá tegyem őket. Hiszen az Egyház az a bárka, melyben menedéket találunk a lelkeket felkorbácsoló hitetlenség szele elől és amelyben elkerülhetjük a bűnrevezető alkalmakat, melyek a világban egyre szaporodnak. — Sőt az Egyház több, mint bárka, ő a mi Anyánk; szeressük hát és keljünk védelmére; vigyük át reá is Jézus iránt érzett szeretetünket.

I. EGY MÁSIK SZIMBOLUM: A MEGPRÓBÁLTATOTT LÉLEK.

Esti előkészület. — Vihar támad gyakran az emberi lélekben is. Előidézői néha az események, máskor a kísértések, de megesik az is, hogy egyszerűen csak magának a lelkiismeretnek a háborgásai. És csodálkozhatunk-e ezen? Hiszen az élet a megpróbáltatások ideje és a világ egy állandóan viharos tenger. S nem egy kicsiny bárka, a hullámok játékszere-e rajta a lélek?

Mit tegyünk hát, mikor a kísértések viharos szele ráront erre a törékeny kis hajócskára? Mit tegyünk, mikor hatalmas hullámok elnyeléssel fenyegetik? . . . Ezekkel a kérdésekkel foglalkozunk majd holnapi elmélkedésünkben.

ELMÉLKEDÉS.

A hely elképzelése. — Képzeljük el lelkünket, mint egy viharos tengeren úszó kis bárkát. — Kérjük a kegyelmet, hogy meg tudjuk őrizni nyugalmunkat, — rendíthetetlen bizalmunkat, — hogy az imához tudjunk menekülni és szilárdan kitartsunk.

1. A megpróbáltatásban. — Éppúgy, mint a vihar, a leghevesebb kísértés is kitörhet a legvísszavonultabb életben és a legbékeesebb lélekben is; jöhet az a sátólól, származhat bizonyos zavaró körülményekből, vagy magából az egészségtelen természetből . . .

A kis bárka nyugodtan úszott a vízen, a magasból jövő szellővel, mely megduzzasztotta vitorlát; a szellő munkáját ő maga is segítette nyugodt evezőcsapásokkal (áhítatgyakorlatokkal, buzgósággal, önmegtagadásokkal stb.). De íme, egyszerre forrni kezdenek benne a vétke hajlandóságok és a természet indulatai; vihart támasztanak és felfordítással fenyegetnek mindent. A képzelet, az érzékek, sőt még a szív is

cserben hagyják. Minden megzavarodik a lelkében, annyira, hogy már nem képes tisztán megkülönböztetni a jót a rossztól s az akarata kételkedni kezd önmagában . . . Rémület lesz rajta úrrá és tehetetlenül ejti ki kezéből az evezőt. — Mi lesz a kis bárka sorsa? Elsüllyed? Nem messze tőle már nyílik az örvény, hogy elnyelje. Mitévő legyen?

2. Lélekjelenlét. — Csak arra vigyázz, hogy el ne szédülj, szegény meggyötört lélek. Fordítsd el tekintetedet ezekről a borzalmakról és szegezd Jézusra.

— Jézusra! Ő oly messze van!

— Mit beszélsz? Hiszen ott van a szívedben! Csak azért hiszed, hogy messze van, mert szendereg. De azért mindent lát és szeret téged.

— De hát mire vár? a hullámok már elöntik a bárkát.

— A te esdeklő, reménykedő kiáltásodra vár: „*Ments meg, mert elveszek!*” Nem, ne félj, ezek a hullámok (helytelen gondolatok, benyomások és rossz hajlandóságok) még nem hatoltak be a szívedbe. Érzed ugyan a bűn vonzását, de ellenállsz neki. A gonosz előnthesi érzéki benyomásaidat, képzeletedet és lelked alacsony rétegeit mind, de a magasabb részbe nem juthat be másként, csak az akarat útján, ha az tudatosan beengedi; a tied azonban ellenáll és azt mondja: *nem* . . . De te ezt a *nemet* olyan gyöngének, olyan bizonytalannak találod, hogy rémület fog el; már nem is mersz Jézushoz közelíteni, inkább szeretnél elmene-külni előle.

— Ezek a kísértések, sajnos, a saját meggondolatlanságomból, hanyagságomból és erényeim gyöngeségéből származtak . . . Isten most magamra hagy.

— Magadra hagy! De hát nézz jobban körül: Jézus ott van melletted, kísértéseid közepette. — Hogy alszik, az éppen azt mutatja, hogy nem aggódik miattad, mert szeret és tudja, hogy te is hű vagy Hozzá. Ezt a vihart azért engedte meg, hogy általa megedződj, tanulságot meríts belőle a jövőre, s talán azért is, hogy megalázzon kissé; ez pedig mind csak javadra

válík. — Ha része van a dologban meggondolatlan-ságodnak is, az mindenesetre előzetes megfontolás nélkül történt s a jövőben annál éberebb leszel. Ha gyakran ismétlődő hanyagságaid meggyöngítettek és jobban kiszolgáltattak ezeknek a támadásoknak, a veszély most figyelmeztet: szedd jobban össze magad, légy buzgóbb. — A buzgóság folytatja munkáját és elő-haladását a legzavaróbb kísértések között is; a lanyha-ság azonban nem igen képes ellenállást tanúsítani: növeld tehát és tedd ellenállóbbá erényeidet.

3. Ima! — Az aggódoó várakozás ideje alatt ne tétovázz, fuss oda a hajó sarkába, az Üdvözítőhöz. Már pusztá látása is bátorságot ad. Kiáltsd oda Neki: „Ments meg, mert elveszek!” Ez az eszköz csalhatalan.

Ha evilági javakról, egészségedről, sőt talán magá-ról az életeredről van szó, lehet, hogy könyörgésed nem talál meghallgatásra: ezek a javak másodrendűek. De ha az örök életről van szó, az isteni segítség nem marad el soha, soha: a szükséges kegyelmeket mind megkapod.

Ha egynéhány kérésünk még ebben a tekintet-ben is eredménytelen maradt, annak nem a kegyelem hiánya volt az oka, hanem az, hogy nem voltunk kellő-képen előkészülve befogadására. Ezért meg kell sok-szoroznunk imáinkat: az ima fokozatosan szerzi meg számunkra az egyre nagyobb, erősebb kegyelmeket és végül a döntő kegyelmet.

Ha attól félünk, hogy belefáradunk ebbe a sok könyörgésbe, ha túlságosan sokszor tapasztaltuk már gyöngeségünket, állhatatlanságunkat, akkor kérjük, lel-künk legmélyéből felszakadó esdekléssel a kegyelmek kegyelmét, azt, hogy tudjunk *mindig imádkozni*. — Ha az ima megfelelő arányban áll szükségleteinkkel, akkor a kitartás felől biztosak lehetünk.

II. AZ AGGÁLYOS LÉLEK.

1. Megzavarodásai. — Az előbbieken vázolt viselkedés éppúgy, sőt még jogosabban alkalmazható azoknál a tiszta, de félénk lelkeknél, akiket kételyek, vagy aggályok gyötörnek. Az ilyeneknek hiába tiszta, jámbor és buzgó az életük, ők mégsem látnak egyebet szívükben, csak bűnt, csak rosszat. Időnkint ez a zavaró érzés még jobban fokozódik, annyira, hogy szegény lélek felkiált: „Vajjon egyáltalán kegyelem állapotában vagyok-e? Hogy a múltban vétkeztem, az bizonyos; de bizonyos-e az is, hogy vétkeim megbocsátást nyertek? — Ha újból hasonló helyzetbe kerülnék, ellen tudnék-e állani? — Hiába akarnak megnyugtítani és hiába mondják, hogy úzzem el ezeket az aggodalmakat, mások nem ismernek engem, nem tudják, hogy valójában milyen vagyok: bennem, a lelkem legmélyén van a hiba és csak én érzem, milyen gyöngé vagyok. — Lehet-e rólam egyáltalán azt állítani, hogy szeretem az Istent és hogy buzgó vagyok? Hiszen mindent olyan kedvetlenül, szeretet nélkül teszek. Engem semmi sem indít meg, sem a menny gondolata, sem Isten jósága, sem az Údvőztő szenvedései. Az Oltáriszentség előtt nem érzek semmit és szegyenemre be kell vallanom, hogy még áldozásaimban is — pedig naponta áldozom — csupa hidegség és közöny vagyok. — Ha legalább irtóznék a bűntől! De a legkevésbé sem. Magam sem tudom, mi akadályoz meg abban, hogy elkövessem; talán az emberfélelem; mert az emberek jónak gondolnak . . . és megvetnének.”

2. Ennek az állapotnak a veszedelme. — Az ilyen állapot ellen küzdeni kell, mert az erkölcsi hanyatlásra vezet: lassankint kiszáritja a szívet, kifejleszti az önzést és képtelenné tesz minden jóra; sőt még nagyobb veszedelmekre is vezethet: kétségbeesésre, a jámbor életmód teljes elhagyására, sőt még az értelem megzavarodására is.

Ha ezek a kínzó nyugtalanságok csak átmenetiek,

akkor kitűnő hatásuk lehet: megalapozzák a lélekben az őszinte alázatosságot, távol tartanak minden kedvezőtlen ítéletet másokra vonatkozóan, jobban megtartják a lelket a kötelesség hűséges teljesítésében és buzgóbb imára serkentik. — Az ilyen lelkek, ha abba a helyzetbe kerülnek, hogy tekintélyt gyakorolnak, sohasem fölényesek és követelők.

3. Intelem. — Kedves jó lélek, aki talán olyan viharba kerültél, melyben bárkád nem engedelmeskedik többé a kormányznak! Mitévő légy? Csak egyet, egy egészen egyszerű dolgot, rohanj oda te is, sőt te különösen, Jézushoz, aki alszik, Jézushoz, aki szeret téged, Jézushoz, aki — titokban — vár téged.

Ne nézz többé a felkorbácsolt tengerre, hiszen ott vagy immár Annál, aki éppúgy parancsol a zavargó indulatoknak, mint a háborgó hullámoknak. S ha aggódó könyörülettel viseltetik a szégyenletes kísértések között vergődő lelkek iránt, sejtethed, milyen óvatos gyöngédséggel és határtalan türelemmel siet azoknak a lelkeknek a segítségére, akiknek legnagyobb szenvedése az, hogy félnek, hátha megbántják Öt.

És ha nem is felel azonnal kérdésedre, ha látszólagos alvása még tovább is tart, az mit sem tesz. Nem elég-e neked az, hogy mellette vagy? Ha azelőtt gyors változásokat, csodákat művelt, azt azért tette, hogy megmutassa, mindenre képes, amit akar. Te ezt már tudod, nincs tehát jogodban kételkedni benne. Ha most megengedi, hogy lelki gyötrődésed még folytatódjék egyideig, azzal bizalmadat akarja próbára tenni . . . és tovább akar ott tartani téged lábainál . . . Mondd tehát Neki: „Tégy ahogy akarsz, Uram, én itt maradok melletted s ez nekem elég.”

VISSZAPILLANTÁS.

Mielőtt elhagynám ezt az áldott vidéket, mely annyi édes érzést ébresztett bennem, miért ne tennék úgy, mint az utazó, aki távozóban a helyről, ahova

szívét oly sok drága emlékezés fűzi, még egyszer visszafordul és búcsút int?

Isten veled hát te kedves Galilea, melyet Jézus annyira szeretett. Isten veletek halmok és síkságok; Isten veletek vendégszerető házak és egyszerű, jámbor lakosok . . . Keresztül-kasul jártam poros utaidat és napsütötte városaidat. Szemem felejthetetlen látványok képét őrzi.

*

— Látom, mint közeledik feléd az isteni Mesternek mindig fejedelmi és mégis szelíd alakja. — Megpróbáltatásból jön és diadal felé megy. — Te lelkesüléssel fogadod és az növekszik napról-napra: „Soha ember még nem beszélt úgy, mint Ő!” Soha ember még annyi csodát nem tett!

Bámulattal nézem, mikor leteríti a sátánt a zsinagógában, és meghatottan szemlélem, mint hajlik jóságosan minden szenvedés fölé. Tekintetemmel követem a gyógyult betegek vidám elvonulását, a köréje gyülekező kicsinyek bájos seregét, a szent asszonyok lefátyolozott kíséretét és a tanítványok félénk kis csapatát.

*

— Üdvözlégy Péter bárkája! — Te voltál a mozgó szószék, melyről Jézus beszélt; — a szárnyas jármű, mely parancsára kirepült a távoli látóhatár felé; — a fejedelmi trón, mellyé akkor váltál, mikor a viharban egy ingó óriás fölért, rólad parancsolt a háborgó hullámoknak, ezzel a *világmindenség Királyaként* mutatva be magát.

Péter szimbolikus bárkája, az én szeretett Egyházam képe, légy áldott!

*

És te, kicsiny Galileai-tenger, te nagyobb vagy szememben, mint a hatalmas óceán: te hordoztad síma felületeden a világ Urát és a te partjaid homokja fogta

föl isteni lábainak nyomát. — A híres városok, melyek egykor ékes gyöngyfűzérként vettek körül, eltűntek. Tiberiás, Kafarnaum, Magdala, Betsaida . . . rombadőltek és mindent elvesztettek, még nevüket is; a zöldelő erdőktől megfosztott halmok bánatosan hajolnak vízed fölé és száraz partjaid a halálra emlékeztetnek . . . Galileai-tó, csak te maradtál eleven, mozgó hullámaiddal, csak te maradtál szép, fölötted ugyanazzal az éggel, mely ugyanazt a vizet tükrözi.

*

Folytonos mozgásodban ismételd el nekem azokat a szavakat, melyek egykor belevegyültek hajbaid morolásába; távolítsd el egy pillanatra a partod mentén lankadozó borostyánokat s tárd fel előttem azt a képet, amelyben te gyönyörködhattél: milyen elragadó kép emlékéit vihetem így magammal; — milyen érzések forrását nyithatom meg, hogy abból azután bármikor meríthessek; — távoli képét Annak, kit az örök partok őriznek meg és adnak majd egykor vissza nekem.

*

Ott látlak Jézusom, hol a tó partján, hol pedig a bárkában. Főnséges tartásban állsz; hosszú köntösöd hullámosan omlik le, egészen lábaidig. Karjaid kitérve, hogy magadhoz ölelhesd az egész világot. Szemed a végtelenbe merül s ajkad minden világtáj, minden idő és minden tér felé szórja a világosságot és szeretetet.

— Ó Jézusom, milyen nagy és szép vagy! Így látva téged, akadhat-e szív, mely ne adná át magát teljesen Neked! . . . Holott Te ezer meg ezerszer nagyobb és szeretetreméltebb vagy, mint ahogy akár álmaimban is elképzelhetlek.

Milyen sajnálatraméltók azok a szerencsétlenek, akik nem ismernek Téged! És milyen vétkesek azok, akik ismernek és mégsem szeretnek! S milyen hiányos az értelmük és a szívük azoknak a jámbor lelkeknek, akiknek megmutattad magadat az elmélkedésben és akik mégsem Belőled élnek.

Belőled élni annyi, mint gondolatban jelenlétedbe helyezkedni, elragadtatott csodálattal szemlélni Téged és újra meg újra elmondani Neked azokat a gyöngéd szavakat, melyekbe két szerető szív nem fáradhat bele soha . . . annyi, mint megremegni a boldogságtól arra a reménységre, hogy eljön a nap, amikor valóságosan megláthatunk Téged!

És azt a bensőséges, baráti tekintetet, mely egykor rajtam nyugodott, azt a tekintetet, mely rajtam pihen ma is és nem hagy el soha, keresni és érezni akarom.

Igazság sugara, te megvilágítod lelkiismeretemet; — jószág sugara, te megennyhíted fájdalmaimat; — szeretet sugara, te kielégíted szeretetre-vágyódásomat.

Ó Jézus tekintete, isteni nyíl, sebezsd meg a szívemet!

TARTALOM.

Előkészítő ima	5
Néhány szó e könyv használatához	9
1. Jézus búcsúzik Názárettől	11
Jézus úgy érez, mint mi	11
2. A hely hatása	14
3. Búcsú az emberektől	16
4. Jézus távozása	19
Jézus szépsége	19
5. Fátyol nélkül	22
6. Jézust szabad így magunk elé képzelnünk	24
7. A jövő látomása	26
8. Elfojtott vágyódás	29
9. Jézus búcsúja Anyjától	32
10. Mária szerepének feltárása	34
11. A távozás	38
Az alázatosság iskolája	38
12. A Szűz Mária-tisztelet iskolája	41
13. Názárettől a Jordánig	42
14. Egyedül az úton	46
15. Keresztelő szent János	48
Áldozatos, penitenciás élet	48
16. Imaélet	51
17. Szent János Jézustól távol él	53
18. Jézus a bűnösök között	56
19. Segítsünk Jézusnak az engesztelésben	60
20. Jézus megkeresztelkedik	62
Az igazságosság műve a megalázkodásban	62
21. A megdicsőítés	64
22. A vigasztalások	66
23. Jézus a pusztában	69
Miért megy Jézus a pusztába	69
24. Lelkigyakorlataink	72
25. Egyedül a pusztában a magános Jézussal	75
26. Gyónás Jézusnál a pusztában	80
27. A bűnbak	83

28. Engesztelés a bűnbánat útján	85
29. A kísértés	89
30. A sátán fortélyai	91
31. Jézus győzelmének szépsége	94
32. Jézus nyilvános megjelenése	96
33. Az első találkozás	100
34. Az első meghívás	102
35. A meggyőző érv	106
36. Natánael Jézus előtt	109
37. A kegyelemhez való hűség	112
38. A kánai menyegző	114
39. Mária szerepének kinyilvánítása	119
40. Jézus feltűnést keltő életének okai	121
41. Jézus alkalmazkodik az Egyház körülményei- hez és hozzánk	124
42. Jézus első útja Jeruzsálembe	127
A templomi árusok	127
43. Az erélyes cselekvés órája	131
44. Milyen esetek kívánják meg az ilyen közbe- lépést	133
45. Burkolt kinyilatkoztatás	136
46. Az alázatos és bízó hit	139
47. Isten dicsősége. — Újraéledő szavak	141
48. Beszélgetés Nikodémussal	143
49. Homályba burkolt igazságok	147
50. Amit nem tudok; és miért?	149
51. Sikertelenség és irigység	152
52. Szomorúságok, melyeket a jók okoznak	156
53. Isteni óvószó	158
54. Jézus és a samariai asszony	160
55. A beszélgetés	164
56. A samariai asszony (alkalmazás)	167
57. Jézus szomszárának enyhítése erényeim és engeszteléseim által	171
58. A samariai asszony	174
Az ellenvetések: „a kút nagyon mély”	174
59. Jézus válasza	178
60. Jézus, az Isten ajándéka	181
61. Fedd fel életedet	182
62. Lélekben és igazságban	184
63. „A Messiás, a Krisztus én vagyok, aki veled beszélék”	187
64. Jézus tápláléka	188

65. Szomorúság és öröm	191
66. Jézus vonzóereje	193
Visszatérés Galileába	195
67. Jézust kiűzik Názáretből	196
68. Félreismeri Messiás	199
69. A megaláztatás telje	202
70. Jézus megvédelmezése	204
71. A történetek hatása Szűz Máriában	206
72. Vegyünk részt Szűz Mária fájdalmában	208
73. Megkönnyebbülés és öröm	211
74. Péter bárkájában	213
75. Duc in altum	216
76. Az apostolok végleges meghívása	219
77. A szeretet szerepe	222
78. Az alázatosság Isten terveit szolgálja	224
79. Egy nap Kafarnaumban	228
A zsinagóga	228
80. Jézus megmutatja hatalmát a sátán fölött	230
81. Simon-Péter házában	232
82. Csodák napja	234
83. „Ő elvette betegségeinket és nyavalyáinkat hordozta”	237
84. Jézus imája	239
85. Jézus önmagáért imádkozik	242
86. Jézus működése Galileában. — Életének meghittebb része	244
87. Jézus a mindennapi élet meghittségében	247
88. Jézus és a környezete	249
89. A gyermekek Jézus körül	251
90. Szent merészség	254
91. A betegeket gyógyító Jézus	257
92. Lelki nyavalyák	260
93. Szent Máté	262
A meghívás	262
94. A lakoma	266
95. Jézus Szíve	268
96. Versengés a szeretetművekben	270
97. Isteni elnézés	273
98. Az inaszakadt	276
99. A bűnök megbocsátása	280
100. A bélpoklos	283
101. A bűn poklossága	286
102. Jairus leánya	288

A szerencsétlenség jó hatásai	288
103. A Jézussal való érintkezés	292
104. A visszaadott gyermek	294
105. A mennybe jutott gyermek	298
106. A lecsillapított vihar	300
A csoda önmagában véve	300
107. A vihar, mint jelkép	303
108. „Elveszünk!”	306
109. Egy másik szimbólum: a megpróbáltatott lélek	308
110. Az aggályos lélek	311
Visszapillantás	312

